

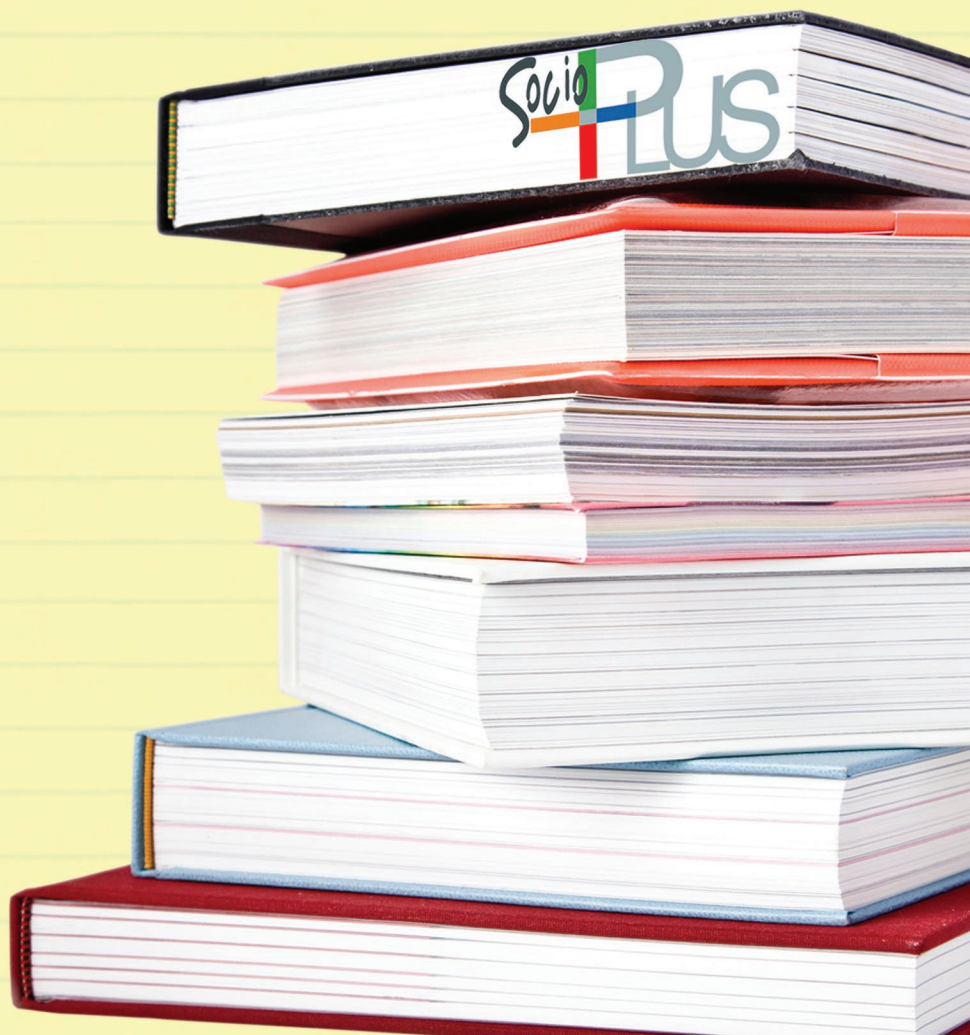
Investește în oameni!

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

Ghid orientativ Sociologie și Asistență Socială pe piața muncii

Adrian Hatos (coordonator)

Ghid orientativ Sociologie și Asistență Socială pe piața muncii

**GHID ORIENTATIV
SOCIOLOGIE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ
PE PIAȚA MUNCII**

Acest volum a fost realizat în cadrul proiectului „Servicii de pregătire, documentare și acces pentru studenți în programe de licență și masterat în sociologie și asistență socială” număr contract POSDRU/156/1.2/G/139751.

Proiect cofinanțat din Fondul Social European prin Programul Operațional Sectorial pentru Dezvoltarea Resurselor Umane 2007–2013.

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României.

*Conținutul acestei publicații electronice reproduce ediția I,
tipărită în 2014 la Editura Universității din Oradea*

GHID ORIENTATIV

SOCIOLOGIE ȘI ASISTENȚĂ SOCIALĂ

PE PIAȚA MUNCII

COORDONATOR:
ADRIAN HATOS

PRESA UNIVERSITARĂ CLUJEANĂ
2015

Referenți științifici:

Conf. univ. dr. Camelia Dindelegan

Conf. univ. dr. Monica Secui

ISBN 978-973-595-893-0

**© 2015 Coordonatorul volumului. Toate drepturile rezervate.
Reproducerea integrală sau parțială a textului, prin orice mijloace, fără
acordul coordonatorului, este interzisă și se pedepsește conform legii.**

Design copertă: Sorana Săveanu, Adrian Pop

Corectură și tehnoredactare: Dan Pătroc, Adrian Pop

Universitatea Babeș-Bolyai

Presa Universitară Clujeană

Director: Codruța Săcelean

Str. Hasdeu nr. 51

400371 Cluj-Napoca, România

Tel./fax: (+40)-264-597.401

E-mail: editura@editura.ubbcluj.ro

<http://www.editura.ubbcluj.ro/>

LISTA AUTORILOR

Capitolul 1:	Floare Chipea, Zsolt Botond Bottyan
Capitolul 2:	Alina Roman, Claudia Oșvat, Cristiana Marc
Capitolul 3:	Florica Ștefănescu, Sergiu Bălțătescu
Capitolul 4:	Claudia Oșvat, Alina Costin, Cristiana Marc
Anexele A-D:	Sorana Săveanu, Raluca Buhaș
Anexa E:	Lucian Jora

CUPRINS

Cuvânt înainte	9
1. Programul SOCIOLOGIE (nivel licență).....	13
Descrierea programului de studii	13
Contextul programului de studii.....	15
Reglementarea profesiei / instituțiile profesiei.....	16
Arii tematice specifice programului de studii	17
Descrierea calificării	19
Destinații pe piața muncii / situația pe piața muncii	24
Diagnostic	26
Recomandări	32
2. Programele de ASISTENȚĂ SOCIALĂ (nivel licență).....	35
Descrierea programelor de studii	35
Contextul programului de studii.....	39
Reglementarea profesiei / instituțiile profesiei.....	40
Arii tematice specifice programului de studii	42
Descrierea calificării	43
Destinații pe piața muncii / situația pe piața muncii	47
Diagnostic	49
Recomandări	54
3. Programul GESTIUNEA RESURSELOR UMANE (nivel master)	55
Descrierea programului de studii	55
Contextul programului de studii.....	56
Reglementarea profesiei / instituțiile profesiei.....	57
Arii tematice specifice programului de studii	58
Descrierea calificării	59
Destinații pe piața muncii / situația pe piața muncii	63
Diagnostic	65
Recomandări	70

4. Programele MANAGEMENTUL SERVICIILOR SOCIALE ȘI SERVICII DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ (nivel master)	75
Descrierea programelor de studii	75
Contextul programelor de studii.....	77
Arii tematice specifice programelor de studii	79
Descrierea calificării	80
Destinații pe piața muncii / situația pe piața muncii	84
Diagnostic	85
Recomandări	92
Bibliografie.....	95
ANEXA A	99
ANEXA B	113
ANEXA C	145
ANEXA D	157
ANEXA E	173

CUVÂNT ÎNAINTE

Învățământul superior românesc este (o știe toată lumea) supus unor multiple presiuni care îl obligă la o reformă reală: cea a conținuturilor. Nu doar că numărul potențialilor studenți a scăzut ca urmare a unor dinamici demografice binecunoscute, dar dificultățile economice de după 2008 au modificat atât așteptările cât și logica deciziilor deopotrivă la nivelul cererii de calificări și la nivelul cererii de competențe. Familiile și tinerii, pe de-o parte, și angajatorii, pe de altă parte, sunt mai prudenți din punct de vedere economic: tinerii și părinții lor chibzuiesc atent beneficiile economice și sociale ale deciziilor lor de carieră, iar angajatorii evaluează cu mult mai mare atenție plusul de competitivitate pe care un nou angajat îl aduce. În noua realitate economică săracă în lichiditate, marcată de austeritatea alocărilor bugetare, chiar și instituțiile din sectorul public și cele non-profit sunt constrânse să evalueze cu atenție eficiența utilizării resurselor umane. Relevanța pentru piața muncii a conținuturilor transmise prin cursurile universitare a crescut astfel semnificativ în importanță, ghidând în mare măsură și evaluările din partea potențialilor studenți, dar și pe cele din partea beneficiarilor universităților – angajatorii resursei umane formată de acestea.

Acesta este contextul în care am demarat, în mai 2014, proiectul SocioPlus - Servicii de pregătire, documentare și acces pentru studenți în programe de licență și masterat în Sociologie și Asistență Socială, finanțat prin grantul POSDRU/156/1.2/G/139751. Printre activitățile diverse ale proiectului SocioPlus, care se derulează pe parcursul al 18 luni în parteneriat între Universitatea din Oradea și Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, cele mai relevante din perspectiva scopurilor proiectului sunt analiza și ajustarea la cerințele pieței muncii a cinci programe de studii: *Sociologie* și *Asistență Socială* (la nivel de licență) și *Gestiunea Resurselor Umane*, *Managementul Serviciilor Sociale* și *Servicii de Asistență Socială* (la nivel de master). Declinul din ultimii ani al numărului de candidați pentru aceste specializări de la universitățile partenere justifică în mod indiscutabil demersurile de ajustare a conținuturilor pe care acest proiect le vizează. În procesul de ameliorare a programelor de studii vor fi îmbunătățite, într-o fază de pilotare, în corelație cu rezultatele analizelor diagnostic ale conținuturilor, nouă discipline care vor fi livrate în cadrul unor cursuri modulare la care vor participa 210 studenți ai celor cinci programe de studii. Direcțiile finale de ajustare vor fi stabilite în urma acestei pilotări.

Proiectul SocioPlus și-a propus nu doar să amelioreze conținuturile celor cinci calificări universitare livrate de către instituțiile de învățământ superior partener, dar și să furnizeze sau măcar să sugereze actorilor din diversele instituții pentru care rezultatele proiectului sunt relevante – manageri universitari, cadre didactice universitare, cercetători în domeniul educației și al tranziției de la școală la muncă, studenți, angajatori în domeniu – instrumente utile pentru a interoga relevanța altor programe universitare. Un astfel de instrument este prezentul „Ghid orientativ Sociologie-Asistență Socială pe piața muncii” care nu doar analizează specializările de la nivel de licență și de master ce au făcut obiectul proiectului, dar și propune un cadru multidimensional de analiză a conținuturilor și a rezultatelor învățării. Acest cadru poate fi aplicat, cu adaptările de rigoare, pentru analiza oricărui program de studii.

Materialul de față are patru părți care acoperă: 1) descrierea contextului pregătirii la nivel terțiar în România în calificările incluse în proiectul SocioPlus; 2) o diagnoză a conținuturilor programelor de studii de la Universitatea din Oradea și de la Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad prin raportare la principalele elemente de referință: conținuturile similare de la alte importante universități din Europa și România, standardele ocupaționale românești, opinia angajatorilor și a absolvenților; 3) recomandările pentru ajustarea conținuturilor celor cinci programe de studii pe baza analizelor din secțiunea anterioară și 4) rezultatele detaliate ale analizelor diagnostic sub forma unor anexe descriptive. Dintre acestea, primele trei capitole ni se par a fi de interes major pentru practica generală a analizei și gestiunii conținuturilor de la nivel terțiar.

Prima parte a materialului se constituie într-un veritabil îndrumar pentru managerii din învățământul superior care doresc să organizeze programe de studii în cele două calificări de licență incluse în proiectul nostru (*Sociologie și Asistență Socială*) sau în cele 3 calificări la nivel masteral din domeniile de licență sociologie care au fost, la rândul lor, supuse analizei (*Gestiunea Resurselor Umane, Managementul Serviciilor Sociale și Servicii de Asistență Socială*). Am inclus aici cele mai importante informații pentru organizarea unor astfel de specializări: standardele ocupaționale, așa cum au fost publicate în RNCIS, pentru programele de licență sau stabilite local pentru cele masterale, reglementările aferente profesiei, destinațiile de pe piața muncii ale absolvenților sau o analiză a furnizării calificărilor la nivel național și internațional, cu un accent suplimentar pe dimensiunea europeană. Am inclus la finalul secțiunii descrieri sumare ale posibilităților de finanțare europeană pentru programele din domeniile asistenței sociale, serviciilor sociale, sociologiei și al resurselor umane.

Partea a doua a volumului cuprinde rezultatele analizelor diagnostic ale conținuturilor programelor de studii incluse în proiect, analize care au vizat soluții pentru îmbunătățirea acestora în sensul optimizării accesului pe piața muncii al absolvenților. Scurtele capitole incluse în volum rezumă concluziile unor analize cu valoare de exemplu pentru studiul curriculumului din învățământul superior: comparații cu standardele ocupaționale, comparații cu conținuturile furnizate în cadrul unor programe similare din România și din Uniunea Europeană, evaluare din partea angajatorilor și a practicienilor precum și aprecieri din punctul de vedere al absolvenților. Dincolo de valoarea ilustrativă a analizelor tip diagnostic pe marginea programelor noastre de studii, paginile acestei părți pot fi utilizate de cititori, decidenți din învățământul superior de științe sociale, ca o colecție de modalități de evaluare a conținuturilor din perspectiva relevanței lor pentru piața muncii. Prin lectura capitolelor de metodologie a studiilor asupra conținuturilor și a rezultatelor publicate aici, decidenții din învățământul superior pot aprecia validitatea și fezabilitatea instrumentelor de evaluare propuse.

Recomandările pentru îmbunătățirea programelor de studii au vizat o multitudine de aspecte ale curriculumului celor 5 programe de studii: disciplinele, organizarea disciplinelor (structura planurilor de învățământ), conținutul concret în termeni de tematici, tehnicile de predare și sugestii referitoare la bibliografie. Ele au fost fundamentate pe analizele diagnostic din capitolul anterior și vor sta la baza eforturilor viitoare de ajustare a conținuturilor noastre pentru a corespunde într-o măsură cât mai mare așteptărilor angajatorilor și, astfel, intereselor și așteptărilor studenților noștri. Fiind specifice programelor noastre de studii, prezența lor în volum are mai ales o valoare de exemplu.

Datorită corelațiilor dintre diferitele componente ale volumului, dar și a complexității problemelor abordate într-un spațiu relativ restrâns, înțelegerea textului poate fi pe alocuri dificilă. Pentru a face mai ușoară lectura sunt necesare câteva lămuriri.

În primul rând e important de subliniat că, deși ne-am străduit să urmărim o structură prestabilită a descrierii și diagnosticelor programelor de studii, anumite specificități ale lor și ale entităților participante la proiect ne-au constrâns să ne abatem, pe alocuri:

- Programele de *Asistență Socială* de la Universitățile din Oradea și din Arad sunt tratate, așa cum era și firesc, împreună.
- Deoarece programele de master constituie un ciclu de profesionalizare pentru absolvenții ciclului de studii universitare de licență din domeniu, secțiunea privind reglementarea profesiei este comună programelor de licență de *Asistență Socială* și celor de masterat în *Managementul Serviciilor Sociale* și *Serviciile de Asistență Socială*, astfel că ea lipsește din capitolul dedicat respectivelor programe de master. Suprapuneri importante între diagnosticele celor trei programe sunt și la secțiunile referitoare la destinațiile pe piața muncii.
- Deși beneficiază de capitole separate, programele de master în *Managementul Serviciilor Sociale* (Universitatea din Oradea) și *Servicii de Asistență Socială* (Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad) au numeroase elemente comune care nu au permis o tratare separată - oferta națională și internațională de calificări similare, cadrul de analiză a curriculumului (schema ariilor tematice) care este același cu cel folosit pentru *Asistență Socială* și analizele diagnostic privind destinațiile pe piața muncii, unde numărul redus de cazuri de angajatori și de absolvenți cuprinși în anchete nu au permis analize detaliate pe program de studii. Astfel, cele două programe de studii sunt incluse într-un singur capitol în care se precizează, acolo unde este cazul, ceea ce le este specific.

În al doilea rând e important să subliniem definirea și rolul conceptului de „arie tematică” în economia volumului. Ariile tematice reflectă ramuri sau subdiscipline ale unei discipline care sunt relativ omogene din punctul de vedere al domeniilor sau al temelor abordate. Distincția dintre „arii tematice majore” și „arii tematice minore” reflectă structura arborescentă sau ierarhică a tematicii fiecărei discipline. Aceste clasificări ale conținuturilor specifice unei discipline au fost elaborate pornind de la taxonomii de largă circulație (de exemplu: Sociological Abstracts) și au fost necesare pentru a realiza analiza programelor de studii efectiv din perspectiva conținuturilor. Am dobândit astfel, pe lângă un cadru de analiză a conținuturilor - utilizat extensiv în analiza de conținut ale cărei rezultate apar în Anexa B - și o hartă a acestor conținuturi acceptată de comunitățile profesionale, pe care le-am publicat în capitolele intitulate corespunzător („Arii tematice specifice programului de studii”).

În fine, precizăm faptul că în text se fac numeroase trimiteri la tabele cuprinse în Anexe. Materialul cuprinde 4 anexe: **Anexa A-** *Identificarea programelor masterale și de licență din arii tematice similare sau apropiate de la universitățile de referință din UE și din România;* **Anexa B -** *Analiza conținuturilor educaționale aferente programelor de studii din universitățile din Uniunea Europeană și România;* **Anexa C-** *Identificarea actorilor de pe piața muncii, relevanți pentru programele de studii din domeniile Sociologie și Asistență Socială;* **Anexa D-** *Analiza inserției pe piața muncii a tinerilor absolvenți ai celor 5 programe de studii din domeniile Sociologie și*

Asistență socială. Toate figurile și tabelele la care se face referire în text sunt numerotate potrivit anexei în care se regăsesc, având atașată litera anexei respective. (de ex. Figura 5A – se regăsește în anexa A).

Materiale suplimentare aferente analizei curriculare față de cele din acest volum pot fi găsite pe pagina web a proiectului: www.socioplus.eu. Tot pe adresa proiectului sunt încărcate și versiunile complete ale celor 4 anexe cuprinse în lucrare. Sper ca acest volum să le fie util tuturor celor interesați de îmbunătățirea curriculei universitare.

Decembrie 2014

Prof. univ. dr. Adrian Hatos
Manager de proiect

1. PROGRAMUL SOCIOLOGIE (NIVEL LICENȚĂ)

DESCRIEREA PROGRAMULUI DE STUDII

Programul de studii *Sociologie* face parte din domeniul fundamental Științe Sociale și Politice, domeniul de studii universitare de licență *Sociologie*, fiind organizat din punct de vedere administrativ în cadrul Departamentului de Sociologie și Asistență Socială al Facultății de Științe Socio-Umane, Universitatea din Oradea. Specializarea *Sociologie* s-a înființat în anul universitar 1996-1997 prin Ordinul Ministrului nr. 1102 din 24.10.1996, fiind autorizată provizoriu de către CNEAA prin H.G. 1371 din noiembrie 1996. În data de 15.01.1999, programul de studii a fost evaluat de către o delegație a CNEAA care a constatat că sunt respectate standardele academice de funcționare a acestei specializări, fiind acreditată prin H.G. 609 din iunie 2003, publicată în Monitorul Oficial din 30 iunie 2003. O altă evaluare a avut loc în 2011. În prezent, programul de studii *Sociologie* funcționează ca program acreditat, conform H.G. 966 din 29 septembrie 2011.

Pentru pregătirea studenților în cadrul celor 4 ani de studiu și, în prezent, în cadrul ciclului de 3 ani, au fost și sunt asigurate atât premisele organizatorice și materiale, cât și cele științifice și didactice necesare desfășurării procesului de învățământ în condiții optime.

Pe lângă activitatea specifică de cursuri și seminarii, un accent deosebit este pus pe activitatea de practică de specialitate. Activitățile de practică sunt desfășurate pe baza unei programe specifice menite să completeze programele de pregătire din perspectiva contactului direct cu realitatea și problemele sociale, dar și din perspectiva contactelor directe cu instituțiile publice și organizațiile care desfășoară activități în domeniul social. De asemenea, o altă componentă este cea de cercetare prin inițierea, implementarea și valorificarea unor activități de cercetare socială fundamentală și aplicativă realizate cu respectarea celor mai înalte standarde profesionale și etice.

Numărul de absolvenți ai programului de studii a variat după cum urmează, în funcție de numărul de studenți admiși în anul I și de rata de promovabilitate:

TABEL 1. *Numărul de studenți absolvenți la specializarea Sociologie*

Promoția	Admiși în anul I	Absolvenți cu licență	Absolvenți fără licență
2008	83	50	0
2009	41	22	1
2010	27	17	1
2011	31	20	2
2012	27	12	3
2013	23	13	4
2014	27	14	7

Pregătirea unor specialiști în domeniul *Sociologie* care să acopere regiunea de Nord-Vest a României se realizează în concordanță cu standardele publicate în Registrul Național al Calificărilor, dar și cu cerințele pieței forței de muncă. Procesul de pregătire a viitorilor specialiști este astfel conceput încât să realizeze obiective precum:

- însușirea de către aceștia a modalităților de proiectare și realizare de cercetări sociologice;
- stăpânirea modalității de gestionare a sistemelor de date sociale prin însușirea softurilor specifice și construirea de indicatori relevanți pentru cercetarea socială;
- dezvoltarea capacității de a folosi instrumente specifice pentru realizarea diagnozei sociale în comunitățile pentru care lucrează;
- însușirea metodologiilor de rezolvare a problemelor sociale care se manifestă la nivelul comunităților;
- dezvoltarea empatiei și a capacității de a relaționa și a conlucra cu grupurile în vederea rezolvării problemelor acestora;
- achiziționarea unui volum de cunoștințe teoretice și a unor abilități practice care să le permită realizarea unei medieri între actorii relevanți prin analiza și dezvoltarea analizei comunicării în grup și a celei de masă.

Dobândirea cunoștințelor și abilităților necesare practicării profesiei de sociolog reprezintă unul dintre scopurile fundamentale ale programelor de pregătire și educație promovate de colectivul departamentului. Eficiența în implementarea acestor cunoștințe și abilități profesionale este, de regulă, evaluată raportându-ne la numărul de absolvenți care reușesc să desfășoare activități specifice domeniului după absolvirea studiilor. De-a lungul timpului s-au realizat mai multe astfel de evaluări care au relevat faptul că o mare parte a absolvenților domeniului de *Sociologie* reușește să desfășoare activități profesionale specifice.

În urma analizelor efectuate cu privire la locurile de muncă ocupate s-a constatat că absolvenții programului de *Sociologie* care își desfășoară activitățile profesionale în domeniul pentru care s-au pregătit sunt angajați în organizații de stat precum Primăria Oradea, Consiliul Județean Bihor, Administrația Socială Comunitară Oradea, Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Bihor, Inspecția Socială Bihor, primării ale comunelor din județ, unități medicale și educaționale, dar și în organizații non-guvernamentale cum ar fi, de exemplu: Fundația Copiii Făgăduinței sau Fundația Ruhama. Absolvenții ultimelor promoții au avut șanse mai puține de încadrare în locuri de muncă din sectorul bugetar din cauza blocării posturilor în acest sistem.

În cadrul *Departamentului de Sociologie și Asistență Socială* își desfășoară activitatea 20 cadre didactice titulare, încadrate prin concurs, conform legislației în vigoare: 3 profesori, 4 conferențieri, 12 lectori cu titlul științific de doctor, 1 asistent universitar, cu titlul științific de doctor.

Gradul de promovabilitate a studenților din anii I-III variază între 65% și 88,90%. Absolvenții programului de studii *Sociologie* care s-au înscris la examenul de licență au promovat acest examen în proporție de 100%.

Departamentul de Sociologie și Asistență Socială dispune de o bibliotecă proprie ce cuprinde lucrările cadrelor didactice, alte lucrări de specialitate, reviste de specialitate, lucrările de licență și de disertație ale absolvenților, alte materiale utile studenților cuprinși în aceste programe de studii. Studenții au acces și la biblioteca universității (*1247 titluri și 82 periodice* din domeniul social) și la Biblioteca județeană „Gheorghe Șincai” din Oradea, biblioteci care sunt receptive la solicitările cadrelor didactice în ceea ce privește achiziționarea de cărți recent apărute la edituri recunoscute, din bibliografia indicată studenților, într-un număr suficient de exemplare pentru acoperirea nevoilor studenților. Totodată la nivelul Departamentului, studenții au acces la sursele bibliografice de specialitate achiziționate în cadrul a două proiecte: PractiPASS și SocioPlus.

Pentru continuarea studiilor la ciclul de masterat, Departamentul de Sociologie și Asistență Socială are acreditate patru masterate în sistem Bologna, în domeniul Sociologie: *Gestiunea Resurselor Umane, Dezvoltare Socială și Instituțională, Administrație Publică și Dezvoltare Comunitară, Politici Publice în Asistența Socială și Managementul Serviciilor Sociale*. De asemenea, în anul 2011 a fost acreditat (în cadrul unui proiect POSDRU gestionat de Ministerul Muncii) un master de *Economie Socială*, în colaborare cu Facultatea de Științe Economice. După licență, absolvenții domeniului *Sociologie* și-au continuat studiile universitare la masteratele menționate, în proporții variind între 40% și 70%.

Programul de studii *Sociologie* din cadrul Facultății de Științe Socio-Umane, Universitatea din Oradea, a reușit în decursul a 18 ani de existență să devină o prezență remarcabilă în spațiul academic al universității, dar și în spațiul public al județului Bihor și, în general, al regiunii de nord-vest a României. Pachetul curricular, incluzând planurile de învățământ și fișele disciplinelor, a fost în permanență revizuit, readaptat și modernizat pentru a corespunde exigențelor impuse atât de reforma sistemului educațional, de exigențele comunității academice, cât și de cerințele pieței muncii.

CONTEXTUL PROGRAMULUI DE STUDII

OFERTA EDUCAȚIONALĂ NAȚIONALĂ

Potrivit studiului derulat în cadrul proiectului SocioPlus cu privire la identificarea și analiza ofertei educaționale care se regăsește la nivel național (SocioPlus, 2014A), din categoria universităților de cercetare avansată și educație analizate specializarea *Sociologie* se regăsește la Universitatea din București (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială), Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială) și Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (Facultatea de Filosofie și Științe Politice) (vezi Anexa A).

În ceea ce privește universitățile de educație și cercetare științifică, din lista celor 21 existente, specializarea *Sociologie* este întâlnită la următoarele: Universitatea de Vest din Timișoara (Facultatea de Sociologie), Universitatea din Craiova (Facultatea de Științe Sociale), Universitatea „Transilvania” din Brașov (Facultatea de Sociologie și Comunicare), Universitatea „Ovidius” din Constanța (Facultatea de Psihologie și Științele Educației), Universitatea din Oradea (Facultatea de Științe Socio-Umane), Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu (Facultatea de Științe Socio-Umane), Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia (Facultatea de Drept și Științe Sociale), Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați (Facultatea de Istorie, Filozofie și Teologie), Universitatea din Petroșani (Facultatea de Științe), Școala Națională de Studii Politice și Administrative din București (Facultatea de Științe Politice).

În universitățile centrate pe educație, din lista celor 24 existente specializarea *Sociologie* se regăsește în următoarele: Universitatea „Petre Andrei” din Iași (Facultatea de Asistență Socială și Sociologie), Universitatea Creștină „Partium” din Oradea (Facultatea de Științe Socio-Umane), Universitatea „Spiru Haret” din București (Facultatea de Sociologie și Psihologie), Universitatea „Andrei Șaguna” din Constanța (Facultatea de PsihoSociologie) și Universitatea „Avram Iancu” din municipiul Cluj-Napoca.

OFERTA EDUCAȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ

Analiza ofertei educaționale identificată la nivelul Uniunii Europene a vizat programele de studii derulate în 72 de universități (SocioPlus, 2014A). În ceea ce privește programul de *Sociologie*, au fost identificate 49 de astfel de programe derulate la nivel internațional din eșantionul de 72 de universități. Aceste programe de studii sunt organizate în țările: Franța (3 programe), Germania (3), Grecia (1), Italia (4), Irlanda (3), Letonia (2), Polonia (3), Portugalia (4), Austria (3), Belgia (1), Cehia (5), Cipru (1), Danemarca (1), Estonia (1), Finlanda (1), Slovacia (1), Slovenia (2), Spania (3), Olanda (4), Ungaria (3) (vezi Anexa A). Majoritatea programelor sunt organizate sub această denumire (*Sociologie*), doar două dintre programe fiind regăsite sub denumirea de *Sociologie și politici sociale*.

REGLEMENTAREA PROFESIEI / INSTITUȚIILE PROFESIEI

În România, profesia de sociolog nu este reglementată printr-o lege specială, aplicându-se în schimb Legea nr. 200/2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România și Legea nr. 117/2008 privind aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 109/2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 200/2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România.

Ocupațiile posibile pe care absolvenții programului de studii universitare de licență în *Sociologie* le pot accesa, conform Clasificării Ocupațiilor din România, sunt reglementate prin diferite legi specifice. (De exemplu pentru ocupațiile în resurse umane vezi capitolul corespunzător pentru specializarea *Gestiunea Resurselor Umane*).

În România există două asociații profesionale ale specialiștilor în sociologie: Asociația Română de Sociologie (A.R.S) și Societatea Sociologilor din România (S.S.R).

În 1990 a fost înființată Asociația Română de Sociologie (A.R.S.), care reunea la vremea aceea specialiștii încă rămași în domeniu după perioada anilor '60-'77 când se petrecuse desființarea ei oficială. Sarcina prioritară a A.R.S. era aceea de a reprezenta comunitatea specialiștilor în sociologie și de a sprijini dezvoltarea instituțională și științifică a comunității sociologilor din România. Pagina de web a asociației este <http://www.arsociologie.ro/>.

A doua asociație profesională, Societatea Sociologilor Români (S.S.R.), a fost înființată în 2010 ca o alternativă la A.R.S. S.S.R își dorește să fie „un instrument al comunității sociologice românești. Societatea este întemeiată pe colegialitate, profesionalism, sinceritate și deschidere”. Ambele structuri organizaționale ale sociologilor din România sunt afiliate la Asociația Internațională de Sociologie (ISA) și la Asociația Europeană de Sociologie (ESA).

Codul de etică al Societății Sociologilor Români a fost elaborat în 2013 și este în stadiul de proiect, fiind publicat pe pagina acestei organizații non-guvernamentale <http://societatea-sociologilor.ro/despre-ssr/codul-de-etica-al-ssr-proiect>. În forma aceasta, el stabilește principiile generale profesionale „care să ghideze practica sociologică în domeniile cercetării, consilierii, intervenției, învățământului și formării, în vederea creșterii respectului și încrederii în comunitatea profesională a sociologilor [...] Codul modelează conduita dezirabilă bazată pe respectarea standardelor profesionale de către toți membrii Societății, în scopul prevenirii încălcării normelor deontologice ale practicii sociologice”.

ARII TEMATICE SPECIFICE PROGRAMULUI DE STUDII

Ariile tematice din domeniul *Sociologie* au fost realizate prin adaptarea celei mai larg recunoscute structuri de teme din domeniu, realizate în cadrul bazei de date științifice *Sociological Abstracts* (produsă de CSA Illumina, Cambridge Scientific Abstracts, cu sediul la Ann Arbor, Michigan). Pe baza acestei scheme de clasificare, Sociological Abstracts indexează literatura internațională în domeniu începând cu anii 1952 și până astăzi.

Clasificarea folosește 29 de categorii majore și 94 de categorii minore, subordonate celor majore. Ea este disponibilă la adresa: <http://usage.csa.com/factsheets/supplements/saclass.php>.

SCHEMA DE CLASIFICARE SOCIOLOGIE

TABEL2. *Schema de clasificare a ariilor tematice*

Arii tematice majore	Arii tematice de detaliu (minore)
Metodologie și tehnici de cercetare	<i>Metodologie (conceptual și epistemologic)</i> <i>Metode/instrumente de cercetare</i> <i>Metode statistice</i> <i>Modele: matematice și altele</i> <i>Metode computerizate, mass-media și aplicații</i>
Sociologie: istorie și teorie	<i>De interes profesional (predarea sociologiei)</i> <i>Istoria și starea actuală a sociologiei</i> <i>Teorii, idei și sisteme</i> <i>Macrosociologie: analiza societăților ca întreg</i> <i>Sociologie comparativă și istorică</i>
Psihologie socială	<i>Interacțiune în cadrul grupurilor (mici) (procesele de grup, utilizarea spațiului, leadership, coalitii și lucrul în echipă)</i> <i>Personalitate și roluri sociale (trăsături individuale, de identitate socială, de ajustare, conformism, și devianță)</i> <i>Sociologii cognitive / interpretative, interacționism simbolic și etnometodologie</i> <i>Ciclu de viață și biografie</i>
Interacțiuni de grup	<i>Identitatea grupului social și a relațiilor între grupuri (grupuri în funcție de rasă și origine etnică, vârstă și orientare sexuală)</i> <i>Refugiați</i>
Cultură și structură socială	<i>Cultură (rudenie, forme de organizare socială, coeziune socială și integrare, reprezentări sociale)</i> <i>Antropologie socială</i>
Organizare complexă	<i>Locuri de muncă, organizarea muncii, spații de muncă și sindicate</i> <i>Sociologie militară</i> <i>Structură birocratică / sociologie organizațională</i> <i>Analiză de rețea socială</i> <i>Sociologia afacerilor și antreprenoriatului</i> <i>Asociații voluntare și filantropie</i>

Schimbare socială și dezvoltare economică	<i>Schimbare socială și dezvoltare economică Structuri de piață și comportamentul consumatorilor Capitalism / socialism - sisteme mondiale</i>
Fenomene de masă	<i>Mișcări sociale Opinie publică Comunicare Comportamentul colectiv Sociologia timpului liber și turismului Cultura populară/de masă (contemporană) Sisteme și comportamente de transport Sociologia sportului</i>
Sociologie politică / interacțiuni	<i>Interacțiunile dintre societăți, popoare și state Sociologia sistemelor politice, a politicii și puterii Statul bunăstării Naționalism</i>
Diferențiere socială	<i>Stratificare socială / mobilitate Sociologia de ocupațiilor și profesiilor Generații / relații între generații</i>
Sociologie rurală și agricultură	<i>Sociologie rurală (sat, agricultura)</i>
Sociologie urbană	<i>Sociologie urbană</i>
Sociologia limbajului și a artelor	<i>Sociologia limbajului / sociolingvistică Sociologia artei (creație și interpretare) Sociologia literaturii</i>
Sociologia educației	<i>Sociologia educației</i>
Sociologia religiei	<i>Sociologia religiei</i>
Control social	<i>Sociologia dreptului Poliție, drept penal, probleme de corecție</i>
Sociologia științei	<i>Sociologia științei Sociologia tehnologiei</i>
Demografie și biologie umană	<i>Demografie (studiile populației) Biologie umană / sociobiologie Inginerie genetică / biotehnologie reproductivă</i>
Familie și socializare	<i>Sociologia copilului Adolescență și tinereț Sociologia comportamentului sexual Sociologia familiei, căsătoriei și divorțului Socializare Controlul nașterii (avort, contracepție, fertilitate și sarcină) Sociologia morții</i>
Sociologia sănătății și medicală	<i>Psihiatrie socială (sănătate mentală) Sociologie medicală și a îngrijirii sănătății Uzul și abuzul de substanțe / abuz și comportamente compulsive (abuz de droguri, dependență, alcoolism, jocuri de noroc, tulburări de alimentație, etc.)</i>

Probleme sociale și de asistență socială	<i>Gerontologie socială</i> <i>Sociologie criminalității</i> <i>Servicii de asistență socială și protecție socială</i> <i>Delincvență juvenilă</i> <i>Programe și sisteme de servicii sociale</i> <i>Victimologie (viol, violență în familie, abuz asupra copilului)</i> <i>Practica sociologică (clinică și aplicată)</i>
Sociologia cunoașterii	<i>Sociologia cunoașterii</i> <i>Istoria ideilor</i>
Dezvoltare comunitară/regională	<i>Sociologia comunităților și regiunilor</i>
Politică, planificare, prognoză	<i>Planificare și prognoză</i> <i>Indicatori sociali</i> <i>Științe de politici (policy sciences)</i> <i>Negociere, rezolvarea disputelor</i> <i>Sociologia eticii și luarea deciziilor etice</i>
Sociologie radicală	<i>Sociologii marxiste și radicale</i> <i>Sociologie critică</i>
Interacțiuni de mediu	<i>Interacțiuni de mediu</i> <i>Studii de caz asupra catastrofelor</i> <i>Geografie socială</i> <i>Foamete, foame și malnutriție</i>
Studii asupra sărăciei	<i>Studii asupra sărăciei</i> <i>Persoane fără adăpost</i>
Studii asupra violenței	<i>Studii asupra violenței</i> <i>Terorism</i> <i>Genocid</i>
Studii feministe / de gen	<i>Studii feministe</i> <i>Sociologia genului și a relațiilor de gen</i>

DESCRIEREA CALIFICĂRII

Descrierea calificării – competențele profesionale și transversale specifice domeniului de studiu *Sociologie* (nivel Licență) au fost preluate din Registrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior disponibil la adresa: <http://www.ncis.ro>

TABEL3. *Competențe profesionale*

Competențe profesionale / Descriptori de nivel ai elementelor structurale ale competentelor profesionale	C1. Proiectarea și realizarea de cercetări sociologice (culegere, prelucrare și analiză de date sociale) în organizații și comunități, cercetări culturale, studii de piață etc.	C2. Gestionarea sistemelor de date sociale	C3. Diagnoza problemelor sociale/sociologice și analiza și aplicarea de politici publice și sociale	C4. Identificarea, analiza (explicare) și soluționarea de probleme și conflicte sociale în organizații și comunități	C5. Consiliere profesională și de integrare socială	C6. Analiza comunicării sociale
Cunoștințe						
1. Cunoașterea, înțelegerea conceptelor, teoriilor și metodelor de bază ale domeniului și ale ariei de specializare; utilizarea lor adecvată în comunicarea profesională	C1.1 Descrierea conceptelor, teoriilor, paradigmelor și metodologiilor utilizate în cercetarea organizațiilor și comunităților	C2.1 Descrierea procedurilor și aplicațiilor software specifice administrării bazelor de date construite cu indicatori sociali	C3.1 Elaborarea și interpretarea diagnozei sociale pe baza terminologiei, metodelor și paradigmelor specifice	C4.1 Defnirea, clasificarea și alegerea metodelor, tehnicilor și procedeele utilizate în identificarea cercetării și soluționării unor probleme sociale	C5.1 Adaptarea terminologiei și a strategiilor de comunicare în funcție de categoriile socio-profesionale vizate	C6.1 Formularea și analiza conceptelor, teoriilor, paradigmelor și metodologiilor utilizate în analiza comunicării
2. Utilizarea cunoștințelor de bază pentru	C1.2 Formularea de ipoteze și operaționalizarea	C2.2 Utilizarea procedurilor și soft-urilor specifice	C3.2 Interpretarea realității sociale prin aplicarea	C4.2 Exprimarea cauzalității problemelor și	C5.2 Identificarea nevoilor specifice ale grupurilor țintă	C6.2 Identificarea, măsurarea și evaluarea tipurilor și

explicarea și interpretarea unor variate tipuri de concepte, situații, procese, proiecte etc. asociate domeniului	conceptelor cheie pentru explicarea și interpretarea fenomenelor cu care se confruntă organizațiile și comunitățile	sistemelor de informații bazate pe indicatori sociali în scopul explicării și interpretării unor variate tipuri de concepte, situații și procese	cunoștințelor fundamentale	conflictelor sociale și identificarea de resurse și modalități pentru rezolvarea acestora		stilurilor de comunicare
Abilități						
3. Aplicarea unor principii și metode de bază pentru rezolvarea de probleme/situații bine definite, tipice domeniului în condiții de asistență calificată	C1.3 Identificarea metodelor, tehnicilor, procedeeleor și instrumentelor de cercetare adecvate scopului cercetării diferitelor fenomene sociale și culegerea datelor empirice	C2.3 Utilizarea soft-urilor specifice pentru a rezolva probleme tipice pentru administrarea bazelor de date cu indicatori sociali	C3.3 Realizarea diagnozei sociale în raport cu problemele comunităților umane și analiza politica publică	C4.3 Dezvoltarea și aplicarea strategiilor de rezolvare a conflictelor și problemelor sociale	C5.3 Elaborarea unor strategii comportamentale în vederea rezolvării problemelor grupurilor țintă	C6.3 Utilizarea și aplicarea tehnicilor vizuale și multimedia de prezentare a datelor și concluziilor cercetării
4. Utilizarea adecvată de criterii și metode standard de evaluare pentru a aprecia calitatea, meritele și	C1.4 Analiza datelor empirice și evaluarea critică și constructivă a propriului demers de cercetare (a teoriilor și metodologiilor utilizate în	C2.4 Construirea și evaluarea indicatorilor sociali relevanți pentru cercetările sociale	C3.4 Evaluarea critic-constructivă a modalităților de construire și aplicare a diagnozei sociale	C4.4 Analiza și evaluarea situațiilor de conflict și a dimensiunii problemelor sociale	C5.4 Interpretarea și evaluarea critică și constructivă a soluțiilor oferite de teoria referențială	C6.4 Analiza și evaluarea strategiilor și proceselor de comunicare personale, de grup și de masă

limitele unor procese, programe, proiecte, concepte, metode și teorii	cercetarea comunităților și organizațiilor)					
5. Elaborarea de proiecte profesionale cu utilizarea unor principii și metode consacrate în domeniu	C1.5 Elaborarea unor modele inovative de cercetare a fenomenelor sociale în organizații și comunități prin utilizarea metodologiilor consacrate	C2.5 Crearea și gestionarea unor baze de date cu indicatori sociali	C3.5 Implementarea diferitelor strategii metodologice de diagnoză, adecvate dinamicii sociale	C4.5 Elaborarea și proiectarea de măsuri de intervenție pentru rezolvarea de probleme și conflicte sociale	C5.5 Monitorizarea cazurilor și evaluarea gradului de ameliorare a problemelor dezbătute	C6.5 Elaborarea de proiecte de cercetare și intervenție în domeniul comunicării
Standarde minime de performanță pentru evaluarea competenței	Elaborarea unui proiect de cercetare sociologică, incluzând argumentarea metodelor, tehnicilor, procedeeelor și instrumentelor aplicate, pe baza principalelor paradigme și teorii sociologice însușite	Reproducerea constituirii indicatorilor sociali fundamentali	Realizarea unei diagnoze sociale	Aprecierea utilizării cunoștințelor teoretice și metodologice și aplicarea în analiza unor probleme și conflicte sociale concrete	Elaborarea teoretică a unui studiu de caz pentru o situație ce vizează consilierea profesională și de integrare socială	Reproducerea principalelor paradigme de analiză a comunicării sociale

TABEL 4. *Descriptori de nivel ai competențelor transversale*

Descriptori de nivel ai competențelor transversale	Competențe transversale	Standarde minime de performanță pentru evaluarea competenței
6. Executarea responsabilă a sarcinilor profesionale, în condiții de autonomie restrânsă și asistență calificată	CT1. Aplicarea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă, de punctualitate și răspundere personală față de rezultat, pe baza principiilor, normelor și a valorilor codului de etică profesională	Elaborarea unui proiect de specialitate aplicând principii, norme și valori de etică și deontologie profesională
7. Familiarizarea cu rolurile și activitățile specifice muncii în echipă și distribuirea de sarcini pentru nivelurile subordonate	CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup a capacităților empatică de comunicare interpersonală și de asumare de roluri specifice în cadrul muncii în echipă	Realizarea unei lucrări/ unui proiect, executând cu responsabilitate sarcini specifice rolului într-o echipă pluridisciplinară.
8. Conștientizarea nevoii de formare continuă; utilizarea eficientă a resurselor și tehnicilor de învățare pentru dezvoltarea personală și profesională	CT3. Utilizarea eficientă a surselor informaționale și a resurselor de comunicare și formare profesională asistată (portaluri Internet, aplicații software de specialitate, baze de date, cursuri on line etc.) atât în limba română, cât și într-o limbă de circulație internațională	Elaborarea, tehnoredactarea și susținerea în limba română și într-o limbă de circulație internațională a unei lucrări de specialitate pe o temă actuală în domeniu, utilizând diverse surse și instrumente de informare

Absolvenții programului de studii universitare de licență în *Sociologie* pot accesa următoarele ocupații posibile, conform Clasificării Ocupațiilor din România:

- Agent de dezvoltare, 242207
- Agent orientare profesională a șomerilor/ agent informare privind cariera, 333302
- Analist, 251201
- Asistent de cercetare în demografie, 212028
- Asistent de cercetare în sociologie, 263209
- Consilier instituții publice, 111204
- Consilier orientare privind cariera, 242306
- Consilier școlar, 235903
- Consilier statistician, 212011
- Expert local pe problemele romilor, 441902
- Expert statistician, 212012
- Profesor în învățământul liceal, postliceal, 233001
- Profesor în învățământul profesional și de maiștri, 232001
- Purtător de cuvânt, 243206
- Referent de specialitate marketing, 243203
- Sociolog, 263201
- Specialist resurse umane, 242314
- Specialist în relații publice, 243201

DESTINAȚII PE PIAȚA MUNCII / SITUAȚIA PE PIAȚA MUNCII

Studiul *Sociolog pe piața muncii*, elaborat în 2011 de un grup de sociologi sub coordonarea lui Bogdan Voicu, investighează traseul profesional al absolvenților secției de *Sociologie* de la Universitatea din București care au obținut licența în *Sociologie* în perioada 1990-2008. Apoi realizează o comparație cu absolvenții promoției 2007 de la Universitatea din Oradea și ai promoțiilor 2007 și 2008 de la Universitatea „Lucian Blaga” Sibiu.

Potrivit acestui studiu (Voicu, 2011), între 81 și 97% dintre absolvenții de *Sociologie* au un loc de muncă. Un sfert dintre absolvenți și-au păstrat la locul de muncă pe care îl aveau în timpul facultății, iar jumătate dintre absolvenți au găsit un loc de muncă în mai puțin de șase luni de la absolvire. În 11% din cazuri, absolvenții au găsit un loc de muncă într-o perioadă de 6-12 luni de la absolvire. Aproximativ 70% dintre absolvenți și-au găsit locul de muncă dorit după aproximativ 2-3 ani de la absolvire.

Dintre absolvenții care se află pe piața muncii de cel puțin 10 ani, aproximativ jumătate au un loc de muncă în domeniul sociologiei și 38% într-un domeniu conex. Trei sferturi dintre ei lucrează în sectorul public și 44% în firme cu mai mult de 250 de angajați. Cele mai frecvente slujbe pentru această profesie sunt cele din universități (cadru didactic universitar, cercetare academică) sau slujbe de conducere (director sau șef de echipă).

Situația a fost oarecum diferită pentru absolvenții care se aflau, la vremea studiului, pe piața muncii de 5-10 ani. Doar un sfert dintre ei au avut un loc de muncă în domeniul sociologiei, o treime dintre ei munceau într-un domeniu complet diferit; jumătate lucrau în sectorul public și cei mai mulți aveau loc de muncă în firme mici și mijlocii, 44% în firme cu mai mult de 250 de angajați. Toți lucrau în România și 97% dintre ei aveau slujbe care necesită studii superioare. Cele mai frecvente slujbe pentru această profesie sunt cele din cercetarea academică, din resurse umane sau cele de conducere (director sau șef de echipă).

Pentru absolvenții care se aflau pe piața muncii de cel mult patru ani situația era cu totul alta. Majoritatea dintre ei nu aveau un loc de muncă în domeniul sociologiei; doar un sfert dintre absolvenți erau angajați în sectorul public și aproximativ 20% dintre ei lucrau pe posturi care nu necesită studii superioare. Cele mai frecvente slujbe menționate de respondenții din această categorie sunt resurse umane, asistent manager, marketing, director sau șef de echipă, cercetare academică, asistent vânzări, cercetare de piață sau media, învățământ preuniversitar.

Pe ansamblu, jumătate dintre absolvenți nu aveau locuri de muncă în domeniul sociologiei, explicând acest fapt prin lipsa locurilor de muncă în domeniul analizat. Doar 30% dintre aceștia își doreau să lucreze în alt domeniu. Absolvenții lucrau în medie peste 40 de ore pe săptămână. Cei care absolviseră facultatea de mai mult de zece ani lucrau, în medie, 47-48 de ore pe săptămână. Procentul celor care au indicat că au un program de lucru flexibil la locul de muncă actual a variat între 29% și 56%.

În ceea ce privește sectoarele de activitate în care se regăseau locurile de muncă actuale ale absolvenților, cei care au avut un singur loc de muncă în carieră lucrau în domeniul resurselor umane (14%), studiilor de piață (13%), cercetării academice (10%), administrației publice (10%) și 10 la sută din ei lucrau în publicitate/comunicare/media. Pentru cei care au avut mai multe locuri de muncă, destinațiile cele mai importante erau: studii de piață (16%), învățământ universitar (13%), cercetare academică (12%) și publicitate, comunicare, media (12%).

Peste 80% din absolvenții de *Sociologie* au răspuns că au libertatea de a-și stabili modul în care își desfășoară activitatea, dar numai 30%-50% dintre ei coordonau activitatea altor angajați.

Ca tipuri de activități practicate la locul de muncă de absolvenți, acestea au fost clasificate de autorii studiului în: activități de *cercetare* (academică, socială sau de piață), *didactice* (la nivel universitar, preuniversitar sau de training) sau de formare profesională și consiliere, de *coordonare, supervizare și conducere* (implică unul sau mai mulți subordonați), de dezvoltare organizațională și design de programe, și activități din domeniul resurselor umane (precum recrutarea și selectarea candidaților la un loc de muncă și administrarea documentelor de personal).

Succesul inserării pe piața muncii este perceput de absolvenți ca ținând în mai mare măsură de formarea lor în timpul facultății decât de factori personali precum motivația și personalitatea. Totuși, absolvenții reclamă că la angajare se ține prea puțin seama de criteriile precum reputația facultății, media de la examenul de absolvire sau media din timpul anilor.

Studiul online realizat în cadrul proiectului SocioPlus,(2014D) cu privire la traseele educaționale și profesionale ale absolvenților universităților din Oradea și Arad relevă faptul că absolvenții cu diplomă de licență în *Sociologie* sunt angajați pe posturi precum: Sociolog, Cercetător științific/Asistent universitar, Consilier orientare privind cariera/Consilier resurse umane/Consilier școlar, funcționar public/Referent, Inspector/consilier resurse umane, Profesor pentru învățământul preuniversitar și primar, lucrător comercial sau de marketing (Tabel 11D).

95,6% dintre absolvenții incluși în cadrul studiului au avut cel puțin un loc de muncă până la data studiului (Figura 5D). Numărul mediu de locuri de muncă pentru cei cu specializarea *Sociologie* este de 3,3. Numărul de locuri de muncă după absolvire este de 2,5 (Tabel 6D).

În primele 8 luni după absolvirea programului de studii de licență, 65% dintre respondenți se angajaseră într-un domeniu corespunzător programului de studii, iar 6% își deschiseseră propria afacere (Figura 7D). 70% dintre respondenți consideră că au fost angajați în mare sau foarte mare măsură pe baza domeniului de studii sau specializării și 53% pe baza relațiilor anterioare sau recomandărilor. Numai 35% răspund că au fost angajați în mare sau foarte mare măsură pe baza notelor obținute în anii de studii și doar 25% pe baza reputației universității, facultății sau departamentului (Figura 8D). 90% lucrează în țară și 10% în străinătate. 40% dintre ei lucrează în firme private, 40% în organizații de stat sau cu finanțare mixtă și 10% în ONG-uri (Tabel 9D). Ei sunt angajați cu precădere în poziții de execuție (81%) (Tabel 10D). În ce privește actualul loc de muncă, procentul scade cu puțin sub 50%.

Rezultatele obținute în cazul studiului asupra angajatorilor absolvenților Universității din Oradea (SocioPlus, 2014C) indică un număr mediu de 1,9 angajați cu diplome de licență în *Sociologie* (Figura 1C), aceștia obținând diploma înainte de angajare (Tabel 5C). Posturile pe care sunt încadrați aceștia sunt: administrator/ președinte/ director/ coordonator, agent comercial, agent de poliție, asistent social, cercetător științific, consilier/ consilier principal/ consilier asistent social, consultant resurse umane/ ofițer resurse umane, inspector, învățător/ educator/ profesor învățământ preuniversitar, lucrător evidență operativă, lucrător social, ofițer analiza informațiilor, ofițer educație, psiholog, responsabil regional, șef serviciu/birou, sociolog/ ofițer sociolog.

DIAGNOSTIC

PARTEA I - TEHNICI PEDAGOGICE, COMPETENȚE ȘI CUNOȘTINȚE COMPARATIV CU STANDARDUL OCUPAȚIONAL

Toate competențele programului *Sociologie* din Universitatea din Oradea sunt acoperite, însă se constată o preponderență a competențelor teoretice (112,5 credite) în defavoarea competențelor ce privesc analizele practice (38 de credite).

În cadrul competențelor profesionale există o preponderență (75,0%, 112,5 credite) a demersurilor didactice ce privesc definirile conceptuale și prezentarea sau discuția unor teorii:

TABEL 5. *Competențele programului sociologie*

Denumire competență	Credite
C1.1 Descrierea conceptelor, teoriilor, paradigmatelor și metodologiilor utilizate în cercetarea organizațiilor și comunităților	42,5
C1.2 Formularea de ipoteze și operaționalizarea conceptelor cheie pentru explicarea și interpretarea fenomenelor cu care se confruntă organizațiile și comunitățile	17,8
C2.1 Descrierea procedurilor și aplicațiilor software specifice administrării bazelor de date construite cu indicatori sociali	2,1
C2.4 Construirea și evaluarea indicatorilor sociali relevanți pentru cercetările sociale	7,1
C3.1 Elaborarea și interpretarea diagnozei sociale pe baza terminologiei, metodelor și paradigmatelor specifice	4,6
C3.2 Interpretarea realității sociale prin aplicarea cunoștințelor fundamentale	14,8
C4.1 Definirea, clasificarea și alegerea metodelor, tehnicilor și procedeelor utilizate în identificarea cercetării și soluționării unor probleme sociale	3,6
C4.2 Exprimarea cauzalității problemelor și conflictelor sociale și identificarea de resurse și modalități pentru rezolvarea acestora	7,8
C5.1 Adaptarea terminologiei și a strategiilor de comunicare în funcție de categoriile socioprofesionale vizate	3,8
C6.1 Formularea și analiza conceptelor, teoriilor, paradigmatelor și metodologiilor utilizate în analiza comunicării	5
C6.2 Identificarea, măsurarea și evaluarea tipurilor și stilurilor de comunicare	3,4

Din tabelul de mai sus se constată o foarte slabă reprezentare a teoretizării și pregătirii metodologice privind diagnoza socială, precum și privind pregătirea și soluționarea cercetării unor probleme sociale sau a conflictelor (în total 16 credite).

Comparativ cu materiile ce presupun preponderent prezentarea teoriei (definiri conceptuale, prezentarea și discutarea unor teorii sociale), materiile ce implică competențe practice (implicarea efectivă a studentului în cercetare, elaborarea și implementarea unor proiecte, efectuarea de analize sociale concretizate în rapoarte de cercetare sau de acțiune) sunt slab reprezentate:

- în cadrul C1 „Proiectarea și realizarea de cercetări sociologice (culegere, prelucrare și analiza de date sociale) în organizații și comunități, cercetări culturale, studii de piață etc.” proiectarea analizelor empirice cumulează doar 10,4 credite dintr-un total de 70,7;
- în cadrul C2 „Gestionarea sistemelor de date sociale” aspectele practice privind gestionarea sistemelor de date sociale cumulează 6,5 credite dintr-un total de 15,7;

- în cadrul C3 „Diagnoza problemelor sociale/sociologice și analiza și aplicarea de politici publice și sociale” aspecte practice privind realizarea diagnozei sociale cumulează doar 4,3 credite dintr-un total de 23,7;
- în cadrul C4 „Identificarea, analiza (explicarea) și soluționarea de probleme și conflicte sociale în organizații și comunități” competențele practice cumulează 3,7 credite dintr-un total de 15;
- în cadrul C5 „Consiliere profesională și de integrare socială profesională” competențele practice cumulează 7,6 credite dintr-un total de 11,4;
- în cadrul C6 „Analiza comunicării sociale” competențele practice cumulează 5,5 credite dintr-un total de 13,9.

Se constată că, în afară de C5 „Consiliere profesională și de integrare socială profesională”, toate competențele specifice sunt urmărite preponderent prin expunere teoretică în detrimentul analizei practice lucru care se explică prin faptul că materiile ce reprezintă sociologii de ramură sau alte analize specifice sunt structurate preponderent pe expunerea teoriei.

Din datele prezentate mai sus se constată o subreprezentare a competențelor privind gestionarea sistemelor de date sociale (C2 15,7 credite), fapt ce se datorează aplicării limitate a acestor competențe în cadrul materiilor ce reprezintă sociologii de ramură.

Cu privire la raportul dintre competențele profesionale și transversale, cele profesionale reprezintă 70,45% din credite, pe când competențele transversale reprezintă 29,55% din totalul creditelor. Ponderea diverselor tipuri de competențe profesionale și transversale reflectă o utilizare preponderentă a tehnicilor pedagogice clasice (prelegeri la cursuri, dezbateri și prezentări la seminarii: „CT1 Aplicarea strategiilor de muncă riguroasă, eficientă, de punctualitate și răspundere personală față de rezultat pe baza principiilor, normelor și a valorilor codului de etică profesională – 28,7 credite” și „CT3 Utilizarea eficientă a surselor informaționale și a resurselor de comunicare și formare profesională asistată (portaluri Internet, aplicații software de specialitate, baze de date, cursuri on line etc.), atât în limba română, cât și într-o limbă de circulație internațională” – 20,6 credite) în detrimentul practicilor de predare interactive (aplicații, exerciții practice sau proiecte de echipă: „CT2 Aplicarea tehnicilor de relaționare în grup a capacităților empatice de comunicare interpersonală și de asumare de roluri specifice în cadrul muncii în echipă” – 13,8 credite).

DIAGNOSTIC PARTEA A II-A – TEHNICI PEDAGOGICE, COMPETENȚE ȘI CUNOȘTINȚE COMPARATIV CU PRACTICA NAȚIONALĂ

În urma analizei de conținut pe programele de studii la nivel de licență *Sociologie* derulate în 3 universități de cercetare avansată și educație din România (SocioPlus, 2014B), a fost identificat un număr total de 184 discipline pentru acest domeniu (Tabel 13B).

Datele obținute evidențiază faptul că majoritatea disciplinelor regăsite la nivelul programelor de studii de *Sociologie* sunt clasificate pe baza schemei generale pe Domeniul corespunzător. Astfel, aproximativ 73% dintre disciplinele predate în cadrul acestor programe sunt regăsite în Schema de clasificare a Sociologiei, în timp ce 28,3% aparțin domeniului Resurse Umane, iar 13,4% Asistenței sociale (Tabel 14B).

Conform clasificării disciplinelor în funcție de Schema ariilor tematice majore, în cazul programelor de *Sociologie* accentul se pune pe predarea disciplinelor de *Metodologie și tehnici de cercetare* - 12%, urmate de cele de *Istorie și teorie* - 10%, aspect ce sugerează importanța acordată acestora în cadrul

programelor de studii *Sociologie*. Cu toate acestea, este de remarcat faptul că procentul cel mai ridicat (aproximativ 14%) se înregistrează în cazul disciplinelor complementare ce acoperă o paletă largă de tematici (economie, drept, psihologie etc.) (Tabel 15B).

Datele obținute în urma clasificării disciplinelor potrivit Schemei ariilor tematice minore, în cazul programelor de studii de *Sociologie*, indică faptul că subiectele aferente temei *Teorii, idei și sisteme* înregistrează cea mai ridicată pondere (6.5%), urmate de teme de metodologie - *Metode/instrumente de cercetare* (aproximativ 5%) și de disciplinele complementare – *Economie, management, afaceri* (aproape 5%) (Tabel 16B).

La nivel de licență *Sociologie*, ponderea cea mai ridicată o dețin disciplinele obligatorii (aproximativ 60%), urmate de cele opționale (35.3%) și de cele facultative (Tabel 20B).

Cu privire la competențele specifice, se observă o preponderență a competențelor descriptive (95,3%) și explicative (88,3%). Competențele funcționale reprezintă un procent de 64,1%, iar cel mai slab reprezentate sunt cele comportamentale – 18.8% (Tabel 21B).

Cu privire la competențele transversale, în asociere cu situația competențelor specifice, se constată preponderența competențelor atitudinale (86,2%) și a celor strategice (76,6%) în detrimentul competențelor sociale (11,7%) și a celor de comunicare (17%). Analiza sugerează că transmiterea competențelor IT către studenți este cea mai deficitară, înregistrând cele mai mici procente - 16% (Tabel 22B).

În urma analizei comparative a programului de licență *Sociologie* al Universității din Oradea cu programele de *Sociologie* derulate în cadrul Universității „Babeș Bolyai” Cluj, Universității „Alexandru Ioan Cuza” Iași, Universității din Brașov, Universității „Lucian Blaga” din Sibiu, Universității de Vest din Timișoara se constată următoarele:

- există un corp important de materii ce se regăsesc în aproape toate programele menționate, cu aceeași denumire (sau cu o denumire apropiată), fiind în marea lor majoritate discipline obligatorii poziționate în perioade similare de pregătire a studenților. Disciplinele în cauză sunt: *Metode și tehnici de cercetare sociologică, Istoria sociologiei, Sociologie, Sociologia comunităților rurale și urbane, Sociologia religiilor, Sociologie politică, Demografie, Antropologie, Analiza electorală, Psihosociologia familiei, Sociologie economică, Psihologie socială aplicată, Statistică descriptivă univariată, Teorii sociologice contemporane, Paradigme ale explicației sociologice, Filosofie socială, Sociologia relațiilor interetnice, Sociologia devianței, Sociologia schimbării sociale*;

- o altă categorie de discipline cu aceeași denumire sau denumire apropiată se regăsește în 3 sau în 2 dintre programele de studii comparate: *Sociologia comunicării, Metodologia cercetării sociale, Sociologia culturii contemporane, Calitatea vieții, Sociologie juridică, Politici sociale, Sociologia educației, Resurse umane, Elemente de medicină socială, sănătate publică și planificare familială, Economie, Prelucrarea și analiza informatizată a datelor în sociologie și asistență socială, Sociologia Opiniei Publice și Mass Media, Sociologie românească, Dezvoltare comunitară, Managementul proiectelor sociale, Sociologia mediului online*;

- câteva discipline ale programului *Sociologie* din cadrul Universității din Oradea se regăsesc doar la un singur program din cele 5, fie cu aceeași denumire fie cu o denumire apropiată. Acestea sunt: *Fundamentele psihologiei, Management, Introducere în administrație publică, Statistică avansată, Sociologie medicală, Psihosociologia reclamei și publicității*.

Există discipline aparținând programului de *Sociologie* oferit de Universitatea din Oradea care nu se regăsesc în nici unul din programele naționale comparate: *Deontologia profesiei de sociolog*,

Politici economice europene, Drepturile omului și strategii antidiscriminatorii, Sociologia valorilor, Diagnoza socială, evaluarea programelor și soluționarea problemelor sociale, Integrarea pe piața muncii a șomerilor și grupurilor vulnerabile, Consiliere și orientare în carieră, Comunicare interculturală și integrare socială;

Unele discipline sunt oferite de celelalte programe naționale, dar nu sunt incluse în programul de *Sociologie* derulat în cadrul Universității din Oradea. De exemplu, la Universitatea din Sibiu sunt predate *Sociologia construcției europene, Sociologia emoțiilor, Voluntariat responsabilitate socială, Analiza factuală* etc.; la Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași: *Etnologie generală și românească, Teoria și metodă în asistența socială*; la Brașov: *Abilități academice și de comunicare, Logică, Teoria statului și a dreptului*; la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj: *Metodologia redactării textelor de specialitate și comunicare de specialitate, Stratificare și mobilitate socială, Logică generală*; la Timișoara: *Sociologia identității, Sociologia migrației, Sociologia relațiilor internaționale, Sociologia integrării*.

Cu privire la caracterul obligatoriu sau opțional al materiilor se observă o abordare similară în cele 6 programe de studii comparate. Organizarea practicii compacte și de specialitate apare cu aceeași structură la toate programele de studii comparate.

În privința similarității programului de studii cu celelalte programe comparate se observă: la Sibiu, Cluj și Timișoara nu se regăsesc 21 de materii din programa de *Sociologie* a Universității din Oradea; la Iași nu se regăsesc 25 de materii; iar la Brașov nu se regăsesc 22 de materii.

DIAGNOSTIC PARTEA A III-A - TEHNICI PEDAGOGICE, COMPETENȚE ȘI CUNOȘTINȚE COMPARATIV CU PRACTICA INTERNAȚIONALĂ

În cadrul analizei de conținut și în urma codificărilor syllabusurilor (SocioPlus, 2014B), au fost analizate 358 de discipline din domeniul Sociologiei identificate la nivelul universităților selectate din Uniunea Europeană (Tabel 3B).

Codificarea disciplinelor în funcție de Schema de clasificare a ariilor tematice pe domeniu sugerează o codificare validă a acestora; astfel, 72% dintre disciplinele prevăzute în programele de *Sociologie* la nivel european se regăsesc în schema de clasificare a Sociologiei, în timp ce 8,5% dintre discipline se regăsesc în schema clasificare tematică a domeniului Asistenței sociale. O pondere ridicată se înregistrează și în cazul disciplinelor postcodificate – aproximativ 19% (Tabel 4B).

Clasificarea disciplinelor potrivit schemei de clasificare a ariilor tematice majore indică faptul că 12.5% dintre disciplinele din planurile de învățământ de la nivelul de licență *Sociologie* se încadrează în aria tematică *Istorie și Teorie*. În aceleași programe de studii, de remarcat este procentul ridicat - 13% - a celor aferente temei *Metodologie și tehnici de cercetare*. Este de remarcat și procentul relativ mare înregistrat în cazul disciplinelor complementare (economie, psihologie, management etc.) (Tabel 5B).

Analiza disciplinelor potrivit schemelor de clasificare a ariilor tematice minore evidențiază faptul că subiecte încadrate în tema *Teorii, idei și sisteme* obțin procentul cel mai ridicat (aproximativ 7%). Aceste discipline sunt urmate de cele pe tema *Metodelor și instrumentelor de cercetare* (aproximativ 4%). Un procent destul de mare este obținut în cazul cursurilor de *limba străină*, dar și disciplinele complementare, precum *Economia, Dreptul, Științele politice* care ocupă un loc destul de important în planurile de învățământ ale programelor de *Sociologie* (Tabel 6B).

Analiza în funcție de tipul disciplinelor regăsite în cadrul programelor de *Sociologie* la nivel european semnalează că ponderea cea mai ridicată se regăsește în cazul disciplinelor obligatorii (aproximativ 60%), în timp ce 40% dintre discipline sunt de tip opțional (Tabel 10B).

Pentru programele de studii de *Sociologie* organizate în universități din Europa, în 86% dintre cazuri disciplinele identificate transmit competențe descriptive, urmate îndeaproape de cele explicative – 83.6%. Cea mai scăzută valoare se înregistrează în cazul competențelor comportamentale – 29.4% (Tabel 11B).

În ceea ce privește transmiterea competențelor transversale prin programele de *Sociologie* la nivel de licență, valoarea cea mai ridicată este evidențiată pentru competențele strategice (50%), urmate de cele de comunicare (33.2%) și de cele atitudinale (32.8%). Procentul cel mai scăzut este obținut în cazul competențelor IT (Tabel 12B).

În cazul programelor de studii modulare diferențele sunt majore în sensul absenței unor materii specifice sociologiilor de ramură la programele de studii din Uniunea Europeană și care se regăsesc în programa Universitatea din Oradea, precum și prin faptul că există o serie de materii ce abordează o problemă de nișă inexistentă în programa Universității din Oradea.

O serie de discipline ce privesc abordări de nișă ale pregătirii sociologice nu se regăsesc la Oradea: *Ecologie Umană*, *Analiza petrecerii timpului liber*, *Studii feministe*, *Viața în marile orașe*, *Migrația internațională* etc.

Disciplinele *Drepturile omului și strategii antidiscriminatorii*, *Sociologia valorilor*, *Deontologia profesiei de sociolog* oferite de programul Universității din Oradea nu sunt incluse în programele europene.

Analiza comparativă indică faptul că *Practica* din cadrul programului de *Sociologie* al Universității din Oradea are alocat un număr de ore similar cu cel al programelor europene structurate similar cu cel din Oradea. Situația diferă în cazul programelor de studii de *Sociologie* ce pun accentul pe o pregătire modulară cu o orientare precisă spre integrarea în anumite activități, în aceste cazuri practica din cadrul programului de *Sociologie* fiind inferioară atât cantitativ, cât și calitativ.

DIAGNOSTIC PARTEA A IV-A - TEHNICI PEDAGOGICE, COMPETENȚE ȘI CUNOȘTINȚE DIN PUNCTUL DE VEDERE AL ANGAJATORILOR

Competențele profesionale oferite de programul de studii sunt cunoscute de către angajatori, aceștia punând accentul pe anumite competențe specifice, în special pe cele cu o finalitate practică.

Așa cum reiese din studiul realizat în cadrul proiectului SocioPlus (2014C) cu privire la competențele specifice cerute absolvenților programului de licență de *Sociologie*, angajatorii consideră că este important ca aceștia să știe să analizeze și să gestioneze datele și indicatorii sociali și, totodată, pe baza analizei datelor, să elaboreze propuneri pentru soluționarea diverselor probleme identificate (*Diagnoza problemelor sociale/sociologice*) (Tabel 8C). Dintre competențele transversale, cele mai apreciate de către angajatori sunt abilitatea de a lucra în echipă, gestiunea timpului, lucrul în condiții de stres etc. (Figura 3C), acestea fiind abilități care sunt necesare oricărei profesii.

Potrivit datelor, constatăm că o mare parte dintre absolvenții programului de *Sociologie* au urmat și alte cursuri de recalificare și perfecționare (Tabel 6C). Totuși în 64% din cazuri angajatorii susțin că pregătirea și experiența profesională a absolvenților este suficientă (Tabel 7C).

Pentru programul de studii de la nivel de licență în *Sociologie* angajatorii propun următoarele îmbunătățiri, prezentate în ordinea frecvenței menționărilor: centrare pe practica de specialitate efectuată în instituții publice și private; culegere, analiză și interpretarea datelor/elaborarea și derularea de cercetări sociologice. Cu privire la structura programei de studiu se observă o discrepanță între cererile angajatorilor și ceea ce oferă aceasta în sensul că materiile teoretice prezintă un total 112,5 credite în comparație cu materiile cu o finalitate practică ce prezintă un total de 38 credite. Se observă o pondere redusă acordată consilierii în cadrul programei de studii deși 7 studenți au ocupația de consilieri pe diverse probleme.

Studiul SocioPlus (2014C) relevă o importanță mai mare acordată de către angajatori competențelor transversale transmise absolvenților din domeniul *Asistență socială* (licență și masterat), comparativ cu importanța acordată în cazul absolvenților din domeniul *Sociologie* (Abilitatea de a lucra în echipa, Abilitatea de a gestiona eficient timpul de lucru). Raportul dintre competențele profesionale (150,4 credite) și cele transversale (63,1 credite) este de 2,38:1 în cadrul programului de studii *Sociologie* de la Universitatea din Oradea. Având în vedere faptul că majoritatea studenților absolvenți de *Sociologie* se angajează în ocupații ce nu privesc domeniul *Sociologie* s-ar impune o revizuire a acestui raport precum și a structurii competențelor transversale în sensul detalierii acestora.

Există o slabă definire a identității profesiei de sociolog pe piața forței de muncă, oferta de locuri de muncă fiind limitată de specificul socio-economic al zonei și existând o cerere limitată pe piață pentru competențele oferite de către programul de studii

Pe piața locală de muncă există relativ puține posturi de sociolog în instituții publice, în activități private sau fundații orientate în special spre sondarea opiniei publice sau cercetări de marketing. Angajările recente sunt extrem de puține, locurile de muncă de sociolog fiind ocupate de studenți din generații anterioare, neexistând o perspectivă realistă de angajare în instituțiile publice, pe post de sociolog, a noilor generații de absolvenți. Sociologia apare mai puțin ca o profesie bine conturată la nivel de licență și mai degrabă ca o sumă de competențe și cunoștințe specifice utile în diverse situații ocupaționale. Amintim în acest sens competențe precum gestionarea datelor și indicatorilor sociali, diagnoza problemelor sociale și elaborarea de propuneri pentru soluționarea diverselor probleme identificate. Pe de altă parte, locurile de muncă în care să fie valorificate astfel de competențe la nivelul pieței muncii locale sunt ele însele reduse, ceea ce face ca profesia de sociolog să nu prezinte mare atractivitate pentru tinerii absolvenți din zonă.

DIAGNOSTIC PARTEA A V-A – TEHNICI PEDAGOGICE, COMPETENȚE ȘI CUNOȘTINȚE DIN PUNCTUL DE VEDERE AL ABSOLVENȚILOR

Analiza datelor obținute în cadrul sondajului online cu privire la identificarea și descrierea traseelor academice și profesionale ale absolvenților programelor de studii din domeniul *Sociologiei* (SocioPlus, 2014D) indică faptul că abilitățile și cunoștințele oferite de acest program sunt utile pe piața forței de muncă și au avut un rol important în obținerea unui loc de muncă.

În viziunea studenților intervievați, competențele oferite de programul de studii sunt relativ cunoscute de angajatorii din domeniu (42,3%) și corespund cerințelor de pe piața forței de muncă (62,3%) (Figura 1D). Absolvenții consideră, în procent de 59,5%, că abilitățile și cunoștințele dobândite pe parcursul programului de studii de licență sunt utile la locul de muncă actual (Figura 10D). Totuși este de remarcat procentul destul de ridicat al absolvenților care menționează faptul că este necesară completarea formării lor profesionale prin participarea la alte programe ulterioare (Tabel 4D). Din 45 de absolvenți, 11 dețin o a doua diplomă de licență.

Competențele teoretice sunt preponderente față de cele practice cerute pe piața forței de muncă, în viziunea absolvenților. Cei mai mulți dintre absolvenți se declară mulțumiți de posibilitatea participării la stagiile de practică, dar și de implicarea lor în cadrul proiectelor derulate la nivelul departamentului (Figura 2D). Totuși, absolvenții cer îmbunătățirea activității practice din cadrul programului de studii precum și punerea accentului pe cercetare și analiză statistică. Se constată că 26 dintre absolvenții intervievați au subliniat necesitatea de a face mai multă practică, mai aplicată, cu o implicare mai profundă din partea studentului (nu doar aplicare de chestionare). Absolvenții au cerut o mai puternică orientare spre pregătirea profesională, participarea în proiecte, punerea mai puțin a accentului pe teorie și care să fie corelată cu practica profesională, participarea în programe de stagiatură (internship-uri) sau voluntariat în companii private. Cu privire la competențele profesionale, studenții încurajează materiile mai aplicate (cercetări, proiecte, analiză statistică) și mai puțin prezentările in extenso ale teoriei sociale ce caracterizează actualul program de studii.

RECOMANDĂRI

- O componentă importantă a programului de studii poate deveni conștientizarea de către studenți a caracterului creativ al căutării unui loc de muncă specific domeniului sociologie și încurajarea unei mobilități mai ridicate care să faciliteze obținerea unui loc de muncă. În acest sens se impune acordarea unui interes sporit pregătirii modulare ce dezvoltă competențe specifice cerute pe piața forței de muncă precum și competențe transversale.

- În concordanță cu cererile angajatorilor și studenților, se impune creșterea numărului de ore alocate disciplinelor care formează competențe și transmit cunoștințe în domeniile diagnozei sociale, analizei statistice și aplicării metodelor și tehnicilor de cercetare. În acest sens se impune nu atât creșterea numărului de ore pentru materii specifice, cât mai ales regăsirea acestor aspecte în cursurile ce privesc sociologiile de ramură al căror conținut trebuie să fie mai aplicat (de ex. disciplina *Psihosociologia organizațiilor*).

- Este necesară schimbarea raportului dintre conținutul teoretic și analizele practice și oferirea de cursuri în favoarea celor din urmă, precum și punerea accentului pe o practică aplicată în situații profesionale reale de pe piața forței de muncă. Pentru reducerea raportului dintre conținutul teoretic și practică se impune ca fiecare sociologie de ramură sau materie de specialitate să presupună efectuarea a cel puțin unei analize și implementări practice a cunoștințelor cu prelucrare de date sociale (cercetări noi sau analize secundare). *Practica* trebuie corelată cu fazele de formare, respectiv pregătirea generală (participare la anchete sociologice, administrare chestionare) și specializarea pe module (stagii de pregătire, participare în elaborări de proiecte, internship-uri).

- Se impune organizarea modulară a programei de studiu pentru anul 2 și 3 care să asigure în timp o flexibilitate în funcție de modificările survenite pe piața locurilor de muncă. Modulele vor presupune implicarea studenților în proiecte, în colaborare cu instituții, ce vor permite urmărirea în practică a aspectelor studiate. Logica modulelor ține de domeniile de activitate care pot integra competențele sociologului vizând o aprofundare într-o succesiune logică a cunoștințelor. Un modul ar putea cuprinde materiile *Calitatea vieții*, *Sociologie medicală* (care să includă aspecte de sănătate publică, planificare familială), *Sociologia familiei și a cuplului*, *Consilierea persoanelor consumatoare de droguri*.

- În cazul competențelor transversale trebuie să se pună accentul pe utilizarea mijloacelor moderne (IT) de planificare și realizare a analizelor și proiectelor sociale, pe capacitatea studenților de a căuta și utiliza sursele de informații precum și pe capacitatea de a le disemina și prezenta în public. În acest sens trebuie pus accentul pe dezvoltarea abilităților de comunicare ale studentului atât prin organizarea unor cursuri specifice de tipul *Tehnici de comunicare în profesia de sociolog*, cât și prin punerea accentului pe prezentarea rezultatelor cercetărilor și proiectelor proprii în cadrul seminariilor.

- Cu privire la tehnicile de predare, alături de prelegere și dezbateri trebuie promovate formele interactive ce încurajează comunicarea studentului cu mediul său și implicarea superioară a acestuia cu privire la conținutul asimilat. De asemenea, se impune mărirea numărului de proiecte și rapoarte de cercetare elaborate în cadrul unor echipe.

- Cerințele privind bibliografia trebuie să fie întotdeauna precis formulate (capitole, pagini) și corelate cu conținutul învățat. Bibliografia trebuie să conțină preponderent modele de cercetare, bune practici sau elaborare de proiecte sociale. Se impune discutarea bibliografiei la cursuri și seminarii urmând ca parcurgerea acesteia să fie în mod expres evaluată în nota finală.

2. PROGRAMELE DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ (NIVEL LICENȚĂ)

DESCRIEREA PROGRAMELOR DE STUDII

În prima parte a acestei secțiuni este prezentat programul de studii *Asistență Socială* derulat în cadrul Universității din Oradea, iar cea de-a doua parte face referire la programul derulat de către Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad.

Asistență Socială (Universitatea din Oradea)

La Universitatea din Oradea, programul de studii *Asistență Socială* face parte din domeniul fundamental Științe Sociale și Politice, domeniul de studii universitare de licență *Asistență Socială*, fiind organizat din punct de vedere administrativ în cadrul Departamentului de Sociologie și Asistență Socială al Facultății de Științe Socio-Umane. Specializarea *Asistență Socială* s-a înființat în anul universitar 1999-2000, fiind autorizată provizoriu de către CNEAA prin H.G. 696 din 17 august 2000. În prezent, programul de studii *Asistență Socială* funcționează ca program acreditat conform HG 707 din 18 iulie 2012.

Programul de studii a funcționat inițial în cadrul Facultății de Litere și Științe Socio-Umane, ulterior în cadrul Facultății de Științe Socio-Umane, alături de alte specializări din același profil, precum *Psihologie* și *Sociologie*, *Filosofie*, *Istorie* și *Geografie*. Începând cu anul 2002, Facultatea de Științe Socio-Umane s-a separat de Facultatea de Istorie-Geografie, în prezent funcționând cu specializările: *Sociologie*, *Asistență Socială*, *Psihologie* și *Științele Educației*.

Programul de studii *Asistență Socială* vizează educația și pregătirea profesională a studenților în domeniul social, viitori profesioniști pe piața muncii, astfel încât aceștia să contribuie la îmbunătățirea mediului științific, profesional și cultural, din instituțiile publice sau private în care își vor desfășura activitatea. Pe lângă activitatea specifică de cursuri și seminarii, un accent deosebit este pus pe activitatea de practică de specialitate. Activitățile de practică, sunt desfășurate pe baza unei programe specifice menite să completeze programele de pregătire, din perspectiva contactului direct cu realitatea și problemele sociale, dar și din perspectiva contactelor directe cu instituțiile publice și organizațiile care desfășoară activități în domeniul social. De asemenea, o altă componentă este cea de cercetare, prin inițierea, implementarea și valorificarea unor activități de cercetare socială fundamentală și aplicativă realizate cu respectarea celor mai înalte standarde profesionale și etice.

Pregătirea unor specialiști în domeniul *Asistență Socială* care să acopere regiunea de nord-vest a României se realizează în concordanță cu standardele publicate în Registrul Național al Calificărilor, dar și cu cerințele pieței forței de muncă. Procesul de pregătire a viitorilor specialiști este astfel conceput încât să realizeze următoarele obiective:

- un sistem coerent de programe, măsuri, activități și servicii profesionalizate de protejare a unor persoane, familii, grupuri aflate temporar în dificultate;
- alternative de organizare instituțională a activităților de asistență socială pentru identificarea surselor de finanțare a programelor de sprijin specializate;
- o diagnoză corectă a problemelor sociale pe care persoanele vulnerabile sau grupurile cu risc crescut le au într-o anumită perioadă de timp și în anumite circumstanțe socio-economice;

- o evaluare a situațiilor de criză a persoanelor, grupurilor marginalizate precum și a posibilităților reale de intervenție;
- realizarea de cercetări științifice semnificative la nivel național și local privind dimensiunea reală a problemelor celor aflați în situații speciale, defavorizate, în vederea elaborării unor strategii de suport și a unor măsuri de prevenire;
- consiliere primară care să ajute la refacerea capacităților proprii de integrare socială a persoanelor și categoriilor defavorizate;
- cunoașterea și utilizarea corectă a cadrului legislativ, a reglementărilor în domeniul protecției sociale;
- cunoașterea strategiilor, metodelor și tehnicilor de influențare activă a politicilor sociale de sprijin a celor săraci, a copiilor instituționalizați, abandonati, de sprijinire a tinerilor neintegrați social, a celor dependenți de alcool și droguri, abuzați fizic sau sexual, a persoanelor cu handicap, a familiilor sărace, a celor aflați în situații speciale etc.;
- îmbunătățirea permanentă a organizării instituționale a sistemului de servicii în asistență socială dintr-o perspectivă unitară, coerentă, capabilă să răspundă eficient unor cerințe reale ale persoanelor și grupurilor expuse riscurilor;
- crearea unei rețele de servicii publice specializate și diversificate pentru sprijinul celor aflați în nevoie și a unei asistențe sociale individualizate precum și a unor organizații nonguvernamentale prin crearea unui sistem eficient de voluntariat, complementar acestora;
- optimizarea mecanismului de adoptare a politicilor sociale în sfera asistenței sociale;
- evaluarea eficienței diferitelor tipuri de măsuri luate în domeniul asistenței sociale.

Dobândirea cunoștințelor și abilităților necesare practicării profesiei de asistent social reprezintă unul dintre scopurile fundamentale ale programelor de pregătire și educație promovate de colectivul departamentului. Eficiența implementării acestor cunoștințe și abilități profesionale este de regulă evaluată raportându-ne la numărul de absolvenți care reușesc să desfășoare activități specifice domeniului după absolvirea studiilor.

În urma analizelor efectuate cu privire la locurile de muncă ocupate, s-a constatat că absolvenții programului de *Asistență Socială* care își desfășoară activitățile profesionale în domeniul pentru care s-au pregătit sunt angajați în organizații non-guvernamentale cum ar fi de exemplu: Fundația People to People, Asociația Română-Germană Alsterdorf, Fundația Copiii Făgăduinței, Asociația SOS Autism Bihor, Fundația de Scleroză Multiplă, dar și în instituții publice precum Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Bihor, Administrația Socială Comunitară Oradea, primării ale comunelor din județ, unități medicale și educaționale.

Absolvenții ultimelor promoții au avut mai puține șanse de încadrare în locuri de muncă ce necesită specializarea de asistent social datorită blocării posturilor în sistemul bugetar.

În cadrul programului de studii *Asistență Socială*, în prezent își desfășoară activitatea 20 cadre didactice titulare, încadrate prin concurs, conform legislației în vigoare: 3 profesori, 4 conferențieri, 12 lectori cu titlul științific de doctor, 1 asistent universitar.

Planul de învățământ actual și cel propus pentru perioada următoare cuprind discipline fundamentale, de domeniu și de specialitate și discipline complementare, grupate, la rândul lor, în discipline obligatorii, opționale și facultative, în conformitate cu standardele specifice de evaluare academică.

Recrutarea studenților s-a realizat, până în anul 2005, prin proceduri de admitere proprii, respectiv prin două probe: examen scris la una din disciplinele socio-umane studiate în liceu (la alegere) combinat cu media la examenul de bacalaureat, iar în prezent se realizează prin luarea în considerare a mediei examenului de bacalaureat.

Gradul de promovabilitate a studenților din anii I - III variază între 72% și 90,12%. Absolvenții programului de studii *Asistență Socială* care s-au înscris la examenul de licență, au promovat acest examen în proporție de 100%.

Programul de studii *Asistență Socială* are un plan de cercetare științifică propriu inclus în planul de cercetare al facultății și cuprinde teme de cercetare individuale și colective ce se înscriu în aria științifică a domeniului fundamental Științe sociale și politice și a domeniului *Asistență Socială* și modalitățile de valorificare.

Departamentul de Sociologie și Asistență Socială dispune de o bibliotecă proprie ce cuprinde lucrările cadrelor didactice, alte lucrări de specialitate, reviste de specialitate, lucrările de licență și de disertație ale absolvenților, alte materiale utile studenților cuprinși în aceste programe de studii. Studenții au acces și la biblioteca universității (1247 titluri și 82 periodice din domeniul social) și la Biblioteca județeană „Gheorghe Șincai” din Oradea.

În scopul asigurării posibilității de continuare a studiilor la ciclul de masterat, Departamentul de Sociologie și Asistență socială a întreprins demersuri pentru acreditarea a 5 masterate în sistem Bologna, în domeniul *Sociologie: Gestiunea Resurselor Umane și Dezvoltare Socială Instituțională, Administrație Publică și Dezvoltare Comunitară, Politici Publice în Asistență Socială și Managementul Serviciilor Sociale*. De asemenea, în anul 2011 a fost acreditat (în cadrul unui proiect POSDRU gestionat de Ministerul Muncii) un master de *Economie Socială*, în colaborare cu Facultatea de Științe Economice. Analizând gradul de continuare a studiilor după licență a studenților domeniului *Asistență Socială*, după 2008, s-a constatat că aceștia au continuat studiile universitare la masteratele menționate în proporții variind între 47% și 68%.

Programul de studii *Asistență Socială* din cadrul Facultății de Științe Socio-Umane, Universitatea din Oradea a reușit în decursul a 14 ani de existență să devină o prezență remarcabilă în spațiul academic al universității, dar și în spațiul public al județului Bihor și, în general, în spațiul public al regiunii de nord-vest a României. Pachetul curricular, incluzând planurile de învățământ și fișele disciplinelor, a fost în permanență revizuit, readaptat și modernizat pentru a corespunde exigențelor impuse atât de reforma sistemului educațional, de exigențele comunității academice, cât și de cerințele pieței muncii.

Asistență Socială (Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad)

La Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad, programul de studii de licență *Asistență Socială*, ca parte integrantă a ofertei educaționale a Departamentului de Pedagogie, Psihologie și Asistență Socială din cadrul Facultății de Științe ale Educației, Psihologie și Asistență Socială reprezintă o structură instituțională de formare profesională adresată studenților care doresc să se specializeze în domeniul asistenței sociale.

Specializarea *Asistență Socială* funcționează în cadrul Universității „Aurel Vlaicu” din Arad din anul universitar 2005-2006. În prezent, programul de studii de licență *Asistență Socială* este un program de formare inițială acreditat conform H.G. 631/16.10.2010 și a fost reevaluat extern în anul universitar 2014-2015.

Începând cu anul 2005, numărul de studenți la specializarea *Asistență socială* a variat între 75-80 de studenți până în anul universitar 2009-2010, după care s-a înregistrat o diminuare a numărului acestora de până la 30-35 studenți în primul an de studii, situație care a rămas valabilă până în prezent.

În cadrul programului de studii de licență *Asistență Socială*, în prezent își desfășoară activitatea 11 cadre didactice titulare, încadrate prin concurs, conform legislației în vigoare: 1 profesor, 4 conferențieri, 4 lectori cu titlul științific de doctor, 1 asistent universitar.

Misiunea programului constă în profesionalizarea și dezvoltarea carierei viitorilor absolvenți, formarea competențelor de proiectare a intervențiilor în câmpul social, metodologice, evaluative, de comunicare, de identificare și rezolvare a conflictelor interumane/ situațiilor-problemă și se realizează în concordanță cu standardele publicate în Registrul Național al Calificărilor în Învățământul Superior, dar și cu cerințele pieței forței de muncă. Procesul de pregătire a viitorilor specialiști este astfel conceput încât să realizeze următoarele competențe profesionale și transversale:

- Identificare, culegere de informații, documentare, evaluare și înregistrare a informațiilor, analiză, evaluare și intervenții specifice pentru reducerea riscurilor sociale de la nivel, individual, familial, de grup, comunitar și societal;
- Elaborare, implementare și evaluare a proiectelor, programelor și politicilor de asistență socială și sociomedicală pentru diferite categorii vulnerabile;
- Dezvoltarea serviciilor și activităților de prevenire precum și a celor de suport acordate beneficiarilor sistemului medical și de asistență socială;
- Consultanță în accesarea resurselor comunitare pentru persoanele și grupurile sociale excluse sau aflate în risc de excludere socială (instituții, servicii, prestații);
- Consilierea și alte metode de intervenție specializată acordate în mediul familial sau instituțional (spitale, școli, instituții specializate de asistență socială etc.) cu respectarea valorilor și principiilor specifice asistenței medicale și sociale;
- Abordarea obiectivă și argumentată atât teoretic, cât și practic, a unor situații-problemă în vederea soluționării eficiente a acestora cu respectarea valorilor și principiilor specifice asistenței sociale;
- Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă transdisciplinară pe diverse paliere ierarhice la nivel intra- și interorganizațional;
- Autoevaluarea obiectivă a nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii.

Obiectivul fundamental al programului de studii *Asistență Socială* este profesionalizarea în cariera de asistent social prin dezvoltarea unui sistem funcțional de cunoștințe și abilități specifice domeniului și specializării precum și a unui sistem de atitudini care să permită adaptarea oportună și eficientă la schimbările sociale și să faciliteze accesul pe piața muncii din domeniul asistenței sociale.

Programul de studii oferă oportunitatea unor experiențe inedite de învățare, în contextul unui parteneriat real profesori–studenți, în acord cu noile perspective de dezvoltare ale învățământului universitar în context european. Acesta beneficiază de o infrastructură modernă ce facilitează utilizarea unei metodologii interactive în cadrul experiențelor de învățare integrată. Facultatea dispune de 2 amfiteatre, 3 săli de curs, 5 săli de seminar și 3 Laboratoare: Laboratorul interdisciplinar socio-psihopedagogic, Laborator de psihodiagnostic și un Laborator de consiliere educațională și a carierei.

Studentii de la programul de studii *Asistență Socială* beneficiază de laboratoarele de informatică care asigură câte un calculator la 2 studenți. În plus, Centrul de Cercetare Sociopsihopedagogic al FSEPAS este dotat cu material didactic pentru asistență pedagogică, testare psihologică și orientare în carieră.

Dimensiunea aplicativă a programului este conferită de stagiile de practică de specialitate, de inserția crescută pe piața muncii și de internaționalizarea programului, asigurând astfel dimensiunile europene ale acestuia. Studenții de la programul de studii *Asistență Socială* se bucură de posibilitatea schimbului de experiență prin intermediul burselor de mobilitate Erasmus. Au beneficiat de această oportunitate câte doi studenți în fiecare din ultimii cinci ani. Proiectul strategic PractiPass „Protecția copilului - de la teorie la practică” care s-a derulat ca program de practică pentru studenți a facilitat realizarea unor stagii de practică în 2 țări europene a unor studenți de la programul de studii *Asistență Socială*. Schimbul de experiență le-a asigurat studenților cunoașterea optimă a modalităților de intervenție specifice diferitelor arii de servicii și studierea procesului de asistare pentru diferite grupuri de risc.

Planul de învățământ actual și cel propus pentru perioada următoare cuprinde discipline fundamentale, de domeniu și de specialitate și discipline complementare, grupate, la rândul lor, în discipline obligatorii, opționale și facultative, în conformitate cu standardele specifice de evaluare academică. Prin curricula pe care o propune, problematica specifică domeniului este abordată în contextul cunoașterii conceptelor legate de instituțiile Uniunii Europene și înțelegerea aspectelor generate de rolul pe care îl au politicile Uniunii Europene în dezvoltarea și implementarea modelului social european. Astfel, accentul se pune pe dezvoltarea competențelor de analiză a problemelor sociale concrete în vederea facilitării înțelegerii structurii și funcțiilor sistemului de protecție socială.

În urma analizelor efectuate cu privire la locurile de muncă ocupate s-a constatat că peste 72% din absolvenții programului de studii de licență *Asistență Socială* din ultimii 5 ani desfășoară activități profesionale în domeniul pentru care s-au pregătit și sunt angajați în organizații non-guvernamentale cum ar fi de exemplu: Fundația Dezvoltarea Popoarelor, Fundația RCE Speranța copiilor, Fundația ProPrietenia, dar și în instituții publice precum Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Arad, Direcția de Dezvoltare și Asistență Comunitară, Penitenciarul Arad, primării ale comunelor din județ, unități medicale și educaționale.

În scopul asigurării posibilității de continuare a studiilor la ciclul de masterat în cadrul Facultății de Științe ale Educației, Psihologie și Asistență Socială a fost acreditat în anul universitar 2013-2014 programul de studii de master *Servicii de Asistență Socială*. Se constată o creștere a numărului de studenți care au optat pentru continuarea studiilor universitare la programul de master *Servicii de Asistență Socială*, în proporție de 45%.

CONTEXTUL PROGRAMULUI DE STUDII

OFERTA EDUCAȚIONALĂ NAȚIONALĂ

Studiind oferta educațională care se regăsește la nivelul universităților de cercetare avansată și educație (SocioPlus, 2014A), specializarea *Asistență Socială* se regăsește în cadrul Universității din București (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială), Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială) și Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (Facultatea de Filosofie și Științe Politice) (vezi Anexa A).

Referitor la universitățile centrate pe educație, din lista celor 24 existente, specializarea *Asistență Socială* funcționează în următoarele: Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad (Facultatea de Psihologie, Științele Educației și Asistență Socială), Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava (Facultatea de Istorie și Geografie), Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia (Facultatea de Drept și Științe Sociale), Universitatea „Eftimie Murgu” din Reșița (Facultatea de Științe Sociale).

În ceea ce privește universitățile de educație și cercetare științifică, din lista celor 21 existente, specializarea *Asistență Socială* este întâlnită la următoarele: Universitatea de Vest din Timișoara (Facultatea de Sociologie), Universitatea din Craiova (Facultatea de Științe Sociale), Universitatea „Transilvania” din Brașov (Facultatea de Sociologie și Comunicare), Universitatea „Ovidius” din Constanța (Facultatea de Psihologie și Științele Educației), Universitatea din Oradea (Facultatea de Științe Socio-Umane).

OFERTA EDUCAȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ

La nivelul universităților din Uniunea Europeană analizate (SocioPlus, 2014A) au fost identificate 30 de programe de *Asistență socială* care se pliază pe domeniul vizat în cadrul proiectului. Dintre acestea, 19 sunt organizate sub aceeași denumire, iar restul le regăsim sub denumiri precum *Politică socială și asistență socială*, *Asistență socială și de caritate*, *Servicii sociale-Asistență socială*.

Aceste programe sunt organizate în țările: Irlanda (1 program), Polonia (4), Portugalia (3), Cehia (6), Cipru (1), Estonia (1), Finlanda (1), Slovacia (1), Slovenia (1), Spania (5), Suedia (4), Ungaria (2) (vezi Anexa A). De regulă, aceste programe se regăsesc la facultățile de Științe Socio-Umane, dar unele sunt derulate la nivelul facultăților de științe pedagogice/educaționale, psihologie, teologie sau arte.

REGLEMENTAREA PROFESIEI / INSTITUȚIILE PROFESIEI

În România, profesia de asistent social este reglementată prin următoarele legi: Legea nr. 200/2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România, Legea nr. 117/2008, Legea nr. 466/2004 privind statutul asistentului social. La aceste acte normative se adaugă Regulamentul de organizare și funcționare al Colegiului Național al Asistenților Sociali din România (C.N.A.S.R.), Codul deontologic al profesiei de asistent social precum și Hotărâri ale Biroului Executiv al Colegiului Național al Asistenților Sociali privind acordarea treptelor de competență profesională, pentru aprobarea normelor privind formarea profesională continuă etc.

Legea nr. 466/4 noiembrie 2004 privind Statutul asistentului social reglementează formarea inițială a asistentului social și condițiile de exercitare a profesiei, drepturile și obligațiile asistentului social, incompatibilitățile și interdicțiile, principiile etice; precizează rolul, atribuțiile principale, organele de conducere și finanțarea Colegiului Național al Asistenților Sociali; cuprinde prevederi referitoare la Registrul național al asistenților sociali din România. Așa cum prevede art. 2 alin. 2 al Legii nr. 466/2004, „titlul de asistent social poate fi deținut de: a) persoana care a obținut diploma de licență în cadrul unei instituții de învățământ superior cu specializare în domeniu, forma de lungă durată, 4 ani, acreditată conform legii; b) persoana care

deține diploma de absolvire a unei instituții de învățământ superior cu specializare în domeniu, forma de scurtă durată, 3 ani, acreditată potrivit legii; c) persoana care deține diploma de asistent social echivalată conform legii; d) persoana care deține diploma de asistent social eliberată sau recunoscută în unul dintre statele membre ale Uniunii Europene, în unul dintre statele aparținând Spațiului Economic European ori în Confederația Europeană”.

Legea nr. 292/20 decembrie 2011, Legea asistenței sociale, în Capitolul VI (art. 121-127) cuprinde prevederi referitoare la personalul din sistemul de asistență socială. Astfel, în conformitate cu art. 121 „în domeniul asistenței sociale activează asistenți sociali, alt personal de specialitate în asistență socială, precum și personal cu profesii, calificări și competențe diverse”.

Legea nr. 117/27 mai 2008 privind aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr. 109/2007 pentru modificarea și completarea Legii nr. 200/2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România (în art. I.12) conferă Colegiului Național al Asistenților Sociali calitatea de autoritate română competentă pentru profesia de asistent social (Anexa nr. 3 a Legii nr. 200/2004).

Colegiul Național al Asistenților Sociali din România (C.N.A.S.R.) s-a constituit în februarie 2005 în baza Legii nr. 466/2004 ca organizație profesională, neguvernamentală, de interes public, apolitică, nonprofit, cu personalitate juridică, autonomă și independentă. Colegiul Național al Asistenților Sociali este organizat și funcționează pe criterii teritoriale, la nivel național și județean. Regulamentul de organizare și funcționare a C.N.A.S.R. (adoptat prin Hotărârea C.N.A.S.R. nr. 1/2012) stabilește organizarea și atribuțiile Colegiului, organizarea și atribuțiile organelor de conducere și modul de funcționare a acestora, detaliază condițiile de exercitare a profesiei de asistent social, drepturile și obligațiile membrilor Colegiului, răspunderea disciplinară/profesională și regimul sancționator al abaterilor disciplinare/profesionale. Potrivit art. 22 alin. 1, „asistenții sociali își pot desfășura activitatea numai dacă au calitatea de membri ai Colegiului și dețin aviz de exercitare a profesiei sau, după caz, atestat de liberă practică, eliberate în condițiile Legii de către Colegiu”. Treptele de competență profesională ale profesiei de asistent social sunt: asistent social debutant, asistent social practicant, asistent social specialist și asistent social principal (art. 23 alin. 2). Acordarea treptelor de competență se face potrivit Hotărârii Biroului Executiv al Colegiului Național al Asistenților Sociali nr. 8/29.03.2011, modificată și completată prin Hotărârea BEX nr. 36 din 23.05.2014.

Codul deontologic al profesiei de asistent social a fost elaborat de Comisia de deontologie profesională a C.N.A.S.R. și adoptat de Consiliul Național al Colegiului Național al Asistenților Sociali, fiind publicat în Monitorul Oficial nr. 173 din 6 martie 2008. Codul deontologic stabilește principiile generale profesionale, independența profesională și responsabilitatea asistentului social, obligațiile asistentului social față de profesie, față de beneficiari, față de membrii corpului profesional și în relațiile cu instituțiile. În conformitate cu art. 31 alin. 1 încălcarea de către asistenții sociali a prevederilor codului deontologic reprezintă abatere disciplinară.

Structurile organizaționale ale asistenților sociali din România fac parte din Asociația Internațională a Școlilor de Asistență Socială (IASSW) și din Federația Internațională a Asistenților Sociali (IFSW).

Eliberarea de către C.N.A.S.R. a certificatului pentru recunoaștere internațională se face în conformitate cu prevederile Directivei nr. 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind recunoașterea calificărilor profesionale.

ARII TEMATICE SPECIFICE PROGRAMULUI DE STUDII

Analiza ofertei programelor de studii de licență, respectiv de master, în domeniul *Asistență Socială*, realizată în cadrul proiectului SocioPlus a presupus analiza conținuturilor educaționale (planuri de învățământ, syllabusuri) în vederea codificării pe arii tematice și rezultate ale învățării. În vederea realizării codificărilor, a fost operaționalizată aria tematică specifică domeniului. Pentru încadrarea disciplinelor în arii tematice a fost utilizată schema Social Work Abstracts (National Association of Social Workers -NASW) disponibilă pe <http://www.naswpress.org/publications/journals/swab-classification.html>.

Astfel, au fost precizați descriptorii programului de studii, metricele disciplinelor și s-a făcut selecția ariilor tematice precum și indicarea competențelor specifice (descriptive, explicative, funcționale și comportamentale) și a celor transversale (atitudinale, strategice, sociale, de comunicare și IT).

SCHEMA DE CLASIFICARE ASISTENȚĂ SOCIALĂ ȘI MANAGEMENTUL SERVICIILOR SOCIALE

TABEL 6. *Schema de clasificare a ariilor tematice*

Arii tematice majore	Arii tematice de detaliu (minore)
Profesia de asistent social	<i>Certificare, licențiere și atestări</i> <i>Educație, supervizare și formare profesională</i> <i>Aspecte etice și legale</i> <i>Istoric</i> <i>Relații interpersonale</i> <i>Organizații/asociații și agenții</i> <i>Probleme de resurse umane</i>
Teorie și practică	<i>Administrare / Management</i> <i>Managementul de caz și munca cu cazul</i> <i>Practici clinice / Psihoterapie</i> <i>Organizare comunitară / Dezvoltare comunitară</i> <i>Terapie familială și de cuplu</i> <i>Grupul de lucru/ Terapia de grup</i> <i>Cercetare</i> <i>Teorii / cadre conceptuale</i>
Aria de servicii	<i>Adicții</i> <i>Îmbătrânirea și vârstnicii</i> <i>Copii și familii / Bunăstarea copilului și a familiei</i> <i>Justiție penală și violență</i> <i>Dizabilități/Retardare mintală</i> <i>Educație/Școli</i>

	<i>Sănătate și îngrijirea sănătății</i> <i>Sănătatea mintală și boli psihice / Psihopatologie</i> <i>Servicii ocupaționale / industriale</i>
Probleme sociale	<i>Drepturile civile/ legale</i> <i>Economie /Bunăstare publică</i> <i>Ocuparea forței de muncă</i> <i>Probleme internaționale</i> <i>Probleme rural / urban</i> <i>Acțiune socială / Lobby</i> <i>Politica socială / Legislație</i> <i>Populații speciale</i>

DESCRIEREA CALIFICĂRII

Descrierea calificării – competențele profesionale și transversale specifice domeniului de studiu *Asistență Socială* (nivel Licență) - a fost preluată din Registrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior disponibil la adresa: <http://www.ncis.ro>

TABEL 7. *Competențe profesionale*

Competențe profesionale Descriptori de nivel ai elementelor structurale ale competențelor profesionale	C1 Identificare, culegere de informații, documentare, evaluare și înregistrare a informațiilor, analiză, evaluare și intervenții specifice pentru reducerea riscurilor sociale de la nivel, individual, familial, de grup, comunitar și societal	C2 Elaborare, implementare și evaluare a proiectelor, programelor și politicilor de asistență socială pentru diferite categorii vulnerabile	C3 Dezvoltarea serviciilor și activităților de prevenire precum și a celor de suport acordate beneficiarilor sistemului de asistență socială.	C4 Consultanță în accesarea resurselor comunitare pentru persoanele și grupurile sociale excluse sau aflate în risc de excludere socială (instituții, servicii, prestații)	C5 Consiliere și alte metode de intervenție specializată acordate în mediul familial sau instituțional (spitale, școli, penitenciare, centre anti-drog, instituții specializate de asistență socială etc.) cu respectarea valorilor și principiilor specifice asistenței sociale	C6 Comunicare și relaționare profesională cu beneficiarii și alți actori sociali implicați
D1. Cunoașterea, înțelegerea conceptelor, teoriilor și metodelor de bază ale domeniului și ale ariei de specializare; utilizarea lor adecvată în comunicarea profesională	C1.1 Definirea conceptelor, teoriilor și a metodelor de diagnoză și intervenție în vederea reducerii riscurilor sociale	C2.1 Identificarea și descrierea metodologiei și a procedurilor de elaborare a politicilor și programelor sociale destinate persoanelor și grupurilor vulnerabile	C3.1 Definirea conceptelor, metodelor și tehnicilor specifice de diagnoză a sistemului de asistență socială	C4.1 Identificarea și descrierea elementelor structurale ale sistemului de asistență socială	C5.1 Recunoașterea situațiilor care necesită intervenție specializată	C6.1 Identificarea metodelor și tehnicilor adecvate de comunicare cu beneficiarii

D2. Utilizarea cunoștințelor de bază pentru explicarea și interpretarea unor variate tipuri de concepte, situații, procese, proiecte etc. asociate domeniului	C1.2 Utilizarea cunoștințelor de baza în explicarea și interpretarea riscurilor sociale de la nivel comunitar	C2.2 Explicarea apariției și menținerii problemelor sociale ale grupurilor vulnerabile, utilizând procedurile specifice	C3.2 Elaborarea unor strategii și scenarii alternative de interpretare a realităților și problematicilor sociale	C4.2 Explicarea mecanismelor de intervenție la nivel individual și comunitar	C5.2 Interpretarea efectelor diverselor proiecte și programe de asistență socială	C6.2 Explicarea și interpretarea strategiilor de reintegrare socială a grupurilor vulnerabile
D3. Aplicarea unor principii și metode de bază pentru rezolvarea de probleme/ situații bine definite, tipice domeniului în condiții de asistență calificată	C2.1 Aplicarea principiilor și metodelor specifice în elaborarea de soluții alternative pentru rezolvarea problemelor și reducerea riscurilor sociale	C2.3 Implementarea politicilor și programelor sociale prin dezvoltarea și aplicarea de proceduri și metodologii specifice	C3.3 Identificarea și implementarea unor mecanisme de răspuns adecvate situațiilor problematice cu care se confruntă persoanele, grupurile și comunitățile aflate în dificultate	C4.3 Acordarea de informații competente și realizarea conexiunilor între resursele comunitare și problemele beneficiarilor	C5.3 Aplicarea valorilor și a principiilor deontologiei profesionale în procesul de intervenție	C6.3 Monitorizarea planurilor de intervenție privind integrarea socio-profesională a beneficiarilor
D4. Utilizarea adecvată de criterii și metode standard de evaluare pentru a aprecia calitatea, meritele și limitele	C1.4 Evaluarea și aprecierea politicilor, programelor și serviciilor specifice asistenței sociale	C2.4 Utilizarea diagnozei sociale în raport cu normele și specificul socio-cultural al comunității	C3.4 Utilizarea criteriilor științifice în evaluarea și diagnoza sistemului de asistență socială	C4.4 Evaluarea situațiilor de dificultate înregistrate în implementarea unor programe de accesare a resurselor comunitare	C5.4 Monitorizarea și evaluarea procesului de intervenție de la nivel individual, de grup sau comunitar	C6.4 Evaluarea mecanismelor de răspuns din partea comunității la problemele beneficiarilor

unor procese, programe, proiecte, concepte, metode și teorii						
D5. Elaborarea de proiecte profesionale cu utilizarea unor principii și metode consacrate în domeniu	C1.5 Elaborarea de proiecte inovative de intervenție la nivel comunitar	C2.5 Dezvoltarea de politici sociale pentru persoanele și grupurile vulnerabile	C3.5 Dezvoltarea de parteneriate public-privat care să susțină persoanele și grupurile aflate în risc social	C4.5 Dezvoltarea de proiecte de intervenție pentru accesarea resurselor comunitare	C5.5 Elaborarea de planuri de intervenție specifice în asistarea persoanelor și grupurilor aflate în dificultate	C6.5 Elaborarea de programe în domeniul asistenței sociale a persoanelor și grupurilor dezavantajate social
Standarde minimale de performanță pentru evaluarea competenței	Elaborarea unui plan de intervenție pentru reducerea riscurilor sociale la nivel comunitar, prin aplicarea cunoștințelor, teoriilor, metodelor și tehnicilor de identificare, analiză și evaluare	Elaborarea unui program coerent de politică socială., pe baza cunoștințelor, fundamentale, a conceptelor, teoriilor și metodelor specifice	Proiectarea și dezvoltarea unui sistem eficient de asistență socială, fundamentat pe o diagnoză socială corectă	Proiectarea unui program de consultanță în scopul accesării resurselor comunitare în funcție de problemele beneficiarilor	Elaborarea unui plan individual de intervenție, consiliere și terapie la nivel individual, de grup și/sau comunitar, pe baza unei analize de nevoi	Proiectarea unui plan de intervenție pentru asigurarea reintegrării socio-profesionale, cu precizarea tipurilor și modalităților de comunicare eficientă în diferite situații

TABEL 8. *Descriptori de nivel ai competențelor transversale*

Descriptori de nivel ai competențelor transversale	Competențe transversale	Standarde minimale de performanță pentru evaluarea competenței
D6. Executarea responsabilă a sarcinilor profesionale, în condiții de autonomie restrânsă și asistență calificată	CT1 Exercițarea sarcinilor profesionale conform principiilor deontologice specifice în exercițarea profesiei	Realizarea independentă a unui demers de munca în echipă în raport cu valorile și principiile deontologice
D7. Familiarizarea cu rolurile și activitățile specifice muncii în echipă și distribuirea de sarcini pentru nivelurile subordonate	CT2 Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipă multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice	Identificarea rolurilor profesionale la nivelul unei echipe multidisciplinare într-o situație dată și realizarea unui portofoliu cu descrierea respectivelor roluri profesionale
D8. Conștientizarea nevoii de formare continuă; utilizarea eficientă a resurselor și tehnicilor de învățare pentru dezvoltarea personală și profesională	CT3 Autoevaluarea nevoilor de formare continuă în vederea adaptării competențelor profesionale la dinamica contextului social.	Identificarea nevoii de formare profesională și realizarea unui plan de dezvoltare personală în acest sens, prin utilizarea eficientă a surselor și resurselor de comunicare și formare profesională (internet, baze de date, cursuri on-line etc.).

Absolvenții programului de studii universitare de licență pot accesa următoarele ocupații posibile conform Clasificării Ocupațiilor din România:

Grupa majoră 2 Specialiști în diverse domenii de activitate, grupa de bază

- specialiști în asistență socială și consiliere, 2635
- asistent social nivel superior, 263501
- consilier în domeniul adicțiilor, 263502
- ofițer control doping, 263503
- art-terapeut, 263504
- asistent social cu competență în sănătatea mintală, 263505
- specialist în evaluarea vocațională a persoanelor cu dizabilități, 263506
- specialist în angajare asistată, 263507
- instructor - educator pentru activități de resocializare, 263508
- asistent pentru îngrijirea persoanelor vârstnice, 263509
- cercetător în asistența socială, 263510
- asistent de cercetare în asistența socială, 263511
- Inspector social, 263512

DESTINAȚII PE PIAȚA MUNCII / SITUAȚIA PE PIAȚA MUNCII

În ceea ce privește cariera profesională a absolvenților specializării *Asistență Socială*, redăm în ceea ce urmează rezultatele unor studii identificate.

Studiul elaborat de Dániel Botond (2013) investighează traseul profesional al absolvenților secției de asistență socială linia maghiară a Universității Babeș-Bolyai (generațiile care și-au finalizat studiile

în perioada 1997-2012, 732 absolvenți). Concluziile cercetării includ următoarele: habitusul de carieră al absolvenților este caracterizat de centrarea pe siguranță și de un devotament puternic pentru profesia de asistent social; 70-80% dintre absolvenții de *Asistență Socială* sunt activi pe piața forței de muncă și trei sferturi dintre cei activi au un loc de muncă care corespunde unuia dintre specializările absolvite (*Asistență Socială*, respectiv *Teologie-Asistență Socială*); succesul pe piața forței de muncă depinde de rezultatele academice, activitatea profesională în timpul studiilor universitare, experiențele de voluntariat, continuarea studiilor și cantitatea cursurilor de perfecționare absolvite după terminarea studiilor universitare; în opinia angajatorilor, cele mai importante competențe și factori în selectarea angajaților sunt competențele generale (competența de muncă individuală, devotamentul, competența de muncă în echipă, competențe de comunicare, cunoștințe de operare a calculatorului și rezistența la efort) urmate de o competență specifică asistenței sociale și anume cunoștințe legate de realizarea diferitelor tipuri de planuri (plan de intervenție, plan de consiliere, studiu de caz, anchetă socială).

Un studiu comparativ elaborat de Enikő Albert-Lőrincz și Agnes Ludanyi (Lőrincz & Ludanyi, 2014) prezintă date referitoare la mulțumirea față de pregătirea primită și percepția față de perspectivele de carieră a studenților de la specializarea *Asistență Socială* din cadrul Universității Babeș-Bolyai și a celor de la Pedagogie socială din cadrul Colegiului Eszterházy Károly din Eger. Studenții consideră că în profesia aleasă greutățile întâmpinate sunt „suprasolicitarea, prestigiul scăzut al profesiei, tensiunile de la locurile de muncă, greutăți legate de a găsi un loc de muncă”, iar în activitatea cu clienții dificultățile sunt „evidențierea faptelor relevante din relatările clienților; înțelegerea comportamentului verbal și nonverbal; recunoașterea resurselor clientului; înțelegerea nivelului latent – semnificației psihologice – din relatările clienților; câștigarea încrederii; ascultare focusată și empatică; managementul de caz și motivarea clienților; definirea obiectivelor, planificare”. În opinia studenților clujeni, principalele lacune în cunoștințele dobândite în cursul facultății sunt „scrierea de proiecte, cunoștințe juridice și financiare, competențe de consiliere”

Alt studiu realizat de Enikő Albert-Lőrincz și Márton Albert-Lőrincz (2014) între 1 octombrie 2013 și 28 februarie 2014 a examinat identitatea profesională în curs de dezvoltare a absolvenților de la specializarea *Asistență Socială* din cadrul Universității Babeș-Bolyai și a celor de la Pedagogie socială din cadrul Colegiului Eszterházy Károly din Eger. Analiza datelor a evidențiat faptul că dificultățile percepute în ceea ce privește cariera sunt: salarii mici, găsirea unui loc de muncă, recunoașterea scăzută a profesiei, o mare responsabilitate, efort crescut, presiunea timpului, sarcini suplimentare în cadrul responsabilităților de lucru.

Rezultatele cercetării online asupra absolvenților universităților din Oradea și Arad (SocioPlus, 2014D) relevă faptul că absolvenții cu diplomă de licență în *Asistență Socială* sunt angajați pe posturi precum: asistent social, consilier/ consilier principal/ consilier asistent social, inspector, manager de caz, șef serviciu/ birou, administrator/ președinte/ director/ coordonator, învățător/ educator/ profesor învățământ preuniversitar, instructor educațional pentru activități de resocializare, coordonator în unități de ocrotire, coordonator departament de îngrijire la domiciliu. Absolvenții incluși în cadrul studiului ocupă cu precădere poziții de execuție (Tabel 11D).

Rezultatele sondajului indică faptul că 77% dintre absolvenții de *Asistență Socială* la nivel de licență au avut un loc de muncă până în prezent, având o valoare medie de 2,6 locuri de muncă (Figura 5D). Majoritatea absolvenților acestui program de studii au avut primul loc de muncă înainte de obținerea diplomei de licență (66,1%), iar 30% s-au angajat după finalizarea studiilor (Figura 6D).

În 47% dintre cazuri absolvenții s-au angajat în primele 8 luni după obținerea diplomei pe un post corespunzător domeniului pregătirii profesionale (Figura 7D). În privința locurilor de muncă actuale, 37% dintre absolvenții de *Asistență Socială* lucrează în instituții publice, iar 24% se regăsesc în sectorul ONG (Tabel 9D).

Studiul care a inclus organizațiile care au angajat absolvenți de *Asistență Socială* (SocioPlus, 2014C) identifică o valoare medie de 5,1 angajați absolvenți ai Universității din Oradea. Posturile pe care sunt încadrați aceștia sunt: administrator/ președinte/ director/ coordonator, asistent social, consilier/ consilier principal/ consilier asistent social, inspector, învățător/ educator/ profesor învățământ preuniversitar, instructor educațional pentru activități de resocializare, manager de caz, șef serviciu/ birou.

DIAGNOSTIC

DIAGNOSTIC PARTEA I – TEHNICI PEDAGOGICE, COMPETENȚE ȘI CUNOȘTINȚE COMPARATIV CU STANDARDUL OCUPAȚIONAL

Toate competențele programelor *Asistență Socială* derulate la nivelul Universității din Oradea și Universității „Aurel Vlaicu” din Arad sunt acoperite, dar unele competențe specifice sunt mai puțin reprezentate comparativ cu altele.

Analiza corespondenței conținutului Programului de *Asistență Socială* derulat la Universitatea din Oradea, Facultatea de Științe Socio-Umane, cu competențele din descrierea calificării indică faptul că toate competențele sunt acoperite, dar există competențe specifice mai bine reprezentate (C1.1 Definirea conceptelor, teoriilor și a metodelor de diagnoză și intervenție în vederea reducerii riscurilor sociale și C 1.2 Utilizarea cunoștințelor de bază în explicarea și interpretarea riscurilor sociale de la nivel comunitar), situație care poate fi explicată prin faptul că marea majoritate a disciplinelor conțin noțiuni introductive, definiții, delimitări conceptuale); în mod similar, există și competențe mai puțin reprezentate (C 2.5 Dezvoltarea de politici sociale pentru persoanele și grupurile vulnerabile, C 3.4 Utilizarea criteriilor științifice în evaluarea și diagnoza sistemului de asistență socială, C 3.5 Dezvoltarea de parteneriate public-privat care să susțină persoanele și grupurile aflate în risc social).

DIAGNOSTIC PARTEA A II-A – TEHNICI PEDAGOGICE, COMPETENȚE ȘI CUNOȘTINȚE COMPARATIV CU PRACTICA NAȚIONALĂ

Analiza programului de licență *Asistență Socială* al Universității din Oradea în comparație cu programele de *Asistență Socială* derulate în cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca, Universității București și Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași indică următoarele:

- o mare parte din disciplinele programului derulat în Universitatea din Oradea se regăsesc și în cadrul celor 3 programe menționate, fie cu aceeași denumire fie cu o denumire apropiată. Disciplinele sunt: *Introducere în sociologie, Metodologia cercetării sociale, Drept în asistență socială, Teorii în asistență socială, Politici sociale, Deontologia profesiei de asistent social, Prelucrarea și analiza informatizată a datelor în sociologie și asistență socială, Metode în asistență socială, Asistența socială a familiei și copilului, Asistența socială a persoanelor vârstnice, Introducere în probațiune, Consiliere în asistență socială, Asistența socială a*

persoanelor cu dizabilități, Psihopatologie, Tehnici de intervenție în asistența socială, Managementul proiectelor sociale, Diagnoza socială, evaluarea programelor și soluționarea problemelor sociale;

- unele discipline se studiază doar la două din cele 3 programe cu care se compară programul derulat în cadrul Universității din Oradea, fie cu aceeași denumire, fie cu o denumire apropiată. Aceste discipline sunt: *Introducere în asistență socială, Statistică descriptivă univariată, Fundamentele psihologiei, Sistemul de asistență socială, Psihologie socială aplicată, Drepturile omului și strategii antidiscriminatorii, Comunicare interculturală și integrare socială, Asistența socială a dependenților și a bolnavilor cronici, Dezvoltare comunitară, Elemente de medicină socială, sănătate publică și planificare familială, Voluntariat în asistență socială* (la Universitatea din București programul include Managementul voluntariatului și CSR).

- câteva discipline ale programului *Asistență Socială* din cadrul Universității din Oradea se regăsesc doar la un singur program din cele trei, fie cu aceeași denumire fie cu o denumire apropiată. Acestea sunt: *Economie, Managementul și evaluarea instituțiilor și programelor de asistență socială, Introducere în administrație publică, Politici sociale în UE, Sociologia devianței, Integrarea pe piața muncii a șomerilor și grupurilor vulnerabile, Psihosociologia familiei* (la Universitatea București se studiază *Socioantropologia familiei*).

Disciplinele programului de *Asistență Socială* oferite de Universitatea din Oradea care nu se regăsesc în nici unul din programele naționale menționate anterior sunt: *Calitatea vieții, Categoriile marginalizate organizate în structuri de economie socială, Sociologie economică, Sociologia comunităților rurale și urbane, Asistența socială a categoriilor marginale și a minorităților, Consiliere și orientare în carieră*.

Unele discipline sunt oferite de celelalte programe naționale, dar nu sunt incluse în programul de *Asistență Socială* derulat în cadrul Universității din Oradea. Programele organizate de Universitatea „Babeș Bolyai” Cluj și Universitatea din București cuprind disciplina *Asistența socială a șomerilor*, iar la Universitatea A.I. Cuza din Iași programul include *Protecția și asistența socială a șomerilor*. Disciplina *Asistență socială și consiliere în școală* este oferită atât de Universitatea din București, cât și de Universitatea „Babeș Bolyai” Cluj, dar, la fel ca disciplina menționată anterior, nu este inclusă în programul oferit de Universitatea din Oradea.

Unele discipline ale programului de *Asistență Socială* din Universitatea din Oradea sunt opționale în timp ce în cadrul altor programe naționale sunt impuse: *Asistența familiei și copilului, Asistența persoanelor cu dizabilități, Introducere în probațiune, Drepturile omului și strategii antidiscriminatorii* - discipline opționale în programul *Asistență Socială* din cadrul Universității din Oradea sunt discipline obligatorii în programele cu care se face comparația.

Programul de *Asistență Socială* din Universitatea din Oradea cuprinde atât *Practica de specialitate*, cât și *Practica compactă* (60 ore), similar programului din Universitatea București (care are în plus și Laborator: *Coaching și mentorat în practica asistenței sociale*), în timp ce programul din Universitatea „Babeș Bolyai” Cluj include *Practica de specialitate*, iar cel din Universitatea „A.I. Cuza” din Iași - *Asistența socială aplicată și Practica compactă de specialitate*.

În cadrul studiului privind analiza ariilor tematice (SocioPlus, 2014B), în domeniul *Asistență Socială* au fost selectate 171 discipline aferente. În urma analizei, a fost selectat un număr de 57 discipline (Tabel 13B).

O pondere de 62% dintre disciplinele analizate pentru programul de licență *Asistență Socială* sunt încadrate în schema de clasificare a ariilor tematice aferente domeniului, în timp ce aproximativ 13% dintre acestea sunt clasificate tematic pe baza schemei pentru domeniul *Sociologie* (Tabel 14B).

În ceea ce privește analiza ariilor tematice prevăzute în cadrul programului de studii vizat și clasificarea disciplinelor în funcție de Schema ariilor tematice majore, valorile cele mai ridicate sunt înregistrate pentru disciplinele de *Teorie și practică în asistență socială* (25%), respectiv pentru cele aferente temei *Aria de servicii* (aproximativ 19%) și pentru *Practica de specialitate* - 13% (Tabel 15B).

În cazul disciplinelor care se regăsesc la nivelul programelor de studii organizate în *Asistență socială*, se observă faptul că *Practica* obține cea mai mare pondere (13%), urmată de discipline aferente temelor *Managementul de caz și munca cu cazul*, respectiv *Politica socială/Legislație*, fiecare cu un procent de aproximativ 6%. Din cadrul disciplinelor postcodificate, *Limba străină* ocupă un loc important la nivelul acestor programe de studii (4%), iar dintre disciplinele complementare, *Psihologia* și ramurile sale, înregistrează un procent de aproximativ 4% (Tabel 16B).

În ceea ce privește clasificarea în funcție de tipul disciplinelor predate în cadrul programului de studii de licență *Asistență Socială*, ponderea cea mai ridicată este cea a disciplinelor obligatorii (77,1%), urmate de cele opționale (15,3%), respectiv facultative – 7,6% (Tabel 20B).

DIAGNOSTIC PARTEA A III-A – TEHNICI PEDAGOGICE, COMPETENȚE ȘI CUNOȘTINȚE COMPARATIV CU PRACTICA INTERNAȚIONALĂ

Analiza comparativă a încadrării în arii tematice a disciplinelor (după schema de clasificare utilizată pentru *Asistență Socială*) (SocioPlus, 2014B) programului *Asistență socială* și programelor europene arată faptul că temele principale de clasificare sunt aceleași: *Teoria și practica asistenței sociale*, *Probleme sociale*, *Aria de servicii*, *Profesia de asistent social*. În plus, programul de *Asistență Socială* cuprinde în mare parte discipline care au corespondent în programele europene analizate.

Unele discipline cuprinse în programele europene nu sunt incluse în programul Universității din Oradea. Disciplinele studiate în regim impus în cadrul unor programe europene, precum *Asistența socială în instituții de învățământ* și *Instrumente și tehnici de informare, organizare a studiului și a documentației/Abilități de studiere și scriere în științe sociale/Documentare și managementul informației*, respectiv *Medierea și managementul conflictului în asistență socială* (opțională) nu se regăsesc în programul derulat de Universitatea din Oradea.

Disciplinele *Introducere în administrația publică*, *Voluntariat în asistență socială*, *Sociologie economică*, *Sociologia comunităților rurale și urbane*, *Calitatea vieții* oferite de programul Universității din Oradea nu sunt incluse în programele europene.

Analiza comparativă relevă faptul că *Practica* are alocat un număr de ore similar cu cel al programelor europene.

În cadrul analizei ariilor tematice aferente programului de studii *Asistență Socială* din universitățile europene (SocioPlus, 2014B), a fost analizat un număr de 249 discipline incluse în planurile de învățământ (Tabel 3B). O pondere de 59,8% o au disciplinele care se regăsesc în aria tematica a domeniului *Asistență Socială*, în timp ce 23,5% sunt încadrate în aria tematica a domeniului *Sociologie*. De asemenea, un procent destul de ridicat (16,6%) reprezintă disciplinele

conexe (*Psihologie, Economie* etc.) (Tabel 4B). Se poate observa că aproape nici una dintre disciplinele predate în cadrul programelor de studii de licență în *Asistență Socială* nu au fost înregistrate în cadrul schemei de clasificare a Domeniului *Gestiunea/Managementul resurselor umane*. Cu alte cuvinte, studenții înscriși la aceste programe de studii nu obțin pe parcursul anilor de studiu competențe aferente domeniului resurselor umane (Tabel 4B).

Cea mai mare pondere a disciplinelor programelor de studii *Asistență Socială* organizate în universitățile din Uniunea Europeană sunt aferente temelor din schema de clasificare *Asistență Socială*, respectiv *Managementul Serviciilor Sociale*: 23% *Teorie și practică în asistență socială*, aproximativ 16% *Probleme sociale* și 14% *Aria de servicii*. De asemenea, o pondere ridicată (9,5%) o obțin disciplinele complementare domeniului *Asistență Socială* (Tabel 5B).

În cazul disciplinelor regăsite în programele de studii de licență *Asistență Socială*, temele minore cele mai frecvente sunt *Politica socială/Legislație* și *Teorii/Cadre conceptuale*. *Practica de specialitate* ocupă și ea un loc important, iar în privința disciplinelor complementare, un procent mare este înregistrat în cazul cursurilor de *Psihologie*. Astfel, la nivelul unui program de licență în *Asistență Socială*, sunt predate 5 discipline care acoperă tematica *Politica socială/Legislație*, respectiv 3 discipline cu privire la *Teorii și cadre conceptuale*. În medie, 3 discipline sunt din domeniul *Psihologiei* (Tabel 7B).

În ceea ce privește tipul disciplinelor regăsite în programele de licență *Asistență Socială* la nivel european, 61% dintre acestea sunt obligatorii, 26,5% opționale, în timp ce 12,6% sunt facultative (Tabel 10B).

Raportat la analiza competențelor vizate prin programele de studii la nivel de licență în *Asistență Socială*, cea mai mare pondere (91%) o au competențele specifice descriptive, 90,3% competențele explicative, 75,2% competențele funcționale, în timp ce competențele comportamentale reprezintă 43,4% (Tabel 11B). Analiza competențelor transversale relevă următoarele date: 75,2% competențe strategice, 72,4% competențe atitudinale, 45,5% competențe de comunicare, respectiv 38,6% competențe sociale. Procentul cel mai scăzut îl obținem în cazul competențelor IT (Tabel 12B).

DIAGNOSTIC PARTEA A IV-A – TEHNICI PEDAGOGICE, COMPETENȚE ȘI CUNOȘTINȚE DIN PUNCTUL DE VEDERE AL ANGAJATORILOR

Angajatorii incluși în studiul realizat în cadrul proiectului SocioPlus (2014C) consideră că anumite competențe specifice sunt importante pentru toți absolvenții de științe socio-umane. Cele mai apreciate de către angajatori sunt: Identificarea nevoilor specifice ale grupurilor țintă, monitorizarea cazurilor și evaluarea gradului de ameliorare a problemelor și Consilierea profesională și integrare socială. Pe de altă parte, angajatorii menționează ca fiind importante și anumite competențe care specifice în domeniul Asistenței sociale: Identificarea nevoilor specifice ale grupurilor țintă, monitorizarea cazurilor și evaluarea gradului de ameliorare a problemelor, Consiliere și alte metode de intervenție specializată acordate în mediul familial sau instituțional, Utilizarea metodelor specifice de intervenție în munca directă cu beneficiarii serviciilor sociale (Tabel 8C). Astfel, analiza programului de *Asistență Socială* relevă faptul că studierea disciplinelor acestui program asigură competențele valorizate de către angajatori.

Angajatorii incluși în studiu consideră că următoarele competențe transversale sunt foarte importante: abilitatea de a acționa bine în condiții de stress, abilitatea de a lucra în echipă, abilitatea de a gestiona eficient timpul de lucru, abilitatea de a veni cu idei și soluții noi, abilitatea de a

acumula rapid cunoștințe (Figura 4C). Se poate observa că acestea sunt abilități care sunt necesare oricărei profesii din domeniul științelor sociale.

Rezultatele obținute în cadrul studiului cu angajatorii arată faptul că o mare parte dintre absolvenți au urmat și alte cursuri de perfecționare (Tabel 6C), pentru 52% dintre angajați, angajatorii considerând că este necesară participarea la astfel de stagii (Tabel 7C).

În cazul programului de studii la nivel de licență în *Asistență Socială*, cea mai frecvent întâlnită propunere de îmbunătățire se referă la o mai mare importanță acordată practicii de specialitate, realizată atât în instituții publice, cât și în cadrul unor fundații, asociații. Alte propuneri de îmbunătățire a acestor programe de studii fac referire la dezvoltarea abilităților de comunicare cu persoane aparținând unor grupuri sociale vulnerabile (vârstnici, copii, persoane cu dizabilități); dezvoltarea abilităților de comunicare și de muncă în echipă; dezvoltarea capacității de accesare a surselor de finanțare comunitare; management de proiecte.

DIAGNOSTIC PARTEA A V-A – TEHNICI PEDAGOGICE, COMPETENȚE ȘI CUNOȘTINȚE DIN PUNCTUL DE VEDERE AL ABSOLVENȚILOR

Potrivit studiului SocioPlus (2014D), majoritatea absolvenților apreciază în mod pozitiv programul de *Asistență Socială* absolvit. Cei mai mulți dintre absolvenți consideră că formarea profesională obținută pe parcursul anilor de studii corespunde cerințelor de pe piața forței de muncă, iar competențele transmise sunt cunoscute de angajatori (Figura 1D). 55% dintre absolvenți utilizează la locurile de muncă actuale cunoștințele dobândite pe parcursul anilor de studiu (Figura 10D). Absolvenții apreciază în mod deosebit posibilitatea de a participa la activitățile de practică, dar și facilitarea implicării în cadrul unor proiecte (Figura 2D). Totuși, analizând propunerile absolvenților privind îmbunătățirea ofertei educaționale, observăm că majoritatea opiniilor se orientează tot spre problema practicii de specialitate. Absolvenții solicită mai mult accent pe aceasta, mai multă practică la direcțiile de asistență socială, asigurarea practicii de specialitate prin rotație în servicii diferite, stagii monitorizate și evaluate periodic. Totodată, asistenții sociali recomandă mai multe ore de practică în detrimentul cursurilor teoretice și considerarea acestora ca experiență profesională pentru facilitarea obținerii unui loc de muncă. Față de absolvenții din domeniul sociologiei, asistenții sociali propun și creșterea interesului acordat de către tutorii de practică, seriozitatea acestora și colaborarea dintre instituții și universități.

Un alt aspect propus pentru îmbunătățire vizează implicarea în proiecte. De asemenea, ei recomandă și organizarea unor cursuri mai interactive, mai multă comunicare și îmbinarea învățării formale cu cea informală. Este recomandată actualizarea informațiilor și studierea în detaliu a legilor. Unii dintre absolvenții programului de *Asistență Socială* propun organizarea cursurilor la distanță, online.

Recomandări privind îmbunătățirea programului de studii și modul de organizare a curriculumului au fost obținute și în cadrul workshop-ului de la Oradea desfășurat în proiectul SocioPlus. Spre exemplu, absolvenții au semnalat faptul că disciplina *Sistemul de asistență socială* se studiază abia în semestrul II, fără a se ține seama că încă din semestrul I studenții fac *Practică de specialitate* și au nevoie de informații referitoare la instituțiile de asistență socială, beneficiile și serviciile oferite etc. Absolvenții menționează faptul că programul nu cuprinde discipline utile în practica asistenței sociale, cum ar fi *Tehnici de comunicare* și *Managementul conflictului*, iar discipline precum *Asistența socială a familiei și copilului*, *Asistența socială a dependenților și a bolnavilor cronici* și *Asistența socială a persoanelor cu dizabilități* sunt predate în regim opțional.

În general, absolvenții au apreciat cantitatea informațiilor transmise în cadrul unor cursuri ca fiind prea mare, iar metodele de predare utilizate la unele cursuri se axează prea mult pe prelegere.

RECOMANDĂRI

Din studierea celor expuse în secțiunile anterioare și din propunerile făcute de către absolvenții și angajatorii implicați în proiect se desprind următoarele recomandări pentru programul de *Asistență Socială*:

- Disciplina *Sistemul de asistență socială* să fie studiată în semestrul I al primului an;
- Să se aloce un număr mai mare de ore pentru disciplina *Drept în asistență socială* și să fie îmbogățit conținutul acesteia prin includerea prezentării unor prevederi utile din Codul penal, Codul civil, Codul fiscal etc.;
- Să fie introduse noi discipline precum *Tehnici de comunicare în asistență socială*, *Asistența socială a șomerilor*, *Asistență socială și consiliere în școli*;
- *Managementul conflictului* să fie studiat ca parte a unei discipline, de exemplu în cadrul disciplinei *Tehnici de comunicare* (dacă această disciplină va fi inclusă);
- Disciplinele *Asistența socială a familiei și copilului*, *Asistența socială a persoanelor cu dizabilități*, *Diagnoza socială*, *evaluarea programelor și soluționarea problemelor sociale* să devină discipline impuse, nu opționale;
- În ceea ce privește disciplina *Introducere în probațiune* ar fi util ca în cadrul cursului să se regăsească noile prevederi în materie de probațiune aduse de Codul penal intrat în vigoare la 1 februarie 2014 și Codul de procedură penală, informații cu privire la specificul activității consilierului de probațiune (întocmire de referate de evaluare, supravegherea infractorilor în comunitate etc.), specificul activității de probațiune din penitenciar; activitatea de seminar ar fi util să fie centrată pe prezentarea de cazuri care au fost în lucru la Serviciul de probațiune, prezentarea de modele de fișe de evaluare a infractorului, invitarea specialiștilor din domeniul probațiunii împreună cu cei care se ocupa de reinsertia în câmpul muncii, cursuri de formare profesională a infractorilor, specialiști care asigură educația acestei categorii, dar și o componentă de consiliere cu acest specific;
- Disciplina *Statistică descriptivă univariată* ar fi util să cuprindă o componentă aplicativă în domeniul *Asistență Socială* (calculul indicatorilor tendinței centrale de împrăștiere, distribuții de frecvență, indicatori ai boltirii și ai oblicității); testarea ipotezelor statistice din domeniul *Asistență Socială*; constituirea unui eșantion utilizând metodele învățate și aplicarea unor ghiduri de interviu;
- Conținutul disciplinelor să fie adaptat domeniului *Asistență Socială*;
- În predarea disciplinei să se evite monologurile, supraîncărcarea cu informații, iar teoria să fie prezentată într-un mod atractiv, cu exemple concrete, iar studenții să fie învățați să caute informația;
- Metodele de predare să fie axate pe interactivitate/interacțiune cu studenții, dezbateri, studii de caz, jocuri de rol, promovarea bunelor practici, invitarea de specialiști/practicieni din domeniu;
- Disciplinele programului să dezvolte abilitățile de comunicare cu persoane aparținând unor grupuri sociale vulnerabile (vârstnici, copii, persoane cu dizabilități), abilități de comunicare și de muncă în echipă, de gestionare a timpului și stresului, dezvoltarea capacității de accesare a surselor de finanțare comunitare.

3. PROGRAMUL GESTIUNEA RESURSELOR UMANE (NIVEL MASTER)

DESCRIEREA PROGRAMULUI DE STUDII

Gestiunea Resurselor Umane (GRU) este un program de studii de masterat, cu frecvență, care se derulează pe perioada a 4 semestre. Pentru absolvirea programului trebuie acumulate 120 de credite, plus 10 credite pentru elaborarea și susținerea lucrării de disertație. Planul de învățământ cuprinde 19 discipline la care se adaugă practica de specialitate care se desfășoară pe parcursul semestrului 4 cu 4 ore pe săptămână. Programul se adresează absolvenților de studii de licență din domeniul sociologiei, economiei, psihologiei, asistenței sociale, relațiilor internaționale și științelor politice, absolvenților altor domenii de licență interesați de această specializare, precum și celor care lucrează în domeniul resurselor umane sau care au tangență cu resursele umane. Cu toții vor dobândi, la absolvirea acestui program, competențe, abilități și cunoștințe care să le permită eficientizarea resurselor umane, creșterea contribuției acestora la succesul organizației.

Programul de studii de masterat *GRU* are o misiune și obiective în concordanță cu valorile academice, cu autonomia universitară ce implică responsabilitate și răspundere publică pentru educația oferită și resursele utilizate în acest scop, precum și în concordanță cu principiile morale. Obiectivele acestui program de studii îl individualizează în cadrul universității prin claritate, distincție și specificitate, atingerea obiectivelor propuse fiind susținută prin convergența eforturilor cadrelor didactice, conducerii facultății și studenților.

Specializarea *GRU* din cadrul Facultății de Științe Socio-Umane a Universității din Oradea are misiunea de a pregăti specialiști în domeniul resurselor umane, astfel încât aceștia să contribuie la îmbunătățirea performanțelor din acest domeniu din instituțiile publice sau private în care își desfășoară activitatea. În acest sens, colectivul de cadre didactice al acestei specializări este consecvent în stabilirea priorităților de învățare și actualizarea permanentă a cunoștințelor transmise masteranzilor, urmărind concomitent formarea de competențe științifice și deprinderi practice care să faciliteze specializarea și creșterea performanțelor profesionale ale absolvenților. Alături de pregătirea științifică, de specialitate, specializarea *GRU* promovează valorile umanismului, toleranței, încrederii și deschiderii către semenii. Totodată, colectivul departamentului nostru este receptiv la provocările complexe ale integrării societății românești în spațiul comun al Uniunii Europene, la colaborările și cooperările din spațiul academic european, atât la nivelul masteranzilor, cât și la cel al cadrelor didactice, fiind în egală măsură preocupat de compatibilizarea conținuturilor disciplinelor de învățământ cu cele ale unor instituții similare din țările Uniunii Europene.

Pregătirea unor specialiști în domeniul resurselor umane care să acopere regiunea de nord-vest a României este în concordanță cu cadrul național al calificărilor și cerințele pieței forței de muncă. Procesul de pregătire a viitorilor specialiști este astfel conceput încât să realizeze următoarele obiective: aprofundarea informațiilor din domeniul științelor sociale; utilizarea unui limbaj științific de specialitate, bazat pe concepte, noțiuni și teorii moderne, de actualitate; perfecționarea demersului metodologic specific cunoașterii problematicei din domeniul resurselor umane; însușirea principalelor paradigme din domeniul de studiu; formarea unor deprinderi și abilități de intervenție practică;

utilizarea celor mai noi metode și tehnici de investigație în domeniul științelor sociale, bazate pe modele statistice avansate, pe folosirea programelor informatice de prelucrare și analiză a bazelor de date, dar și pe metode de tip calitativ; formarea unor specialiști deschiși către dialog și preocupați de responsabilitățile lor civice.

Este util de menționat că, anterior programului de GRU, la Universitatea din Oradea a funcționat în cadrul Catedrei de Sociologie-Filosofie-Asistență Socială un program de master cu titlul *Managementul Resurselor Umane*, cu un plan de învățământ și obiective similare programului de *Gestiune a Resurselor Umane*. În analiza inserției pe piața muncii, absolvenții de *Managementul Resurselor Umane* au fost asimilați cu absolvenții programului de GRU.

CONTEXTUL PROGRAMULUI DE STUDII

OFERTA EDUCAȚIONALĂ NAȚIONALĂ

Potrivit studiului care a vizat oferta educațională la nivel național (SocioPlus, 2014A), programe de masterat în *Gestiunea/Managementul resurselor umane* (sau denumiri apropiate) sunt organizate în 27 de facultăți din universități de stat și private din România: Universitatea București (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială și Facultatea de Psihologie și Științele Educației), SNSPA (Facultatea de Comunicare și Relații Publice), ASE (Facultatea de Management), Politehnica București (Facultatea de Antreprenariat, Ingineria și Managementul Afacerilor), Universitatea „Titu Maiorescu” (Facultatea de Psihologie), Universitatea „Spiru Haret” (Facultatea de Sociologie-Psihologie), Universitatea „Hyperion” (Facultatea de Științe Economice), Universitatea Ecologică (Facultatea de Drept și Științe Administrative), Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” (Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor, Facultatea de Psihologie și Științele educației), Universitatea „Transilvania” din Brașov (Facultatea de Științe Sociale), Universitatea din Oradea (Facultatea de Științe Socio-Umane), Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu (Facultatea de Științe Socio-Umane), Universitatea Româno-Germană din Sibiu (Facultatea de Științe Economice), Universitatea „Bogdan Vodă” din Sibiu (Facultatea de Științe Economice), Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Facultatea de Psihologie și Științele educației și Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor), Universitatea de Vest din Timișoara (Facultatea de Sociologie și Psihologie), Universitatea „Tibiscus din Timișoara (Facultatea de Psihologie), Universitatea „Dunărea de Jos” din Galați (Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor), Universitatea „Ștefan cel Mare” din Suceava (Facultatea de Științe Economice și Administrație Publică), Universitatea „Dimitrie Cantemir” din Târgu Mureș, Universitatea din Pitești (Facultatea de Științe Economice), Universitatea „Constantin Brâncoveanu” din Pitești (Facultatea de Management Marketing în Afaceri Economice)

În centrele universitare București, Cluj Napoca și Iași programul de studii de masterat GRU (sau similar) este organizat în cadrul a trei facultăți diferite și, implicit, în trei domenii diferite: *Sociologie, Psihologie și Economie* (București: Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Facultatea de Administrație și Afaceri și Facultatea de Psihologie și Științele Educației; Cluj-Napoca: Facultatea de Sociologie și Asistență Socială, Facultatea de Psihologie și Științele educației și Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor; Iași: Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor, Facultatea de Psihologie și Științele educației) (vezi Anexa A). Și aceasta în ciuda faptului că ARACIS a stabilit că, la nivel de licență, programul de resurse umane face parte din domeniul *Sociologie*. De fapt, cele trei domenii care organizează acest program de

studii contribuie într-o măsură aproximativ egală la formarea competențelor necesare unui profesionist în domeniul managementului resurselor umane. Acest lucru rezultă și din analiza conținuturilor de învățare oferite de către cele trei universități în cadrul programelor de studii MRU/GRU.

OFERTA EDUCAȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ

În universitățile din Uniunea Europeană analizate (SocioPlus, 2014A), au fost identificate 29 programe de masterat *Gestiunea Resurselor Umane* care se pliază pe domeniul vizat în cadrul proiectului. Două dintre programele identificate sunt organizate sub această denumire, iar celelalte se regăsesc sub denumiri precum: *Gestiunea resurselor umane și mobilitate internațională*, *Managementul resurselor umane*, *Relații de muncă și resurse umane*, *Managementul Resurselor Umane și Dezvoltare*, *Managementul strategic al resurselor umane* etc.

Aceste programe de masterat sunt organizate în următoarele țări: Belgia (2 programe), Cehia (1), Cipru (1), Franța (1), Germania (1), Italia (2), Olanda (7), Polonia (1), Portugalia (1), Slovenia (1), Spania (6), Suedia (4), Ungaria (1) (vezi Anexa A). De regulă, aceste programe se regăsesc la facultățile de științe sociale, dar sunt unele derulate la nivelul facultăților de științe economice, juridice sau psihologie.

REGLEMENTAREA PROFESIEI / INSTITUȚIILE PROFESIEI

Profesia de manager de resurse umane, respectiv domeniul resurselor umane, nu sunt reglementate printr-o lege specială. Numeroase acte normative reglementează aspecte ale managementului resurselor umane, cele mai importante fiind: Codul muncii Legea nr.53/2003, Legea 202/2006 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă, Legea 108/1999 pentru înființarea și organizarea Inspecției Muncii, Legea 168/1999 privind soluționarea conflictelor de muncă, Legea 346/2002 privind asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale, Legea 319/2006 a securității și sănătății în muncă, Legea 62/2011 a dialogului social, Legea Educației Naționale nr.1/2011 ș.a.

Asociațiile profesionale nu sunt reprezentative pentru această profesie, dar nici rezultatele activității lor; în România, profesia de manager de resurse umane nu beneficiază de un statut sau de un cod etic, ambele extrem de importante pentru identitatea unei profesii. Două sunt asociațiile naționale care activează în domeniu (doar intitulate astfel, ele neavând filiale în țară): Asociația Națională a Specialiștilor în Resurse Umane (ANSRU), o organizație profesională non-profit, non-guvernamentală, cu personalitate juridică, creată în scopul promovării conceptului de resurse umane în România, respectiv Asociația Națională a Recrutorilor (ANR) care este o organizație profesională non-profit, înființată în anul 2010, pornind de la ideea de a crea un organism funcțional și reprezentativ pentru specialiștii din domeniul resurselor umane. Dintre organizațiile internaționale cele mai reprezentative sunt: Organizația Internațională a Muncii - International Labour Organization (ILO), EURES (Rețeaua Europeană a Locurilor de Muncă) și ENWHP - European Network for Workplace Health Promotion (Rețeaua Europeană de Promovare a Sănătății în Muncă).

ILO (Organizația Internațională a Muncii) a fost fondată în 1919 prin Tratatul de la Versailles care pune capăt primului război mondial, cu scopul instaurării unei păci universale și durabile, întemeiată pe justiția socială. Din 1946 este o agenție a ONU, cu sediul la Geneva și cu birouri în

peste 40 de state, inclusiv în România. ILO are o structură tripartită, membrii ei reprezentând guvernele, angajatorii (organizațiile patronale) și angajații (sindicatele).

Misiunea acesteia este aceea de a promova dreptul muncii, de a favoriza crearea de locuri de muncă decente, de a ameliora protecția socială, de a întări dialogul social în vederea rezolvării problemelor apărute la locul de muncă și de a stabili standarde internaționale în domeniul muncii.

EURES este o rețea de cooperare între serviciile publice de ocupare europene, coordonată de Comisia Europeană, creată pentru facilitarea liberei circulații a lucrătorilor în Spațiul European. Rețeaua este coordonată de Comisia Europeană.

Principalele obiective ale EURES sunt: să informeze, să îndrume și să furnizeze sfaturi potențialilor lucrători mobili cu privire la oportunitățile de a lucra în UE/SEE cât și despre condițiile de muncă și de viață din spațiul european, să ajute angajatorii dornici să recruteze lucrători din alte țări ale SEE, să ofere sfaturi și îndrumare lucrătorilor și angajatorilor din regiunile transfrontaliere.

The European Network for Workplace Health Promotion (Rețeaua Europeană de Promovare a Sănătății în Muncă) este o rețea informală a instituțiilor naționale de sănătate și securitate în muncă, rețea care a luat ființă în 1996 având drept scop promovarea sănătății în muncă, facilitarea schimbului transfrontalier de informații și difuzarea de bune practici la locul de muncă.

ARII TEMATICE SPECIFICE PROGRAMULUI DE STUDII

Schema de clasificare a ariilor tematice din domeniul *Gestiunea resurselor umane* a fost elaborată prin adaptarea clasificărilor cuprinse în: JEL (Journal of Economic Literature), FOR codes (Field of research), NZQA (New Zealand Qualifications Authority), U.S. Office of Personnel Management - GS-0200& GS-0201. Clasificarea finală folosește 9 categorii majore și 20 de categorii minore.

SCHEMA DE CLASIFICARE GESTIUNEA RESURSELOR UMANE

TABEL 9. *Schema de clasificare a ariilor tematice*

Arii tematice majore	Arii tematice de detaliu (minore)
Clasificarea resurselor umane	<i>Legislația privind conceptul, practicile și tehnicile de clasificare a RU</i> <i>Aplicarea sistemului de salarizare</i> <i>Alcătuirea organigramelor (designul organizațiilor)</i>
Compensarea activității resursei umane	<i>Salarii, premii, pachete salariale</i> <i>Alte forme de compensare</i>
Beneficiile angajaților	<i>Pensionare</i> <i>Asigurare de viață și de sănătate</i> <i>Planuri de economii</i> <i>Compensare prejudicii angajați</i>
Recrutare și plasament	<i>Politici, practici, proceduri, controale de gestionare a recrutării și plasamentului resurselor umane</i> <i>Selecția și angajarea personalului</i> <i>Identificarea, atragerea și menținerea resurselor umane de calitate și diversificate</i>

Dezvoltarea resurselor umane	<i>Programe strategice de dezvoltare a resurselor umane Dezvoltarea, administrarea și evaluarea programelor de învățare și dezvoltare a resurselor umane Îmbunătățirea competențelor și abilităților angajaților, dezvoltarea carierei</i>
Managementul performanței/ Relațiile cu angajații/ Relațiile de muncă	<i>Managementul performanței Relațiile cu angajații Relațiile de muncă</i>
Sistemul informațional de resurse umane	<i>Sisteme informaționale (baze de date) de resurse umane în plan local Sisteme informaționale (baze de date) de resurse umane în plan național, regional</i>
Politici de resurse umane	<i>Politici de resurse umane</i>

DESCRIEREA CALIFICĂRII

Aflat în domeniul *Sociologie*, programul de studii de masterat *Gestiunea Resurselor Umane* de la Universitatea din Oradea este descris prin competențe profesionale (6), detaliate în funcție de cunoștințele și abilitățile pe care le presupun, și transversale (3). Acestea sunt adaptate și ar-monizate cu competențele programului de licență *Sociologie*, având în vedere faptul că programul este organizat în domeniul *Sociologie*. Standardul ocupațional este publicat în planul de învățământ la adresa <http://www.socioumane.ro/downloads/planuri/GRU%202014-2016.pdf>

Pentru evaluarea competențelor sunt stabilite standarde de performanță enunțate în termeni de sarcini concrete sau de indicatori. Pentru absolvenții acestui program de studii pot fi identificate 12 ocupații în COR. La formarea acestor competențe contribuie cele 20 de discipline de învățământ distribuite pe 4 semestre, cărora le sunt alocate 120 de credite. Cele mai multe credite sunt atribuite pentru formarea următoarelor competențe: Managementul sistemului de relații de muncă al organizațiilor (19), Recrutare, selecție și promovare de personal (16), Managementul bazelor de date cu evidența personalului (15) și Organizarea programelor și a stagiilor de formare, evaluarea și asigurarea calității acestora (15), iar cele mai puține: Consiliere profesională și comunicare organizațională (8), Planificarea și organizarea resurselor umane în vederea eficientizării activității organizației (9).

TABEL 10. *Competențe profesionale*

Descriptori de nivel ai elementelor structurale ale competențelor profesionale	C1 Proiectarea, realizarea și valorificarea rezultatelor cercetării organizațiilor și indivizilor	C2 Managementul bazelor de date cu evidența personalului	C3 Organizarea programelor și a stagiilor de formare, evaluarea și asigurarea calității acestora	C4 Managementul sistemului de relații de muncă al organizațiilor	C5 Recrutare, selecție și promovare de personal	C6 Consiliere profesională și comunicare organizațională
Cunoștințe						
1. Cunoașterea aprofundată a unei arii de specializare și, în cadrul acesteia, a dezvoltărilor teoretice, metodologice și practice specifice programului; utilizarea adecvată a limbajului specific în comunicarea cu medii profesionale diferite	C1.1. Aprofundarea domeniului de cunoaștere a paradigmelor și orientărilor metodologice legate de proiectarea cercetărilor sociale	C2.1. Utilizarea procedurilor și aplicațiilor software în administrarea bazelor de date cu evidența personalului	C3.1. Interpretarea documentelor normative în vigoare utilizând un limbaj specific nuanțat, metode, paradigme și concepte specifice	C4.1. Identificarea specificului managementului sistemului de relații de muncă din cadrul organizațiilor, utilizând termeni specifici	C5.1. Descrierea integrală și în detaliu a terminologiei și strategiilor de comunicare din cadrul domeniului resurselor umane	C6.1. Utilizarea terminologiei și a strategiilor de comunicare precum și a metodologiilor utilizate în analiza comunicării
2. Utilizarea cunoștințelor de specialitate pentru explicarea și interpretarea	C1.2. Operaționalizarea conceptelor pentru explicarea și interpretarea unor situații noi în	C2.2. Utilizarea, explicarea și interpretarea instrumentelor de cercetare și colectare	C3.2. Explicarea dinamicii activităților de formare, precum și a aplicării metodelor	C4.2. Explicarea și interpretarea contextelor noi, apărute în cadrul relațiilor de muncă	C5.2. Identificarea nevoilor specifice ale grupurilor țintă din mediile organizaționale și de	C6.2. Identificarea și descrierea tipurilor de comunicare

unor situații noi, în contexte mai largi asociate domeniului	domeniul proiectării cercetărilor sociale	a datelor; precizarea metodelor de analiză și prelucrare a datelor în acord cu cerințele pieței muncii	și tehnicilor speciale de formare		pe piața muncii	
Abilități						
3. Utilizarea integrată a aparatului conceptual și metodologic, în condiții de informare incompletă, pentru a rezolva probleme teoretice și practice noi	C1.3. Identificarea metodelor, tehnicilor și instrumentelor de cercetare în domeniul resurselor umane și utilizarea lor integrată și adecvată scopului cercetării	C2.3. Aplicarea integrată a sistemului de metode cantitative și calitative pentru rezolvarea de probleme teoretice și practice noi	C3.3. Proiectarea programelor de formare în raport cu problematica resurselor umane	C4.3. Elaborarea unor soluții eficiente în gestionarea relațiilor de muncă, în condiții de informare limitată	C5.3. Elaborarea unor strategii de recrutare, selecție, promovare și evaluare de personal	C6.3. Elaborarea unor strategii comportamentale în vederea rezolvării problemelor caracteristice domeniului
4. Utilizarea nuanțată și pertinentă de criterii și metode de evaluare pentru a formula judecăți de valoare și a fundamenta decizii constructive	C1.4. Evaluarea critică și constructivă a instrumentelor utilizate în vederea furnizării de judecăți de realitate cu privire la mediul organizațional	C2.4. Utilizarea de criterii și metode de evaluare pentru fundamentarea unor decizii pertinente și constructive	C3.4. Evaluarea, revizuirea și asigurarea calității programelor și a stagiilor de formare	C4.4. Formularea unor judecăți analitice privind rezultatele studiilor realizate	C5.4. Elaborarea și/sau adaptarea unui set de criterii și metode de selecție și promovare a personalului	C6.4. Analiza și evaluarea strategiilor și proceselor de comunicare

5. Elaborarea de proiecte profesionale și/sau de cercetare, utilizând inovativ un spectru variat de metode cantitative și calitative	C1.5. Elaborarea unor modele inovative de cercetare a fenomenelor organizaționale prin utilizarea metodologiilor consacrate	C2.5. Construirea și evaluarea indicatorilor relevanți, precum și combinarea metodelor și tehnicilor consacrate în vederea elaborării unor noi instrumente de cercetare	C3.5. Elaborarea de proiecte profesionale vizând organizarea programelor și a stagiilor de formare	C4.5. Elaborarea unor modele de gestionare a sistemului relațiilor de muncă	C5.5. Identificarea unor noi modalități de abordare a proceselor specifice mediului organizațional și MRU	C6.5. Elaborarea de proiecte de cercetare și de intervenție în domeniul comunicării, precum și evaluarea gradului de ameliorare a problemelor dezbătute
Standarde minimale de performanță pentru evaluarea competenței:	Elaborarea unui proiect de cercetare a unei organizații, elaborarea unui chestionar/test pentru personal și a unui raport de cercetare al unei organizații	Reproducerea constituirii indicatorilor fundamentali	Proiectarea unui set de programe și activități de formare profesională	Elaborarea și completarea unor modele de contracte individuale de muncă	Elaborarea unui ghid de interviu și a unui plan de carieră pentru personalul dintr-o organizație	Elaborarea unui chestionar de analiză a comunicării din cadrul unei organizații

TABEL 11. *Descriptori de nivel ai competențelor transversale*

Descriptori de nivel ai competențelor transversale**	Competențe transversale	Standarde minimale de performanță pentru evaluarea competenței
6. Executarea unor sarcini profesionale complexe, în condiții de autonomie și de independență profesională	C1. Aplicarea valorilor și principiilor deontologice specifice managementului resurselor umane, în condiții de autonomie și independență profesională	Elaborarea unui studiu de caz prin care să se evidențieze abilitatea de rezolvare a unor probleme de personal în concordanță cu valorile și principiile deontologice
7. Asumarea de roluri/funcții de conducere a activității grupurilor profesionale sau a unor instituții	C2. Planificarea și organizarea resurselor umane în vederea eficientizării activității organizației	Realizarea unui portofoliu care să conțină: organigrama, fișe de post și regulamentului intern necesare funcționării unei organizații, precum un ghid de interviu
8. Autocontrolul procesului de învățare, diagnoza nevoilor de formare, analiza reflexivă a propriei activități profesionale	C3. Autoevaluarea nevoilor de formare continuă în vederea adaptării competențelor profesionale la dinamica mediului organizațional și a pieței forței de muncă; însușirea unor metode și tehnici de învățare	Elaborarea unui plan de dezvoltare profesională pentru următorii 5 ani de la absolvirea studiilor de master.

Absolvenții programului de studii universitare de master în GRU pot accesa următoarele ocupații posibile, conform Clasificării Ocupațiilor din România

- Manager resurse umane, 123207
- Inspector resurse umane, 342304
- Profesor învățământul liceal, 232101
- Consilier orientare privind cariera, 242306
- Consultant reconversie-mobilitate personală, 242311
- Specialist RU, 242314
- Inspector de specialitate formare, evaluare și selecție profesională, 242404
- Evaluator de competențe profesionale, 242405
- Consilier forță de muncă și șomaj, 242301
- Inspector de specialitate forță de muncă și șomaj, 242303
- Inspector de specialitate protecția muncii, 242304
- Expert forță de muncă și șomaj, 241202
- Inspector de specialitate inspecția muncii, 241204

DESTINAȚII PE PIAȚA MUNCII/SITUAȚIA PE PIAȚA MUNCII

Absolvenții programului de masterat *Managementul Resurselor Umane* au o bază solidă în toate domeniile managementului resurselor umane, inclusiv recrutare și selecție, formare și dezvoltare, compensare, relațiile de muncă și managementul performanței. Ei sunt în măsură să aplice aceste aptitudini într-o mare varietate de oportunități de angajare.

Conform ofertelor educaționale ale unor universități nord-americane, debușeele pe piața muncii pentru absolvenții acestui tip de programe de studii sunt: Manageri de compensare și beneficii, analiști de locuri de muncă, manageri de resurse umane generaliști, manageri de ocupare și plasare a forței de muncă, recruteri, specialiști în oportunități egale de angajare (EEO, Equal Employment Opportunity <http://www.eeoc.gov/>), specialiști în relații de muncă, analiști ocupaționali, manageri de asistență și bunăstare a angajaților, manageri și specialiști în training și dezvoltare, directori de relații industriale, manageri de resurse umane internaționale și specialiști în sisteme informaționale de resurse umane, consultanți pentru angajatori publici și privați în autoangajare de forță de muncă. Locurile de muncă sunt structurate pe două niveluri: *Poziții Entry-level*: HR Generalist sau HR Advisor, Recruiter Corporate/, Coordonator Resurse Umane, Trainer; *Poziții Mid-Level*: HR Consultant, Manager de Resurse Umane, Specialist Despăgubiri, Director de Dezvoltare a Personalului (Bureau of Labor Statistics, U.S. Department of Labor: *Human Resource Careers, Jobs and Training Information*).

Toți absolvenții programului *Gestiunea Resurselor Umane* au avut cel puțin un loc de muncă până în prezent (Figura 5D), respectiv 1,3 locuri de muncă de la absolvirea programului de studii de masterat, ceea ce înseamnă că și-au păstrat, în cea mai mare parte, locul de muncă inițial (Tabel 6D). 71% dintre ei au avut primul loc de muncă înainte de finalizarea studiilor de licență, iar 30% s-au angajat după obținerea diplomei de licență (Figura 6D).

Aproape 90% dintre absolvenți sunt angajați (Tabel 7D), majoritatea cu contract de muncă pe perioadă nedeterminată (82,9%) (Tabel 8D), jumătate dintre ei în mediul public, jumătate în mediul privat (Tabel 9D), în funcții de conducere (37%), respectiv de execuție (63%) (Tabel 10D). Absolvenții acestui program de studii sunt încadrați cu precădere pe posturi precum: analist resurse umane, inspector, gestor, dar și pe posturi din învățământ (Tabel 11D).

Studiul realizat în rândul angajatorilor din județele Bihor și Arad (SocioPlus, 2014C) relevă o slabă absorbție pe piața muncii a absolvenților masteratului *Gestiunea Resurselor Umane*, numărul mediu de angajați care au absolvit acest masterat fiind de 2,89, comparativ cu absolvenții de masterat de *Științe Economice* (5) sau *Științe Juridice* (10) (Figura 2C). Pe de altă parte, el este mai mare decât al absolvenților de licență din același domeniu (*Sociologie*, 1,95), deși masteratul este estimat a atrage jumătate din numărul absolvenților de licență. Masteratul *Gestiunea Resurselor Umane* absoarbe nu doar absolvenți de *Sociologie*, ci și de *Psihologie*, *Economie*, *Științele Educației*, *Asistență Socială*, *Relații Internaționale*, *Litere* ș.a. În același timp, acest masterat funcționează doar de 10 ani.

Absolvenții sunt încadrați ca: administrator/ director/ coordonator, asistent manager/ secretar, asistent social, consilier/ consilier principal/ consilier asistent social, consultant resurse umane/ ofițer resurse umane, inspector, învățător/ educator/ profesor învățământ preuniversitar, ofițer prevenție, psiholog, responsabil regional, șef serviciu/ birou, sociolog/ ofițer sociolog.

Potrivit datelor obținute la nivelul angajatorilor, majoritatea absolvenților programului de studii *Gestiunea Resurselor Umane* se regăsesc în instituțiile publice și mai puțini în societățile comerciale (Tabel 2C), ceea ce poate fi explicat atât prin cererea mai mare de astfel de specialiști în sectorul public, cât și prin faptul că societățile comerciale au angajat pe posturi aferente acestei specializări absolvenți de economie, psihologie, drept, înainte ca acest program să funcționeze. În plus, în firmele specializate în resurse umane, diviziunea muncii determină angajarea pe specializări înguste (recrutori, specialiști în selecție de personal, în formare profesională, în evaluare etc.) a absolvenților de *Marketing*, *Psihologie*, *Economie* sau *Sociologie*.

Absolvenții incluși în cadrul studiului (SocioPlus, 2014C) ocupă cu precădere poziții de execuție (73,7%) și doar 21,1% ocupă posturi de conducere, ceea ce este într-o anumită măsură în opoziție cu specificul programului de studii, acela de a pregăti specialiști pentru poziții de conducere (Tabel 4C). De asemenea, cei mai mulți dintre absolvenți erau deja angajați în momentul obținerii diplomei, prin programul de masterat ei urmărind fie validarea postului deja ocupat, fie promovarea la locul de muncă. În aceste condiții este oarecum de înțeles de ce angajatorii sunt mulțumiți de nivelul de pregătire a absolvenților (65%) și doar 35% consideră că aceștia ar necesita stagii de formare profesională (Tabel 7C), specializare, calificare sau recalificare în domenii precum: scrierea de proiecte cu finanțare europeană, marketing, consiliere.

DIAGNOSTIC

DIAGNOSTIC PARTEA I. TEHNICI PEDAGOGICE, COMPETENȚE ȘI CUNOȘTINȚE COMPARATIV CU STANDARDUL OCUPAȚIONAL

Competențele formate prin programul *Gestiunea Resurselor Umane* din Universitatea din Oradea corespund standardului ocupațional, cu precizarea că unele competențe specifice sunt mai puțin reprezentate comparativ cu altele.

Analiza contribuției disciplinelor din planul de învățământ la formarea competențelor profesionale și transversale s-a făcut pe baza analizei fișelor disciplinelor, a conținuturilor acestora și, pentru o mai mare precizie a datelor, prin consultarea titularilor de disciplină, solicitați să indice din lista de competențe, pe acelea la formarea cărora consideră că participă disciplina predată. Includerea datelor obținute într-un tabel și atribuirea unei unități (1) pentru fiecare competență detaliată în funcție de cunoștințele și abilitățile pe care le presupun au permis câteva constatări: scorul pentru competențele profesionale a fost de 202 unități, din care 84 de unități de cunoștințe și 118 unități de abilități, iar pentru competențele transversale 34 de unități.

Competențe deficitare (numărul de unități relevă aici numărul de discipline care contribuie la formarea competenței): Utilizarea procedurilor și aplicațiilor software în administrarea bazelor de date cu evidența personalului (3 unități); Elaborarea de proiecte de cercetare și de intervenție în domeniul comunicării, precum și evaluarea gradului de ameliorare a problemelor dezbătute (3 unități); Operaționalizarea conceptelor pentru explicarea și interpretarea unor situații noi în domeniul proiectării cercetărilor sociale (4); Construirea și evaluarea indicatorilor relevanți, precum și combinarea metodelor și tehnicilor consacrate în vederea elaborării unor noi instrumente de cercetare (4); Descrierea integrală și în detaliu a terminologiei și strategiilor de comunicare din cadrul domeniului resurselor umane (4); Elaborarea unor strategii comportamentale în vederea rezolvării problemelor caracteristice domeniului (4); Aprofundarea domeniului de cunoaștere a paradigmatelor și orientărilor metodologice legate de proiectarea cercetărilor sociale (5); Evaluarea, revizuirea și asigurarea calității programelor și a stagiilor de formare (5); Elaborarea unor strategii de recrutare, selecție, promovare și evaluare de personal (5); Utilizarea terminologiei și a strategiilor de comunicare precum și a metodologiilor utilizate în analiza comunicării (5); Identificarea și descrierea tipurilor de comunicare (5); Analiza și evaluarea strategiilor și proceselor de comunicare (5).

Competențe suprareprezentate: Identificarea nevoilor specifice ale grupurilor țintă din mediile organizaționale și de pe piața muncii (13); Explicarea și interpretarea contextelor noi, apărute în cadrul relațiilor de muncă (12); Elaborarea unor soluții eficiente în gestionarea relațiilor de muncă, în

condiții de informare limitată (11); Identificarea specificului managementului sistemului de relații de muncă din cadrul organizațiilor, utilizând termeni specifici (10); Evaluarea critică și constructivă a instrumentelor utilizate în vederea furnizării de judecăți de realitate cu privire la mediul organizațional (9); Utilizarea, explicarea și interpretarea instrumentelor de cercetare și colectare a datelor; precizarea metodelor de analiză și prelucrare a datelor în acord cu cerințele pieței muncii (9); Utilizarea de criterii și metode de evaluare pentru fundamentarea unor decizii pertinente și constructive (9); Identificarea unor noi modalități de abordare a proceselor specifice mediului organizațional și Managementul resurselor umane (9).

Competențele transversale sunt bine reprezentate. O atenție mai mare este totuși acordată celei privind autoevaluarea nevoilor de formare continuă în vederea adaptării competențelor profesionale la dinamica mediului organizațional și a pieței forței de muncă. Într-o societate în schimbare, formarea acestei competențe este esențială pentru absolvenții specializării *Gestiunea Resurselor Umane* atât în ceea ce-i privește pe ei înșiși, cât și în privința personalului pe care îl gestionează.

DIAGNOSTIC PARTEA A II-A. TEHNICI PEDAGOGICE, COMPETENȚE ȘI CUNOȘTINȚE COMPARATIV CU PRACTICA NAȚIONALĂ

Prin realizarea analizei de conținut asupra programelor masterale pentru domeniul *Managementul/Gestiunea Resurselor Umane* derulate în cele 3 universități de cercetare avansată și educație din România (SocioPlus, 2014B), au fost selectate 123 discipline (tabel 13B). Dintre acestea, 51,4% sunt încadrate în schema de clasificare corespunzătoare domeniului, 28,3% fiind înscrise tematic în schema generală de la *Sociologie*. Cea mai slabă valoare este înregistrată în cazul disciplinelor încadrate în schema generală a domeniului *Asistență Socială* (Tabel 14B).

Cele mai multe discipline din planurile de învățământ sunt încadrate în aria tematică *Managementul performanței/relațiile cu angajații/relațiile de muncă* (19,1%), urmate de disciplinele conexe (*Economie, Psihologie*, 12,7%), *Dezvoltarea resurselor umane* (11%), *Recrutare și plasament* (5,8%). Surprinzător este procentul mare al disciplinelor încadrate în aria tematică *Metodologie și tehnici de cercetare* din schema Sociologiei - 10,4% (Tabel 15B). Dincolo de caracterul comprehensiv al schemei de clasificare tematice utilizate pentru *Sociologie*, această situație poate fi explicată și prin prisma faptului că programul *Gestiunea Resurselor Umane* este organizat în domeniul *Sociologie*, unele discipline fiind incluse în planul de învățământ în funcție de nevoile cadrelor didactice și mai puțin ale competențelor necesare absolvenților.

Potrivit schemei ariilor tematice minore, analiza realizată asupra disciplinelor predate în cazul programelor masterale de *Managementul/Gestiunea Resurselor Umane* indică cea mai mare valoare pentru subiectele aferente temelor de *Managementul performanței* (aproximativ 9%). Disciplinele care abordează teme din aria *Relațiilor cu angajații* obțin, de asemenea, procente ridicate - 7% (Tabel 18B).

În privința tipului disciplinelor, 75.3% sunt discipline obligatorii, iar 24,3% sunt opționale (Tabel 20B).

Din analiza competențelor specifice se observă că cea mai ridicată pondere o înregistrează competențele descriptive (86,8%), urmate de cele explicative (81,1%), funcționale (73,6%) și comportamentale - 34% (Tabel 21B). Aceste date relevă o deosebire majoră față de programele similare din străinătate care formează preponderent competențe funcționale, urmate de cele explicative și comportamentale și, abia în ultimul rând, descriptive.

În privința competențelor transversale se observă că cea mai ridicată pondere se înregistrează în cazul competențelor atitudinale (48,9%) și strategice (48,9%), urmate de cele sociale (39,1%) și de comunicare (37%), respectiv IT (Tabel 22B).

DIAGNOSTIC PARTEA A III-A. TEHNICI PEDAGOGICE, COMPETENȚE ȘI CUNOȘTINȚE COMPARATIV CU PRACTICA INTERNAȚIONALĂ

În cadrul analizei ariilor tematice prevăzute în programul de studii *Managementul/Gestiunea Resurselor Umane* organizate în universitățile din Uniunea Europeană (SocioPlus, 2014B), au fost analizate 145 de discipline incluse în planurile de învățământ (Tabel 3B). În proporție de 52,7% aceste discipline se regăsesc în ariile tematice ale *Resurselor Umane*, 20,2% dintre ele sunt regăsite în schema generală de clasificare a *Sociologiei*, 2,5% în schema de clasificare *Asistență Socială*, în timp ce valoarea de 24,6% este specifică disciplinelor postcodificate (Tabel 4B). Explicația procentului mare al disciplinelor neîncadrate poate să rezide tocmai în faptul că este un program revendicat și organizat în cele trei domenii: *Sociologie*, *Economie* și *Psihologie*, iar departamentele organizatoare accentuează, probabil, asupra disciplinelor din domeniul respectiv. Pe de altă parte, în cadrul programului *Managementul/Gestiunea Resurselor Umane* există numeroase discipline cu caracter general (*Practică*, *Pregătirea/susținerea lucrării de absolvire*, *Economie*, *Management* ș.a.).

Cea mai mare pondere a disciplinelor programelor de studii de masterat *Managementul/Gestiunea Resurselor Umane* la nivel european sunt aferente temelor din schema de clasificare a domeniului corespunzător: *Managementul performanței/relațiile cu angajații/relațiile de muncă* (13,8%), *Recrutare și plasament* (10,3%), *Dezvoltarea resurselor umane* (12,3%), *Politici de resurse umane* (7,9%), discipline generale (21,4%) și discipline complementare (9,9%). În privința disciplinelor încadrate în alte scheme de clasificare, semnificativ este procentul de 7,9% aferent temei din schema Sociologiei: *Metodologie și tehnici de cercetare*, firesc, de altfel, dacă avem în vedere dimensiunea științifică a studiilor de masterat (Tabel 5B).

Analiza disciplinelor în funcție de încadrarea acestora în arii tematice minore arată că disciplinele care acoperă subiecte din domeniile *Politicilor privind resursele umane* obțin cele mai mari frecvențe (aproximativ 8%), urmate de *Relațiile cu angajații*, *Programe strategice de dezvoltare a resurselor umane* și *Economie, management, afaceri* care înregistrează procente egale, de aproximativ 6%. Este interesant procentul mare obținut în cazul cursurilor de *limbi străine*, dar și cele din domeniul conex *Economie* (Tabel 8B).

În privința tipului disciplinelor, 67,2% sunt obligatorii, iar 32,8% opționale (Tabel 8B).

Relativ la analiza competențelor specifice, cea mai mare pondere a competențelor vizate prin disciplinele programelor masterale *Managementul/Gestiunea Resurselor Umane* o au competențele funcționale (87,1%), fapt explicabil fiind vorba despre un masterat profesional, urmate de cele explicative (85,1%), descriptive (73,3%) și comportamentale - 57,4% (Tabel 11B). În cazul competențelor transversale lucrurile stau astfel: 80,2% competențe strategice, 59,4% competențe atitudinale, 56,4% competențe sociale, 52,5% competențe de comunicare, 10,9% competențe IT (Tabel 12B).

Comparativ cu practica internațională și cu cea a universităților de top din România, programul de studii de masterat *Gestiunea Resurselor Umane* este bine conceput, încadrându-se în mediile înregistrate de universitățile menționate la majoritatea indicatorilor. Astfel, 48% din disciplinele din planul de învățământ (Tabel 24B) sunt încadrate în schema de clasificare GRU (față de 51,4%

în cazul universităților de top din România (Tabel 14B) și 52,7% în cazul universităților europene analizate (Tabel 4B), 28% sunt înscrise tematic în schema generală de la *Sociologie* (Tabel 24B) (față de 28,3% în universitățile românești (Tabel 14B) și 20,2% în universitățile europene (Tabel 4B), respectiv 20% neîncadrate în schemele celor cinci programe analizate (Tabel 24B) (față de 19,1% în universitățile românești - Tabel 14B - și 24,6% în universitățile europene - Tabel 4B).

Este evidentă, pentru universitățile românești, inclusiv pentru Universitatea din Oradea, amprenta pe care și-o pune asupra programului de masterat *Gestiunea Resurselor Umane* apartenența la domeniul *Sociologie*, spre deosebire de universitățile europene care par să țină cont de caracterul interdisciplinar al programului, fapt probat de ponderea mare a disciplinelor neîncadrate (*Economie, Psihologie*).

Unele discipline sunt oferite de celelalte programe (în special în cele din străinătate), dar nu sunt incluse în programul de Resurse Umane derulat în cadrul Universității din Oradea. Astfel de discipline, binevenite și pentru programul nostru, sunt: *Managementul talentelor, Marketing strategic, Tehnici de negociere* etc. Este de remarcat și faptul că, spre deosebire de universitățile europene, în România nu se studiază limbi străine la programele masterale.

Apreciem că, fiind vorba despre un masterat profesional, modelul european de ierarhizare a competențelor (1.funționale, 2.explicative, 3./4.descriptive/comportamentale) este cel dezirabil, iar masteratul Universității din Oradea se apropie mai mult de acest model decât de cel al celorlalte universități românești (în care sunt vizate predominant competențele descriptive), cu condiția inversării ponderii competențelor explicative cu cele funcționale. Și sub aspectul competențelor transversale formate, programul Universității din Oradea se apropie mai mult de modelul european în care predomină preocuparea pentru formarea competențelor strategice, spre deosebire de universitățile românești în cazul cărora scorul obținut de aceste competențe este mult mai mic. Cu toate acestea, programul nostru e deficitar la capitolul competențe IT, foarte necesare astăzi și în gestiunea resurselor umane.

Analiza syllabus-urilor relevă faptul că în universitățile europene este implementat învățământul centrat pe student care utilizează pe scară largă munca independentă a studenților realizată pe baza unor planuri de studiu și a bibliografiei recomandate pentru fiecare temă în parte. În universitățile românești, inclusiv în cadrul Universității din Oradea, demersul didactic al celor care gestionează programul de masterat *Gestiunea Resurselor Umane* urmează modelul clasic de predare în cadrul cursurilor și de dezbateri sau prezentări de referate în cadrul seminariilor, așa cum rezultă din fișele disciplinelor, ceea ce face ca, în continuare, profesorul să fie în centrul acestui demers, în ciuda faptului că vorbim despre un program de masterat și, implicit, de o experiență academică a studenților, dobândită în ciclul de licență.

DIAGNOSTIC PARTEA A IV-A. TEHNICI PEDAGOGICE, COMPETENȚE ȘI CUNOȘTINȚE DIN PUNCTUL DE VEDERE AL ANGAJATORILOR

Potrivit studiului realizat în cadrul proiectului SocioPlus (2014C), angajatorii consideră că absolvenții programelor de masterat din domeniul resurselor umane trebuie să dețină cu precădere abilități cu privire la gestiunea bazelor de date pentru evidența personalului, gestionarea relațiilor de muncă și recrutarea, formarea și evaluarea angajaților, precum și identificarea, analiza (explicarea) și soluționarea de probleme și conflicte în organizații și comunități (Tabel 8C). În cazul competențelor transversale dezirabile, în opinia angajatorilor, pe primele locuri sunt: cunoașterea propriului domeniu de studii/ a propriei specializări, abilitatea de a acționa bine în

condiții de stres, abilitatea de a acumula rapid cunoștințe, abilitatea de a lucra în echipă, abilitatea de a gestiona eficient timpul de lucru (Figura 5C).

Totodată, angajatorii propun următoarele îmbunătățiri, prezentate în ordinea frecvenței menționărilor: accentul pus pe practica de specialitate; aprofundarea cunoștințelor de evaluare, de psihologie a personalului și de management al resurselor umane. Chiar dacă înregistrează o frecvență redusă, este de semnalat faptul că angajatorii sunt interesați de dezvoltarea abilităților angajaților lor (absolvenți ai programelor de studii vizate de proiect) în ceea ce privește accesarea surselor de finanțare nerambursabilă și implementarea proiectelor.

Din perspectiva angajatorilor sunt dezirabile acele tehnici pedagogice care să conducă la independență în exercitarea sarcinilor la locul de muncă și la o contribuție consistentă la succesul organizației. Cu alte cuvinte, munca independentă, proiectul, portofoliul de activități, practica ar putea răspunde mai bine exigențelor angajatorilor și ar putea fi metodele cele mai potrivite pentru a atinge obiectivele acestui program de studii (Bennett, 2006).

DIAGNOSTIC PARTEA A V-A. TEHNICI PEDAGOGICE, COMPETENȚE ȘI CUNOȘTINȚE DIN PUNCTUL DE VEDERE AL ABSOLVENȚILOR

Analiza realizată din perspectiva absolvenților programelor de studii (SocioPlus, 2014D) indică faptul că reputația, orientarea și conținutul programului de studii *Gestiunea resurselor umane* sunt apreciate de către cei mai mulți dintre aceștia. Majoritatea absolvenților apreciază reputația academică a programului de studii *Gestiunea Resurselor Umane* (81,6%), precum și faptul că programul este orientat spre pregătirea profesională, pentru o ocupație specifică (57,9%) (Figura 3D). În schimb, în privința cunoașterii de către angajatori a competențelor oferite de program și a corespondenței dintre aceste competențe și cerințele de pe piața forței de muncă, părerile sunt împărțite, chiar dacă ponderea celor care apreciază pozitiv aceste aspecte este mai mare. La fel stau lucrurile și în privința posibilităților de efectuare a practicii sau a implicării în programele derulate în cadrul departamentului (Figura 4D). De asemenea, mai mult de jumătate dintre absolvenți apreciază că este necesară dezvoltarea ulterioară a competențelor prin alte forme de educație și formare profesională (Tabel 5D).

Majoritatea absolvenților programului de studii *Gestiunea Resurselor Umane* consideră că atât cunoștințele, cât și competențele dobândite pe parcursul studiilor de licență și masterat au putut fi utilizate la locul de muncă (Figura 11D). Deși reclamă mai multă practică, unii dintre absolvenți înțeleg și necesitatea teoriei în formarea lor profesională: „Fără a neglija importanța aspectelor teoretice, ar fi foarte necesară structurarea disciplinelor din programul de studii încât absolvenții să știe să caute și să interpreteze corect aspectele legislative, nu să învețe legislația pentru că aceasta se modifică frecvent, să cunoască principalele elemente necesare de urmărit și de stabilit în cazul încheierii unor contracte de muncă”. De fapt, ideea care se desprinde din propunerile absolvenților se referă la „abordarea pragmatică” a programului de studii sub aspectul structurii, conținutului și finalităților acestuia: „mult mai multe ore pentru cursuri cu tema specifică managementului resurselor umane, de exemplu: analiza postului, evaluarea performanțelor angajatului, compensații și beneficii, plan de carieră etc.”, „absolvenții să știe să caute și să interpreteze corect aspectele legislative, nu să învețe legislația pentru că aceasta se modifică frecvent”.

RECOMANDĂRI

Recomandări de ordin general

O primă recomandare derivând din constatările anterioare este aceea de a considera și organiza programul de masterat *GRU* ca program interdisciplinar, în care să fie implicați specialiști din domeniul economiei, psihologiei și sociologiei.

„Abordarea pragmatică” a programului de studii sub aspectul structurii, conținutului și finalităților acestuia: structura planului de învățământ să pornească de la standardele ocupaționale pentru managerul de resurse umane și de la cunoștințele și competențele necesare îndeplinirii acestora; conținutul disciplinelor de învățământ să se axeze pe aspecte practice ale activității managerului de resurse umane, îmbrăcate într-o haină teoretică adecvată și completate cu noutățile din domeniul disciplinei, eventual și din alte spații geografice; finalitățile urmărite prin programul de studii să fie structurate pe câteva categorii clare (profesionale, științifice, comportamentale) și urmărite prin fiecare disciplină în parte.

Recomandări cu privire la planul de învățământ

După modelul european, recomandăm includerea în curricula programului de studii *GRU* a unui curs de *Limbă modernă aplicată* (fie și numai facultativ). De asemenea, propunem introducerea unei discipline care să îi ajute să înțeleagă cum poate contribui *GRU* la creșterea performanțelor firmei: reducerea costurilor, creșterea productivității, a profitului etc. (Becker & Gerhart, 1996; Mark A. Huselid, 1995). De asemenea, s-ar impune introducerea disciplinei *Management strategic al resurselor umane* (Delery & Doty, 1996; Boxall, 1992).

Restructurarea planului de învățământ ar trebui făcută și prin trecerea de la modelul clasic de distribuire a disciplinelor pe ani de studii la un model modern de asociere a disciplinelor cu caracter mai general, respectiv a celor conexe, cu disciplinele mai îngust specializate (de ex. studierea în același semestru a disciplinelor: *Managementul resurselor umane*, *Selecția de personal*, *Dezvoltarea carierei* și *Evaluarea personalului*), eventual disciplinele fiecărui semestru să fie complementare, grupate în jurul unei teme mari (poate cu excepția semestrului I care trebuie destinat disciplinelor introductive: *Management*, *Economie*, *Psihologia muncii*, *Sociologia organizațiilor*, *Marketing*). Câtă vreme, în ceea ce privește criteriile de angajare a unei persoane, datele indică faptul că prestația candidaților la interviurile de selecție reprezintă criteriul principal, urmat apoi de experiența anterioară, atât în termenii locurilor de muncă anterioare, cât și experiența acumulată în contul practicii de specialitate, contând mai puțin prestigiul universității absolvite și rezultatele obținute pe parcursul anilor de studii, este recomandabilă, o dată în plus, creșterea importanței și ponderii practicii de specialitate în planul de învățământ, precum și organizarea de activități de simulare a interviurilor de angajare cu sprijinul unor specialiști în domeniu.

Pornind de la propunerile angajatorilor privind îmbunătățirea programului de studii, sugerăm introducerea în planul de învățământ a unui curs de *Psihologia muncii*, a unui de *Evaluarea personalului* și alocarea unui număr mai mare de ore pentru cursul *Managementul resurselor umane* (sau transformarea lui în curs de an). De interes ar putea să fie și organizarea *Practicii* pe parcursul a trei luni în timpul verii între anul I și II de studii (ceea ce ar permite și pregătirea lucrării de

disertație), ceea ce ar veni și în întâmpinarea propunerilor angajatorilor de creștere a importanței practicii în programul de studii. În această perspectivă s-ar impune restructurarea planului de învățământ în sensul includerii, în anul I, a disciplinelor care să permită derularea în condiții bune a stagiului de practică. În contextul restructurării planului de învățământ, cu același scop, al creșterii gradului de angajabilitate, ar fi recomandabilă includerea unor discipline care să răspundă specializărilor înguste din domeniul resurselor umane (*Recrutarea personalului, Selecție de Personal, Formare profesională continuă, Evaluarea personalului, Sistemul de salarizare și alte compensații*). Acest din urmă aspect este important și din perspectiva faptului că studiul realizat relevă prezența angajaților, absolvenți ai acestui program de studii, preponderent pe poziții de execuție și mai puțin pe poziții de conducere.

Repartizarea creditelor pe discipline, expresie a cantității de muncă depusă de studenți pentru însușirea unei discipline, este arbitrară, nefiind corelată și cu complexitatea competențelor la formarea cărora ar trebui să contribuie fiecare disciplină. Se recomandă redistribuirea creditelor pe baza includerii în analiză și a competențelor a căror formare este asumată de o disciplină sau alta.

Recomandări cu privire la conținutul disciplinelor pilotate (Sănătate și securitate în muncă)

Disciplina ar putea fi structurată pe 3 aspecte majore: managementul riscului, managementul stresului și legislația privind sănătatea și securitatea la locul de muncă.

Metode didactice utile și eficiente ar putea fi: exercițiul, activitatea pe grupe, simularea, învățarea prin acțiune ș.a. cu deosebire în cadrul temelor: identificarea riscurilor, instructajul privind protecția muncii, semnalarea, comunicarea și cercetarea accidentelor de muncă, organizarea de dezbateri privind sănătatea și securitatea în muncă ș.a.

Competențele care ar trebui formate prin această disciplină sunt: Interpretarea documentelor normative în vigoare utilizând un limbaj specific nuanțat, metode, paradigme și concepte specifice; Identificarea nevoilor specifice ale grupurilor țintă din mediile organizaționale și de pe piața muncii; Elaborarea unor soluții eficiente în gestionarea relațiilor de muncă, în condiții de informare limitată; Elaborarea unor strategii comportamentale în vederea rezolvării problemelor caracteristice domeniului; Elaborarea unor modele de gestionare a sistemului relațiilor de muncă; Identificarea unor noi modalități de abordare a proceselor specifice mediului organizațional și GRU; Aplicarea valorilor și principiilor deontologice specifice managementului resurselor umane, în condiții de autonomie și independență profesională; Elaborarea unui studiu de caz prin care să se evidențieze abilitatea de rezolvare a unor probleme de personal în concordanță cu valorile și principiile deontologice.

Propuneri privind îmbunătățirea competențelor

Analiza competențelor specifice și transversale formate prin programul de studii impune ca recomandare o accentuare a ideii de profesionalizare a programului și de accentuare a preocupării pentru formarea competențelor funcționale, care să se regăsească în conținuturile disciplinelor de învățământ.

Fiind un masterat profesional, considerăm că este excesiv teoretizat, preocuparea pentru cunoștințe fiind aproape egală cu cea pentru abilități (84 la 118), iar competențelor transversale nu li se acordă atenția necesară (doar 34 de unități). O analiză atentă a standardelor profesionale este necesară ca punct de plecare pentru restructurarea planului de învățământ și a conținuturilor disciplinelor de învățământ.

Faptul că unele competențe sunt deficitare, iar altele sunt suprareprezentate nu este decât parțial semnificativ pentru că sunt discipline de învățământ generale și altele specifice, astfel încât, chiar dacă unele competențe înregistrează scoruri mari, este posibil ca ele să fie rezultatul contribuției disciplinelor generale care nu formează competențe temeinice, așa cum alte competențe cu scoruri mici pot fi mai bine construite prin discipline de specializare mai îngustă.

Totuși, ținând cont de competențele deficitare evidențiate mai sus remarcăm un deficit în zona comunicării, a managementului strategic, a comportamentului organizațional și a programelor de gestiune a datelor în diferite aspecte ale resurselor umane. Fiecăreia dintre aceste zone s-ar impune a li se alocă o disciplină de sine stătătoare.

În privința competențelor suprareprezentate s-ar impune o analiză a conținuturilor disciplinelor care contribuie la formarea acestor competențe pentru eliminarea unor capitole, teme, problematici care se repetă în cadrul mai multor discipline.

Propuneri privind îmbunătățirea tehnicilor de învățare

Recomandăm, în privința tehnicilor pedagogice utilizate, trecerea treptată de la învățământul clasic, la cel centrat pe student, în cel puțin două etape: 1. Implicarea studenților masteranzi în parcurgerea unor discipline de învățământ prin susținerea de către aceștia a unor conținuturi pe baza bibliografiei sugerate de către profesor și, implicit, renunțarea la delimitarea clară între curs și seminar, respectiv organizarea tematică a conținuturilor 2. Preponderența activității independente a studenților (individuală sau pe echipe) pe baza unor planuri tematice și a bibliografiei recomandate de profesor.

Unul din neajunsurile reieșite din analiza programului de studii e reprezentat de faptul că nu există un sistem de evaluare a competențelor, în ciuda existenței standardelor de performanță, relativ facil de urmărit. Ca urmare, se impune ca toți titularii de disciplină să-și însușească și să aplice standardele de performanță în evaluarea competențelor care se formează prin contribuția disciplinei respective. De exemplu, titularii disciplinelor: *Managementul resurselor umane*, *Antreprenoriat socio-economic*, *Sisteme de învățământ și formare profesională*, *Legislația muncii*, *Managementul performanței*, *Management financiar*, *Dezvoltarea carierei*, *Sănătate și securitate în muncă*, *Psihodiagnostic*, *Practică de specialitate* vor evalua competența. Organizarea programelor și a stagiilor de formare, evaluarea și asigurarea calității acestora prin prisma standardului minim „Proiectarea unui set de programe și activități de formare profesională” (cf. Anexei A: Descrierea programului de studii prin competențe profesionale și transversale).

Din perspectiva angajatorilor sunt dezirabile acele tehnici pedagogice care să conducă la independență în exercitarea sarcinilor la locul de muncă și la o contribuție consistentă la succesul organizației. Cu alte cuvinte, munca independentă, proiectul, portofoliul de activități, practica sunt presupuse de către angajatori a fi metodele cele mai potrivite pentru a atinge obiectivele acestui program de studii.

În consens cu absolvenții recomandăm utilizarea de metode și tehnici didactice interactive gen: jocul de rol, rețeaua discuțiilor, turul galeriei, mozaicul, problematizarea, studiul de caz, învățarea activă care să-i implice direct pe studenți în rezolvarea de probleme, găsirea de soluții, luarea unor decizii. În cadrul disciplinelor care abordează aspecte concrete ale managementului resurselor umane (managementul carierei, selecția de personal, programe de formare profesională, evaluarea personalului etc.) este recomandată simularea ca metodă care îi pune pe studenți în situații asemănătoare celor de la locul de muncă.

Propuneri privind îmbunătățirea relației cu angajatorii

Îmbunătățirea angajabilității absolvenților necesită prezența organizatorilor acestui program în societățile comerciale și în firmele de profil pentru a face cunoscut conținutul acestuia și potențialul absolvenților de a contribui la succesul organizației, atât prin crearea unor baze de practică, dar și prin organizarea unor activități în care să fie antrenate aceste societăți sau prin rețele de cooperare.

S-ar impune un efort sporit al cadrelor didactice pentru dezvoltarea capitalului social al studenților și eventual o asociere a acestuia cu rezultatele școlare (de exemplu: studenților buni să li se ofere oportunități de a cunoaște și a fi cunoscuți în cercul potențialilor angajatori, de a fi premiați, popularizați).

Propuneri privind îmbunătățirea relației cu studenții/absolvenții

Studenților trebuie să li se acorde mai mult timp și mai multă atenție pentru a înțelege complexitatea formării lor profesionale. Este explicabilă dorința acestora de a desfășura activități preponderent practice, dar absolventul de învățământ superior trebuie să dețină și alte competențe (științifice, de comunicare, de relaționare, strategice, conceptuale, etc.), precum și o minimă cultură generală în domeniul de studii.

Este necesar să se țină cont de faptul că nu toți absolvenții programului de studii *GRU* se vor angaja în domeniul resurselor umane, ceea ce presupune și formarea unor competențe aplicabile în domenii apropiate.

Absolvenții ar trebui să devină principalii noștri parteneri în organizarea practicii, a unor manifestări științifice, colaboratori în organizarea cercurilor științifice, susținători ai popularizării/cunoașterii programelor de studii și chiar angajatori. În acest sens, relațiile cu absolvenții ar trebui întreținute constant, nu doar solicitați sporadic, atunci când există o necesitate specifică.

4. PROGRAMELE MANAGEMENTUL SERVICIILOR SOCIALE ȘI SERVICII DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ (NIVEL MASTER)

DESCRIEREA PROGRAMELOR DE STUDII

În cadrul acestei secțiuni sunt prezentate 2 programe de masterat: *Managementul Serviciilor Sociale*, organizat la Universitatea din Oradea, respectiv *Servicii de Asistență Socială*, în cadrul Universității „Aurel Vlaicu” din Arad.

Managementul Serviciilor Sociale (Universitatea din Oradea)

Programul de master *Managementul Serviciilor Sociale (MSS)* este organizat din punct de vedere administrativ în cadrul Departamentului de Sociologie și Asistență Socială al Facultății de Științe Socio-Umane și funcționează începând cu anul universitar 2009-2010.

Pentru pregătirea studenților în cadrul celor 2 ani de studii au fost și sunt asigurate atât premisele organizatorice și materiale, cât și cele științifice și didactice necesare desfășurării procesului de învățământ în condiții optime.

Specializarea *Managementul Serviciilor Sociale* din cadrul Facultății de Științe Socio-Umane are misiunea de a pregăti specialiști în domeniul serviciilor sociale, astfel încât aceștia să contribuie la îmbunătățirea performanțelor serviciilor sociale, mai ales din domeniul asistenței sociale. În acest sens, colectivul de cadre didactice al acestei specializări este consecvent în stabilirea priorităților de învățare și actualizarea permanentă a cunoștințelor transmise masteranzilor, urmărind concomitent formarea de competențe științifice și deprinderi practice, care să faciliteze eficiența activităților profesionale ale absolvenților.

Alături de pregătirea științifică, de specialitate, specializarea *Managementul Serviciilor Sociale* promovează valorile umanismului, toleranței, încrederii și deschiderii către semenii. Totodată, colectivul departamentului este receptiv la provocările complexe ale integrării societății românești în spațiul comun al Uniunii Europene, la colaborările și cooperările din spațiul academic european, atât la nivelul masteranzilor, cât și la cel al cadrelor didactice, fiind în egală măsură preocupat de compatibilizarea conținuturilor programelor analitice cu cele ale unor instituții similare din țările Uniunii Europene.

Planul de învățământ a fost elaborat în funcție de exigențele impuse de piața muncii. Fișele disciplinelor au fost concepute astfel încât să fie centrate pe optimizarea relației profesor-masterand și folosirea unor metode interactive de învățare și participare mai angajată cognitiv a masterandului la activitățile de seminar prin prezentarea de proiecte proprii de cercetare.

Programul de studii *Managementul Serviciilor Sociale* dispune de un plan de cercetare științifică propriu inclus în planul de cercetare al facultății și cuprinde teme de cercetare ce se înscriu în aria științifică a domeniului fundamental Științe sociale și politice și Sociologie. Personalul didactic desfășoară activități de cercetare științifică în domeniul disciplinelor cuprinse în norma didactică, iar rezultatele cercetării sunt valorificate prin publicații în reviste de specialitate sau edituri din țară sau din străinătate, prin comunicări științifice prezentate la sesiuni, simpozioane, seminarii din țară și străinătate, prin contracte de cercetare etc.

Studentii masteranzi dobândesc și competențe de cercetare științifică, aplicativă și fundamentală. Tezele de disertație ale masteranzilor specializării includ importante componente de cercetare, iar planul de învățământ cuprinde discipline metodologice (de ex. *Cercetare socială aplicată*) și altele în care se valorifică rezultate de cercetare.

Pregătirea unor specialiști în acest domeniu, care să acopere regiunea de Nord-Vest a României, este în concordanță cu cadrul național al calificărilor și cerințele pieței forței de muncă. Procesul de pregătire a viitorilor specialiști este astfel conceput încât să realizeze următoarele obiective:

- aprofundarea informațiilor din domeniul științelor sociale;
- utilizarea unui limbaj științific de specialitate, bazat pe concepte, noțiuni și teorii moderne, de actualitate;
- perfecționarea și utilizarea demersului metodologic specific cunoașterii fenomenelor caracteristice domeniului elaborării, implementării și evaluării politicilor publice;
- însușirea principalelor paradigme din domeniul managementului serviciilor sociale, a metodelor de gândire și de interpretare a modalităților de elaborare, implementare și evaluare a politicilor locale și naționale în domeniul social;
- formarea unor deprinderi și abilități de intervenție practică în domeniul managementului serviciilor sociale;
- utilizarea celor mai noi metode și tehnici de investigație în domeniul științelor sociale, bazate pe modele statistice avansate, pe folosirea programelor informatice de prelucrare și analiză a bazelor de date, dar și pe metode de tip calitativ;
- promovarea unor atitudini deschise către dialog și către responsabilitățile lor civice, precum și responsabilitatea față de problemele celorlalți.

În urma analizelor efectuate cu privire la locurile de muncă ocupate, s-a constatat că absolvenții programului *Managementul Serviciilor Sociale* care își desfășoară activitatea în domeniul pentru care s-au pregătit sunt angajați în organizații non-guvernamentale cum ar fi de exemplu: Fundația Creștină Emanuel Speranța României, Asociația Filantropia, Fundația Copiii Făgăduinței, Asociația SOS Autism Bihor, Fundația de Scleroză Multiplă, dar și în instituții publice precum Direcția Generală de Asistență Socială și Protecția Copilului Bihor, Centrul Medico-Social Popești, Centrul Medico-Social Salonta, primării ale comunelor din județ, unități medicale și educaționale.

În cadrul programului de studii *Managementul Serviciilor Sociale* în prezent își desfășoară activitatea 14 cadre didactice titulare, încadrate prin concurs, conform legislației în vigoare: 3 profesori, 4 conferențieri (la care se adaugă 1 conferențiar, cadru didactic asociat), 7 lectori cu titlul științific de doctor.

Spațiul destinat învățământului asigură desfășurarea activităților instructiv-educative, resursele umane sunt bine pregătite, planurile de învățământ și programele analitice sunt elaborate cu respectarea criteriilor impuse de normele în vigoare, statele de funcții sunt întocmite și aprobate anual, iar examenele semestriale, de admitere și de disertație sunt organizate cu respectarea metodologiilor elaborate de către Ministerul Educației Naționale, respectiv de către Universitatea din Oradea. Planurile de învățământ cuprind discipline care sunt prevăzute într-o succesiune logică, ele definind și delimitând competențele generale și specifice ale studiilor universitare de masterat, în corelație cu competențele corespunzătoare ale studiilor de licență. Disciplinele sunt de asemenea compatibile cu Cadrul Național al Calificărilor și cu planurile și programele de studii similare din

statele UE și din alte state ale lumii. Volumul de muncă aferent disciplinelor în planul de învățământ este exprimat de creditele de studii ECTS.

Programul de studii *Managementul Serviciilor Sociale* este aprobat, monitorizat și evaluat periodic în conformitate cu legislația în vigoare.

Facultatea de Științe Socio-Umane dispune de un site Web (www.socioumane.ro) pe care sunt postate și informații cu privire la programul de studii *Managementul Serviciilor Sociale*, destinate atât publicului larg, studenților, cât și potențialilor candidați.

Servicii de asistență socială (Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad)

Programul de studii masterale *Servicii de asistență socială (SAS)* reprezintă o structură instituțională de specializare în domeniul asistenței sociale adresată studenților care doresc să se specializeze în domeniul social. Programul se adresează îndeosebi absolvenților facultăților de *Asistență Socială* și răspunde nevoii de formare în domeniul *Serviciilor de Asistență Socială*. Până în prezent, în cadrul Universității „Aurel Vlaicu” funcționează un program organizat la nivel de licență (*Asistență Socială*) și un program masteral (*Servicii de Asistență Socială*).

Misiunea programului de master *SAS* este de dezvoltare a carierei asistenților sociali în sensul formării de profesioniști capabili să ofere servicii de asistență socială integrate. În acest scop se urmărește formarea de competențe profesionale în domeniul asistenței sociale și competențe transversale care să asigure capacitatea viitorilor specialiști de abordare obiectivă și argumentată atât teoretic, cât și practic, a unor situații-problemă în vederea soluționării eficiente a acestora cu respectarea valorilor și principiilor specifice asistenței sociale. Programul de master *Servicii de Asistență Socială* a fost înființat ca urmare a nevoii firești de dezvoltare în plan profesional a absolvenților de *Asistență socială* astfel încât să acopere cerințele de pe piața muncii la nivelul județului Arad și nu numai.

Planul de învățământ este adaptat tematicii programului de master care se derulează pe perioada a 4 semestre, iar pentru absolvirea programului este necesară acumularea a 120 de credite. Câteva dintre competențele vizate de curriculumul propus de către acest program de master urmăresc:

- Elaborarea de proiecte profesionale în dezvoltarea serviciilor de sănătate și asistență socială;
- Consultanța în accesarea resurselor comunitare pentru persoanele și grupurile aflate în risc de excluziune socială și în dezvoltarea serviciilor de antreprenoriat în domeniul sănătății și asistenței sociale;
- Asumarea rolului de consiliere, intervenție sau alte metode utilizate în acordarea serviciilor de asistență socială;
- Analiza comparativă a politicilor sociale și de sănătate din România și UE în scopul adaptării bunelor practici la specificul național;
- Analiza și utilizarea comunicării și relaționării profesionale cu beneficiarii serviciilor de asistență socială.

CONTEXTUL PROGRAMELOR DE STUDII

OFERTA EDUCAȚIONALĂ NAȚIONALĂ

Analiza realizată asupra universităților de cercetare avansată și educație (SocioPlus, 2014A), indică faptul că programe de studii similare celor analizate (*Managementul Serviciilor Sociale*, respectiv *Servicii de asistență socială*) se regăsesc, sub denumirea *Managementul Serviciilor*

Sociale și de Sănătate, în cadrul Universității din București (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială), respectiv la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca (Facultatea de Sociologie și Asistență Socială), sub denumirea *Managementul Serviciilor Sociale și Consiliere și asistență în serviciile sociale* (care se susține în limba maghiară) (vezi Anexa A). Un alt program derulat la Universitatea din București este *Grupuri de risc și servicii sociale de suport*. Observăm în acest sens că programele de masterat în domeniul serviciilor sociale se regăsesc în cadrul mai multor universități din țară, însă cele mai multe dintre acestea nu au un caracter general precum programul studiat, ci apar fragmentate pe anumite tipuri de servicii.

În cadrul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași (Facultatea de Filosofie și Științe Social-Politice) toate programele masterale sunt organizate în domeniul *Sociologie*, dar unele au specific de asistență socială. *Probațiune, mediere și asistența socială a victimelor infracțiunilor* sau *Masterat european de protecție a drepturilor copilului* au în vedere domenii distincte ale serviciilor sociale (Anexa A).

În ceea ce privește universitățile de educație și cercetare științifică, din lista celor 21 existente astfel de programe de studii sunt derulate sub denumirea *Managementul Serviciilor Sociale* la Universitatea din Oradea (Facultatea de Științe Socio-Umane) și sub denumirea *Servicii de Asistență Socială* la Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad (Facultatea de Psihologie, Științele Educației și Asistență Socială). La Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia (Facultatea de Drept și Științe Sociale) programul are denumirea de *Asistență Socială – Opera socială a instituțiilor ecleziale*, iar sub denumirea *Managementul Serviciilor de Asistență Socială*, îl găsim la Universitatea „Eftimie Murgu” din Reșița (Facultatea de Științe Sociale).

La Universitatea „Transilvania” din Brașov, programul de studii funcționează în cadrul Facultății de Sociologie și Comunicare sub denumirea *Asistență și dezvoltare comunitară*. Oferta nu este foarte bogată nici la Universitatea „Lucian Blaga” din Sibiu; aici, Facultatea de Științe Socio-Umane derulează un program de master în domeniul asistenței sociale, mai precis în domeniul familiei. Universitatea din Timișoara derulează următoarele programe de master: *Consiliere în asistență socială*, *Grupuri de risc și servicii sociale de suport*, *Managementul serviciilor sociale și de sănătate* organizate în cadrul Facultății de Sociologie și Asistență socială.

OFERTA EDUCAȚIONALĂ INTERNAȚIONALĂ

În cadrul universităților din Uniunea Europeană analizate (SocioPlus, 2014A), au fost identificate 4 programe de masterat în *Managementul Serviciilor Sociale/ Servicii de Asistență Socială*, corespondente cu cele vizate în proiect. Acestea nu sunt organizate sub aceeași denumire, fiind regăsite ca: *Politici și servicii sociale*, *Servicii sociale*, *Sociologie și servicii sociale*, *Metodologia, organizarea și evaluarea serviciilor sociale*. Ele se derulează în universități din Italia și Portugalia și se regăsesc în cadrul facultăților de științe politice, dar și al facultăților de profil economic sau de comunicare. 23 de programe de masterat funcționează în domeniul managementului asistenței sociale, domeniu conex programului de servicii de asistență socială, ceea ce indică relevanța acestei tematici pentru domeniul *Asistență Socială* (Anexa A).

Pentru a extinde sfera analizei conținuturilor educaționale, au fost selectate și alte programe de studii masterale în domeniul *Asistență Socială*, fiind identificate 19 astfel de programe. Acestea pot fi regăsite sub următoarele denumiri: *Asistență socială*, *Asistența socială a familiei și copilului*, *Asistență socială și drepturile omului*, *Asistență socială: intervenție în familie*, *Asistența socială a*

familiei, Asistență socială și politică socială, Asistența socială și de caritate. Aceste programe masterale sunt organizate în țările: Cehia (1 program), Cipru (1), Estonia (1), Irlanda (2), Lituania (1), Polonia (1), Portugalia (2), Slovacia (1), Slovenia (2), Spania (1), Suedia (5), Ungaria (1) (vezi Anexa A). În general, astfel de programe sunt regăsite în cadrul facultăților de științe sociale, dar unele sunt derulate în cadrul facultăților de psihologie, științele educației sau economie. În total au fost supuse analizei un număr de 23 de programe masterale identificate.

ARII TEMATICE SPECIFICE PROGRAMELOR DE STUDII

Analiza ofertei programelor de studii de licență, respectiv de master, în domeniul *Asistență Socială* realizată în cadrul proiectului SocioPlus a presupus analiza conținuturilor educaționale (planuri de învățământ, syllabusuri) în vederea codificării pe arii tematice și rezultate ale învățării. În vederea realizării codificărilor, a fost operaționalizată aria tematică specifică domeniului. Pentru încadrarea disciplinelor în arii tematice a fost utilizată schema Social Work Abstracts (*NATIONAL ASSOCIATION OF SOCIAL WORKERS* - NASW) disponibilă pe <http://www.naswpress.org/publications/journals/swab-classification.html>.

Astfel, au fost precizați descriptorii programului de studii, metricile disciplinelor și s-a făcut selecția ariilor tematice precum și indicarea competențelor specifice (descriptive, explicative, funcționale și comportamentale) și a celor transversale (atitudinale, strategice, sociale, de comunicare și IT).

SCHEMA DE CLASIFICARE ASISTENȚĂ SOCIALĂ, MANAGEMENTUL SERVICIILOR SOCIALE ȘI SERVICII DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ

TABEL 12. *Schema de clasificare a ariilor tematice*

Arii tematice majore	Arii tematice de detaliu (minore)
Profesia de asistent social	<i>Certificare, licențiere și atestări</i> <i>Educație, supervizare și formare profesională</i> <i>Aspecte etice și legale</i> <i>Istoric</i> <i>Relații interpersonale</i> <i>Organizații/asociații și agenții</i> <i>Probleme de resurse umane</i>
Teorie și practică	<i>Administrare / Management</i> <i>Managementul de caz și munca cu cazul</i> <i>Practici clinice / Psihoterapie</i> <i>Organizare comunitară / Dezvoltare comunitară</i> <i>Terapie familială și de cuplu</i> <i>Grupul de lucru/ Terapia de grup</i> <i>Cercetare</i> <i>Teorii / cadre conceptuale</i>
Aria de servicii	<i>Adicții</i> <i>Îmbătrânirea și vârstnicii</i>

	<i>Copii și familii/Bunăstarea copilului și a familiei</i> <i>Justiție penală și violență</i> <i>Dizabilități/Retardare mentală</i> <i>Educație/Școli</i> <i>Sănătate și îngrijirea sănătății</i> <i>Sănătatea mintală și boli psihice/Psihopatologie</i> <i>Servicii ocupaționale/industriale</i>
Probleme sociale	<i>Drepturile civile/ legale</i> <i>Economie /Bunăstare publică</i> <i>Ocuparea forței de muncă</i> <i>Probleme internaționale</i> <i>Probleme rural/urban</i> <i>Acțiune socială/Lobby</i> <i>Politica socială /Legislație</i> <i>Populații speciale</i>

DESCRIEREA CALIFICĂRII

Descrierea calificării – competențele profesionale și transversale specifice programului de studii Managementul Serviciilor Sociale (nivel master) au fost preluate din planul de învățământ valabil începând cu anul universitar 2014-2015 al Programului de studii universitare de masterat *Managementul Serviciilor Sociale*, organizat de Facultatea de Științe Socio-Umane a Universității din Oradea.

Descrierea calificării programului masteral *Servicii de Asistență Socială* consistă în prezentarea competențelor profesionale și transversale specifice acestui program de studii care au fost elaborate de către facultatea în cadrul căreia funcționează.

Toate informațiile sunt incluse în planurile de învățământ ale programelor de studii, care sunt disponibile la: MSS – www.socioumane.ro, respectiv SAS – www.uav.ro.

TABEL 13. *Competențe profesionale*

Competențe profesionale Descriptori de nivel ai elementelor structurale ale competențelor profesionale	C1.Elaborarea de proiecte profesionale utilizând un spectru variat de metode cantitative și calitative din managementul serviciilor sociale.	C2.Aprofundarea elaborării, implementării și evaluării proiectelor în cadrul serviciilor sociale și al unui management performant.	C3.Asumarea și dezvoltarea serviciilor de management social antreprenoriat socio-economic și al efectelor pentru o dezvoltare durabilă.	C4.Elaborarea și aplicarea consultanței manageriale în influențarea politicilor publice și a politicilor de intervenție în asistență socială, a schimbărilor și riscurilor specifice domeniului.	C5.Asumarea rolului de consiliere, intervenție sau alte metode acordate în managementul strategic cu respectarea valorilor în serviciile sociale și a responsabilității sociale.	C6.Analiza și utilizarea comunicării și relaționării profesionale cu beneficiarii și alți factori sociali implicați.
D1. Cunoașterea, înțelegerea conceptelor, teoriilor și metodelor de bază ale domeniului și ale ariei de specializare; utilizarea lor adecvată în comunicarea profesională	C 1.1 Cunoașterea aprofundată și înțelegerea sistemului conceptual utilizat în managementul serviciilor sociale.	C 2.1 Cunoașterea și înțelegerea principiilor și metodelor domeniului pentru identificarea, implementarea și evaluarea a politicilor și programelor sociale.	C 3.1 Înțelegerea nuanțată a tipurilor de servicii sociale și antreprenoriale, atât a factorilor de risc, cât și a unei dezvoltări durabile.	C 4.1 Înțelegerea și definirea politicilor publice pentru stabilirea grupurilor țintă și a unei comunicări eficiente.	C 5.1 Cunoașterea și înțelegerea sistemului valoric specific managementului serviciilor sociale și utilizarea adecvată în comunicarea profesională.	C 6.1 Cunoașterea terminologiei și a tehnicilor de comunicare pentru buna reușită a implementării unor politici publice.
D2. Utilizarea cunoștințelor de bază pentru explicarea și interpretarea unor variate tipuri de	C 1.2 Operaționalizarea informațiilor pentru evaluarea și interpretarea datelor în vederea	C 2.2 Înțelegerea, evaluarea și implementarea unor proiecte prin utilizarea instrumentelor	C 3.2 Explicarea dinamicii proceselor, situațiilor și proiectelor în politicile publice	C 4.2 Modalități de explicare și interpretare pentru politicile publice și manageriat în vederea	C 5.2 Elaborarea unor soluții eficiente în intervenția și consilierea specializată.	C 6.2 Identificarea nevoilor specifice ale grupurilor țintă și dezvoltarea unei relații durabile cu acestea.

concepte, situații, procese, proiecte etc. asociate domeniului	reducerii factorilor de risc în managementul serviciilor sociale.	specifice.	pentru o implementare cât mai adecvată a unui management performant.	consultanței.		
D3. Aplicarea unor principii și metode de bază pentru rezolvarea de probleme/situații bine definite, tipice domeniului în condiții de asistență calificată	C 1.3 Evaluarea critică și constructivă a principiilor de bază în domeniul managementului serviciilor sociale.	C 2.3 Utilizarea de criterii și metode bine definite pentru luarea deciziilor corecte.	C 3.3 Evaluarea corectă a rezultatelor și aplicarea lor în conformitate cu acestea.	C 4.3 Formularea unor judecăți analitice cu privire la rezultatele analizei unor situații.	C 5.3 Elaborarea și adaptarea unui set de criterii specifice instituțiilor sau grupurilor țintă din domeniul de specialitate.	C 6.3 Analiza situațiilor specifice și a relațiilor interumane și interinstituționale din domeniul de specialitate.
D4. Utilizarea adecvata de criterii și metode standard de evaluare pentru a aprecia calitatea, meritele și limitele unor procese, programe, proiecte, concepte, metode și teorii	C 1.4 Evaluarea critică și constructivă a instrumentelor utilizate pentru a putea furniza judecăți de realitate cu privire la politicile din domeniul managementului serviciilor sociale..	C 2.4 Utilizarea de criterii și metode de evaluare pentru fundamentarea unor decizii pertinente și constructive.	C 3.4 Evaluarea critică și constructivă a modalităților de aplicare a rezultatelor.	C 4.4 Formularea și elaborarea unor principii de consultanță cu privire la rezultatele studiilor realizate.	C 5.4 Asumarea rolului de consiliere și intervenție în domeniul de specialitate.	C 6.4 Identificarea unor noi modalități de abordare a proceselor specifice mediului instituțional.
D5. Elaborarea de proiecte profesionale cu utilizarea unor	C 1.5 Inovație metodologică prin resemantizare conceptuală.	C 2.5 Combinarea metodelor și tehnicilor consacrate în vederea elaborării	C 3.5 Elaborarea de proiecte profesionale în legătură cu politicile din	C 4.5 Aplicarea consultanței pentru un management performant din	C 5.5. Identificarea unor noi modalități de abordare a procesului de	C 6.5 Utilizarea complementară a metodelor cantitative și

principii și metode consacrate în domeniu		unor instrumente noi de cercetare.	domeniul managementului serviciilor sociale.	domeniul de specialitate.	consiliere și intervenție specifice domeniului.	calitative în vederea validării rezultatelor.
Standarde minimale de performanță pentru evaluarea competenței	Elaborarea unei aplicații în domeniul managementului serviciilor sociale și argumentarea metodelor aplicate în domeniu.	Aprecierea stadiului cunoașterii teoretice și metodologice în domeniul managementului serviciilor sociale.	Realizarea unei dezvoltări durabile a serviciilor oferite în domeniul de specialitate.	Evaluarea capacității de interpretare, prezentare și redactare a rezultatelor cercetării unor tehnici de influențare a politicilor publice comunitare și instituționale.	Evaluarea unor noi tehnici de comunicare în domeniul de specialitate.	Elaborarea unui studiu de caz aplicativ privind raportul satisfacție, motivație și performanță.

TABEL 14. *Descriptori de nivel ai competențelor transversale*

Descriptori de nivel ai competențelor transversale	Competențe transversale	Standarde minimale de performanță pentru evaluarea competenței
D6. Executarea responsabilă a sarcinilor profesionale, în condiții de autonomie restrânsă și asistență calificată	CT1. Abordarea obiectivă și argumentată atât teoretic, cât și practic, a unor situații-problemă în vederea soluționării eficiente a acestora cu respectarea valorilor și principiilor specifice asistenței sociale	Elaborarea unui studiu de caz/ plan de evaluare și intervenție în vederea soluționării unei situații-problemă aplicând atât cunoștințe, teorii și metode de diagnoză și intervenție, cât și norme și principii de etică profesională.
D7. Familiarizarea cu rolurile și activitățile specifice muncii în echipă și distribuirea de sarcini pentru nivelurile subordonate	CT2. Aplicarea tehnicilor de muncă eficientă în echipa multidisciplinară pe diverse paliere ierarhice la nivel intra- și interorganizațional	Identificarea rolurilor profesionale la nivelul unei echipe multidisciplinare într-o situație dată și realizarea unui portofoliu cu descrierea respectivelor roluri profesionale.
D8. Conștientizarea nevoii de formare continuă; utilizarea eficientă a resurselor și tehnicilor de învățare pentru dezvoltarea personală și profesională	CT3. Autoevaluarea obiectivă a nevoii de formare profesională și identificarea resurselor și modalităților de dezvoltare personală și profesională în scopul inserției și adaptării la cerințele pieței muncii	Identificarea nevoii de formare profesională și realizarea unui plan de dezvoltare personală în acest sens, prin utilizarea eficientă a surselor și resurselor de comunicare și formare profesională (internet, baze de date, cursuri etc.).

Absolvenții programului de studii universitare de master pot accesa următoarele ocupații posibile conform Clasificării Ocupațiilor din România:

- Grupa majoră 1 Membri ai corpului legislativ, ai executivului, înalți conducători ai administrației publice, conducători și funcționari superiori, Grupa de bază 1344 Conducători de unități din domeniul asistenței sociale, 134401 Șef serviciu de reintegrare socială și supraveghere;
- Grupa majoră 2 Specialiști în diverse domenii de activitate, Grupa de bază 2635 Specialiști în asistență socială și consiliere, 263501 asistent social nivel superior.

DESTINAȚII PE PIAȚA MUNCII / SITUAȚIA PE PIAȚA MUNCII

Studiul realizat în cadrul proiectului SocioPlus cu privire la traseele academice și profesionale ale absolvenților (SocioPlus, 2014D) indică faptul că 81% dintre absolvenții cu diplomă de master în *Managementul Serviciilor Sociale/Servicii de Asistență Socială* au avut cel puțin un loc de muncă până în prezent (Figura 5D). Primul loc de muncă a fost obținut de către 9,5% dintre aceștia după obținerea diplomei de masterat, restul fiind angajați încă din perioada studiilor masterale (Figura 6D).

Majoritatea absolvenților acestor programe de studii sunt angajați cu program de muncă, iar 5,3% dintre aceștia sunt antreprenori (Tabel 8D). Absolvenții sunt angajați atât în organizații din

domeniu public și privat, dar și în sectorul ONG (Tabel 9D). Posturile pe care le ocupă sunt în cele mai multe cazuri de execuție (Tabel 10D), în domeniul asistenței sociale, dar și în învățământ (Tabel 11D).

Studiul în cadrul căruia au fost identificați angajatorii absolvenților programului masteral *Managementul serviciilor sociale/ Servicii de asistență socială* (SocioPlus, 2014C), indică o valoare medie de 1,8 angajați cu astfel de diplome (Figura 2C). Posturile pe care sunt angajați sunt următoarele administrator/ președinte/ director/ coordonator, asistent social, consilier/ consilier principal/ consilier asistent social, expert, inspector, manager de caz, psiholog.

DIAGNOSTIC

DIAGNOSTIC PARTEA A I A – TEHNICI PEDAGOGICE, COMPETENȚE ȘI CUNOȘTINȚE COMPARATIV CU STANDARDUL OCUPAȚIONAL

Managementul Serviciilor Sociale (Universitatea din Oradea)

Toate competențele programului *Managementul Serviciilor Sociale* din Universitatea din Oradea sunt acoperite, dar unele competențe specifice sunt mai puțin reprezentate comparativ cu altele.

Analiza corespondenței conținutului Programului masteral *Managementul Serviciilor Sociale* (Universitatea din Oradea, Facultatea de Științe Socio-Umane) cu competențele din descrierea calificării indică faptul că toate competențele sunt acoperite. Există însă competențe specifice mai puternic reprezentate (C1.1 Cunoașterea aprofundată și înțelegerea sistemului conceptual utilizat în managementul serviciilor sociale, C3.1 Înțelegerea nuanțată a tipurilor de servicii sociale și antreprenoriale, atât a factorilor de risc, cât și a unei dezvoltări durabile, C3.2 Explicarea dinamicii proceselor, situațiilor și proiectelor în politicile publice pentru o implementare cât mai adecvată a unui management performant), precum și competențe mai puțin reprezentate (C1.5 Inovație metodologică prin resemantizare conceptuală, C2.4 Utilizarea de criterii și metode de evaluare pentru fundamentarea unor decizii pertinente și constructive, C2.5 Combinarea metodelor și tehnicilor consacrate în vederea elaborării unor instrumente noi de cercetare, C3.4 Evaluarea critică și constructivă a modalităților de aplicare a rezultatelor, C6.5 Evaluarea critică și constructivă a modalităților de aplicare a rezultatelor).

Servicii de Asistență Socială (Universitatea „Aurel Vlaicu” Arad)

Disciplinele cuprinse în planul de învățământ al programului masteral *Servicii de Asistență socială* urmăresc formarea tuturor competențelor aferente standardului ocupațional.

Având în vedere specificul programului masteral, se impune acoperirea unei game variate de competențe, ceea ce se reușește în cea mai mare parte. Programul masteral cuprinde discipline care abordează probleme complexe legate de tematica serviciilor sociale astfel încât să formeze competențele conform standardului ocupațional.

Unele dintre aceste competențe sunt mai puțin reprezentate în conformitate cu standardul ocupațional. Anumite competențe specifice standardului ocupațional pot fi formate în cadrul unor discipline printr-o abordare interdisciplinară; în acest sens avem în vedere plasarea accentului pe competențele enumerate mai jos: Înțelegerea și utilizarea sistemului valoric specific domeniului asistenței sociale în activitățile de intervenție realizate; Integrarea acestuia în proiectul de dezvoltare a carierei (C3.5); Formularea și adaptarea la specificul național a unor măsuri/politici realiste și

sustenabile în scopul îmbunătățirii serviciilor sociale și de sănătate (C4.4); Aplicarea consultanței pentru un management performant în domeniul serviciilor de asistență socială și sănătate (C4.5); Formularea unor soluții și elaborarea unor strategii de abordare modernă a situațiilor problematice pentru categoriile de populație aflate în situație de risc (C5.3); Identificarea nevoilor specifice ale grupurilor țintă și dezvoltarea unei relații durabile cu acestea (C6.2).

Dintre competențele specifice standardului ocupațional, unele sunt vizate de un număr mare de discipline ceea ce asigură formarea cu succes a acestor competențe.

În cadrul programului SAS mai multe discipline contribuie la formarea următoarelor competențe: cunoașterea aprofundată și înțelegerea structurii și modului de funcționare a serviciilor sociale, identificarea situațiilor care necesită intervenție specializată și elaborarea proiectului unor servicii în domeniul sănătății și asistenței sociale, acordarea de informații competente și realizarea conexiunilor între resursele comunitare și problemele beneficiarilor.

DIAGNOSTIC PARTEA A II-A. TEHNICI PEDAGOGICE, COMPETENȚE ȘI CUNOȘTINȚE COMPARATIV CU PRACTICA NAȚIONALĂ

Managementul Serviciilor Sociale (Universitatea din Oradea)

Majoritatea disciplinelor programului *Managementul Serviciilor Sociale* din Universitatea din Oradea au corespondent în programele naționale, fiind studiate fie sub o denumire apropiată fie ca părți în cadrul unor discipline. La Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași nu a fost identificat un astfel de program. Analiza programului masteral MSS al Universității din Oradea în comparație cu programul *Managementul Serviciilor Sociale* oferit de către Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, respectiv cu programul *Managementul Serviciilor Sociale și de Sănătate* din cadrul Universității București indică următoarele:

Majoritatea denumirilor disciplinelor programului studiat la Universitatea din Oradea diferă față de cele ale disciplinelor cuprinse în programele cu care se compară. Există însă corespondențe (discipline denumite asemănător ori cu conținut apropiat) în ambele programe pentru următoarele discipline: *Legislația serviciilor sociale, Management financiar, Sociologia organizațiilor, Cercetare socială aplicată*. De asemenea, întâlnim corespondențe (discipline denumite asemănător ori cu conținut apropiat) doar în cadrul unui program din cele două cu care se compară pentru următoarele discipline: *Managementul serviciilor sociale, Promovarea imaginii și comunicare în organizații, Antreprenoriat socio-economic, Probleme sociale în mediul rural, Managementul performanței, Structura și funcționarea instituțiilor sociale, Programe și servicii medico-sociale, Metode moderne de intervenție în asistența socială, Programe și servicii de prevenție, Advocacy, Supervizare în asistență socială*.

Programul oferit de Universitatea din Oradea cuprinde și unele discipline fără corespondent în cele două programe naționale cu care se face comparația. Disciplinele *Calitatea vieții de muncă și indicatori sociali, Servicii sociale adresate vârstnicilor, Servicii sociale adresate persoanelor cu handicap, Servicii pentru comunitățile de romi* nu se regăsesc în celelalte programe naționale.

Există și discipline care se regăsesc în ambele programe naționale și care nu sunt oferite de programul masteral din Universitatea din Oradea. Spre deosebire de programul oferit de Universitatea din Oradea, atât la programul derulat în cadrul Universității „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, cât și la cel organizat de Universitatea București se studiază disciplina *Managementul calității totale/ Managementul calității serviciilor sociale și de sănătate*.

Programul oferit de Universitatea din Oradea cuprinde *Practica de specialitate*, la fel ca programele cu care se compară.

Servicii de Asistență Socială (Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad)

Disciplinele studiate în cadrul programului masteral *Servicii de Asistență Socială* care se derulează în Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad urmăresc obținerea de competențe în concordanță cu Cadrul European al Calificărilor, necesare specialiștilor din Serviciile publice sau private din domeniul asistenței sociale. Diversitatea și complexitatea acestora conferă programului un caracter interdisciplinar. Disciplinele care se studiază în această universitate în cadrul programului menționat sunt similare cu cele studiate în alte universități.

Spre deosebire de programele de master din centrele universitare din Cluj, București sau Iași care sunt focusate pe un domeniu de specializare, cel din Universitatea „Aurel Vlaicu” are un caracter mai general în sensul că formează specialiști cu competențe în aria serviciilor sociale. Programe similare se derulează la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj sub denumirea de *Consiliere și asistență în serviciile sociale și Politici și servicii sociale*. Cu diferențele care țin de profilul programului masteral, putem afirma că există discipline similare: *Politici sociale în domeniul sănătății-Politici sociale pentru sănătate; Politici familiale și bunăstarea copiilor- Servicii de suport pentru familie și copil; Modele de intervenție în comunitate-dezvoltare comunitară și calitatea vieții*.

Există discipline care se predau la Universitatea din Arad și nu se regăsesc în planul de învățământ Universității din Cluj: *Solidaritate economică și protecție socială, Dezvoltarea carierei în domeniul serviciilor socio-medicale*. Pe de altă parte, în cadrul programului masteral de la Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj se susțin câteva discipline foarte atractive și utile: *Europenizare, globalizare și politică socială, Politici sociale comparate și regimuri de gen* care se pot plia și pe programul de *Servicii de asistență socială*.

Un program asemănător celui din Universitatea „Aurel Vlaicu” este cel derulat la Universitatea din București: *Grupuri de risc și servicii sociale de suport*. Printre disciplinele care se susțin la acest program și care nu există în curricula din Universitatea „Aurel Vlaicu” sunt: *Sociologia corpului și a riscurilor sociale, Antropologia și cercetarea socială a grupurilor de risc*. Putem surprinde o diversitate de discipline care se află firesc în curricula de la universitățile din Cluj și București și care pot fi preluate la programul de *Servicii de asistență socială* întrucât completează setul de competențe necesare pentru practicarea asistenței sociale în domenii specifice: *Refugiați și comunități multi-etnice; Pedagogie curativă pentru persoanele cu dizabilități; Tulburări prezente la persoanele dependente de alcool și droguri ilegale; Reglementări europene privind criminalitatea transfrontalieră; Managementul stresului în serviciile sociale și de sănătate*.

Rezultatele analizei SocioPlus pentru ambele programe de masterat

În cadrul analizei de conținut asupra programelor masterale *Managementul Serviciilor Sociale/Servicii de Asistență Socială* (SocioPlus, 2014B) au fost identificate 46 de discipline specifice la nivelul celor trei universități din România cuprinse în studiu (Tabel 13B).

Analiza de conținut a disciplinelor evidențiază o încadrare corespunzătoare a acestora în funcție de domeniul de studiu Asistență Socială (70%). *Limba străină, Practica de specialitate, Teza finală* alături de discipline complementare (*Economie, Psihologie, Drept* etc.) au înregistrat cea mai mică valoare în cadrul programelor masterale de *Managementul Serviciilor Sociale/Servicii de Asistență Socială* (6,5%) (Tabel 14B).

Clasificarea disciplinelor regăsite în cadrul programelor masterale de *Managementul Serviciilor Sociale/Servicii de Asistență Socială* în funcție de schema ariilor tematice majore evidențiază faptul că valoarea cea mai ridicată este înregistrată pentru disciplinele de *Teorie și practică în asistență socială* (aproximativ 35%), urmată de *Profesia de asistent social* - aproximativ 17% (Tabel 15B).

Clasificarea disciplinelor potrivit schemei ariilor tematice minore evidențiază faptul că frecvența cea mai mare este înregistrată pentru aria tematică minoră *Administrare/Management* (19%), urmată de subiecte specifice temei *Organizarea/asociații și agenții* (aproximativ 12%). Ponderea cea mai scăzută la nivelul acestor programe este obținută pentru disciplinele complementare – *Economie, management, afaceri* (aproximativ 1%) (Tabel 19B).

În ceea ce privește tipul disciplinelor, ponderea cea mai mare de 53,3% se înregistrează pentru cele opționale, urmate de cele obligatorii – 40% (Tabel 20B).

Scurta analiză comparativă între programele masterale (SocioPlus, 2014B), relevă faptul că programele *Managementul serviciilor sociale* și *Servicii de asistență socială* conțin discipline care abordează teme cu caracter general (*Politici sociale și sisteme europene, Solidaritate economică și protecție socială etc.*) spre deosebire de alte programe în care disciplinele sunt mult mai specifice. Este necesară îmbunătățirea programului din cadrul Universității „Aurel Vlaicu” prin introducerea unor discipline care să completeze informațiile și competențele necesare practicării profesiei în domenii care nu sunt acoperite: refugiații, grupurile etnice discriminate, terorism, persoane cu dizabilități.

DIAGNOSTIC PARTEA A III-A. TEHNICI PEDAGOGICE, COMPETENȚE ȘI CUNOȘTINȚE COMPARATIV CU PRACTICA INTERNAȚIONALĂ

Managementul Serviciilor Sociale (Universitatea din Oradea)

Analiza comparativă a încadrării în arii tematice a disciplinelor (după schema de clasificare utilizată pentru programul *Asistență Socială*) (vezi SocioPlus, 2014B) programului organizat de Universitatea din Oradea și programelor europene indică faptul că temele principale de clasificare sunt aceleași: *Teoria și practica asistenței sociale, Probleme sociale, Aria de servicii, Profesia de asistent social*.

Programul de *Managementul Serviciilor Sociale* cuprinde unele discipline care au corespondent în programele europene analizate¹. Astfel, disciplinele *Cercetare socială aplicată, Legislația serviciilor sociale, Structura și funcționarea instituțiilor de asistență socială, Managementul serviciilor sociale, Metode moderne de intervenție în asistența socială, Supervizare în asistența socială* au corespondent în cel puțin unul dintre programele europene cu care se compară.

Metodele de predare a disciplinelor programului *Managementul Serviciilor Sociale* includ prelegerea, dezbateră, studiul de caz, lectura explicativă, jocul de rol, discuția pe baza referatelor întocmite și prezentate de studenți, munca în echipă. În cadrul programelor similare europene strategiile pedagogice promovează participarea activă a studenților. Astfel, metodologia de predare combină, în funcție de disciplina predată: prelegeri și cursuri interactive, analiză a textelor, lucrul în grup, discuții pe baza experiențelor profesionale, analiza de caz, discuții în jurul proiectelor, prezentarea unor materiale audio-vizuale și documentare, expuneri verbale ale unor profesioniști din domeniul social.

¹ De remarcat faptul că programele europene cu care se face comparația nu sunt organizate sub aceeași denumire ca programul derulat în cadrul Universității din Oradea, ceea ce explică diferențele referitoare la conținut

Analiza comparativă indică faptul că din programul derulat la Universitatea din Oradea lipsesc disciplinele opționale, prezente în majoritatea programelor europene.

Servicii de Asistență Socială (Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad)

Programe masterale similare am identificat în Portugalia la Universitatea Fernando Pessoa și Universitatea Vytautas Magnus din Lituania, sub denumirea de *Master în Servicii sociale/Master în asistență socială*, ambele având o structură asemănătoare. Programul de la universitatea din Lituania nu conține disciplina *Practică de specialitate* sau *Practică pentru efectuarea lucrării de disertație* spre deosebire de programul de la Universitatea „Aurel Vlaicu” unde se alocă 3 ore seminarii săptămânale pentru *Practica pentru disertație* în anul II de studii. Masterul în *Științe sociale aplicate/domeniul Asistență socială* din cadrul Colegiului Universitar din Dublin nu prezintă diferențe semnificative față de masterul pe care îl avem în vedere.

La nivel european există o ofertă bogată de programe masterale cu specializare în domenii precise: *Comunitate și dinamică socială* (Universitatea din Varșovia), *Master în studiile dizabilității* (Universitatea Națională din Irlanda), *Master în protecția copilului și bunăstare* (Universitatea Națională din Irlanda) etc.

Rezultatele analizei SocioPlus pentru ambele programe de masterat

În cadrul analizei de conținut pentru programele masterale în *Managementul Serviciilor Sociale/Servicii de Asistență Socială* (SocioPlus, 2014B) au fost identificate 95 de discipline în universitățile din Uniunea Europeană (Tabel 3B).

Datele sugerează o codificare validă, în sensul că majoritatea disciplinelor care se regăsesc la nivelul programelor masterale în *Managementul Serviciilor Sociale/Servicii de Asistență Socială* au fost codificate și clasificate în schema generală pe domeniul *Asistență Socială*. Astfel, 77% dintre discipline le regăsim în această schemă de clasificare tematică a domeniului, iar 15,6% în cea a domeniului *Sociologie*. De remarcat este faptul că nici una dintre disciplinele predate în cadrul programelor de studii de masterat în *Managementul Serviciilor Sociale/Servicii de Asistență Socială* nu a fost înregistrată în cadrul Schemei de clasificare a Domeniului *Gestiunea/Managementul resurselor umane* (Tabel 4B).

Clasificarea disciplinelor potrivit Schemei de clasificare a ariilor tematice majore indică faptul că o pondere de 37% dintre disciplinele predate în cadrul programului de masterat *Managementul Serviciilor Sociale/Servicii de Asistență Socială* sunt clasificate în tema majoră *Teorie și Practică în Asistență socială*. 15,6% dintre discipline se încadrează în aria tematică *Teoria și practica în asistență socială*, iar aproximativ 14% dintre acestea sunt aferente temei *Aria de servicii* (Tabel 5B).

Clasificarea disciplinelor potrivit Schemei de clasificare a ariilor tematice minore indică faptul că frecvența cea mai mare a disciplinelor programelor de masterat *Managementul Serviciilor Sociale/Servicii de Asistență Socială* o obținem în cazul ariei tematice minore *Cercetare* (8,8%). Subiecte care se încadrează în ariile tematice privind *Teoriile și cadrele conceptuale* și *Politica socială și legislație* obțin și ele o pondere destul de ridicată (8,2%). Trebuie să subliniem faptul că disciplinele predate la nivel de masterat în *Managementul Serviciilor Sociale/Servicii de Asistență Socială* nu acoperă decât într-o mică măsură aria tematică vizată de disciplinele complementare (Tabel 9B).

În funcție de tipul disciplinelor, ponderea celor opționale (56,2%) este mai mare decât cea a disciplinelor obligatorii (43,8%). Nu se înregistrează nici o disciplină facultativă în cazul programelor masterale *Managementul Serviciilor Sociale/Servicii de Asistență Socială* la nivel european (Tabel 10B).

Potrivit datelor, la nivelul universităților din Uniunea Europeană, în cazul programelor de masterat *Managementul Serviciilor Sociale/Servicii de Asistență Socială*, obținem un procent mai mare pentru competențele funcționale (85,1%). Procentele cele mai reduse sunt înregistrate în cazul competențelor comportamentale - 32,8% (Tabel 11B). În ceea ce privește competențele transversale, cele atitudinale (44,8%) se află pe primul loc, în timp ce procentul cel mai scăzut (3%) îl obținem în cazul competențelor IT (Tabel 12B).

DIAGNOSTIC PARTEA A IV-A TEHNICI PEDAGOGICE, COMPETENȚE ȘI CUNOȘTINȚE DIN PUNCTUL DE VEDERE AL ANGAJATORILOR

Rezultatele asupra programelor de studii *Managementul Serviciilor Sociale* (organizat în cadrul Universității din Oradea), respectiv *Servicii de Asistență Socială* obținute pe baza răspunsurilor din partea angajatorilor (SocioPlus, 2014C) sunt similare cu cele obținute pentru programul de studii la nivel de licență de *Asistență Socială*. Astfel, între competențele apreciate de către angajatori regăsim acele competențe și abilități generale care sunt apreciate în cazul tuturor programelor de studii (identificarea nevoilor specifice ale grupurilor țintă, monitorizarea cazurilor și evaluarea gradului de ameliorare a problemelor, consilierea profesională și integrare socială, analiza și utilizarea comunicării și relaționării profesionale cu beneficiarii și alți actori implicați, identificarea, analiza (explicarea) și soluționarea de probleme și conflicte în organizații și comunități, dar și unele specifice domeniului serviciilor sociale precum: Utilizarea metodelor specifice de intervenție în munca directă cu beneficiarii serviciilor sociale, Elaborarea de proiecte profesionale privind managementul serviciilor sociale, Dezvoltarea serviciilor și activităților de prevenire precum și a celor de suport acordate beneficiarilor, Analiza comunicării sociale, Analiza și evaluarea strategiilor și proceselor de comunicare personale, de grup și de masă, comunicare organizațională (Tabel 8C). În cazul programelor masterale *Managementul Serviciilor Sociale* și *Servicii de Asistență Socială* angajatorii pun accent în primul rând pe dezvoltarea capacității absolvenților de a scrie și implementa proiecte cu surse de finanțare nerambursabilă. În acest sens trebuie menționat faptul că programul *Managementul Serviciilor Sociale* nu include disciplina *Scrierea și implementarea de proiecte/ Managementul proiectelor*, iar în cadrul programului *Servicii de Asistență Socială* putem vorbi de o singură disciplină: *Elaborare de proiecte în serviciile de asistență socială*.

În ceea ce privește aspectele propuse pentru îmbunătățirea programului de studii angajatorii pun accent în primul rând pe dezvoltarea capacității absolvenților de a identifica surse de finanțare, respectiv de a scrie și implementa proiecte cu surse de finanțare nerambursabilă (abilitați PCM - Project Cycle Management). Se adaugă accentul pus pe abilitatea de a redacta documente specifice (rapoarte, policy papers etc.) și cunoașterea aprofundată a legislației specifice și a modalităților de aplicare. Ca și în cazurile celorlalte programe de studii analizate, atât la nivel de licență, cât și la nivel de master, angajatorii semnalează necesitatea accentuării și aprofundării stagiilor de practică de specialitate pentru studenți. Acest aspect este semnalat și în cadrul focus-grupurilor derulate în cadrul proiectului cu reprezentanții angajatorilor.

În comparație cu programul derulat la nivel de licență, situația este similară și în cazul rezultatelor obținute pentru competențele transversale. Astfel cele mai apreciate de către angajatorii absolvenților acestor programe de masterat sunt: Abilitatea de a lucra în echipă, gestiunea eficientă a timpului, adaptabilitatea la stres, gândirea analitică etc. (Figura 6C).

În general, angajatorii au făcut observații comune în privința absolvenților programului de licență și programului de master, și anume: alocarea unui număr mai mare de ore de practică, organizarea mai riguroasă a acestora care să permită cunoașterea mai temeinică a domeniului de activitate și formarea de competențe transversale ca urmare a implicării în activitățile specifice serviciului unde se realizează stagiul de practică.

DIAGNOSTIC PARTEA A V-A. TEHNICI PEDAGOGICE, COMPETENȚE ȘI CUNOȘTINȚE DIN PUNCTUL DE VEDERE AL ABSOLVENȚILOR

Absolvenții programelor de studii *Managementul Serviciilor Sociale/Servicii de asistență socială* consideră că pregătirea profesională obținută pe parcursul anilor de studii este corespunzătoare cu cerințele angajatorilor. 55% dintre absolvenții incluși în cadrul studiului online (SocioPlus, 2014D) sunt în situația în care utilizează în mare măsură informațiile și competențele dobândite pe parcursul studiilor masterale (Figura 11D). Totodată absolvenții sunt mulțumiți și de oferta privind activitatea de practică și activitatea din cadrul proiectelor (Figura 4D). Cu toate acestea o mare parte dintre recomandările privind îmbunătățirea programului de studii se centrează pe organizarea stagiilor de practică. Recomandările absolvenților vizează patru mari direcții generale: stagiile de practică de specialitate, conținutul cursurilor predate, sistemul de notare-evaluare a studenților și scrierea de proiecte cu finanțare europeană. Cele mai numeroase sugestii de îmbunătățire a ofertei educaționale în domeniu sunt enumerate pentru sfera practicii de specialitate în domeniul asistenței sociale. Astfel, absolvenții programelor de studii vizate prin proiect susțin că este necesară suplimentarea stagiilor și orelor de practică și reducerea disciplinelor teoretice; suplimentarea orelor de practică propriu-zisă; mai multă practică decât teorie; mai multe stagii de practică. De asemenea, se recomandă suplimentarea protocoalelor de colaborare cu instituții din domeniul public și privat și accentuarea practicii judiciare.

În ceea ce privește predarea și conținutul cursurilor, absolvenții consideră că ar trebui pus accent mai mare pe metodele interactive de predare, în detrimentul celor clasice: înlocuirea dictării cursurilor la nivel de master, pentru a organiza discuții interactive. De asemenea, disponibilitatea cursurilor online este una dintre îmbunătățirile menționate. Referitor la sistemul de notare și evaluare a studenților, absolvenții consideră că acesta ar trebui modificat; accentul ar trebui să se pună pe notarea în funcție de proiectele realizate: evaluarea să se facă pe baza proiectelor; prezențele nu ar trebui să influențeze evaluarea. Este propusă și creșterea accentului pus pe discipline care transmit competențe de scriere proiecte cu finanțare nerambursabilă și de accesare a surselor de finanțare.

Observații concrete privind structurarea curriculei au fost obținute și în cadrul workshop-ului SocioPlus organizat la Oradea. Absolvenții au evidențiat faptul că programul cuprinde disciplinele *Servicii sociale adresate vârstnicilor*, *Servicii sociale adresate persoanelor cu handicap*, *Servicii sociale pentru comunitățile de romi*, dar nu și altele, pentru celelalte grupuri vulnerabile (de exemplu *Servicii sociale adresate familiei și copilului*). Disciplina *Probleme sociale în mediul rural* ar trebui dublată de studierea problemelor sociale din mediul urban, iar în cazul altor discipline conținuturile se suprapun. Disciplinele *Calitatea vieții de muncă și indicatori sociali* și *Managementul financiar* pot fi studiate ca părți în conținutul altor discipline.

Absolvenții participanți la workshop au indicat faptul că la unele cursuri transmiterea cunoștințelor se face în mare parte prin prelegere, interacțiunea cu studenții sau dezbateră având o pondere redusă.

Absolvenții au semnalat nevoia susținerii serviciilor de consiliere în carieră și a creării unor structuri care să permită angajatorilor să aibă acces la evoluția lor pentru a fi contactați atunci când se fac recrutări (nici unul dintre absolvenți nu a fost contactat de angajator în vederea angajării). Au fost apreciate cursurile referitoare la metodologia înființării asociațiilor, fundațiilor cuprinse în cadrul unor discipline.

RECOMANDĂRI

Managementul Serviciilor Sociale (Universitatea din Oradea)

Din studierea celor expuse în secțiunile anterioare și din sugestiile/proponerile făcute de către absolvenții și angajatorii implicați în activitățile proiectului, se desprind următoarele recomandări pentru programul *Managementul Serviciilor Sociale* organizat în cadrul Universității din Oradea:

- Denumirea disciplinei *Probleme sociale în mediul rural* să fie schimbată în *Probleme sociale în mediul urban și rural*;
- Conținutului disciplinelor să reflecte mai bine denumirea disciplinei și să nu repete informațiile prezentate în cadrul disciplinelor programului de licență;
- Disciplinele *Servicii sociale adresate vârstnicilor*, *Servicii sociale adresate persoanelor cu handicap*, *Servicii pentru comunitățile de romi* să fie studiate în cadrul unei singure discipline de exemplu *Servicii sociale adresate grupurilor de risc*, care să cuprindă și servicii oferite altor categorii vulnerabile (familii și copii, șomeri, foști deținuți etc.);
- Disciplina *Sănătate și securitate în muncă* să cuprindă și informații privind calitatea vieții de muncă;
- Disciplina *Promovarea imaginii și comunicare în organizații* ar fi util să aibă o componentă practică, să ofere posibilitatea discutării unor cazuri specifice organizațiilor/instituțiilor din domeniul social;
- Să fie introdusă o nouă disciplină *Managementul calității serviciilor sociale* sau să fie studiată ca parte în cadrul disciplinei *Managementul serviciilor sociale*;
- Să fie dezvoltate abilități de scriere și implementare de proiecte sociale fie în cadrul unei discipline existente, fie în cadrul unei discipline noi;
- Programul să cuprindă în fiecare semestru un pachet de discipline opționale;
- Strategiile/ metodele didactice pot include și promovarea bunelor practici, expuneri ale specialiștilor/practicienilor din domeniu, prezentarea unor materiale audio-vizuale și documentare;
- Practica de specialitate să fie inclusă și în alt semestru (de exemplu în semestrul II al anului I de studii).

Servicii de Asistență Socială (Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad)

Datele obținute în urma analizei răspunsurilor angajatorilor și absolvenților precum și comparațiile programului *Servicii de Asistență Socială* cu programele similare din țară și Europa constituie informații relevante în demersul nostru de îmbunătățire a programului derulat la Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad.

Toate sugestiile și recomandările actorilor implicați vor fi enumerate mai jos:

- Utilizarea unor strategii moderne de predare, care să asigure implicarea directă a studenților și dezvoltarea competențelor de comunicare, a muncii în echipă;
- Metode de dezvoltare a spiritului creativ: cubul, tehnica cvintetului, tehnica știu/ vreau să știu/ am învățat, metoda predării reciproce, metoda mozaicului, tehnica ciorchinelui, tehnica turul galeriei;
- Metode de dezvoltare a gândirii critice: brainstormingul, metoda Frisco, sinectica, Phillips 6/6, brainwriting;
- Crearea unor condiții pentru implicarea cât mai serioasă a masteranzilor în activități de teren/birou etc.;
- Monitorizarea mai riguroasă a participării studenților la stagiile de practică;
- Alocarea unui număr mai mare de ore pentru practica de specialitate sau introducerea unor stagii de practică;
- Introducerea tematicilor legate de refugiați și comunități multi-etnice, persoane cu dizabilități în cadrul disciplinei *Politici europene pentru securitate și asistență socială*;
- Ajustarea conținutului disciplinei Elaborare de proiecte în serviciile de asistență socială cu accent pe realizarea de proiecte în echipe;
- Asigurarea serviciilor de consiliere în carieră și întocmirea unei baze de date care să permită angajatorilor accesul la informații legate de implicarea studenților în activități extrașcolare, voluntariat etc.;
- Creșterea numărului de ore de seminar la disciplina *Elaborare de proiecte în serviciile de asistență socială*.

BIBLIOGRAFIE

SocioPlus (2014a). *Raport privind identificarea programelor masterale și de licență din arii tematice similare sau apropiate de la universitățile de referință din UE și din România*, raport de cercetare realizat în cadrul proiectului SocioPlus – „Servicii de pregătire, documentare și acces pentru studenți în programe de licență și masterat în sociologie și asistență socială” (POSDRU/156/1.2/G/139751), disponibil la <http://socioplus.eu/biblioteca>

SocioPlus (2014b). *Analiza conținuturilor educaționale aferente programelor de studii din universitățile din Uniunea Europeană și România*, raport de cercetare realizat în cadrul proiectului SocioPlus – „Servicii de pregătire, documentare și acces pentru studenți în programe de licență și masterat în sociologie și asistență socială” (POSDRU/156/1.2/G/139751), disponibil la <http://socioplus.eu/biblioteca>

SocioPlus (2014c). *Identificarea actorilor de pe piața muncii, relevanți pentru programele de studii din domeniile Sociologie și Asistență Socială*, raport de cercetare realizat în cadrul proiectului SocioPlus – „Servicii de pregătire, documentare și acces pentru studenți în programe de licență și masterat în sociologie și asistență socială” (POSDRU/156/1.2/G/139751), disponibil la <http://socioplus.eu/biblioteca>

SocioPlus (2014d). *Analiza inserției pe piața muncii a tinerilor absolvenți ai celor 5 programe de studii din domeniile Sociologie și Asistență socială*, raport de cercetare realizat în cadrul proiectului SocioPlus – „Servicii de pregătire, documentare și acces pentru studenți în programe de licență și masterat în sociologie și asistență socială” (POSDRU/156/1.2/G/139751), disponibil la <http://socioplus.eu/biblioteca>

Abraham, K. G. (1999). *Revising the Standard Occupational Classification System*, Report 929. Disponibil la <http://www.bls.gov/soc/socrpt929.pdf>. accesat la data 17.11.2014.

Albert-Lörincz, E. & Albert-Lörincz M. (2014). *Socio-cultural traits of the professional identity of helpers; The Proceedings of the International Conference Communication, Context, Interdisciplinarity*. 3, pp.49-57. Disponibil la <http://www.upm.ro/cc3/?pag=CCI-03/vol03-Edu>. accesat la data 24.11.2014.

Albert-Lörincz, E. & Ludanyi, A. (2014). *Studiu comparativ al carierei profesionale în cazul studenților de la Asistență socială din Cluj și a studenților de la Psihopedagogie socială din Eger*, în I. Boldea (coord) *Globalization and intercultural dialogue. Multidisciplinary perspectives* (pp. 41-48). Târgu-Mureș: Arhipelag XXI.

American Economic Association. *Journal of Economic Literature*. Disponibil la: <https://www.aeaweb.org/econlit/jelCodes.php>. accesat la data 02.11.2014.

Asociația Națională a Recrutorilor. Disponibil la <http://www.recrutori.com/asociatie/despre-noi/>. accesat la data 12.11.2014.

Becker B. & Gerhart. B. (1996). *The Impact of Human Resource Management on Organizational Performance: Progress and Prospects*. doi: 10.2307/256712 *Academy of Management Journal*, August 1, 1996 vol. 39 no. 4, pp 779-801;

Bennett, R. (2006). Employers' Demands for Personal Transferable Skills in Graduates: a content analysis of 1000 job advertisements and an associated empirical study". Journal of Vocational Education & Training, (54:4), pp. 457-476, Disponibil la <http://www.tandfonline.com/doi/pdf/10.1080/13636820200200209>, accesat la data 13.11.2014.

Boxall, P.F. (1992). Strategic human resource management: beginnings of a new theoretical sophistication?, Human Resource Management Journal, Volume 2, Issue 3, pages 60–79.

Boyd, N. (2012). Social Work practice with children. New York: The Guilford Press.

Bureau of Labor Statistics, U.S. Department of Labor, Human Resource Careers, Jobs and Training Information. Disponibil la <http://www.bls.gov/ooh/management/human-resources-managers.htm>, accesat la data 15.11.2014.

Buzducea, D. (2013) Economia socială a grupurilor vulnerabile. Iași: Editura Polirom

Cerghit, I., Neacșu, I., Pânișoară, O. I. & Negreț-Dobridor, I. (2001). Prelegeri pedagogice. Iași: Editura Polirom.

Cockerham, W. C. (2004). Medical sociology. Journal of the American Medical Association, 292(13), pp. 1615-1621.

Consiliul pentru Standarde Ocupaționale și Atestare Unitatea de Cercetare și Servicii Tehnice (2000). Standard Ocupațional. Ocupația: Manager resurse umane, Domeniul: Administrație și management. Disponibil la http://www.csc-bv.ro/pdf/Manager_resurse_umane_pdf.pdf, accesat la data 27.11.2014.

Consiliul pentru Standarde Ocupaționale și Atestare Unitatea de Cercetare și Servicii Tehnice (2002). Ocupația: Inspector resurse umane, Domeniul: Administrație și management. Disponibil la <http://www.provocatie.ro/pdf/standarde/Inspector-resurse-umane.pdf>, accesat la data 02.12.2014.

Dániel, B. (2013). Analiza traseului profesional al absolvenților secției de Asistență Socială a Universității Babeș-Bolyai de la educație până la piața forței de muncă. Teză de doctorat rezumat;

Danzger, M. H. (1988). Undergraduate Education in Sociology as Career Training: The Case for an Internship Program. Teaching Sociology. 16(1), pp. 41-48.

Darabont, Al., Pece, Șt., Dăscălescu, A. (2001). Managementul securității și sănătății în muncă. Vol. I. București: Editura AGIR.

Delery, J.E. & Doty, D. H. (1996). Modes of Theorizing in Strategic Human Resource Management: Tests of Universalistic, Contingency, and Configurational Performance Predictions. doi: 10.2307/256713, Academy of Management Journal, August 1, 1996 vol. 39 no. 4, pp. 802-835.

Dentler, R.A. (2002). Practicing Sociology: Selected Fields. Portsmouth: Greenwood Publishing Group.

Dumitru, I. Al. (2000). Dezvoltarea gândirii critice și învățarea eficientă. Timișoara: Editura de Vest.

ENWHP - European Network for Workplace Health Promotion. Disponibil la <http://www.enwhp.org/>.

EURES. Rețeaua europeană a locurilor de muncă. Disponibil la <https://ec.europa.eu/eures/page/homepage?lang=ro>, accesat la data 05.12.2014.

Ferrante, J. (2009). Careers in Sociology. Wadsworth: Cengage Learning.

Hepworth, D., Rooney, R. H., Rooney, G. D., Strom-Gottfried, K. & Larsen, J. (2010). Direct Social Practice: Theory and Skills. Belmont: Brooks/Cole.

Huselid. M. A. (1995). The Impact Of Human Resource Management Practices On Turnover, Productivity, And Corporate Financial Performance. doi: 10.2307/256741 Academy of Management Journal, June 1, 1995vol. 38 no. 3 635-672.

International Labour Organization (ILO). Disponibil la <http://www.ilo.org/global/publications/lang--en/index.htm>.

Ionescu, M., Chiș, V., (coord.). (2001). Pedagogie. Suporturi pentru formarea profesorilor. Cluj-Napoca: Editura Presa Universității Clujeană.

Ionescu, M., Radu, I., (coord.). (2001). Didactica modernă, ed. a II-a revizuită, Cluj-Napoca: Editura Dacia.

Iucu, R. B. (2001). Instruirea școlară. Perspective teoretice și aplicative, Iași: Editura Polirom.

Job Family Position Classification Standard for Administrative Work in the Human Resources Group, GS-0200 Series Covered by this Standard: Human Resources Specialist, GS-0201. Disponibil la: <http://www.opm.gov/policy-data-oversight/classification-qualifications/classifying-general-schedule-positions/standards/0200/gso200a.pdf>. accesat la data 28.11.2014.

National Occupational Standards (2011). Human Resources. Disponibil la <http://www.skillscfa.org/images/pdfs/National%20Occupational%20Standards/Human%20Resources%20and%20Recruitment/2011/Human%20Resources.pdf>.

Neamțu N.,(coord) (2012). Procese de asistență socială centrate pe individ, familie și grup. Studii de caz. Cluj-Napoca: Editura ACCENT.

New Zealand Qualifications Authority. Domain – Human Resource Management. Disponibil la: <http://www.nzqa.govt.nz/framework/explore/domain.do?frameworkId=942945862>. accesat la data 03.12.2014.

Nicola, I. (2001). Tratat de pedagogie școlară. București: Editura Aramis.

Nicola, I. (2002). Tratat de pedagogie școlară. București: Editura Aramis

Radu, I. (2000). Evaluarea procesului didactic. București: Editura Didactică și Pedagogică.

Ștefănescu, F. (2004). Didactica disciplinelor socio-umane. Oradea: Editura Universității din Oradea.

Stephens, W. R. Jr. (1999). Careers in sociology. 2nd ed. Boston: Allyn and Bacon.

U.S. Equal Employment Opportunity Commission (EEOC). Disponibil la <http://www.eeoc.gov/>. accesat la data 12.11.2014.

University of South Australia. Research and Innovation service. FOR codes (Field of research). Disponibil la: <http://w3.unisa.edu.au/res/admin/for.asp#div14>. accesat la data 20.11.2014.

Voicu, B., Achimescu, V., Constantin, A., Lambru, M., Petrescu, C., Tufiș, C., Vasile, M., (2011). Sociolog pe piața muncii. Traietoriile absolvenților de sociologie de după 1990. Raport de cercetare, Universitatea din București. Disponibil la <http://sociolog-pe-piata-muncii.ro/pdf/Raport-de-cercetare-Absolventii-de-sociologie-si-piata-muncii.pdf>. accesat la data 17.11.2014.

*** Codul deontologic al profesiei de asistent social nr.1/14.12.2007 publicat în Monitorul Oficial, Partea I nr. 173 din 06.03.2008;

*** Directiva nr. 2005/36/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 septembrie 2005 privind recunoașterea calificărilor profesionale

*** Hotărârea Biroului Executiv al C.N.A.S. nr.36 din 23.05.2014 privind modificarea și completarea Hotărârii Biroului Executiv nr.8 din 29 martie 2011 privind acordarea treptelor de competență profesională asistenților sociali.

*** Hotărârea Biroului Executiv al C.N.A.S. nr.8/29.03.2011 privind acordarea treptelor de competență profesională asistenților sociali, publicată în Monitorul Oficial Partea I nr.315/06.05.2011.

*** Hotărârea C.N.A.S nr.1/30.03.2012 privind Regulamentul de organizare și funcționare al Colegiului Național al Asistenților Sociali, publicat în Monitorul Oficial, Partea I, nr.265 din 23.04.2012.

*** Legea nr. 466 privind statutul asistentului social din 04.11.2004, publicată în Monitorul Oficial, Partea I, nr. 1088, din 23.11.2004.

*** Legea nr.117/27 mai 2008 privind aprobarea Ordonanței de Urgență a Guvernului nr.109/2007 pentru modificarea și completarea Legii nr.200/2004 privind recunoașterea diplomelor și calificărilor profesionale pentru profesiile reglementate din România, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr.410 din 02.06.2008.

*** Legea nr.292 din 20.12.2011 a asistenței sociale, publicată în Monitorul Oficial, Partea I nr.905 din 20.12.2011.

***Codul muncii Legea nr.53/2003.

***Legea 108/1999 pentru înființarea și organizarea Inspecției Muncii.

***Legea 168/1999 privind soluționarea conflictelor de muncă.

***Legea 202/2006 privind organizarea și funcționarea Agenției Naționale pentru Ocuparea Forței de Muncă.

***Legea 346/2002 privind asigurarea pentru accidente de muncă și boli profesionale, Legea 319/2006 securității și sănătății în muncă.

***Legea 62/2011 a dialogului social.

***Legea Educației Naționale, nr.1/2011.

***Legea securității și sănătății în muncă nr. 319/2006.

Identificarea programelor masterale și de licență din arii tematice similare sau apropiate de la universitățile de referință din UE și din România

CADRUL METODOLOGIC AL CERCETĂRII

Analiza ofertei educaționale la nivel de licență, respectiv de masterat, în domeniile *Sociologie* și *Asistență Socială*, a fost derulată pe două direcții: toate universitățile de cercetare avansată și educație din România, respectiv peste 40 de universități de top din Uniunea Europeană.

Cercetarea a fost realizată în două etape:

- I. Selecția universităților din Uniunea Europeană și România
- II. Selecția programelor de studii organizate în cadrul universităților din Uniunea Europeană și România

I. Selecția universităților din România și Uniunea Europeană

Selecția universităților din România

În conformitate cu Legea Educației Naționale nr. 1/2011 și HG 789/2011, universitățile din România sunt clasificate în 3 categorii în funcție de specificul lor educațional și științific: universități centrate pe educație; universități de educație și cercetare științifică sau universități de educație și creație artistică; universități de cercetare avansată și educație. Din cele trei categorii, instituțiile de învățământ superior eligibile pentru analiza în curs sunt toate cele cuprinse în ultima categorie, adică 12 universități de cercetare avansată și educație din România. Dintre acestea, în cadrul analizei au fost incluse doar primele 3 universități (Universitatea din București, Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca, Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași) deoarece celelalte centre universitare de la nivel național nu organizează programe de studii în domeniile vizate prin proiect.

Pe lângă aceste trei instituții educaționale, analiza a inclus și cele 2 universități partenere în proiect: Universitatea din Oradea (Facultatea de Științe Socio-Umane) și Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad (Facultatea de Științe ale Educației, Psihologie și Asistență Socială).

Selecția universităților din Uniunea Europeană

Pentru identificarea și selectarea riguroasă a universităților din Uniunea Europeană, metodologia a avut ca element de bază poziționarea acestora în ierarhizările oficiale realizate la nivel global². S-a avut în vedere consultarea datelor publice existente în cadrul celor mai complexe și bine cotate astfel de ierarhizări ale instituțiilor educaționale de nivel superior: *U-Multirank*, *Academic Ranking of World Universities*, *Times Higher Education World University Rankings*. Dintre acestea, *U-Multirank*, program derulat sub egida Comisiei Europene, este considerat a fi unul dintre cele mai recente și consistente, utilizând indicatori din cinci domenii: cercetare, predare, integrare, transferul informației, orientare internațională. Prin urmare, selecția universităților europene a fost realizată utilizând datele publice furnizate prin intermediul *U-Multirank* (<http://www.umultirank.org/>).

Pentru listarea universităților incluse în *U-Multirank* au fost utilizate două filtre disponibile

² Ierarhizările oficiale ale universităților la nivel global sunt realizate sub egida diverselor instituții, urmărindu-se clasificarea centrelor universitare în funcție de anumite dimensiuni și indicatori de performanță.

public pe pagina web a ierarhizării oficiale utilizate și anume: existența celor trei cicluri de studii (licență, masterat, doctorat) la nivelul universităților, respectiv selecția țărilor din Uniunea Europeană. În urma criteriilor aplicate pentru selecție, au fost listate 476 universități europene. Au fost excluse din analiză acele universități a căror ofertă educațională se adresează strict domeniilor tehnice (medicină, științe exacte etc.) și cele care nu au în structura lor organizatorică facultăți sau departamente specifice științelor sociale.

Pentru fiecare țară membră a Uniunii Europene au fost selectate în medie câte două universități, folosind două criterii de bază: poziția universității în ierarhizarea oficială și localitatea (capitală sau oraș) în care se află respectiva instituție educațională.

Numărul final al universităților selectate în cadrul eșantionului a fost determinat și în funcție de numărul universităților listate/țară în cadrul ierarhizării *U-Multirank*. Astfel, în cazul țărilor pentru care figurează un număr mai mare de 30 de universități în clasamentul oficial, numărul selectat pentru eșantion a fost mai mare comparativ cu numărul selectat pentru țările europene care figurează cu mai puțin de 5 universități în ierarhizarea oficială (o astfel de situație a impus selectarea doar a unei universități în cadrul eșantionului final).

II. Selecția programelor de studii organizate în cadrul universităților din România și Uniunea Europeană

Selecția programelor de studii din România

Procesul de selecție a programelor de studii a fost bazat pe aceleași criterii ca și în cazul selecției realizate pentru universitățile din Uniunea Europeană. Datorită numărului redus al universităților românești incluse în studiu, cât și faptului că nu au intervenit dificultăți lingvistice datorate traducerilor, nu s-a recurs la procesul de verificare încrucișată a programelor de studii ca în cazul universităților europene.

Selecția programelor de studii din Uniunea Europeană

Identificarea programelor de studii s-a făcut în 2 etape:

1. Identificarea programelor de științe sociale (am inclus programele de *Sociologie*, *Asistență socială* alături de programe din domenii conexe - inclusiv *Antropologie* etc. pentru a asigura o capacitate de cuprindere cât mai mare)

2. Verificarea încrucișată a programelor identificate în etapa 1.

În prima etapă au fost selectate 72 de universități, fiind distribuit un număr de 18 universități pentru un expert cercetător. În următoarea etapă, din cele 72 de universități distribuite inițial a fost selectat aleator un număr total de 16 universități, fiind distribuite pentru verificare câte 4 universități către un expert cercetător.

Numărul total de programe de studii selectate a fost de **225**. În urma analizei rezultatelor verificării s-au operat modificările identificate în lista finală a programelor de studii (au fost adăugate programele identificate în plus în urma verificării). Totodată asupra programelor care au fost selectate inițial (etapa 1), dar nu au fost identificate în cadrul procesului de verificare s-a revenit în vederea surinderii anumitor neconcordanțe și erori.

La nivelul fiecărei universități incluse în eșantion au fost selectate acele structuri (facultăți, școli, departamente, institute etc.) adresate ariei științelor sociale, vizând în mod direct domeniile *Sociologie* și *Asistență Socială*. Ulterior, în cadrul acestor structuri educaționale au fost identificate și selectate programele de studii organizate pentru primele două cicluri de învățământ superior (nivel de licență și nivel de masterat), în funcție de conținutul acestora.

Alături de programele de studii derulate în cadrul facultăților/departamentelor cu specific în aria științelor socio-umane, au fost incluse în analiză și acele specializări universitare din cadrul facultăților adresate domeniilor conexe (drept, economie etc.) care se suprapun pe temele abordate în cadrul programelor de studii urmărite în cadrul proiectului.

Selecția programelor de studii organizate în universitățile europene a fost influențată și de disponibilitatea planurilor de învățământ traduse în engleză sau într-o altă limbă de circulație internațională.

La nivel european, pe lângă programele de studii la nivel de licență pe domeniile *Sociologie* și *Asistență Socială*, au fost incluse în analiză programele de studii cu referire la domeniul resurselor umane. Selecția acestor programe de studii a fost extinsă din două considerente. În primul rând, proiectul vizează și programul de *Gestiunea Resurselor Umane*, dar doar la nivel de masterat; totuși, pentru lărgirea sferei analizei este necesară și investigarea ofertei de studiu pe acest domeniu la nivelul studiilor de licență. După cum sugerează datele, sunt numeroase astfel de programe derulate la nivelul licenței în universitățile din Uniunea Europeană incluse în analiză. Al doilea aspect care a generat extinderea selecției se referă la specificul domeniului de studiu al Sociologiei. Sociologia acoperă o paletă largă de teme care vizează viața socială, societatea ca întreg, ceea ce a determinat includerea în analiză și a unor programe de studii la nivel de licență organizate în arii tematice conexe sociologiei, precum economie, politică, dezvoltare și schimbare socială sau științele comunicării. În urma analizei, datele sugerează că universitățile din Uniunea Europeană organizează într-un număr ridicat astfel de programe de studii la nivel de licență.

Selecția programelor de studii organizate la nivel de masterat a fost, de asemenea, extinsă. Prin proiect, la nivel masteral sunt vizate programe de studii de *Gestiunea Resurselor Umane* și *Managementul Serviciilor Sociale/Servicii de Asistență Socială*. Cu toate acestea, în cadrul universităților europene analizate au fost identificate și programe de studii organizate la nivel de masterat în domeniul Asistenței Sociale. Prin urmare, în cadrul analizei au fost incluse și aceste programe de studii.

REZULTATELE STUDIULUI

Universități din România

Pentru România, lista universităților analizate cuprinde următoarele centre universitare: 1. Universitatea din București; 2. Universitatea „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca; 3. Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași.

Numărul total al programelor de studii identificate pentru toate cele trei universități este de 82, dintre care programele organizate la nivel de licență sunt în număr de 18, în timp ce 64 de programe de studii au fost identificate la nivel de masterat.

Pentru Universitatea din București, numărul total al programelor de studii identificate a fost de 21, 4 dintre ele regăsindu-se la nivel de licență, iar 17 fiind organizate la nivel de masterat.

Tabel 1A. *Programe de studii identificate în cazul Universității din București*

Facultatea de Sociologie și Asistență Socială		
NIVEL	DOMENIUL	PROGRAM DE STUDII
licență	Sociologie	Antropologie
licență	Sociologie	Sociologie

licență	Sociologie	Resurse umane
licență	Asistență Socială	Asistență socială
master	Asistență Socială	Consiliere în asistență socială
master	Asistență Socială	Grupuri de risc și servicii sociale de suport
master	Asistență Socială	Managementul serviciilor sociale și de sănătate
master	Asistență Socială	Prevenirea și combaterea consumului ilicit de droguri
master	Asistență Socială	Probațiune
master	Sociologie	Antropologie, dezvoltare comunitară și regională
master	Sociologie	Comunicare, mass-media și societate (limba franceză)
master	Sociologie	Devianță socială și criminalitate
master	Sociologie	Managementul resurselor umane
master	Sociologie	Sociologia consumului și marketing
master	Sociologie	Sondaje de opinie, marketing și publicitate
master	Sociologie	Studii de securitate
master	Sociologie	Cercetare sociologică avansată
master	Sociologie	Cercetare în sociologie (limba engleză-Research in Sociology)
master	Sociologie	Politici publice și management în administrația publică
master	altul	Administrarea și dezvoltarea resurselor umane
master	Psihologie	Psihologie organizațională și managementul resurselor umane

Numărul total al programelor de studii identificate în cazul Universității „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca a fost de 32. La nivel de licență, numărul programelor este de 5, în timp ce 27 programe sunt derulate la nivel masteral.

Tabel 2A. *Programe de studii identificate în cazul Universității „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca*

NIVEL	DOMENIUL	PROGRAM DE STUDII
Facultatea de Sociologie și Asistență Socială		
licență	Sociologie	Sociologie
licență	Sociologie	Resurse umane
licență	Sociologie	Antropologie
licență	Asistență Socială	Asistență socială
master	Sociologie	Comunicare, societate și mass media
master	Sociologie	Cercetare sociologică avansată
master	Sociologie	Managementul strategic al resurselor umane
master	Sociologie	Antropologie aplicată
master	Asistență Socială	Gerontologie socială
master	Asistență Socială	Asistență socială în spațiul justiției. Probațiune și mediere
master	Asistență Socială	Managementul serviciilor sociale
master	Asistență Socială	Master european în drepturile copilului
master	Asistență Socială	Asistență socială și economie socială
master	Sociologie	Sociologie aplicată în dezvoltarea locală (în limba maghiară)
master	Sociologie	Sociologie aplicată în conducerea instituțiilor publice și a ONG-urilor (în limba maghiară)
master	Asistență Socială	Consiliere și asistență în servicii sociale (în limba maghiară)

master	Asistență Socială	Asistență socială pentru sănătatea mentală (în limba maghiară)
master	Asistență Socială	Asistență socială bazată pe dovezi/Asistență socială clinică bazată pe evidențe
master	Asistență Socială	Politici și servicii sociale
Facultatea de Științe Politice, Administrative și ale Comunicării		
licență	altul	Comunicare și relații publice
master	Științe administrative	Managementul instituțiilor publice și non-profit
master	Științe administrative	Managementul proiectelor în sfera administrației publice
master	Relații internaționale și studii europene	Evaluarea politicilor și a programelor publice europene
master	Științe politice	Gen și oportunități egale
master	Științe politice	Proiectarea cercetării și analiza datelor în științe sociale
master	Științe politice	Politici de incluziune a romilor /Policies for Roma Inclusion
master	Științe administrative	Politici de sănătate și management sanitar
Facultatea de Științe Economice și Gestiunea Afacerilor		
master	Management	Managementul Resurselor Umane
master	Economie	Dezvoltare regională durabilă
master	Economie	Gestiunea și evaluarea proiectelor
Facultatea de Studii Europene		
master	Relații internaționale și studii europene	Evaluarea dezvoltării regionale
master	Economie	Strategia dezvoltării durabile

Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași organizează în total 29 de programe de studii în domeniile vizate de proiect, dintre care 9 la nivel de licență, respectiv 20 la nivel de masterat.

Tabel 3A. *Programe de studii identificate în cazul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași*

NIVEL	DOMENIUL	PROGRAM DE STUDII
Facultatea de Filosofie și Științe Social – Politice		
licență	Sociologie	Sociologie
licență	Sociologie	Resurse umane
licență	Asistență Socială	Asistență socială
licență	altul	Științe politice
licență	altul	Comunicare și relații publice
licență	altul	Studii culturale
licență	altul	Filosofie
master	Sociologie	Familia și managementul resurselor familiale
master	Sociologie	Masterat european de protecție a drepturilor copilului
master	Sociologie	Supervizare și planificare socială
master	Sociologie	Probațiune, mediere și asistență socială a victimelor infracțiunilor

master	Sociologie	Securitate comunitară și controlul violenței
master	altul	Politici publice și management instituțional
master	altul	Studii europene de integrare și securitate
master	altul	Marketing politic și comunicare
master	altul	Studii de dezvoltare internațională (în limba engleză)
master	altul	Filosofia aplicată și management cultural
master	altul	Filosofie și științe sociale (interdisciplinar cu domeniile: Sociologie, Științe politice)
master	altul	Relații publice și publicitate
Facultatea de Economie și Administrarea Afacerilor		
master	altul	Management intercultural
master	altul	Managementul organizațiilor
master	altul	Managementul și dezvoltarea resurselor umane
master	altul	Managementul resurselor umane
master	altul	Negocieri-relații publice
master	altul	Guvernare modernă și dezvoltare locală
Facultatea de Psihologie și Științe ale Educației		
master	altul	Diagnoză și intervenție la persoanele cu cerințe speciale
master	altul	Relații și strategii interculturale
Facultatea de Teologie Ortodoxă		
licență	altul	Teologie ortodoxă asistență socială
Facultatea de Teologie Romano-Catolică		
licență	altul	Teologie romano – catolică asistență socială

De remarcat este că în cadrul tuturor universităților analizate din România numărul programelor organizate la nivel de licență în domeniile vizate prin proiect este net inferior programelor masterale (1 licență / medie de 3.5 masterat). Datele disponibile pe internet nu permit întotdeauna distingerea programelor funcționale de cele care nu au mai înmatriculat studenți în ultima perioadă (autorizate sau acreditate, dar care sunt păstrate în stare de „conservare”). Astfel, este posibil că numărul programelor de master în funcțiune dintre cele identificate să fie mai mic.

În ceea ce privește reprezentarea domeniilor de studiu vizate de proiect (*Sociologie*, respectiv *Asistență Socială*), aceasta este omogenă în cadrul Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj Napoca, respectiv a Universității din București. În cazul Universității „Alexandru Ioan Cuza” din Iași se observă că la nivel de licență există doar un singur program de studii în oferta educațională ce vizează domeniul Asistenței sociale, în timp ce la nivel de masterat nu sunt organizate programe de studii în acest domeniu.

Există numeroase programe de studii organizate în domenii conexe celor vizate de proiect, precum: științe administrative, științe politice, economie, management, psihologie, relații internaționale.

Universități din Uniunea Europeană

În urma analizei universităților europene pe baza poziției acestora în cadrul ierarhiei oficiale utilizate (*U-Multirank*), a fost selectat un număr total de 72 de universități din Uniunea Europeană. Aceste universități sunt distribuite în 22 de țări, respectiv 69 de orașe.

În cadrul analizei finale au fost selectate 69 de universități în care au fost identificate programe de studii corespunzătoare celor vizate în cadrul proiectului. Se observă că numărul cel mai mare de universități a fost selectat în țări precum Italia (6), Germania (5), Franța (5), în timp ce doar câte o universitate a fost selectată pentru Slovacia, Slovenia, respectiv Estonia.

Tabelul de mai jos prezintă detaliat distribuția programelor de studii identificate pe țări europene, universități și cele două cicluri de învățământ (licență și master).

Tabel 4A. *Distribuția numărului de programe de studii identificate, pe țări, orașe și universități europene*

ȚARĂ	UNIVERSITATE	Nr. programe identificate	LICENȚĂ	MASTER
FRANȚA	Univ. Descartes Paris	8	1	7
	École normale supérieure de Lyon	2	0	2
	Univ. Strasbourg	4	1	3
	Univ. Bordeaux	6	2	4
	Univ. Marne-la-Vallée	8	3	5
GERMANIA	Univ. Humboldt Berlin	4	1	3
	Univ. Erlangen-Nürnberg	3	1	2
	Univ. Saarland	2	0	2
	Univ. Göttingen	9	5	4
	Univ. Mannheim	3	1	2
GRECIA	Univ. Crete	7	4	3
	Univ. Aegean	7	2	5
ITALIA	Univ. Sapienza Roma	6	3	3
	Univ. Padova	5	2	3
	Univ. Bologna	9	6	3
	Univ. Florența	4	1	3
	Univ. Trento	6	3	3
	Univ. Milano	6	2	4
IRLANDA	Trinity College Dublin	13	6	7
	Univ. College Dublin	10	2	8
	National Univ. Ireland Galway	7	3	4
	Univ. Limerick	3	3	0
LETONIA	Univ. Letonia	10	4	6
	Univ. Daugavpils	1	1	0
LITUANIA	Univ. Vytautas Magnus	3	0	3
	Univ. Šiauliai	3	2	1
POLONIA	Univ. Varșovia	19	7	12
	Univ. Lodz	7	4	3
	Univ. Silesia - Katowice	6	4	2
	Univ. Kozminski	2	1	1
PORTUGALIA	Univ. Lisabona	22	8	14
	Univ. Minho	3	1	2

	Univ. Fernando Pessoa	2	1	1
	Univ. Coimbra	6	2	4
AUSTRIA	Univ. Viena	10	3	7
	Univ. Innsbruck	6	2	4
	Univ. Graz	10	3	7
BELGIA	Univ. Vrije Bruxelles	2	1	1
	Univ. Liege	9	2	7
	Univ. Mons	8	2	6
CEHIA	Univ. Charles Praga	16	8	8
	Univ. Masaryk	21	14	7
CIPRU	Univ. Nicosia	4	2	2
	Univ. Cipru	3	1	2
DANEMARCA	Univ. Copenhaga	11	3	8
	Univ. Roskilde	3	2	1
	Univ. Aarhus	5	3	2
ESTONIA	Univ. Tartu	4	2	2
FINLANDA	Univ. Helsinki	6	3	3
	Univ. Finlanda de Est	1	0	1
	Univ. Jyväskylä	7	4	3
	Univ. Turku	3	1	2
SLOVACIA	Univ. Comenius Bratislava	11	5	6
SLOVENIA	Univ. Ljubljana	27	11	16
SPANIA	Univ. Barcelona	29	7	22
	Univ. Valencia	32	8	24
	Univ. Santiago de Compostela	17	8	9
	Univ. Granada	16	10	6
SUEDIA	Univ. Stockholm	38	17	21
	Univ. Göteborg	20	6	14
	Univ. Lunds	18	9	9
	Univ. Linköping	8	3	5
OLANDA	Univ. Amsterdam	19	5	14
	Univ. Erasmus Rotterdam	11	2	9
	Univ. Groningen	13	3	10
	Univ. Utrecht	24	5	19
UNGARIA	Univ. Corvinus	8	3	5
	Univ. Debrecen	6	3	3
	Univ. Pecs	8	5	3
TOTAL		650	253	397

În cadrul celor 69 de universități selectate în eșantion a fost identificat un număr total de 650 programe de studii. Ponderea cea mai mare a programelor identificate pe domeniile vizate de proiect se regăsește în Spania (94), Suedia (84), Olanda (67), în timp ce Estonia (4 programe), Lituania (6 programe), respectiv Cipru (7) sunt țările în care numărul de programe de studii selectate a fost cel mai scăzut.

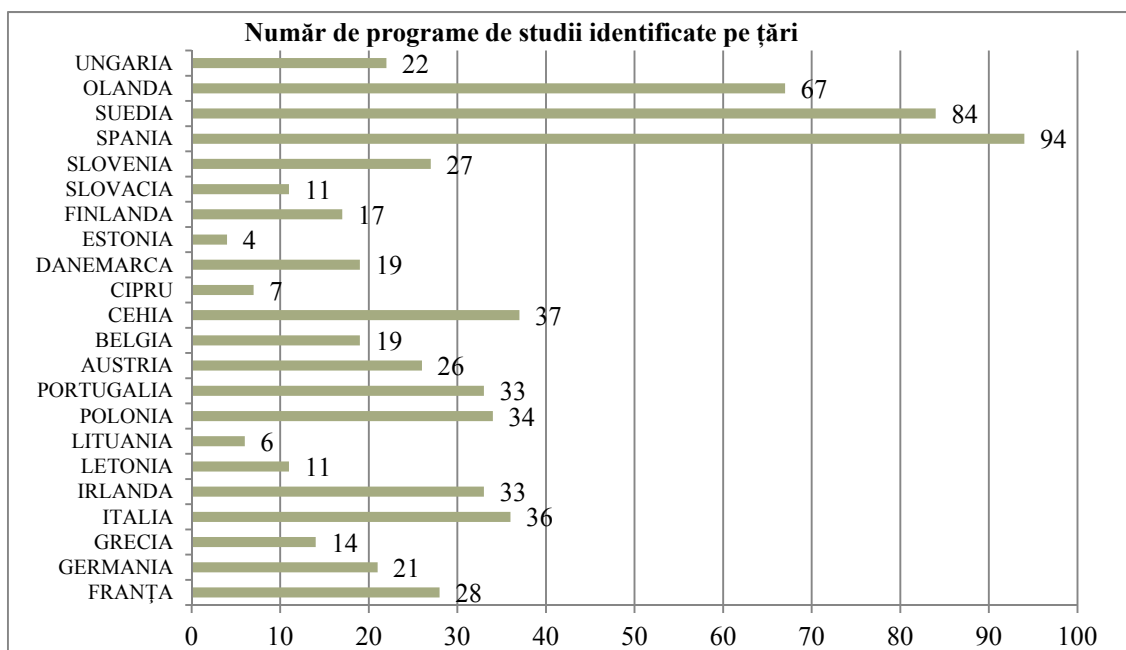

Figura 1A. Distribuția programelor de studii identificate pe țări din Uniunea Europeană

Graficul de mai jos prezintă distribuția medie a programelor de studii identificate pe universitate europeană.

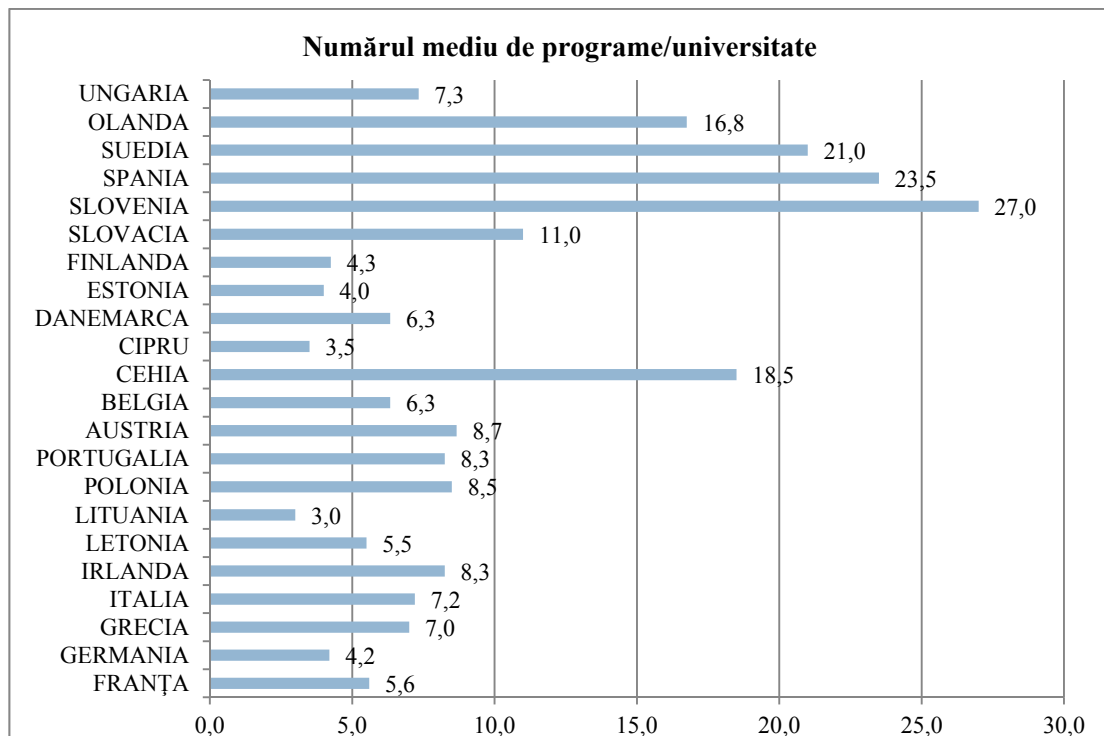

Figura 2A. Numărul mediu de programe de studii pe universitățile din U.E.

Dintre cele 650 de programe de studii identificate în total în toate cele 69 de universități din Uniunea Europeană, 253 sunt organizate la nivel de licență, respectiv 397 la nivel de masterat. Se observă că, la nivel general, raportul existent între programele de studii derulate pe cele două cicluri de învățământ superior este echilibrat (1 licență / 1,5 master).

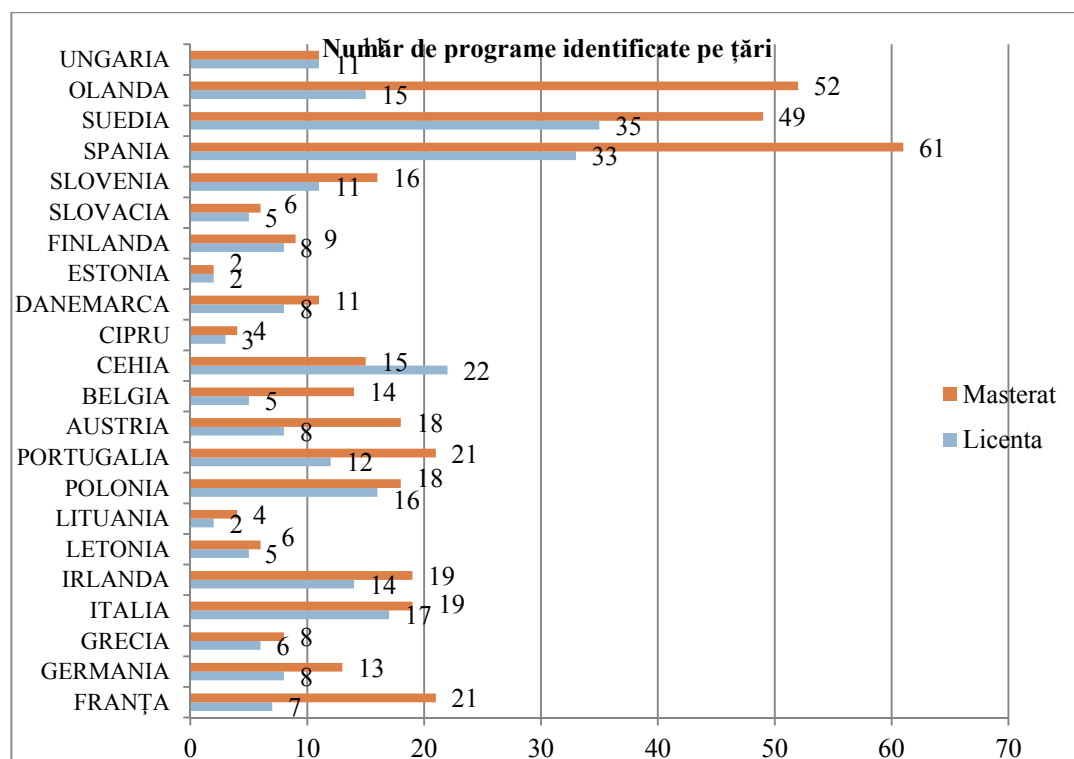

Figura 3A. Distribuția programelor de studii pe țările Uniunii Europene

Un aspect interesant de semnalat este că majoritatea universităților europene incluse în analiză organizează într-o pondere semnificativ mai mare programe de studii la nivel de masterat în domeniile incluse în proiect comparativ cu cele de la nivel de licență. Excepție de la această regulă fac țări precum Ungaria și Estonia care organizează același număr de programe de studii la nivel de licență și la nivel de masterat, respectiv Cehia, unde numărul de programe derulate la nivel de licență îl depășește pe cel al programelor masterale.

Graficul de mai jos prezintă valorile medii ale numărului programelor de studii pe universitate europeană comparativ pe cele două cicluri de învățământ (licență și master).

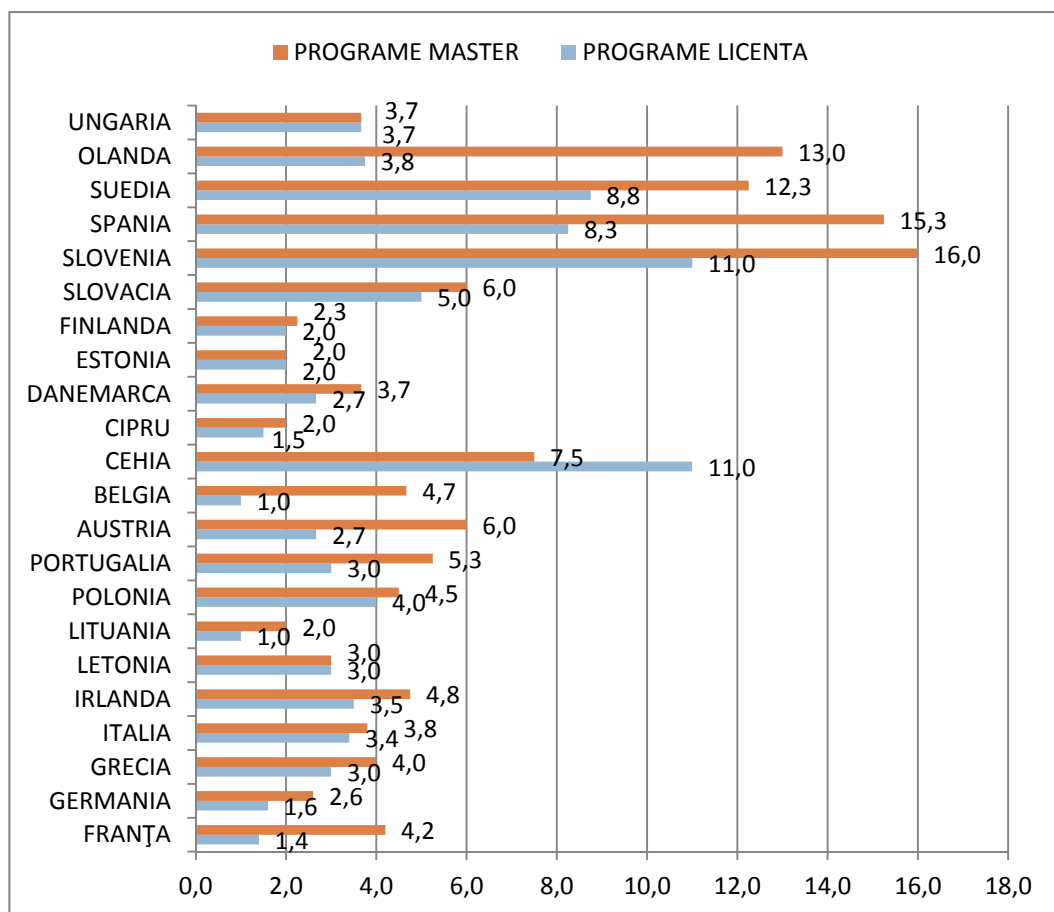

Figura 4A. Numărul mediu de programe pe cicluri de învățământ pe universitățile din U.E.

Distribuția numărului de programe de studii la nivel de licență și masterat pe universitățile din Uniunea Europeană se regăsește în partea de Anexe a prezentului raport (Tabel A6).

Programe la nivel de licență

Asistență socială

La nivel de licență au fost identificate 30 de programe de *Asistență Socială* care sunt conforme domeniului vizat în cadrul proiectului. Dintre acestea, 19 sunt organizate sub această denumire (*Asistență socială*), iar restul le regăsim sub denumiri precum *Politică socială și asistență socială*, *Asistență socială și de caritate*, *Servicii sociale - Asistență socială*.

Sociologie

Au fost identificate 49 de programe de *Sociologie* la nivel de licență care au corespundent cu cele vizate în proiect. Majoritatea sunt organizate sub această denumire (*Sociologie*), doar două dintre programe fiind regăsite sub denumirea de *Sociologie și politici sociale*.

Domenii conexe

În cadrul analizei au fost selectate 147 de programe la nivel de licență, cu tematică în domeniile conexe celor din proiect. Dintre acestea am surprins următoarele categorii generale:

Programe de Științe sociale și politici sociale, politici publice. Au fost identificate 28 de astfel de programe.

Programe de Antropologie, etnologie, cultură. În cadrul ofertei educaționale a universităților analizate au fost identificate 36 astfel de programe. Acestea se regăsesc în special sub denumiri precum: *Antropologie socială și culturală, Sociologie și antropologie socială, Etnologie și antropologie culturală* etc.

Programe de resurse umane. Sunt 20 de programe derulate la nivel de licență care se adresează specificului resurselor umane. Printre acestea regăsim programe precum: *Gestiunea și pilotajul resurselor umane, Politică publică și resurse umane, Relații de muncă și Resurse Umane, Personalul și organizația, Analiza și evaluarea muncii, Angajatul și relațiile de muncă, Consilierea resurselor umane.*

Alte domenii conexe sociologiei și asistenței sociale. Au fost identificate numeroase programe de studii care se regăsesc în tematica studiată în cadrul programelor de *Sociologie*, respectiv *Asistență Socială*. Acestea se încadrează cu precădere în domeniul economiei, politicii, educației, studiilor de gen, globalizării, comunicării, dezvoltării și schimbării sociale etc. Lista acestora cuprinde programe grupate pe domenii, precum:

Economie: Economie socială, Filosofie - Științe politice - Economie și Sociologie, Afaceri - economie și studii sociale, Economie și sociologie, Management de afaceri și sociologie mass-media, Administrarea și managementul afacerii, Administrație Publică și Management, Filosofie - Economie și Politică.

Științe politice: Științe politice și sociologie, Istorie - Politici - Sociologie și Științe Sociale, Sociologie - științe politice și administrație publică, Științe politice și administrative, Științe Politice - Politici Publice și Management, Politică - Psihologie - Drept și Economie.

Comunicare: Comunicare și societate, Mass-media și comunicare, Științele comunicării și media, Comunicare și studii mass-media.

Dezvoltare și alte domenii: Organizare și transformare socială, Studii internaționale, Științele sociale ale globalizării, Studii europene - aspecte sociale, Dezvoltare la nivel mondial, Planificare Urbană și Regională, Studii Globale, Studiul dezvoltării, Geografie Umană și Planificare.

Programe la nivel de master

Gestiunea/ Managementul resurselor umane

Au fost identificate 29 programe de masterat *Gestiunea Resurselor Umane* care se pliază pe domeniul vizat în cadrul proiectului. Două dintre programele identificate sunt organizate sub această denumire, iar celelalte sunt regăsite sub denumiri precum: *Gestiunea resurselor umane și mobilitate internațională, Managementul resurselor umane, Relații de muncă și resurse umane, Managementul Resurselor Umane și Dezvoltare, Managementul strategic al resurselor umane* etc.

Managementul serviciilor sociale / Servicii de asistență socială

Au fost identificate 4 programe de masterat în *Managementul Serviciilor Sociale/Servicii de Asistență Socială* corespondente cu cele vizate în proiect. Acestea nu sunt organizate sub aceeași denumire, fiind regăsite ca: *Politici și servicii sociale, Servicii sociale, Sociologie și servicii sociale, Metodologia, organizarea și evaluarea serviciilor sociale*. Un aspect interesant de semnalat este că toate programele de masterat enumerate anterior sunt organizate în Italia și se

regăsesc în cadrul facultăților de științe politice, dar și al facultăților de profil economic sau de comunicare.

Pentru a extinde sfera analizei conținuturilor educaționale, am selectat și alte programe de studii masterale în domeniul Asistenței sociale, fiind identificate 19 astfel de programe. Acestea pot fi regăsite sub următoarele denumiri: *Asistență socială, Asistența socială a familiei și copilului, Asistență socială și drepturile omului, Asistență socială: intervenție în familie, Asistența socială a familiei, Asistență socială și politică socială, Asistența socială și de caritate*. În total avem un număr final de 23 de programe masterale identificate în domeniul Managementului Asistenței Sociale.

Domenii conexe

În cadrul analizei au fost selectate 345 de programe la nivel de master, cu tematică în domeniile conexe celor din proiect. Dintre acestea am surprins următoarele categorii generale:

Programe de antropologie, etnologie, studii culturale: 56 programe. Acestea se regăsesc sub următoarele denumiri: *Antropologie, Antropologie socială, Studii Culturale - Studii de cultură și religie, Etnologie europeană, Etnologie și antropologie culturală etc.*

Programe de management: 16 programe, printre care se pot regăsi cele de: *Management european, Managementul muncii, Managementul schimbării, Management, Administrație publică și management, Management de afaceri și sociologie mass-media etc.*

Programe de intervenție socială: 8 programe. Acestea sunt regăsite sub denumirile: *Intervenție socială, conflicte și dezvoltare, Designul și gestiunea intervenției sociale, Intervenție psihosocială, Intervenție psihologică în domeniul social etc.*

Programe de psihologie: 10 programe. Acestea sunt regăsite sub denumirile: *Psihologia socială și a muncii, Psihogerontologie, Psihologie socială, Psihologie: muncă, economie și societate etc.*

Programe de politici sociale, politici publice, dezvoltare comunitară și durabilă: 30 de programe. Acestea sunt regăsite sub denumirile: *Politici sociale, Politici comunitare și cooperare comunitară, Dezvoltare durabilă, Analiza politicilor de dezvoltare locală și regională etc.*

Alte domenii conexe gestiunii de resurse umane respectiv managementului de servicii sociale/ managementului serviciilor de asistență socială: În cadrul analizei au fost selectate numeroase programe de studii care se regăsesc în tematica studiată în cadrul programelor de *Gestiune A Resurselor Umane*, respectiv *Managementului de Servicii Sociale/ Managementului Serviciilor de Asistență Socială*. Acestea se încadrează cu precădere în domeniul economiei, politicii, educației, studiilor de gen, comunicării, migrației, relațiilor interetnice etc. Lista acestora cuprinde programe precum:

Comunicare: Comunicare socială, Comunicare publică și de afaceri, Comunicare în întreprinderi și sociologia TIC etc.

Studii de gen: Etnie și sex, Familie și gen, Femei, gen și cetățenie, Femeile și egalitatea de gen, Abordări istorice și antropologice, Gen, sexualitate și societate etc.

Relații interetnice, migrație: Migrații, Migrație și studii etnice, Relații internaționale, Relații etnice, diversitate culturală și integrare etc.

Analiza conținuturilor educaționale aferente programelor de studii din universitățile din Uniunea Europeană și România

Analiza de conținut asupra unui eșantion de programe de studii din cele 5 domenii vizate în cadrul proiectului, derulate în universitățile din Uniunea Europeană și România, a implicat codificarea programelor de studii și a disciplinelor pe arii tematice și pe rezultate ale învățării (competențele specifice și cele transversale corespunzătoare fiecărei discipline). Analiza a fost realizată pe baza a 3 eșantioane: eșantionul disciplinelor analizate la nivelul programelor de studii organizate în universitățile din Uniunea Europeană, eșantionul disciplinelor analizate la nivelul programelor de studii organizate în universitățile din România și eșantionul disciplinelor incluse în cadrul planurilor de învățământ ale programelor de studii organizate în universitățile partenere în proiect (Universitatea din Oradea și Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad).

METODOLOGIA ANALIZEI DE CONȚINUT

Schema de categorii de analiză a conținuturilor

Studiul ofertei de programe de studii de licență, respectiv de master, în domeniile *Sociologie* și *Asistență Socială* presupune analiza conținuturilor educaționale (planuri de învățământ) în vederea clasificării pe arii tematice și rezultate ale învățării pe baza syllabusurilor sau a altor documente care descriu disciplinele din curriculum. Unitatea de analiză a cercetării a constituit-o disciplina. Disciplinele au fost codificate în funcție de două tipuri de rezultate ale învățării: *A. arie tematică* și *B. competențe transmise*.

Ariile tematice sunt corespunzătoare cunoștințelor și reflectă organizarea acestora în dimensiuni mai mult sau mai puțin vaste dar omogene din punctul de vedere al problematicii (de exemplu *Metodologia cercetării* sau *Teorii și concepte*).

Competența reprezintă capacitatea dovedită de a selecta, combina și utiliza adecvat cunoștințe, abilități și alte achiziții (valori și atitudini), în vederea rezolvării cu succes a unei anumite categorii de situații de muncă sau de învățare, precum și pentru dezvoltarea profesională sau personală în condiții de eficacitate și eficiență.

Variabilele referitoare la clasificarea disciplinelor pe arii tematice și cele aferente claselor de competențe au fost incluse, alături de alți indicatori descriptivi ai disciplinei (nr. de ore, tipul disciplinei etc.), în *Schema de categorii a analizei conținuturilor*. Utilizând acest instrument de lucru, toate disciplinele aferente programelor de studii identificate la nivelul universităților din Uniunea Europeană, selectate ulterior în subeșantionul programelor de studii, alături de cele din cadrul programelor de studii din universitățile de cercetare avansată din România, respectiv programele de studii derulate în universitățile partenere, au fost încadrate tematic și clasificate conform competențelor specifice și transversale.

A. Clasificarea ariilor tematice

În ceea ce privește încadrarea tematică, schema de categorii a vizat ariile tematice specifice domeniului *Sociologiei*, *Asistenței sociale* și cele pentru *Gestiunea Resurselor Umane*. Pentru clasificarea potrivit schemelor ariilor tematice a disciplinelor prevăzute în cazul programului de

masterat *Managementul Serviciilor Sociale/Servicii de Asistență Socială* a fost utilizată schema de categorii a domeniului *Asistență Socială*. Astfel, **Schema de clasificare pe Domeniu** a cuprins trei categorii: domeniul *Sociologie*, domeniul *Asistență Socială* și domeniul *Gestiunea Resurselor Umane*. Fiecare *Schemă de clasificare pe Domeniu* a cuprins la rândul ei o listă cu **Ariile tematice majore**, iar fiecărei Arii tematice majore din listă îi corespunde o schemă de clasificare cu **Arii tematice minore**. Listele ariilor tematice pot fi consultate în cadrul *Ghidului orientativ Sociologie și Asistență socială*.

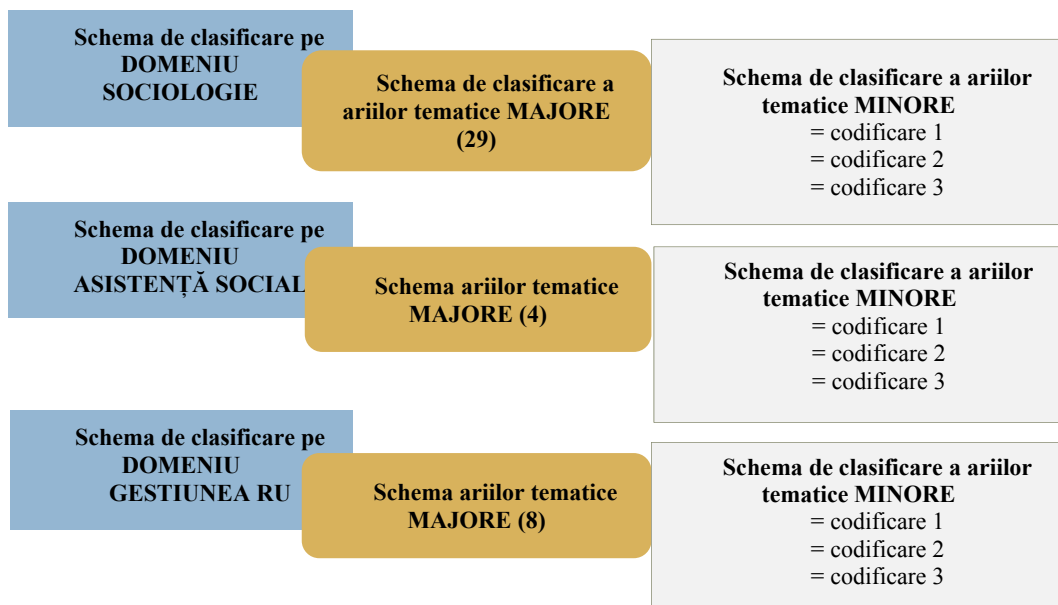

Figura 1B. *Schema de categorii a analizei conținuturilor*

Fiecare disciplină selectată în cadrul analizei a fost codificată utilizând *Schema ariilor tematice Minore*. O disciplină a fost încadrată în maxim trei *arii tematice Minore*, în funcție de gradul de acoperire a subiectului. Codificările au fost realizate urmărind informațiile specificate în cadrul fișelor de disciplină. Codificarea a presupus într-o primă fază identificarea ariilor tematice specifice domeniului din care provine disciplina (de exemplu, pentru o disciplină predată la licență *Sociologie* a fost utilizată schema de clasificare a domeniului *Sociologie*). În situația în care nu au putut fi identificate coduri corespunzătoare în schema ariilor tematice specifice domeniului din care provine disciplina au fost utilizate celelalte scheme aferente celorlalte două domenii ale programelor de studii. Pentru disciplinele care nu acoperă tematica inclusă în nici una dintre cele trei *Scheme de clasificare pe Domenii*, s-a specificat care este tema în cauză, urmând să fie postcodificată.

Postcodificarea a presupus două categorii de discipline: cele complementare (psihologie, științe politice, economie, filosofie, istorie, drept etc.), respectiv 3 discipline care se regăsesc în cazul tuturor programelor de studii analizate: practica de specialitate, limba străină și teza/lucrarea finală.

Pentru a asigura fidelitatea codificărilor disciplinelor din perspectiva ariilor tematice, fiecare arie tematică minoră atribuită a fost verificată de către un al doilea expert cercetător, altul decât cel care a realizat codificarea inițială. Procesul de verificare a constat în analiza informațiilor incluse în fișele disciplinelor și verificarea conformității codurilor selectate inițial.

Trebuie menționat faptul că atribuirea celor trei teme minore nu s-a făcut prin atașarea unor valori cantitative, care să reflecte ponderea diferită a acestor teme în conținutul disciplinei, fiecare categorie tematică având o pondere egală (fiind tratată ca variabilă dummy în analiză). Posibilele erori de fidelitate ale unei abordări cantitative au dus la evitarea unor analize mai precise. Aceasta a putut influența rezultatele analizei cantitative prin suprareprezentarea unor categorii marginale în rezultatele descriptive finale și în subreprezentarea corespunzătoare a unor teme centrale (de genul teoriilor sau metodelor în cazul *Sociologiei*).

B. Competențele specifice și transversale

Un alt aspect vizat în cadrul analizei de conținut a presupus identificarea competențelor specifice, respectiv cele transversale, aferente conținuturilor educaționale transmise în cadrul cursurilor. Analiza a implicat studierea fișelor de discipline în vederea evaluării gradului în care subiectele abordate în cadrul cursului acoperă competențele.

Competențele specifice:

- A. Competențe descriptive (declarative): a ști - definiții, clasificări specifice domeniului.
- B. Competențe explicative (cognitive, de cunoaștere, deprinderi intelectuale): cunoștințe despre cum, ce și de ce.
- C. Competențe funcționale: practice.
- D. Competențe comportamentale: deprinderi de interacțiune sau de relaționare specifică domeniului.

Competențe transversale:

- A. Competențe atitudinale: valori, motivații, afecte generale.
- B. Competențe strategice: abilitatea de învățare, gândire critică etc.
- C. Competențe sociale: interacțiune cu colegii și clienții, colaborare, leadership etc.
- D. Competențe de comunicare: comunicare scrisă, verbală, prezentare de idei și soluții etc.
- E. Competențe IT: căutarea, gestionarea și prelucrarea de date prin folosirea calculatorului, Internetului și a pachetelor software.

Principalele dificultăți întâmpinate pe parcursul analizei se referă la disponibilitatea informațiilor (detalierea disciplinelor cuprinse în planurile de învățământ, fișele disciplinelor etc.). În acest sens, clasificarea privind competențele specifice și cele transversale atașate disciplinelor prevăzute în planurile de învățământ a avut de suferit.

EȘANTIOANELE DE PROGRAME DE STUDII

Eșantionul de programe de studii care a fost analizat a fost selectat printr-o procedură bi-stadială în care au fost folosite criterii de selecție teoretice și de oportunitate (SocioPlus, 2014A).

Programele de studii din universitățile din Uniunea Europeană

Pentru selecția programelor de studii incluse în analiza de conținut s-a utilizat o procedură de verificare în paralel. În acest sens, experții cercetători au echivalat fiecare program identificat de către ei, inclusiv cele din domeniile conexe, în funcție de domeniile vizate în cadrul proiectului (*sociologie, asistență socială, resurse umane, servicii sociale*). Datele au fost centralizate, iar baza de date integrală a fost analizată separat de către 4 experți (alții decât cei implicați în selecția

inițială) în vederea clasificării fiecărui program în funcție de criteriile corespunzătoare selecției pentru eșantion. Fiecare program de studii a fost codificat cu DA (cod 1) sau NU (cod 0) în funcție de recomandarea pentru includerea lui în subeșantion. Pentru selecția subeșantionului final al programelor de studii organizate în universitățile din Uniunea Europeană au fost excluse programele care au fost respinse de fiecare dintre cei 4 codificatori și au fost selectate celelalte programe în ordinea descrescătoare a numărului de recomandări pozitive. În selecția subeșantionului s-a evitat, de asemenea, supraprezentarea vreunui dintre cele 5 programe de studii vizate în proiect sau supraprezentarea vreunui dintre ciclurile de studii.

În privința subeșantionului programelor de studii derulate în universitățile din Uniunea Europeană, alt criteriu utilizat pentru selecție a fost disponibilitatea informațiilor referitoare la disciplinele predate. În urma analizelor și modificărilor rezultate pe parcursul studiului, în eșantionul final au fost incluse în total 27 de programe de studii, 15 programe de studii la nivel de licență, respectiv 12 programe de masterat. La nivel de licență au fost analizate 9 programe de *Sociologie* și 6 programe de *Asistență Socială*. La nivel de masterat, 6 programe selectate sunt în specializarea *Managementul/Gestiunea Resurselor Umane*, iar 6 de *Managementul Serviciilor Sociale/Serviciilor de Asistență Socială*. Precum se poate citi în tabelul de mai jos, în urma aplicării tuturor constrângerilor enumerate, eșantionul de programe de studii analizate a supraprezentat sistemele de învățământ superior din țări mediteraneene în timp ce națiuni importante cantitativ și educațional precum Franța și Germania sunt absente. Aceasta deoarece programe de studii similare celor incluse în proiect sunt mai rare în aceste țări (mai ales în Germania) sau au mai puțin frecvent informațiile necesare publicate online (cazul Franței).

Tabel 1B. *Lista programelor de studii din Uniunea Europeană analizate*

ȚARA	UNIVERSITATEA	NIVEL DE STUDII	PROGRAM DE STUDII	Echivalare program
ITALIA	Univ. Sapienza Roma	licență	Sociologie	Sociologie
ITALIA	Univ. Padova	licență	Sociologie	Sociologie
ITALIA	Univ. Padova	masterat	Servicii sociale	Servicii sociale
ITALIA	Univ. Bologna	licență	Servicii sociale	Sociologie
ITALIA	Univ. Trento	licență	Servicii sociale	Sociologie
IRLANDA	Trinity College Dublin	licență	Asistență socială	Asistență socială
IRLANDA	Trinity College Dublin	masterat	Asistență socială	Asistență socială
PORTUGALIA	Univ. Lisabona	licență	Asistență socială	Asistență socială
PORTUGALIA	Univ. Lisabona	licență	Sociologie	Sociologie
PORTUGALIA	Univ. Lisabona	licență	Sociologie	Sociologie
PORTUGALIA	Univ. Lisabona	masterat	Politici de dezvoltare a resurselor umane	Resurse umane
PORTUGALIA	Univ. Fernando Pessoa	licență	Asistență socială	Asistență socială
PORTUGALIA	Univ. Fernando Pessoa	masterat	Asistență socială	Asistență socială
PORTUGALIA	Univ. Coimbra	masterat	Asistență socială	Asistență socială
BELGIA	Univ. Liege	licență	Sociologie și Antropologie	Sociologie
BELGIA	Univ. Liege	masterat	Managementul Resurselor Umane	Resurse umane
CIPRU	Univ. Nicosia	licență	Asistență socială	Asistență socială
CIPRU	Univ. Nicosia	masterat	Asistență Socială	Asistență socială
CIPRU	Univ. Nicosia	masterat	Managementul Resurselor Umane	Resurse umane

CIPRU	Univ. Cipru	licență	Sociologie	Sociologie
ESTONIA	Univ. Tartu	masterat	Asistență socială și politică socială	Asistență socială
SPANIA	Univ. Valencia	licență	Sociologie	Sociologie
SPANIA	Univ. Valencia	licență	Asistență socială	Asistență socială
SPANIA	Univ. Valencia	masterat	Managementul Resurselor Umane	Resurse umane
SPANIA	Univ. Valencia	masterat	Psihologia muncii, organizațiilor și Resurse Umane	Resurse umane
SPANIA	Univ. Santiago de Compostela	licență	Asistență socială	Asistență socială
SUEDIA	Univ. Göteborg	masterat	Managementul Strategic al Resurselor Umane și relații de muncă	Resurse umane

Programele de studii din universitățile de cercetare avansată din România

Subeșantionul programelor de studii din cadrul universităților de cercetare avansată și educație în România, selectat în vederea realizării analizei conținuturilor educaționale, s-a dorit a fi unul exhaustiv. În cadrul subeșantionului au fost selectate doar acele programe de studii derulate în unul dintre cele cinci domenii vizate în cadrul proiectului. În subeșantionul final au fost incluse în total 14 programe de studii din cele trei universități selectate, dintre care: 6 programe de studii la nivel de licență în *Sociologie* și *Asistență socială*, respectiv 8 programe masterale derulate în domeniul *Gestiunea Resurselor Umane* și *Managementul Serviciilor Sociale/Servicii de Asistență Socială*.

Tabel 2B. *Lista programelor de studii din România*

UNIVERSITATE	NIVEL	DOMENIU	PROGRAM DE STUDII	NR. PROGRAME DE STUDII
Universitatea din București	licență	Asistență socială	Asistență socială	2
		Sociologie	Sociologie	
	master	Resurse umane	Managementul resurselor umane Administrarea și Dezvoltarea Resurselor Umane	3
		Servicii sociale	Managementul serviciilor sociale și de sănătate	
Universitatea „Babeș-Bolyai” Cluj-Napoca	licență	Asistență socială	Asistență socială	2
		Sociologie	Sociologie	
	master	Servicii sociale	Managementul serviciilor sociale	3
		Resurse umane	Managementul strategic al resurselor umane	
Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași	licență	Sociologie	Sociologie	2
		Asistență socială	Asistență socială	
	master	Resurse umane	Managementul resurselor umane	2
		Servicii sociale	Managementul și dezvoltarea resurselor umane	
TOTAL PROGRAME LICENȚĂ = 6				14
TOTAL PROGRAME MASTER = 8				

ANALIZA ARIILOR TEMATICE ȘI A REZULTATELOR ÎNVĂȚĂRII CORESPUNZĂTOARE PROGRAMELOR DE STUDII

Analizele din secțiunile următoare cu privire la încadrările în ariile tematice majore, respectiv minore, utilizează valorile însumate ale celor 3 coduri obținute pentru fiecare disciplină. Rezultatele analizelor sunt prezentate prin raportare la numărul de răspunsuri înregistrate pentru fiecare disciplină inclusă în baza de date.

Analiza ariilor tematice prevăzute în cadrul programelor de studii din universitățile din Uniunea Europeană

În cadrul analizei de conținut, au fost identificate în total 847 de discipline incluse în planurile de învățământ ale programelor de studii derulate în cele cinci domenii urmărite în cadrul proiectului. În urma codificărilor syllabusurilor, au fost analizate 358 de discipline din domeniul Sociologiei, 249 de Asistență Socială, respectiv 240 de discipline la nivelul programelor de master.

Tabel 3B. *Numărul disciplinelor incluse în analiză, pe domeniile de studii (UE)*

COD	Domeniul de studii	Număr programe	Numărul disciplinelor identificate	Ponderele disciplinelor identificate	Numărul mediu de discipline/program
SOC	Licență Sociologie	9	358	42,3 %	40
AS	Licență Asistență Socială	6	249	29,4 %	42
GRU	Master Managementul Resurselor Umane	6	145	17,1 %	24
MSS	Master Managementul Serviciilor Sociale/de Asistență Socială	6	95	11,2 %	16
	Total	27	847	100 %	

Potrivit metodologiei de analiză, fiecărei discipline îi corespund până la trei coduri selectate din *Schema ariilor tematice Minore*, numărul de coduri atașate fiind în funcție de gradul de acoperire a subiectului abordat (una, două sau trei arii tematice). În cadrul analizelor au fost utilizate scorurile calculate prin însumarea celor trei variabile.

Analiza de asociere surprinde următoarea încadrare tematică a tuturor disciplinelor, pe categorii de programe de studii:

Tabel 4B. *Raportul dintre domeniul ariei tematice și domeniul programului de studii (UE)*

	Schema de clasificare a ariilor tematice pe DOMENIU			
	AS	SOC	GRU	Postcodificat
Licență Sociologie	8,5%	72,1%	0,2%	19,2%
Licență Asistență Socială	59,8%	23,5%	0,0%	16,6%
Master Gestiunea/Managementul Resurselor Umane	2,5%	20,2%	52,7%	24,6%
Master Managementul Serviciilor Sociale/Servicii de Asistență Socială	76,9%	15,6%	0,0%	7,5%

Datele sugerează o codificare validă, în sensul că majoritatea disciplinelor care se regăsesc la nivelul unui program de studii au fost codificate și clasificate în schema generală pe Domenii corespunzătoare acestora. Astfel 72% dintre disciplinele prevăzute în programele de *Sociologie* le regăsim în Schema de clasificare a Sociologiei. 59% dintre disciplinele din cadrul programelor de *Asistență socială*, respectiv 53% din cele de la *Managementul Resurselor Umane* sunt încadrate tematic în schemele corespunzătoare acestora, iar 77% dintre disciplinele masteratelor de Management al serviciilor sociale le regăsim în schema clasificare tematică a domeniului Asistenței sociale.

Disciplinele postcodificate, și anume cursurile de limba străină, practica de specialitate, teza finală și disciplinele complementare (economie, psihologie etc.), care sunt întâlnite în cazul tuturor programelor de studii analizate, sunt înregistrate în diferite proporții în cazul celor patru programe de studii. Procentul cel mai ridicat îl întâlnim în cazul programelor de masterat *Managementul Resurselor Umane*, în schimb cea mai mică valoare este înregistrată pentru masteratele în *Managementul serviciilor sociale*.

Sunt interesante rezultatele referitoare la disciplinele încadrate în ariile tematice clasificate în cadrul altor scheme decât cele corespunzătoare domeniului în care sunt predate. Astfel, din disciplinele predate la nivel de licență *Sociologie*, 8% sunt clasificate în Schema de clasificare a Domeniului *Asistență Socială*. Disciplinele care sunt incluse în programele de studii de licență *Asistență socială*, se încadrează în Schema de categorii a Domeniului *Sociologie* în procent de 23%. În privința programelor de masterat, 20% dintre disciplinele din cadrul programului de masterat *Gestiunea/Managementul Resurselor Umane* au fost înregistrate în Schema de clasificare a Domeniului *Sociologie*, respectiv disciplinele de la *Managementul Serviciilor Sociale* sunt clasificate în procent de 15% în aria tematică specifică Domeniului *Sociologie*.

Se poate observa că aproape nici una dintre disciplinele predate în cadrul programelor de studii de licență în *Sociologie* și *Asistență Socială*, respectiv de masterat în *Managementul Serviciilor Sociale*, nu au fost înregistrate în cadrul Schemei de clasificare a Domeniului *Gestiunea/Managementul Resurselor Umane*. Cu alte cuvinte, studenții înscriși la aceste trei programe de studii, nu obțin pe parcursul anilor de studii competențe aferente domeniului resurselor umane.

Clasificarea disciplinelor potrivit *Schemei de clasificare a ariilor tematice Majore*, indică faptul că majoritatea disciplinelor predate în cazul tuturor programelor de studii incluse în analiză, se încadrează în ariile tematice care vizează teoriile generale. 12,5% dintre disciplinele din planurile de învățământ de la nivelul de licență *Sociologie* se încadrează în aria tematică *Istorie și Teorie*. Tot în cazul disciplinelor de la *Sociologie*, de remarcat este procentul ridicat de 13% a celor aferente temei *Metodologie și tehnici de cercetare*. 23% din disciplinele din planurile de învățământ de la nivelul de licență *Asistență Socială*, respectiv 37% din cele de la programul de masterat *Managementul serviciilor sociale* sunt clasificate în tema majoră *Teorie și Practică în Asistență socială*. În privința programelor de masterat *Gestiunea/Managementul Resurselor Umane*, temele majore *Dezvoltarea resurselor umane* și *Managementul performanței/relațiile cu angajații/relațiile de muncă* obțin cele mai mari procente.

Sunt de remarcat și procente relativ mari înregistrate în cazul disciplinelor postcodificate. Disciplinele complementare acoperă o paletă largă în cazul tuturor programelor de studii incluse în analiză. Practica de specialitate este înregistrată cu procente cuprinse între 1% (pentru *Gestiunea/Managementul Resurselor Umane*) și aproape 4% (pentru *Asistență Socială*). În cazul disciplinelor din cadrul programelor de masterat *Gestiunea/Managementul Resurselor Umane* un procent surprinzător de mare, comparativ cu celelalte programe de studii, întâlnim în cazul cursurilor de limba străină.

Tabel 5B. *Încadrarea conținuturilor programelor de studii grupate pe domenii în teme majore (UE)*

CLASIF. PE DOMENIU	Arii tematice MAJORE	licență sociologi e	licență asistență socială	Master GRU	Master MSS AS
AS	Profesia de asistent social	,8%	6,6%	1,5%	9,5%
AS	Teorie și practică în asistență socială	3,8%	23,0%	,5%	37,4%
AS	Aria de servicii	1,6%	14,1%	0,0%	14,3%
AS	Probleme sociale	2,4%	16,1%	,5%	15,6%
SOC	Metodologie și tehnici de cercetare	13,3%	2,8%	7,9%	6,1%
SOC	Sociologie: istorie și teorie	12,5%	2,8%	0,5%	0,0%
SOC	Psihologie socială	3,4%	2,8%	3,4%	1,4%
SOC	Interacțiuni de grup	1,6%	0,6%	0,0%	0,7%
SOC	Cultura și structura socială	4,0%	1,9%	0,0%	0,7%
SOC	Organizare complexă	3,6%	0,0%	5,4%	0,0%
SOC	Schimbare socială și dezvoltare economică	4,4%	0,6%	0,5%	0,7%
SOC	Fenomene de masă	3,6%	0,8%	0,5%	0,7%
SOC	Sociologie politică / Interacțiuni	4,4%	1,1%	1,0%	0,0%
SOC	Diferențiere socială	2,8%	1,4%	0,0%	0,7%
SOC	Sociologie urbană	1,2%	0,3%	0,0%	0,0%
SOC	Sociologia limbajului și a artelor	0,6%	0,0%	0,0%	0,0%
SOC	Sociologia educației	0,8%	0,0%	0,0%	0,0%
SOC	Sociologia religiei	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%
SOC	Control social	1,4%	0,3%	0,0%	0,0%
SOC	Sociologia științei	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%
SOC	Demografie și biologie umană	1,0%	0,3%	0,0%	0,7%
SOC	Familie și socializare	1,8%	1,4%	0,0%	0,7%
SOC	Sociologia sănătății și medicală	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%
SOC	Probleme sociale și de asistență socială	3,8%	4,2%	0,0%	0,0%
SOC	Sociologia cunoașterii	1,2%	0,0%	0,0%	0,0%
SOC	Dezvoltare comunitară/ regională	1,0%	0,0%	0,0%	0,7%
SOC	Politică, planificare, prognoză	1,6%	0,3%	1,0%	0,7%
SOC	Interacțiuni de mediu	0,8%	0,6%	0,0%	0,0%
SOC	Studii asupra sărăciei	0,2%	0,3%	0,0%	0,7%
SOC	Studii asupra violenței	0,8%	0,0%	0,0%	0,7%
SOC	Studii feministe/ de gen	1,6%	1,4%	0,0%	0,7%
GRU	Clasificarea resurselor umane	0,0%	0,0%	3,0%	0,0%
GRU	Compensarea activității resursei umane	0,0%	0,0%	3,4%	0,0%
GRU	Beneficiile angajaților	0,0%	0,0%	0,5%	0,0%
GRU	Recrutare și plasament	0,0%	0,0%	10,3%	0,0%
GRU	Dezvoltarea resurselor umane	0,0%	0,0%	12,3%	0,0%
GRU	Managementul performanței/ relațiile cu angajații/ relațiile de muncă	0,2%	0,0%	13,8%	0,0%
GRU	Sistemul informațional de resurse umane	0,0%	0,0%	1,5%	0,0%
GRU	Politici de resurse umane	0,0%	0,0%	7,9%	0,0%
POSTCODIF	Practică	1,8%	3,6%	1,0%	2,0%
POSTCODIF	Limba străină	3,2%	1,9%	10,8%	0,0%
POSTCODIF	Teza finală	1,4%	1,7%	3,0%	3,4%
POSTCODIF	Complementare	12,9%	9,4%	9,9%	2,0%

Analiza disciplinelor potrivit *Schemelor de clasificare a ariilor tematice minore* este în concordanță cu rezultatele anterioare. În ceea ce privește programele de studii de licență în *Sociologie*, subiecte încadrate în tema *Teorii, idei și sisteme* obțin procentul cel mai ridicat. Aceste discipline sunt urmate de cele pe tema *Metodelor și instrumentelor de cercetare*. Un procent destul de mare este obținut în cazul cursurilor de limba străină, dar și disciplinele complementare, precum *Economia, Dreptul, Științele politice*, ocupă un loc destul de important în planurile de învățământ ale programelor de *Sociologie*.

În medie, în cadrul unui program de licență în *Sociologie*, sunt predate 4 discipline care acoperă tematica *Teorii, idei și sisteme*, iar 4 discipline cuprind subiecte din tematica *Metodologiei*.

Tabel 6B. *Încadrarea conținuturilor programului de studii SOCIOLOGIE în arii tematice minore – (UE)*

Domeniul	Arii tematice minore	%	Frecvența medie/ program
SOC	Teorii, idei și sisteme	7,1%	4,0
SOC	Metode/instrumente de cercetare	4,5%	2,6
SOC	Metodologie (conceptual și epistemologic)	4,1%	2,3
	Limba străină	3,1%	1,8
SOC	Schimbare socială și dezvoltare economică	3,1%	1,8
SOC	Istoria și starea actuala a sociologiei	2,9%	1,7
SOC	Metode statistice	2,8%	1,6
COMPL.	Economie, management, afaceri	2,6%	1,4
COMPL.	Drept	2,6%	1,4
SOC	Sociologia sistemelor politice, a politicii și puterii	2,4%	1,3
SOC	Antropologie socială	2,2%	1,2
SOC	Stratificare socială / mobilitate	2,2%	1,2
COMPL.	Științe politice	2,0%	1,1
	Practica	1,8%	1,0
SOC	Cultura (rudenie, forme de organizare socială, coeziune socială)	1,8%	1,0
COMPL.	Psihologie + ramuri	1,6%	0,9
COMPL.	Istorie	1,6%	0,9
	Teza finală	1,4%	0,8
SOC	Macrosociologie: analiza societăților ca întreg	1,4%	0,8
SOC	Personalitate și roluri sociale	1,4%	0,8
SOC	Identitatea grupului social și a relațiilor între grupuri	1,4%	0,8
SOC	Locuri de muncă, organizarea muncii, spații de munca și sindicate	1,4%	0,8
SOC	Structura birocratică / sociologie organizațională	1,4%	0,8
SOC	Interacțiunile dintre societăți, popoare și state	1,4%	0,8
SOC	Servicii de asistență socială și protecție socială	1,4%	0,8
AS	Managementul de caz și munca cu cazul	1,2%	0,7
AS	Politica socială /Legislație	1,2%	0,7
SOC	Comunicare	1,2%	0,7
SOC	Sociologie urbană	1,2%	0,7
SOC	Științe de politici (policy sciences)	1,2%	0,7
SOC	Sociologia genului și a relațiilor de gen	1,2%	0,7

AS	Grupul de lucru/ Terapia de grup	1,0%	0,6
SOC	Metode computerizate, mass-media și aplicații	1,0%	0,6
SOC	Interacțiune în cadrul grupurilor (mici)	1,0%	0,6
SOC	Sociologia familiei, căsătoriei și divorțului	1,0%	0,6
SOC	Sociologia cunoașterii	1,0%	0,6
SOC	Sociologia comunităților și regiunilor	1,0%	0,6
COMPL.	Integrare europeană	1,0%	0,6
AS	Organizare comunitară / Dezvoltare comunitară	0,8%	0,4
SOC	Modele: matematice și altele	0,8%	0,4
SOC	Sociologie comparativă și istorică	0,8%	0,4
SOC	Capitalism / socialism - sisteme mondiale	0,8%	0,4
SOC	Mișcări sociale	0,8%	0,4
SOC	Sociologia educației	0,8%	0,4
SOC	Poliție, drept penal, probleme de corecție	0,8%	0,4
SOC	Demografie (studiile populației)	0,8%	0,4
SOC	Sociologia criminalității	0,8%	0,4
AS	Justiție penală și violență	0,6%	0,3
AS	Economie /Bunăstare publică	0,6%	0,3
SOC	Ciclu de viață și biografie	0,6%	0,3
SOC	Sociologia afacerilor și antreprenoriatului	0,6%	0,3
SOC	Sociologia timpului liber și turismului	0,6%	0,3
SOC	Sociologia de ocupațiilor și profesiilor	0,6%	0,3
SOC	Sociologia dreptului	0,6%	0,3
SOC	Socializare	0,6%	0,3
SOC	Sociologie medicală și a îngrijirii sănătății	0,6%	0,3
SOC	Programe și sisteme de servicii sociale	0,6%	0,3
SOC	Interacțiuni de mediu	0,6%	0,3
COMPL.	Informatică	0,6%	0,3
COMPL.	Antropologie, etnografie	0,6%	0,3
AS	Aspecte etice și legale	0,4%	0,2
AS	Organizații/asociații și agenții	0,4%	0,2
AS	Practici clinice / Psihoterapie	0,4%	0,2
AS	Sănătate și îngrijirea sănătății	0,4%	0,2
AS	Sănătatea mintală și boli psihice/Psihopatologie	0,4%	0,2
AS	Populații speciale	0,4%	0,2
SOC	Sociologii cognitive / interpretative, interacționism simbolic și etnometodologie	0,4%	0,2
SOC	Structuri de piață și comportamentul consumatorilor	0,4%	0,2
SOC	Opinie publică	0,4%	0,2
SOC	Naționalism	0,4%	0,2
SOC	Sociologia artei (creație și interpretare)	0,4%	0,2
SOC	Sociologia religiei	0,4%	0,2
SOC	Sociologia tehnologiei	0,4%	0,2
SOC	Victimologie (viol, violența în familie, abuz asupra copilului)	0,4%	0,2
SOC	Practica sociologică (clinică și aplicată)	0,4%	0,2
SOC	Studii asupra violenței	0,4%	0,2
SOC	Studii feministe	0,4%	0,2
AS	Administrare / management	0,2%	0,1

AS	Cercetare	0,2%	0,1
AS	Îmbătrânirea și vârstnicii	0,2%	0,1
AS	Drepturile civile/ legale	0,2%	0,1
SOC	De interes profesional (predarea sociologiei)	0,2%	0,1
SOC	Refugiați	0,2%	0,1
SOC	Asociații voluntare și filantropie	0,2%	0,1
SOC	Comportamentul colectiv	0,2%	0,1
SOC	Cultura populară/de masă (contemporană)	0,2%	0,1
SOC	Sociologia sportului	0,2%	0,1
SOC	Statul bunăstării	0,2%	0,1
SOC	Sociologia limbajului / sociolingvistica	0,2%	0,1
SOC	Biologie umană / sociobiologie	0,2%	0,1
SOC	Adolescență și tineret	0,2%	0,1
SOC	Psihiatrie socială (sănătate mentală)	0,2%	0,1
SOC	Uzul și abuzul de substanțe / comportamente compulsive	0,2%	0,1
SOC	Delinvența juvenilă	0,2%	0,1
SOC	Istoria ideilor	0,2%	0,1
SOC	Indicatori sociali	0,2%	0,1
SOC	Sociologia eticii și luarea deciziilor etice	0,2%	0,1
SOC	Geografie socială	0,2%	0,1
SOC	Persoane fără adăpost	0,2%	0,1
SOC	Terorism	0,2%	0,1
SOC	Genocid	0,2%	0,1
GRU	Relațiile de muncă	0,2%	0,1
COMPL.	Comunicare, multimedia	0,2%	0,1
COMPL.	Documentare științifică	0,2%	0,1

În cazul disciplinelor care se regăsesc în programele de studii la nivel de licență *Asistență Socială*, temele minore cele mai frecvente sunt *Politica socială /Legislație* și *Teorii / Cadre conceptuale*. *Practica de specialitate* ocupă și ea un loc important, iar în privința disciplinelor complementare, un procent mare este înregistrat în cazul cursurilor de psihologie. Comparativ cu programele de licență *Sociologie*, în cazul *Asistenței Sociale*, *practica de specialitate* are o frecvență mai mare. Dacă în cazul unui program de *Sociologie*, *Practica* are o frecvență medie de 1, în cazul *Asistenței sociale*, în medie pe un program se fac 2 astfel de discipline.

La nivelul unui program de licență în *Asistență Socială* sunt predate 5 discipline care acoperă tematica *Politică socială/ Legislație*, respectiv 3 discipline despre *Teorii și cadre conceptuale*. În medie, 3 discipline sunt din domeniul psihologiei.

Tabel 7B. *Încadrarea conținuturilor programului de studii ASISTENȚĂ SOCIALĂ în arii tematice minore – (UE)*

Domeniul	Arii tematice minore	%	Frecvența medie/ program
AS	Politică socială /Legislație	7,7%	4,7
AS	Teorii / cadre conceptuale	6,1%	3,7
COMPL	Psihologie + ramuri	5,0%	3,0

AS	Administrare / Management	3,9%	2,3
AS	Cercetare	3,9%	2,3
	Practica	3,6%	2,2
AS	Copii și familii/ Bunăstarea copilului și a familiei	3,3%	2,0
AS	Managementul de caz și munca cu cazul	3,0%	1,8
AS	Grupul de lucru/ Terapia de grup	2,8%	1,7
AS	Economie /Bunăstare publică	2,8%	1,7
AS	Aspecte etice și legale	2,5%	1,5
AS	Drepturile civile/ legale	2,5%	1,5
AS	Sănătatea mintală și boli psihice/ Psihopatologie	2,2%	1,3
SOC	Teorii, idei și sisteme	2,2%	1,3
	Limba străină	1,9%	1,2
AS	Organizare comunitară/ Dezvoltare comunitară	1,9%	1,2
AS	Justiție penală și violență	1,9%	1,2
	Teza finală	1,7%	1,0
SOC	Metode/instrumente de cercetare	1,7%	1,0
SOC	Personalitate și roluri sociale	1,7%	1,0
AS	Organizații/asociații și agenții	1,4%	0,8
AS	Adicții	1,4%	0,8
AS	Îmbătrânirea și vârstnicii	1,4%	0,8
AS	Sănătate și îngrijirea sănătății	1,4%	0,8
SOC	Servicii de asistență socială și protecție socială	1,4%	0,8
AS	Istoric	1,1%	0,7
AS	Dizabilități/ Retardare mentală	1,1%	0,7
AS	Educație/ Școli	1,1%	0,7
AS	Populații speciale	1,1%	0,7
SOC	Antropologie socială	1,1%	0,7
SOC	Sociologia genului și a relațiilor de gen	1,1%	0,7
COMPL	Drept	1,1%	0,7
AS	Educație, supervizare și formare profesională	0,8%	0,5
AS	Practici clinice/ Psihoterapie	0,8%	0,5
AS	Probleme internaționale	0,8%	0,5
SOC	Interacțiune în cadrul grupurilor (mici)	0,8%	0,5
SOC	Cultura (rudenie, forme de organizare socială, coeziune socială)	0,8%	0,5
SOC	Comunicare	0,8%	0,5
SOC	Stratificare socială / mobilitate	0,8%	0,5
SOC	Sociologia criminalității	0,8%	0,5
SOC	Programe și sisteme de servicii sociale	0,8%	0,5
COMPL	Științe politice	0,8%	0,5
AS	Relații interpersonale	0,6%	0,3
AS	Terapie familială și de cuplu	0,6%	0,3
AS	Acțiune sociala/ Lobby	0,6%	0,3
SOC	Metodologie (conceptual și epistemologic)	0,6%	0,3
SOC	Metode statistice	0,6%	0,3
SOC	Istoria și starea actuală a sociologiei	0,6%	0,3
SOC	Identitatea grupului social și a relațiilor între grupuri	0,6%	0,3
SOC	Schimbare socială și dezvoltare economică	0,6%	0,3
SOC	Interacțiunile dintre societăți, popoare și state	0,6%	0,3

SOC	Statul bunăstării	0,6%	0,3
SOC	Generații / relații între generații	0,6%	0,3
SOC	Sociologia familiei, căsătoriei și divorțului	0,6%	0,3
SOC	Sociologie medicală și a îngrijirii sănătății	0,6%	0,3
SOC	Gerontologie socială	0,6%	0,3
SOC	Interacțiuni de mediu	0,6%	0,3
COMPL	Antropologie, etnografie	0,6%	0,3
COMPL	Economie, management, afaceri	0,6%	0,3
COMPL	Filosofie	0,6%	0,3
AS	Probleme de resurse umane	0,3%	0,2
AS	Servicii ocupaționale/ industriale	0,3%	0,2
AS	Ocuparea forței de muncă	0,3%	0,2
AS	Probleme rural/ urban	0,3%	0,2
SOC	Sociologii cognitive / interpretative, interacționism simbolic și etnometodologie	0,3%	0,2
SOC	Sociologie urbană	0,3%	0,2
SOC	Poliție, drept penal, probleme de corecție	0,3%	0,2
SOC	Demografie (studiile populației)	0,3%	0,2
SOC	Sociologia copilului	0,3%	0,2
SOC	Adolescență și tineret	0,3%	0,2
SOC	Socializare	0,3%	0,2
SOC	Delincvență juvenilă	0,3%	0,2
SOC	Practica sociologică (clinică și aplicată)	0,3%	0,2
SOC	Negociere, rezolvarea disputelor	0,3%	0,2
SOC	Studii asupra sărăciei	0,3%	0,2
SOC	Studii feministe	0,3%	0,2
COMPL	Comunicare, multimedia	0,3%	0,2
COMPL	Informatică	0,3%	0,2
COMPL	Istorie	0,3%	0,2

Disciplinele care acoperă subiecte din ariile tematice minore precum *Politici privind resursele umane* și *Programele strategice de dezvoltare a resurselor umane* obțin cele mai mari frecvențe în cazul analizei realizate asupra disciplinelor programelor de studii *Gestiunea/Managementul Resurselor Umane*. Astfel, în medie, în cadrul unui program de masterat sunt predate 4 discipline care se regăsesc în aria tematică privind *Politicile de resurse umane* și 2 discipline cu subiecte privind *Programele strategice de dezvoltare a resurselor umane*. Este interesant procentul mare obținut în cazul cursurilor de limbi străine, dar și valoarea obținută în cazul disciplinelor complementare care vizează domeniul *Economie*. În privința cursurilor de limba străină, procentul ridicat se datorează ofertei mari de discipline opționale pe acest subiect. Astfel, la nivelul unui program, studenții au posibilitatea de a alege dintr-un număr mare de cursuri de limbă, urmând să parcurgă doar unele dintre ele. Este important de subliniat faptul că disciplinele din cadrul programelor de licență de *Sociologie*, respectiv *Asistență Socială*, nu își găsesc încadrări în ariile tematice aferente *Gestiunii/ Managementului Resurselor Umane*, în schimb cele de la masterul *Gestiunea/ Managementul Resurselor Umane* sunt încadrate și în arii tematice minore specifice Sociologiei, respectiv Asistenței sociale.

Tabel 8B. *Încadrarea conținuturilor programului de studii GESTIUNEA RESURSELOR UMANE în arii tematice minore - (UE)*

Domeniul	Arii tematice minore	%	Frecvența medie/ program
	Limba străină	10,8%	3,7
GRU	Politici de resurse umane	7,9%	2,7
GRU	Programe strategice de dezvoltare a resurselor umane	5,9%	2,0
GRU	Relațiile cu angajații	5,9%	2,0
COMPL	Economie, management, afaceri	5,9%	2,0
GRU	Politici, practici, proceduri, controale de gestionare a recrutării	5,4%	1,8
GRU	Îmbunătățirea competențelor și abilităților angajaților, dezvoltarea carierei	5,4%	1,8
GRU	Relațiile de muncă	4,4%	1,5
SOC	Interacțiune în cadrul grupurilor (mici)	3,4%	1,2
GRU	Selecția și angajarea personalului	3,4%	1,2
GRU	Managementul performanței	3,4%	1,2
	Teza finală	3,0%	1,0
SOC	Metodologie (conceptual și epistemologic)	3,0%	1,0
SOC	Metode statistice	2,5%	0,8
SOC	Locuri de muncă, organizarea muncii, spații de munca și sindicate	2,5%	0,8
SOC	Structura birocratică / sociologie organizațională	2,5%	0,8
COMPL	Psihologie + ramuri	2,5%	0,8
SOC	Metode/ instrumente de cercetare	2,0%	0,7
GRU	Salarii, premii, pachete salariale	2,0%	0,7
GRU	Legislația privind conceptul, practicile și tehnicile de clasificare a RU	1,5%	0,5
GRU	Alte forme de compensare	1,5%	0,5
GRU	Identificarea, atragerea și menținerea resurselor umane de calitate și diversificate	1,5%	0,5
	Practica	1,0%	0,3
AS	Aspecte etice și legale	1,0%	0,3
SOC	Statul bunăstării	1,0%	0,3
GRU	Alcătuirea organigramelor (designul organizațiilor)	1,0%	0,3
GRU	Dezvoltarea, administrarea și evaluarea programelor de învățare și dezvoltare a resurselor umane	1,0%	0,3
GRU	Sisteme informaționale (baze de date) de resurse umane în plan local	1,0%	0,3
AS	Educație, supervizare și formare profesională	0,5%	0,2
AS	Administrare / Management	0,5%	0,2
AS	Economie /Bunăstare publică	0,5%	0,2
SOC	Metode computerizate, mass-media și aplicații	0,5%	0,2
SOC	Teorii, idei și sisteme	0,5%	0,2
SOC	Sociologia afacerilor și antreprenoriatului	0,5%	0,2
SOC	Schimbare socială și dezvoltare economică	0,5%	0,2
SOC	Comportamentul colectiv	0,5%	0,2
SOC	Indicatori sociali	0,5%	0,2
SOC	Sociologia eticii și luarea deciziilor etice	0,5%	0,2
GRU	Aplicarea sistemului de salarizare	0,5%	0,2
GRU	Pensionare	0,5%	0,2

GRU	Sisteme informaționale (baze de date) de resurse umane în plan național, regional	0,5%	0,2
COMPL	Comunicare, multimedia	0,5%	0,2
COMPL	Documentare științifică	0,5%	0,2
COMPL	Drept	0,5%	0,2

Comparativ cu analiza realizată în cazul programelor de licență *Asistență Socială*, frecvența cea mai mare a disciplinelor programelor de masterat *Managementul serviciilor sociale* o obținem în cazul ariei tematice minore *Cercetare*. Cu alte cuvinte, la nivel de masterat activitatea se centrează mai mult pe domeniul cercetării față de cursurile prevăzute la nivel de licență. În medie, sunt predate 2 discipline care vizează *Cercetarea*. Subiecte care se încadrează în ariile tematice privind *Teoriile și cadrele conceptuale* și *Politica socială și legislație* obțin și ele o frecvență destul de ridicată. În medie, sunt 2 astfel de discipline în planurile de învățământ. Față de programele la nivel de licență în *Asistență Socială*, *Practica de specialitate* obține o valoare mai mică. Trebuie să subliniem faptul că disciplinele predate la nivel de masterat în *Managementul serviciilor sociale* nu acoperă decât într-o mică măsură aria tematică vizată de disciplinele complementare.

Tabel 9B. *Încadrarea conținuturilor programului de studii MANAGEMENTUL SERVICIILOR SOCIALE/ SERVICII DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ în arii tematice minore - (UE)*

Domeniul	Arii tematice minore	%	Frecvența medie/ program
AS	Cercetare	8,8%	2,2
AS	Teorii/ Cadre conceptuale	8,2%	2,0
AS	Politica socială/ Legislație	8,2%	2,0
AS	Managementul de caz și munca cu cazul	6,1%	1,5
AS	Copii și familii/ Bunăstarea copilului și a familiei	6,1%	1,5
AS	Administrare/ Management	4,1%	1,0
AS	Organizare comunitară/ Dezvoltare comunitară	4,1%	1,0
	Teza finală	3,4%	0,8
AS	Educație, supervizare și formare profesională	3,4%	0,8
AS	Aspecte etice și legale	3,4%	0,8
SOC	Metode/ instrumente de cercetare	3,4%	0,8
	Practica	2,0%	0,5
AS	Organizații/ asociații și agenții	2,0%	0,5
AS	Practici clinice/ Psihoterapie	2,0%	0,5
AS	Terapie familială și de cuplu	2,0%	0,5
AS	Grupul de lucru/ Terapia de grup	2,0%	0,5
AS	Îmbătrânirea și vârstnicii	2,0%	0,5
AS	Justiție penală și violență	2,0%	0,5
AS	Drepturile civile/ legale	2,0%	0,5
AS	Economie/ Bunăstare publică	2,0%	0,5
SOC	Metodologie (conceptual și epistemologic)	2,0%	0,5
AS	Sănătate și îngrijirea sănătății	1,4%	0,3
AS	Sănătatea mintală și boli psihice/ Psihopatologie	1,4%	0,3
AS	Probleme internaționale	1,4%	0,3
AS	Relații interpersonale	0,7%	0,2

AS	Adicții	0,7%	0,2
AS	Dizabilități/ Retardare mentală	0,7%	0,2
AS	Ocuparea forței de muncă	0,7%	0,2
AS	Probleme rural/ urban	0,7%	0,2
AS	Populații speciale	0,7%	0,2
SOC	Metode statistice	0,7%	0,2
SOC	Interacțiuni în cadrul grupurilor (mici)	0,7%	0,2
SOC	Personalitate și roluri sociale	0,7%	0,2
SOC	Refugiați	0,7%	0,2
SOC	Antropologie socială	0,7%	0,2
SOC	Schimbare socială și dezvoltare economică	0,7%	0,2
SOC	Comunicare	0,7%	0,2
SOC	Generații/ relații între generații	0,7%	0,2
SOC	Demografie (studiile populației)	0,7%	0,2
SOC	Sociologia familiei, căsătoriei și divorțului	0,7%	0,2
SOC	Sociologia comunităților și regiunilor	0,7%	0,2
SOC	Indicatori sociali	0,7%	0,2
SOC	Studii asupra sărăciei	0,7%	0,2
SOC	Studii asupra violenței	0,7%	0,2
SOC	Sociologia genului și a relațiilor de gen	0,7%	0,2
COMPL	Antropologie, etnografie	0,7%	0,2
COMPL	Psihologie + ramuri	0,7%	0,2
COMPL	Drept	0,7%	0,2

Tipul disciplinelor

Ponderea disciplinelor în funcție de tipul acestora corespunde cu metodologiile valabile pentru elaborarea planurilor de învățământ. Ca atare, ponderea cea mai mare o au disciplinele obligatorii, urmate de cele opționale și apoi de cele facultative. Se poate observa că în procent de aproximativ 60%, la nivel de licență sunt prevăzute discipline obligatorii, în schimb, la nivelul programelor de masterat, *Managementul Resurselor Umane* are prevăzut un număr mai mare de discipline obligatorii comparativ cu masterul de *Managementul Serviciilor Sociale*.

Tabel 10B. *Ponderea tipului disciplinelor pe domenii (UE)*

Domeniul de studii	Tipul disciplinei (obligatorie, opțională, facultativă)		
	obligatorie	opțională	facultativă
Licență Sociologie	59,7%	40,3%	0,0%
Licență Asistență Socială	61,0%	26,5%	12,6%
Master GRU	67,2%	32,8%	0,0%
Master MSS AS	43,8%	56,2%	0,0%

Analiza competențelor aferente programele de studii din universitățile din Uniunea Europeană

Analiza conținuturilor educaționale regăsite în cadrul programelor de studii a implicat evaluarea competențelor specifice, respectiv celor transversale, specificate în cadrul fișelor disciplinelor. La acest nivel, studiul nostru a întâmpinat dificultăți datorate lipsei de informații disponibile online. Prin urmare, rezultatele sumare prezentate aici au doar o valoare tentativă, ele neputând pretinde a constitui o descriere validă a conținuturilor analizate.

Prezentăm în cele ce urmează procentele generale obținute pe domeniile de studii vizate în cadrul proiectului. Tabelele cuprind procentele obținute pentru competențele menționate ca fiind transmise. Cu alte cuvinte, de exemplu, pentru programele de studii de *Sociologie*, în 86% dintre cazuri disciplinele identificate transmit competențe descriptive.

Potrivit datelor, se poate observa că la nivelul programelor de licență, disciplinele urmăresc transmiterea cu precădere a competențelor descriptive, respectiv celor explicative. În cazul programelor de masterat obținem un procent mai mare în cazul competențelor funcționale. Procentele cele mai reduse sunt înregistrate în cazul competențelor comportamentale.

Tabel 11B. *Ponderea competențelor specifice pe domenii (UE)*

Domeniul de studii	COMPETENȚE SPECIFICE (% Da)			
	A.Descriptive	B.Explicative	C.Funcționale	D.Comportamentale
Licență Sociologie	86,6%	83,6%	53,4%	29,4%
Licență Asistență Socială	91,0%	90,3%	75,2%	43,4%
Master GRU	73,3%	85,1%	87,1%	57,4%
Master MSS AS	83,6%	70,1%	85,1%	32,8%

În ceea ce privește competențele transversale, cele strategice se află pe primul loc. Procentul cel mai scăzut îl obținem în cazul competențelor IT.

Tabel 12B. *Ponderea competențelor transversale pe domenii (UE)*

Domeniul de studii	COMPETENȚE TRANSVERSALE (% Da)				
	A.Atitudinale	B.Strategice	C.Sociale	D.Comunicare	E.IT
Licență sociologie	32,8%	50,0%	26,5%	33,2%	13,9%
Licență Asistență Socială	72,4%	75,2%	38,6%	45,5%	1,4%
Master GRU	59,4%	80,2%	56,4%	52,5%	10,9%
Master MSS AS	44,8%	37,3%	31,3%	47,8%	3,0%

Analiza temelor studiate în cadrul programele de studii din universitățile din România

Prin realizarea analizei de conținut pe cele 14 programe de studii derulate în cele 3 universități de cercetare avansată și educație din România, selectate pentru cele două cicluri de învățământ (licență și masterat), a fost identificat un număr total de 524 de discipline, distribuite astfel în funcție de domeniul de studii: 184 discipline pentru domeniul *Sociologie*, 171 discipline aferente domeniului *Asistență Socială*, 123 discipline selectate pentru domeniul *Gestiunea Resurselor Umane*, respectiv 46 specifice *Managementului Serviciilor Sociale/ Servicii de Asistență Socială*.

O analiză asupra numărului mediu de discipline pentru fiecare program de studii în parte relevă faptul că ponderea cea mai ridicată a disciplinelor identificate se regăsește în cazul programelor de *Sociologie* (61 discipline), în timp ce în cazul programelor organizate pe domeniul *Managementul Serviciilor Sociale/ Servicii de Asistență Socială* numărul mediu de discipline este de doar 23.

Tabel 13B. *Numărul disciplinelor incluse în analiză, pe domenii (RO)*

COD	Domeniul de studii	Număr programe	Numărul disciplinelor identificate	Ponderea disciplinelor identificate	Numărul mediu de discipline/program
SOC	Licență Sociologie	3	184	35,1 %	61
AS	Licență Asistență Socială	3	171	32,6 %	57

GRU	Master Gestiunea Resurselor Umane	6	123	23,5 %	21
MSS	Master Managementul Serviciilor Sociale/ Servicii de asistență socială	2	46	8,8 %	23
Total		14	524	100 %	

În primul rând, analiza de conținut a disciplinelor a urmărit încadrarea tematică a acestora în funcție de *Schema de clasificare pe Domeniu*. Datele obținute evidențiază o încadrare corespundentă a disciplinelor în funcție de domenii de studii; majoritatea disciplinelor regăsite la nivelul unui program de studii sunt clasificate pe baza schemei generale pe Domeniile corespunzătoare acestora. Astfel, la nivel de licență, aproximativ 73% dintre disciplinele predate la nivelul programelor de *Sociologie* sunt regăsite în Schema de clasificare a Sociologiei, iar 62% dintre disciplinele aferente programelor de *Asistență Socială* sunt încadrate tematic în Schema corespunzătoare acestui domeniu. Situația încadrării tematice a disciplinelor este similară și la nivel de masterat, unde aproximativ 51% dintre disciplinele predate în cadrul programelor de *Gestiunea Resurselor Umane*, iar 70% din cele regăsite în cazul programelor de *Managementul Serviciilor Sociale/Servicii de Asistență Socială* sunt clasificate în conformitate cu Schemele tematice ale domeniilor respective.

Pentru o analiză sintetică, discipline precum Limba străină, Practica de specialitate, Teza finală alături de discipline complementare (economie, psihologie, drept etc.) au fost postcodificate. Aceste discipline au fost identificate la nivelul tuturor programelor de studii, în proporții variabile, cea mai mare pondere fiind înregistrată în cazul programelor de studii de la nivel de licență *Asistență Socială* (aproximativ 25%), iar cea mai mică valoare fiind regăsită la programele masterale de *Managementul Serviciilor Sociale/Servicii de Asistență Socială* (aproximativ 7%).

Este interesant de semnalat faptul că nici una dintre disciplinele predate la nivelul programelor de *Asistență Socială* (licență) nu a fost clasificată pe baza Schemei de încadrare tematică aferentă domeniului *Gestiunea Resurselor Umane*. Și în cazul programelor de *Sociologie*, respectiv programelor masterale de *Managementul Serviciilor Sociale/ Servicii de Asistență Socială*, procentul disciplinelor încadrate pe această Schemă tematică este scăzut, ceea ce sugerează că studenților și masteranzilor acestor specializări nu le sunt transmise deloc sau în proporții scăzute competențe aferente domeniului de resurse umane.

Disciplinele încadrate în ariile tematice clasificate în alte Scheme decât cele corespunzătoare domeniului în care sunt predate sunt regăsite în proporții variabile în cadrul programelor de studii. Astfel, aproximativ 5% dintre disciplinele predate la *Sociologie* sunt clasificate tematic pe baza Schemei pentru domeniul *Asistență Socială*, în timp ce 13% dintre disciplinele din cadrul programului de *Asistență Socială* se încadrează în Schema de categorii a domeniului *Sociologie*. La nivel de masterat, în cazul programelor de *Gestiunea Resurselor Umane* (28% dintre discipline), respectiv al celor de *Managementul Serviciilor Sociale/ Servicii de Asistență Socială* (19% dintre discipline), se evidențiază o proporție ridicată a disciplinelor clasificate conform Schemei de categorii aferentă domeniului *Sociologie*. Prin urmare, în cazul acestor programe de studii se pune accent ridicat pe transmiterea competențelor aferente sociologiei.

Tabel 14B. *Raportul dintre domeniul ariei tematice și domeniul programului de studii (RO)*

	Schema de clasificare a ariilor tematice pe DOMENIU			
	AS	SOC	GRU	Postcodificat
Licență Sociologie	5,2%	72,7%	2,2%	19,9%
Licență Asistență socială	62%	13,4%	0%	24,5%
Master Gestiunea/ Managementul Resurselor Umane	1,2%	28,3%	51,4%	19,1%
Master Managementul Serviciilor Sociale/ Servicii de Asistență Socială	70,1%	19,5%	3,9%	6,5%

Analiza ariilor tematice prevăzute în cadrul programelor de studii a vizat și clasificarea disciplinelor în funcție de *Schema ariilor tematice Majore*. Conform datelor, în cazul programelor de *Sociologie* accentul se pune pe predarea disciplinelor cu referire la *Metodologie și tehnici de cercetare* (12%), urmate de cele de *Istorie și teorie* (10%). Cu toate acestea, este de remarcat faptul că procentul cel mai ridicat (aproximativ 14%) se înregistrează pentru disciplinele complementare ce acoperă o paletă largă de tematici (economie, drept, psihologie etc.). Prin urmare, această situație sugerează că în predare accentul este pus pe transmiterea competențelor aferente acestor domenii de studii.

În cazul programelor de studii la nivel de licență *Asistență socială*, respectiv programelor masterale de *Managementul Serviciilor Sociale/ Servicii de Asistență Socială* valoarea cea mai ridicată este înregistrată pentru disciplinele de *Teorie și practică în asistență socială*. Pentru programul de *Asistență Socială* accentul se pune, de asemenea, pe disciplinele aferente temei *Aria de servicii* (aproximativ 19%) și pe *Practica de specialitate* (13%).

Pentru programele de *Gestiunea Resurselor Umane*, disciplinele care cuprind subiecte din sfera *Managementului performanței/ Relațiile cu angajații/ Relațiile de muncă* obțin cel mai ridicat procent (19%). De asemenea, disciplinele complementare se regăsesc în proporție de 11%.

Tabel 15B. *Încadrarea conținuturilor programelor de studii grupate pe domenii în teme majore (RO)*

CLASIF. PE DOMENIU	Arii tematice MAJORE	Licență Socio-logie	Licență Asistență socială	Master GRU	Master MSS
AS	PROFESIA DE ASISTENT SOCIAL	0,0%	6,0%	,6%	16,9%
AS	TEORIE și PRACTICA AS	2,2%	25,0%	0,0%	35,1%
AS	ARIA DE SERVICII	1,3%	18,5%	0,0%	6,5%
AS	PROBLEME SOCIALE	1,7%	12,5%	,6%	11,7%
SOC	METODOLOGIE și TEHNICI DE CERCETARE	12,1%	2,3%	10,4%	7,8%
SOC	SOCIOLOGIE: ISTORIE și TEORIE	10,0%	0,9%	0,6%	0,0%
SOC	PSIHOLOGIE SOCIALĂ	5,6%	0,5%	2,9%	0,0%
SOC	INTERACȚIUNI DE GRUP	0,4%	0,5%	0,6%	0,0%
SOC	CULTURA și STRUCTURA SOCIALĂ	5,6%	0,5%	0,0%	0,0%
SOC	ORGANIZARE COMPLEXĂ	1,7%	0,9%	5,8%	0,0%
SOC	SCHIMBARE SOCIALĂ și DEZVOLTARE ECONOMICĂ	2,2%	0,0%	0,0%	0,0%
SOC	FENOMENE DE MASĂ	7,4%	2,3%	2,9%	3,9%

SOC	SOCIOLOGIE POLITICĂ / INTERACȚIUNI	5,2%	0,0%	0,0%	0,0%
SOC	DIFERENȚIERE SOCIALĂ	1,3%	0,0%	0,0%	0,0%
SOC	SOCIOLOGIE RURALĂ și AGRICULTURĂ	1,3%	0,0%	0,0%	0,0%
SOC	SOCIOLOGIE URBANĂ	1,3%	0,0%	0,0%	0,0%
SOC	SOCIOLOGIA LIMBAJULUI și A ARTELOR	1,3%	0,0%	0,0%	0,0%
SOC	SOCIOLOGIA EDUCAȚIEI	0,4%	0,5%	0,0%	0,0%
SOC	SOCIOLOGIA RELIGIEI	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%
SOC	CONTROL SOCIAL	2,6%	0,9%	0,0%	0,0%
SOC	DEMOGRAFIE și BIOLOGIE UMANĂ	1,7%	0,9%	0,6%	0,0%
SOC	FAMILIE și SOCIALIZARE	3,0%	0,9%	0,0%	0,0%
SOC	SOCIOLOGIA SĂNĂTĂȚII și MEDICALĂ	0,9%	0,0%	0,0%	0,0%
SOC	PROBLEME SOCIALE și DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ	3,9%	1,9%	0,0%	5,2%
SOC	DEZVOLTARE COMUNITARĂ/ REGIONALĂ	0,9%	0,0%	0,6%	0,0%
SOC	POLITICĂ, PLANIFICARE, PROGNOZĂ	1,3%	0,5%	4,0%	2,6%
SOC	STUDII ASUPRA SĂRĂCIEI	0,4%	0,0%	0,0%	0,0%
SOC	STUDII FEMINISTE / DE GEN	1,3%	0,0%	0,0%	0,0%
GRU	CLASIFICAREA RESURSELOR UMANE	0,0%	0,0%	2,3%	0,0%
GRU	COMPENSAREA ACTIVITĂȚII RESURSEI UMANE	0,0%	0,0%	4,0%	0,0%
GRU	BENEFICIILE ANGAJAȚILOR	0,0%	0,0%	1,7%	0,0%
GRU	RECRUTARE și PLASAMENT	0,9%	0,0%	5,8%	1,3%
GRU	DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE	0,4%	0,0%	11,0%	0,0%
GRU	MANAGEMENTUL PERFORMANȚEI/ RELAȚIILE CU ANGAJAȚII/ RELAȚIILE DE MUNCĂ	0,0%	0,0%	19,1%	2,6%
GRU	SISTEMUL INFORMAȚIONAL DE RESURSE UMANE	0,0%	0,0%	2,3%	0,0%
GRU	POLITICI DE RESURSE UMANE	0,9%	0,0%	5,2%	0,0%
POSTCODIF.	Practica	3,5%	13,4%	3,5%	2,6%
POSTCODIF.	Limba străină	2,6%	4,2%	1,2%	2,6%
POSTCODIF.	Teza finală	0,0%	0,0%	1,7%	0,0%
POSTCODIF.	Complementare	13,9%	6,9%	12,7%	1,3%

Pentru o mai bună evidențiere a clasificării disciplinelor potrivit *Schemei ariilor tematice Minore*, datele au fost analizate și prezentate separat pe domeniile de studii. Astfel, pentru programele de studii de *Sociologie*, datele rezultate în urma analizei disciplinelor sugerează o situație similară cu cea evidențiată anterior. Prin urmare, subiectele aferente temei *Teorii, idei și sisteme* înregistrează cel mai ridicat procent (6,5%), urmate de teme de metodologie - *Metode/ instrumente de cercetare* (aproximativ 5%). De asemenea, și prin această analiză se evidențiază accentul ridicat pus pe

disciplinele complementare – *Economie, management, afaceri* (aproape 5%). Poate fi semnalat faptul că discipline aferente schemei tematice pe domeniul *Gestiunea Resurselor Umane* înregistrează cele mai scăzute procente (sub 1%).

Analiza frecvenței medii pe program de *Sociologie* indică faptul că regăsim 5 discipline cu privire la subiecte de *Teorii, idei și sisteme* la nivelul unui astfel de program de studii la nivel de licență. Temele aferente subiectului *Metode/ instrumente de cercetare* se regăsesc în medie de 4 ori pe program de licență în *Sociologie*.

Tabel 16B. *Încadrarea conținuturilor programului de studii SOCIOLOGIE în arii tematice minore – (RO)*

Domeniu	Arii tematice minore	%	Frecvența medie/program
SOC	Teorii, idei și sisteme	6,5%	5,0
SOC	Metode/ instrumente de cercetare	5,2%	4,0
COMPL.	Economie, management, afaceri	4,7%	3,7
SOC	Comunicare	4,3%	3,3
	Practica	3,4%	2,7
SOC	Interacțiune în cadrul grupurilor (mici)	3,4%	2,7
SOC	Cultura (rudenie, forme de organizare socială, coeziune socială)	3,0%	2,3
	Limba străină	2,6%	2,0
SOC	Metode statistice	2,6%	2,0
SOC	Istoria și starea actuala a sociologiei	2,6%	2,0
SOC	Antropologie socială	2,6%	2,0
SOC	Metodologie (conceptual și epistemologic)	2,2%	1,7
SOC	Opinie publică	2,2%	1,7
SOC	Sociologia sistemelor politice, a politicii și puterii	2,2%	1,7
SOC	Structura birocratică / sociologie organizațională	1,7%	1,3
SOC	Schimbare socială și dezvoltare economică	1,7%	1,3
SOC	Interacțiunile dintre societăți, popoare și state	1,7%	1,3
SOC	Demografie (studiile populației)	1,7%	1,3
SOC	Practica sociologică (clinică și aplicată)	1,7%	1,3
COMPL.	Informatică	1,7%	1,3
SOC	Metode computerizate, mass-media și aplicații	1,3%	1,0
SOC	Sociologii cognitive / interpretative, interacționism simbolic și etnometodologie	1,3%	1,0
SOC	Stratificare socială / mobilitate	1,3%	1,0
SOC	Sociologie rurală (sat, agricultură)	1,3%	1,0
SOC	Sociologie urbană	1,3%	1,0
SOC	Sociologia dreptului	1,3%	1,0
SOC	Poliție, drept penal, probleme de corecție	1,3%	1,0
SOC	Sociologia familiei, căsătoriei și divorțului	1,3%	1,0
SOC	Sociologia criminalității	1,3%	1,0
SOC	Sociologia genului și a relațiilor de gen	1,3%	1,0
COMPL.	Comunicare, multimedia	1,3%	1,0
COMPL.	Integrare europeană	1,3%	1,0
COMPL.	Drept	1,3%	1,0
AS	Teorii/ cadre conceptuale	0,9%	0,7

AS	Economie/ Bunăstare publică	0,9%	0,7
AS	Politica socială/ Legislație	0,9%	0,7
SOC	Modele: matematice și altele	0,9%	0,7
SOC	Personalitate și roluri sociale	0,9%	0,7
SOC	Naționalism	0,9%	0,7
SOC	Sociologia artei (creație și interpretare)	0,9%	0,7
SOC	Sociologia religiei	0,9%	0,7
SOC	Sociologia comunităților și regiunilor	0,9%	0,7
SOC	Negociere, rezolvarea disputelor	0,9%	0,7
GRU	Politici, practici, proceduri, controale de gestionare a recrutării	0,9%	0,7
GRU	Politici de resurse umane	0,9%	0,7
COMPL.	Antropologie, etnografie	0,9%	0,7
COMPL.	Psihologie + ramuri	0,9%	0,7
COMPL.	Filosofie	0,9%	0,7
AS	Administrare/ management	0,4%	0,3
AS	Managementul de caz și munca cu cazul	0,4%	0,3
AS	Cercetare	0,4%	0,3
AS	Adicții	0,4%	0,3
AS	Îmbătrânirea și vârstnicii	0,4%	0,3
AS	Copii și familii/ Bunăstarea copilului și a familiei	0,4%	0,3
SOC	Macrosociologie: analiza societăților ca întreg	0,4%	0,3
SOC	Sociologie comparativă și istorică	0,4%	0,3
SOC	Identitatea grupului social și a relațiilor între grupuri	0,4%	0,3
SOC	Structuri de piață și comportamentul consumatorilor	0,4%	0,3
SOC	Sociologia timpului liber și turismului	0,4%	0,3
SOC	Cultura populară/ de masă (contemporană)	0,4%	0,3
SOC	Statul bunăstării	0,4%	0,3
SOC	Sociologia literaturii	0,4%	0,3
SOC	Sociologia educației	0,4%	0,3
SOC	Sociologia copilului	0,4%	0,3
SOC	Adolescență și tineret	0,4%	0,3
SOC	Sociologia comportamentului sexual	0,4%	0,3
SOC	Socializare	0,4%	0,3
SOC	Sociologie medicală și a îngrijirii sănătății	0,4%	0,3
SOC	Psihiatrie socială (sănătate mentală)	0,4%	0,3
SOC	Uzul și abuzul de substanțe / abuz și comportamente compulsive	0,4%	0,3
SOC	Programe și sisteme de servicii sociale	0,4%	0,3
SOC	Victimologie (viol, violența în familie, abuz asupra copilului)	0,4%	0,3
SOC	Indicatori sociali	0,4%	0,3
SOC	Studii asupra sărăciei	0,4%	0,3
GRU	Programe strategice de dezvoltare a resurselor umane	0,4%	0,3
COMPL.	Documentare științifică	0,4%	0,3
COMPL.	Științe politice	0,4%	0,3

În cazul disciplinelor care se regăsesc la nivelul programelor de studii organizate pe *Asistență Socială*, se observă faptul că *Practica* obține cea mai mare pondere (13%), urmată de discipline aferente temelor *Managementul de caz și munca cu cazul*, respectiv *Politica socială/ Legislație*, fiecare cu un procent de aproximativ 6%.

Din cadrul disciplinelor postcodificate, *Limba străină* ocupă un loc important la nivelul acestor programe de studii (4%), iar dintre disciplinele complementare *Psihologia* și ramurile sale înregistrează un procent de aproximativ 4%.

Analiza pe frecvențe indică faptul că se regăsesc în medie aproximativ 10 discipline de *Practică* în cadrul programului de licență în *Asistență Socială*, urmate de un număr de 4 discipline cu privire la subiectul *Managementul de caz și munca cu cazul*, respectiv *Politică socială/ Legislație*.

Tabel 17B. *Încadrarea conținuturilor programului de studii ASISTENȚĂ SOCIALĂ în arii tematice minore - (RO)*

Domeniu	Arii tematice minore	%	Frecvența medie/program
	Practica	13,4%	9,7
AS	Managementul de caz și munca cu cazul	5,6%	4,0
AS	Politică socială/Legislație	5,6%	4,0
AS	Cercetare	4,6%	3,3
AS	Justiție penală și violență	4,6%	3,3
	Limba străină	4,2%	3,0
AS	Teorii / cadre conceptuale	3,7%	2,7
COMPL.	Psihologie + ramuri	3,7%	2,7
AS	Terapie familială și de cuplu	3,2%	2,3
AS	Copii și familii/ Bunăstarea copilului și a familiei	3,2%	2,3
AS	Administrare/ management	2,8%	2,0
AS	Grupul de lucru/ Terapia de grup	2,8%	2,0
AS	Sănătate și îngrijirea sănătății	2,3%	1,7
AS	Ocuparea forței de muncă	2,3%	1,7
AS	Aspecte etice și legale	1,9%	1,3
AS	Îmbătrânirea și vârstnicii	1,9%	1,3
AS	Servicii ocupaționale/ industriale	1,9%	1,3
SOC	Metode computerizate, mass-media și aplicații	1,9%	1,3
SOC	Comunicare	1,9%	1,3
AS	Educație, supervizare și formare profesională	1,4%	1,0
AS	Organizații/ asociații și agenții	1,4%	1,0
AS	Organizare comunitară/ Dezvoltare comunitară	1,4%	1,0
AS	Dizabilități/ Retardare mentală	1,4%	1,0
AS	Educație/ școli	1,4%	1,0
AS	Sănătatea mintală și boli psihice/ Psihopatologie	1,4%	1,0
AS	Drepturile civile/ legale	1,4%	1,0
AS	Populații speciale	1,4%	1,0
AS	Practici clinice/ Psihoterapie	0,9%	0,7
AS	Acțiune socială/ Lobby	0,9%	0,7
SOC	Teorii, idei și sisteme	0,9%	0,7
SOC	Asociații voluntare și filantropie	0,9%	0,7
SOC	Demografie (studiile populației)	0,9%	0,7
COMPL.	Antropologie, etnografie	0,9%	0,7
COMPL.	Drept	0,9%	0,7
AS	Istoric	0,5%	0,3
AS	Relații interpersonale	0,5%	0,3

AS	Probleme de resurse umane	0,5%	0,3
AS	Adicții	0,5%	0,3
AS	Economie/ Bunăstare publică	0,5%	0,3
AS	Probleme internaționale	0,5%	0,3
SOC	Metode statistice	0,5%	0,3
SOC	Personalitate și roluri sociale	0,5%	0,3
SOC	Identitatea grupului social și a relațiilor între grupuri	0,5%	0,3
SOC	Cultura (rudenie, forme de organizare socială, coeziune socială)	0,5%	0,3
SOC	Comportamentul colectiv	0,5%	0,3
SOC	Sociologia educației	0,5%	0,3
SOC	Sociologia dreptului	0,5%	0,3
SOC	Poliție, drept penal, probleme de corecție	0,5%	0,3
SOC	Sociologia comportamentului sexual	0,5%	0,3
SOC	Sociologia familiei, căsătoriei și divorțului	0,5%	0,3
SOC	Sociologia criminalității	0,5%	0,3
SOC	Delinvența juvenilă	0,5%	0,3
SOC	Programe și sisteme de servicii sociale	0,5%	0,3
SOC	Victimologie (viol, violența în familie, abuz asupra copilului)	0,5%	0,3
SOC	Negociere, rezolvarea disputelor	0,5%	0,3
COMPL.	Comunicare, multimedia	0,5%	0,3
COMPL.	Informatică	0,5%	0,3
COMPL.	Filosofie	0,5%	0,3

Analiza realizată asupra disciplinelor predate în cazul programelor masterale de *Gestiunea Resurselor Umane* indică cea mai mare valoare înregistrată pentru subiectele aferente temelor de *Managementul performanței* (aproximativ 9%). Disciplinele care abordează teme din aria *Relațiilor cu angajații* obțin, de asemenea, procente ridicate (7%).

În cadrul acestui program de studii la nivel masteral se predau în medie 3 discipline ce acoperă subiectul *Managementul performanței*, în timp ce frecvența medie pe un program masteral de *Gestiunea/Managementul Resurselor Umane* este de 2 discipline cu privire la *Relațiile cu angajații*.

Tabel 18B. *Încadrarea conținuturilor programului de studii GESTIUNEA RESURSELOR UMANE în arii tematice minore - (RO)*

Domeniu	Arii tematice minore	%	Frecvența medie/program
GRU	Managementul performanței	8,7%	2,5
GRU	Relațiile cu angajații	6,9%	2,0
COMPL.	Economie, management, afaceri	6,4%	1,8
GRU	Politici de resurse umane	5,2%	1,5
GRU	Îmbunătățirea competențelor și abilităților angajaților, dezvoltarea carierei	4,6%	1,3
SOC	Metode/ instrumente de cercetare	4,0%	1,2
SOC	Metode statistice	4,0%	1,2
	Practica	3,5%	1,0
GRU	Politici, practici, proceduri, controale de gestionare a recrutării	3,5%	1,0
GRU	Dezvoltarea, administrarea și evaluarea programelor de învățare și dezvoltare a resurselor umane	3,5%	1,0

GRU	Relațiile de muncă	3,5%	1,0
COMPL.	Drept	3,5%	1,0
SOC	Structura birocratică / sociologie organizațională	2,9%	0,8
SOC	Comunicare	2,9%	0,8
GRU	Programe strategice de dezvoltare a resurselor umane	2,9%	0,8
SOC	Metodologie (conceptual și epistemologic)	2,3%	0,7
SOC	Negociere, rezolvarea disputelor	2,3%	0,7
GRU	Salarii, premii, pachete salariale	2,3%	0,7
	Teza finală	1,7%	0,5
SOC	Interacțiune în cadrul grupurilor (mici)	1,7%	0,5
SOC	Sociologia afacerilor și antreprenoriatului	1,7%	0,5
SOC	Sociologia eticii și luarea deciziilor etice	1,7%	0,5
GRU	Alte forme de compensare	1,7%	0,5
GRU	Sisteme informaționale (baze de date) de resurse umane în plan național, regional	1,7%	0,5
	Limba străină	1,2%	0,3
GRU	Legislația privind conceptul, practicile și tehnicile de clasificare a RU	1,2%	0,3
GRU	Aplicarea sistemului de salarizare	1,2%	0,3
GRU	Compensare prejudicii angajați	1,2%	0,3
GRU	Selecția și angajarea personalului	1,2%	0,3
GRU	Identificarea, atragerea și menținerea resurselor umane de calitate și diversificate	1,2%	0,3
COMPL.	Comunicare, multimedia	1,2%	0,3
COMPL.	Documentare științifică	1,2%	0,3
AS	Aspecte etice și legale	0,6%	0,2
AS	Ocuparea forței de muncă	0,6%	0,2
SOC	Teorii, idei și sisteme	0,6%	0,2
SOC	Personalitate și roluri sociale	0,6%	0,2
SOC	Sociologii cognitive/ interpretative, interacționism simbolic și etnometodologie	0,6%	0,2
SOC	Identitatea grupului social și a relațiilor între grupuri	0,6%	0,2
SOC	Locuri de muncă, organizarea muncii, spații de muncă și sindicate	0,6%	0,2
SOC	Analiza de rețea socială	0,6%	0,2
SOC	Demografie (studiile populației)	0,6%	0,2
SOC	Sociologia comunităților și regiunilor	0,6%	0,2
GRU	Asigurare de viață și de sănătate	0,6%	0,2
GRU	Sisteme informaționale (baze de date) de resurse umane în plan local	0,6%	0,2
COMPL.	Psihologie + ramuri	0,6%	0,2

În ceea ce privește disciplinele predate în cazul programelor masterale de *Managementul Serviciilor Sociale/Servicii de Asistență Socială*, frecvența cea mai mare este înregistrată pentru aria tematică minoră *Administrare/ Management* (19%), urmată de subiecte care urmăresc *Organizarea/ asociații și agenții* (aproximativ 12%). Ponderea cea mai scăzută la nivelul acestor programe este obținută pentru disciplinele complementare – *Economie, management, afaceri* (aproximativ 1%).

În cazul acestui program de studii regăsim în medie 8 discipline cu referire la subiectul *Administrare/Management*, respectiv 5 discipline cu privire la *Organizații/ asociații și agenții*.

Tabel 19B. *Încadrarea conținuturilor programului de studii MANAGEMENTUL SERVICIILOR SOCIALE/ SERVICII DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ în arii tematice minore - (RO)*

Domeniu	Arii tematice minore	%	Frecvența medie/program
AS	Administrare/ management	19,2%	7,5
AS	Organizații/ asociații și agenții	11,5%	4,5
AS	Cercetare	7,7%	3
AS	Sănătate și îngrijirea sănătății	6,4%	2,5
AS	Politica socială/ Legislație	6,4%	2,5
AS	Probleme de resurse umane	3,8%	1,5
AS	Organizare comunitară / Dezvoltare comunitară	3,8%	1,5
	Practica	2,6%	1
	Limba străină	2,6%	1
SOC	Metodologie (conceptual și epistemologic)	2,6%	1
SOC	Metode/ instrumente de cercetare	2,6%	1
SOC	Comunicare	2,6%	1
SOC	Servicii de asistență socială și protecție socială	2,6%	1
SOC	Programe și sisteme de servicii sociale	2,6%	1
AS	Aspecte etice și legale	1,3%	0,5
AS	Managementul de caz și munca cu cazul	1,3%	0,5
AS	Grupul de lucru/ Terapia de grup	1,3%	0,5
AS	Teorii/ cadre conceptuale	1,3%	0,5
AS	Drepturile civile/ legale	1,3%	0,5
AS	Economie/ Bunăstare publică	1,3%	0,5
AS	Probleme rural/ urban	1,3%	0,5
AS	Acțiune socială/ Lobby	1,3%	0,5
SOC	Metode statistice	1,3%	0,5
SOC	Metode computerizate, mass-media și aplicații	1,3%	0,5
SOC	Opinie publică	1,3%	0,5
SOC	Sociologie medicală și a îngrijirii sănătății	1,3%	0,5
SOC	Negociere, rezolvarea disputelor	1,3%	0,5
SOC	Sociologia eticii și luarea deciziilor etice	1,3%	0,5
GRU	Politici, practici, proceduri, controale de gestionare a recrutării	1,3%	0,5
GRU	Managementul performanței	1,3%	0,5
GRU	Relațiile de muncă	1,3%	0,5
COMPL.	Economie, management, afaceri	1,3%	0,5

Tipul disciplinelor

La nivelul programelor de studii de licență *Sociologie și Asistență Socială*, ponderea cea mai ridicată a disciplinelor în funcție de tipul acestora o dețin disciplinele obligatorii, urmate de cele opționale și de cele facultative. Conform metodologiilor de realizare a planurilor de învățământ, această situație ar fi de așteptat la nivelul oricărui program de studii. În schimb, datele nu evidențiază acest aspect și în cazul programelor de studii la nivel de masterat *Managementul serviciilor sociale* unde ponderea cea mai ridicată se înregistrează pentru disciplinele opționale (aproximativ 53%). În schimb, disciplinele facultative înregistrează cele mai scăzute valori, indiferent de programul de studii analizat.

Tabel 20B. *Ponderea tipului disciplinelor pe domenii (RO)*

Domeniul de studii	Tipul disciplinei (obligatorie. opțională. facultativă)		
	obligatorie	opțională	facultativă
Licență Sociologie	59,8%	35,3%	4,9%
Licență Asistență socială	77,1%	15,3%	7,6%
Master Managementul resurselor umane	75,3%	24,7%	0,0%
Master Managementul serviciilor sociale	40,0%	53,3%	6,7%

Analiza competențelor aferente programele de studii din universitățile din România

Analiza conținuturilor educaționale aferente programelor de studii prin prisma evaluării competențelor specifice, respectiv transversale, a întâmpinat dificultăți și în cazul universităților din România. Informațiile disponibile în acest sens au fost incomplete, ceea ce a generat un grad ridicat de inconsistență a valorilor calculate pentru aceste tipuri de discipline. Mai mult decât atât, la nivelul programelor de studii de licență *Asistență socială* și master *Managementul Serviciilor Sociale/ Servicii de Asistență Socială*, nu au putut fi analizate deloc rezultatele privind competențele specifice, respectiv transversale din cauza lipsei informațiilor în acest sens. Prin urmare, datele obținute au un grad relativ scăzut de relevanță științifică deoarece nu reprezintă o descriere validă și fidelă a conținuturilor educaționale analizate.

Datele disponibile evidențiază faptul că la nivelul programelor de studii de licență *Sociologie*, respectiv master *Gestiunea Resurselor Umane*, disciplinele predate urmăresc cu precădere transmiterea competențelor descriptive, urmate de cele explicative. Competențele funcționale înregistrează cele mai scăzute valori în cazul ambelor tipuri de programe de studii analizate.

Tabel 21B. *Ponderea competențelor specifice pe domenii (RO)*

Domeniul de studii	COMPETENȚE SPECIFICE (% Da)			
	A.Descriptive	B.Explicative	C.Funcționale	D.Comportamentale
Licență Sociologie	95,3%	88,3%	64,1%	18,8%
Master GRU	86,8%	81,1%	73,6%	34,0%

O situație similară regăsim și în cazul competențelor transversale: procente pentru acestea nu au putut fi calculate din cauza lipsei informațiilor în acest sens la nivelul programelor de licență *Asistență socială* și master *Managementul Serviciilor Sociale/ Servicii de Asistență Socială*. Rezultatele analizei indică un procent superior (86%) înregistrat pentru competențele atitudinale în cazul programelor de studii de licență *Sociologie*, urmate de cele strategice (aproximativ 77%). O situație interesantă se evidențiază la nivelul programelor masterale de *Gestiunea Resurselor Umane* unde disciplinele predate transmit în măsură egală competențe atitudinale, respectiv strategice. La nivelul tuturor programelor de studii, analiza sugerează că transmiterea competențelor IT către studenți și masteranzi este cea mai deficitară, înregistrând cele mai mici procente.

Tabel 22B. *Ponderea competențelor transversale pe domenii (RO)*

Domeniul de studii	COMPETENȚE TRANSVERSALE (% Da)				
	A.Atitudinale	B.Strategice	C.Sociale	D.Comunicare	E.IT
Licență Sociologie	86,2%	76,6%	11,7%	17,0%	16,0%
Master GRU	48,9%	48,9%	39,1%	37,0%	13,0%

Analiza ariilor tematice prevăzute în cadrul programelor de studii organizate în universitățile partenere

Pentru elaborarea de programe de studii mai bune pentru studenți prin dezvoltarea curriculară a 5 programe (două la nivel de licență și trei la nivel de master) și creșterea relevanței curriculei acestora pentru piața muncii este necesară abordarea comparativă a celor 3 eșantioane incluse în studiu: eșantionul disciplinelor analizate la nivelul programelor de studii organizate în universitățile din Uniunea Europeană, eșantionul disciplinelor analizate la nivelul programelor de studii organizate în universitățile de cercetare avansată și educație din România și eșantionul disciplinelor incluse în cadrul planurilor de învățământ ale programelor de studii organizate în universitățile partenere în proiect - Universitatea din Oradea și Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad.

În acest sens a fost evaluată oferta educațională a celor 6 programe de studii organizate în domeniile vizate prin proiect, în cadrul universităților partenere: 3 programe de studii derulate la nivel de licență, respectiv 3 programe de studii la nivel masteral.

Eșantionul disciplinelor identificate la nivelul acestor programe a inclus un număr total de 205 discipline, la nivel de licență și de masterat.

Tabel 23B. *Numărul disciplinelor incluse în analiză pe domenii – universități partenere*

COD	Domeniul de studii	Număr programe	Numărul disciplinelor identificate	Pondere disciplinelor identificate
SOC	Licență Sociologie (Univ. Oradea)	1	54	26,3 %
AS	Licență Asistență socială (Univ. Oradea și Univ. Arad)	2	92	44,9 %
GRU	Master Gestiunea Resurselor Umane (Univ. Oradea)	1	20	9,8 %
MSS	Master Managementul Serviciilor Sociale/ Servicii de Asistență Socială (Univ. Oradea și Univ. Arad)	2	39	19,0 %
Total		6	205	100 %

Din datele prezentate în tabelul de mai jos se observă următoarea distribuție a programelor de studii identificate pe cele două universități partenere în proiect:

Universitatea din Oradea organizează 2 programe de studii la nivel de licență în domeniile vizate prin proiect – *Sociologie*, respectiv *Asistență Socială*, iar la nivel masteral au fost identificate, de asemenea, 2 programe – *Gestiunea Resurselor Umane* și *Managementul Serviciilor Sociale*.

Universitatea „Aurel Vlaicu” din Arad organizează 1 program de studii la nivel de licență în *Asistență socială*, respectiv 1 program masteral – *Servicii de Asistență Socială*. Se observă că la nivelul acestei universități nu se derulează programe de studii în domeniul *Sociologie* sau *Resurse Umane*, nici la nivel de licență, nici la nivel de masterat.

Analiza încadrării tematice a disciplinelor conform Schemei de clasificare pe Domeniu evidențiază și în cazul universităților partenere în proiect o încadrare corectă a disciplinelor pe domeniu de studii, situație similară cu cea existentă pentru eșantionul selectat în cazul universităților din Uniunea Europeană și pentru cel selectat în cazul universităților din România. Astfel, 79% dintre disciplinele predate la nivel de licență pentru programul de *Sociologie* sunt regăsite în cazul Schemei

de clasificare a Sociologiei, aproximativ 72% dintre disciplinele existente pentru programele de *Asistență socială* sunt încadrate în conformitate cu Schema de clasificare a domeniului *Asistență socială*. Situația se păstrează similară și în cazul programelor organizate la nivel de masterat, încadrarea disciplinelor fiind în conformitate cu Schemele de clasificare a domeniilor respective.

Tabel 24B. *Raportul dintre domeniul ariei tematice și domeniul programului de studii – universități partenere*

	Schema de clasificare a ariilor tematice pe DOMENIU			
	AS	SOC	GRU	Postcodificat
Licență Sociologie	0,0%	79,1%	3,0%	17,9%
Licență Asistență socială	71,5%	18,1%	0,0%	10,4%
Master Gestiunea/ Managementul Resurselor Umane	4,0%	28,0%	48,0%	20,0%
Master Managementul Serviciilor Sociale/ Servicii de Asistență Socială	84,8%	13,6%	0,0%	1,5%

Analiza ariilor tematice prevăzute în cadrul programelor de studii organizate la nivelul universităților partenere în proiect a fost realizată și în funcție de *Schema ariilor tematice Majore*. La nivelul programului de licență *Sociologie* accentul în predare se pune în special pe subiecte aferente temei *Fenomene de masă* (aproximativ 16%), urmate de cele de *Istorie și teorie* (aproximativ 10%). În cazul acestui program de studii, disciplinele complementare înregistrează, de asemenea, o valoare ridicată (aproximativ 10%).

Pentru programele de studii de *Asistență Socială* derulate la nivelul universităților partenere în proiect subiectele aferente *Problemelor sociale*, respectiv cele de *Teorie și practică în asistență socială* obțin cele mai ridicate procente în urma încadrării disciplinelor conform Schemei ariilor tematice Majore.

La nivel masteral, în cadrul programului de *Gestiunea Resurselor Umane*, disciplinele predate pe tema *Managementul performanței/ Relațiile cu angajații/Relațiile de muncă* obțin cel mai mare procent, la o valoare egală cu cea înregistrată pentru disciplinele complementare.

Programele de studii de masterat *Managementul serviciilor sociale/ Servicii de asistență socială* derulate la nivelul universităților partenere pun accent ridicat pe predarea disciplinelor aferente temei *Teorie și practica în asistență socială*, respectiv *Probleme sociale*.

Tabel 25B. *Încadrarea conținuturilor programelor de studii grupate pe domenii în arii tematice majore – universități partenere*

CLASIF. PE DOMENIU	Arii tematice MAJORE	Licență Sociologie	Licență Asistență socială	Master GRU	Master MSS
AS	Profesia de asistent social	0,0%	9,7%	0,0%	13,6%
AS	Teorie și practica în Asistență Socială	0,0%	22,9%	4,0%	30,3%
AS	Aria de servicii	0,0%	15,3%	0,0%	12,1%
AS	Probleme sociale	0,0%	23,6%	0,0%	28,8%
SOC	Metodologie și tehnici de cercetare	9,0%	3,5%	8,0%	0,0%
SOC	Sociologie: istorie și teorie	10,4%	1,4%	0,0%	0,0%
SOC	Psihologie socială	3,0%	3,5%	0,0%	3,0%
SOC	Interacțiuni de grup	3,0%	0,7%	0,0%	0,0%

SOC	Cultură și structură socială	3,0%	0,0%	0,0%	0,0%
SOC	Organizare complexă	1,5%	0,0%	8,0%	1,5%
SOC	Schimbare socială și dezvoltare economică	3,0%	0,7%	0,0%	0,0%
SOC	Fenomene de masă	16,4%	0,7%	4,0%	1,5%
SOC	Sociologie politică / interacțiuni	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%
SOC	Diferențiere socială	0,0%	0,7%	0,0%	0,0%
SOC	Sociologie rurală și agricultură	1,5%	0,7%	0,0%	0,0%
SOC	Sociologie urbană	1,5%	0,7%	0,0%	0,0%
SOC	Sociologia educației	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%
SOC	Sociologia religiei	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%
SOC	Control social	3,0%	0,7%	0,0%	0,0%
SOC	Demografie și biologie umană	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%
SOC	Familie și socializare	3,0%	0,7%	0,0%	0,0%
SOC	Sociologia sănătății și medicală	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%
SOC	Probleme sociale și de asistență socială	0,0%	2,8%	0,0%	6,1%
SOC	Sociologia cunoașterii	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%
SOC	Dezvoltare comunitară/ regională	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%
SOC	Politică, planificare, prognoză	7,5%	0,7%	8,0%	1,5%
SOC	Studii asupra sărăciei	1,5%	0,7%	0,0%	0,0%
SOC	Studii asupra violenței	1,5%	0,0%	0,0%	0,0%
GRU	Beneficiile angajaților	0,0%	0,0%	4,0%	0,0%
GRU	Recrutare și plasament	0,0%	0,0%	4,0%	0,0%
GRU	Dezvoltarea resurselor umane	1,5%	0,0%	8,0%	0,0%
GRU	Managementul performanței/ relațiile cu angajații/ relațiile de muncă	0,0%	0,0%	16,0%	0,0%
GRU	Sistemul informațional de resurse umane	0,0%	0,0%	8,0%	0,0%
GRU	Politici de resurse umane	1,5%	0,0%	8,0%	0,0%
POSTCODIF	Practica	4,5%	5,6%	4,0%	1,5%
POSTCODIF	Limba străină	3,0%	3,5%	0,0%	0,0%
POSTCODIF	Complementare	10,4%	1,4%	16,0%	0,0%

ANALIZA COMPARATIVĂ A PROGRAMELOR DE STUDII DERULATE ÎN UNIVERSITĂȚILE DIN CELE TREI SUBEȘANTIOANE

Pornind de la rezultatele analizelor realizate asupra programelor de studii incluse în cele trei subeșantioane (universități din Uniunea Europeană (UE), universități din România (RO) și programele de studii derulate în universitățile partenere - UO+UA), în cele ce urmează prezentăm sinteza cu privire la gradul de corespondență dintre ariile tematice urmărite în cazul tuturor acestor programe.

Analiza privind încadrările potrivit Schemei de clasificare a ariilor tematice Majore relevă rezultate interesante în cazul tuturor programelor de studii. Astfel, pentru programele de licență în *Sociologie* se poate observa că frecvențe mari sunt înregistrate în cazul disciplinelor care acoperă tematica privind *Metodologia și tehnicile de cercetare*, respectiv *Istoria și teoria*, pentru toate cele trei eșantioane. În schimb diferențe se pot remarca cu privire la tematica *Fenomene de masă*. Dacă la nivel european, disciplinele care includ subiecte cu această tematică obțin o frecvență medie de 1,7, în planul de învățământ al Sociologiei de la Universitatea din Oradea sunt incluse 7 astfel de discipline, iar la nivel național frecvența medie este de 5 discipline. O altă diferență este înregistrată cu privire la

tematica *Politică, planificare, prognoză*. În cadrul programului de studii de *Sociologie* organizat la Universitatea din Oradea sunt incluse 4 astfel de discipline, în schimb la nivel european această arie tematică are o frecvență medie de sub 1. Relativ la ariile tematice postcodificate, obținem diferențe în ceea ce privește frecvența medie a *disciplinelor complementare*. La Universitatea din Oradea valoarea este similară cu cea regăsită la nivelul universităților europene, dar la nivel național disciplinele din domeniile complementare înregistrează o valoare medie de 10,7. Pentru activitatea de practică se acordă mai mult spațiu în cazul programului de *Sociologie* organizat la Universitatea din Oradea comparativ cu situația observată la nivel european. În România, practica înregistrează valori medii în jur de 3, cu alte cuvinte 3 discipline din cadrul unui program de studii se adresează acestei teme, în schimb la nivelul programelor de studii europene, frecvența medie este de 1.

Rezultatele obținute asupra programelor de licență în *Asistență Socială* indică faptul că tematica pentru care obținem valori similare, atât pentru programele derulate la nivel european, cât și pentru cele din România este *Teorie și practică în asistență socială*. Totuși, valoarea obținută pentru programele organizate la nivel național este mai mare față de cele europene. Diferențe mari sunt înregistrate în cazul ariilor tematice *Aria de servicii*, respectiv *Probleme sociale*, dar și în cazul activității de practică și a disciplinelor din domeniile complementare. Disciplinele care cuprind teme din domeniul *Ariei de servicii* au o frecvență medie de 6,8 în cazul programelor derulate în universitățile europene, dar în România, în medie, un program de studii de *Asistență Socială* cuprinde 12 astfel de discipline. Programele de *Asistență Socială* din universitățile partenere cuprind 9,5 astfel de cursuri. *Problemele sociale* sunt subiecte abordate în cazul a 8 discipline la nivelul programelor europene, în schimb programele de *Asistență Socială* din universitățile partenere au în medie 13,5 discipline cu această tematică. Comparativ cu frecvența medie obținută pentru programele din universitățile europene, *activitatea de practică* este mai des întâlnită în programele de studii organizate la nivel național. Programele de *Asistență Socială* din universitățile partenere au 4 astfel de discipline, dublu față de valoarea obținută la nivel european. În schimb *disciplinele complementare* înregistrează o frecvență medie mai scăzută pentru programele din Oradea și Arad față de valoarea obținută la nivel european.

Valorile medii obținute pe cele trei eșantioane pentru programele de studii de masterat în *Gestiunea Resurselor Umane* nu indică diferențe majore. Cea mai mare frecvență se observă în cazul tematicii privind *Managementul performanței, relațiile cu angajații*. Diferențe sunt înregistrate cu privire la disciplinele care acoperă tematica *Recrutare și plasament*. Pentru programele organizate la nivel european această tematică obține o frecvență medie de 3, în schimb programele derulate în universitățile partenere au în medie doar o astfel de disciplină.

Rezultatele analizelor realizate pe programele de studii de masterat în *Managementul serviciilor sociale* indică diferențe în ceea ce privește disciplinele încadrate în tematica *Teorie și practică în asistență socială*. Față de valorile medii înregistrate la nivel european, respectiv în cazul programelor de studii din universitățile partenere, cele obținute la nivel național sunt mai mari. Astfel, în medie, la nivel european, în cadrul unui program sunt predate 8 discipline cu tematică din *Teorie și practică*, iar în universitățile din România, un program include în medie 13 astfel de discipline. Diferențe se observă și în cazul tematicii *Probleme sociale*. Sunt mai multe discipline care se încadrează în această arie tematică în cazul programelor derulate la Oradea și Arad comparativ cu numărul obținut în cazul programelor europene.

Tabel 26B. *Analiza comparativă a încadrărilor în arii tematice majore – frecvențe medii pe cele trei eșantioane*

	EȘANTION	UE	RO	UO.UA	UE	RO	UO.UA	UE	RO	UO.UA	UE	RO	UO.UA
CLASIF. PE DOMENIU	Arii tematice MAJORE	licenta Sociologie			licenta Asistența socială			Master GRU			Master MSS AS		
AS	PROFESIA DE ASISTENT SOCIAL	0.4	0.0	0.0	3.8	3.7	5.0	0.3	0.2	0.0	2.0	6.5	3.0
AS	TEORIE ȘI PRACTICĂ AS	1.6	1.3	0.0	11.2	15.0	12.5	0.2	0.0	1.0	7.5	13.0	8.0
AS	ARIA DE SERVICII	0.8	1.0	0.0	6.8	12.3	9.5	0.0	0.0	0.0	3.0	2.5	3.5
AS	PROBLEME SOCIALE	1.3	1.3	0.0	8.0	7.0	13.5	0.2	0.2	0.0	3.3	3.5	7.5
SOC	METODOLOGIE ȘI TEHNICI DE CERCETARE	4.8	6.0	5.0	1.3	1.3	2.0	1.8	2.2	1.0	1.5	2.0	0.0
SOC	SOCIOLOGIE: ISTORIE ȘI TEORIE	5.4	6.3	5.0	1.3	0.7	0.5	0.2	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0
SOC	PSIHOLOGIE SOCIALĂ	1.3	3.3	1.0	1.2	0.3	2.0	1.2	0.7	0.0	0.3	0.0	1.0
SOC	INTERACȚIUNI DE GRUP	0.8	0.3	2.0	0.3	0.3	0.5	0.0	0.2	0.0	0.2	0.0	0.0
SOC	CULTURĂ ȘI STRUCTURĂ SOCIALĂ	2.0	3.3	2.0	1.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0
SOC	ORGANIZARE COMPLEXĂ	2.0	1.3	1.0	0.0	0.7	0.0	1.5	1.5	2.0	0.0	0.0	0.5
SOC	SCHIMBARE SOCIALĂ ȘI DEZVOLTARE ECONOMICĂ	2.2	1.3	2.0	0.3	0.0	0.5	0.2	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0
SOC	FENOMENE DE MASĂ	1.7	4.7	7.0	0.5	1.7	0.5	0.2	0.8	1.0	0.2	1.0	0.5
SOC	SOCIOLOGIE POLITICĂ / INTERACȚIUNI	2.0	3.0	1.0	0.7	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
SOC	DIFERENȚIERE SOCIALĂ	1.6	1.0	0.0	0.7	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0
SOC	SOCIOLOGIE RURALĂ ȘI AGRICULTURĂ	0.0	1.0	1.0	0.0	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
SOC	SOCIOLOGIE URBANĂ	0.7	1.0	1.0	0.2	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
SOC	SOCIOLOGIA LIMBAJULUI ȘI A ARTELOR	0.3	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
SOC	SOCIOLOGIA EDUCAȚIEI	0.4	0.3	1.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
SOC	SOCIOLOGIA RELIGIEI	0.2	0.7	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
SOC	CONTROL SOCIAL	0.8	1.7	2.0	0.2	0.7	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
SOC	SOCIOLOGIA ȘTIINȚEI	0.2	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
SOC	DEMOGRAFIE ȘI BIOLOGIE UMANĂ	0.6	1.3	1.0	0.2	0.7	0.0	0.0	0.2	0.0	0.2	0.0	0.0
SOC	FAMILIE ȘI SOCIALIZARE	0.9	2.0	1.0	0.8	0.7	0.5	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0
SOC	SOCIOLOGIA SANATĂȚII ȘI MEDICALE	0.2	0.7	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
SOC	PROBLEME SOCIALE ȘI DE ASISTENȚĂ SOCIALĂ	1.8	3.0	0.0	2.3	1.3	1.5	0.0	0.0	0.0	0.0	1.5	1.0
SOC	SOCIOLOGIA CUNOAȘTERII	0.6	0.0	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
SOC	DEZVOLTARE COMUNITARĂ/REGIONALĂ	0.6	0.7	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.2	0.0	0.0
SOC	POLITICĂ, PLANIFICARE, PROGNOZĂ	0.9	1.0	4.0	0.2	0.3	0.5	0.3	1.2	2.0	0.2	1.0	0.5
SOC	SOCIOLOGIE RADICALĂ	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
SOC	INTERACȚIUNI DE MEDIU	0.4	0.0	0.0	0.3	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0
SOC	STUDII ASUPRA SARACIEI	0.1	0.3	1.0	0.2	0.0	0.5	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0
SOC	STUDII ASUPRA VIOLENȚEI	0.2	0.0	1.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0
SOC	STUDII FEMINISTE / DE GEN	0.7	1.0	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.0	0.0
GRU	CLASIFICAREA RESURSELOR UMANE	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	1.0	0.5	0.0	0.0	0.0	0.0
GRU	COMPENSAREA ACTIVITĂȚII RESURSEI UMANE	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.7	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0
GRU	BENEFICIILE ANGAJAȚILOR	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.2	0.3	1.0	0.0	0.0	0.0
GRU	RECRUTARE ȘI PLASAMENT	0.0	0.7	0.0	0.0	0.0	0.0	3.0	1.3	1.0	0.0	0.5	0.0
GRU	DEZVOLTAREA RESURSELOR UMANE	0.0	0.3	1.0	0.0	0.0	0.0	3.2	2.5	2.0	0.0	0.0	0.0
GRU	MANAGEMENTUL PERFORMANȚEI/RELĂȚIILE CU	0.1	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	4.5	5.2	4.0	0.0	1.0	0.0
GRU	SISTEMUL INFORMACIONAL DE RESURSE UMANE	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.0	0.3	0.5	1.0	0.0	0.0	0.0
GRU	POLITICI DE RESURSE UMANE	0.0	0.7	1.0	0.0	0.0	0.0	2.7	1.5	2.0	0.0	0.0	0.0
POSTCOD	practica	1.0	2.7	3.0	2.2	9.7	4.0	0.3	1.0	1.0	0.5	1.0	0.5
POSTCOD	limba străină	1.8	2.0	2.0	1.2	3.0	2.5	3.7	0.3	0.0	0.0	1.0	0.0
POSTCOD	teza finală	0.8	0.0	0.0	1.0	0.0	0.0	1.0	0.5	0.0	0.8	0.0	0.0
POSTCOD	complementare	7.2	10.7	7.0	5.7	5.0	1.0	3.3	3.7	4.0	0.5	0.5	0.0

ANEXA C

Identificarea actorilor de pe piața muncii relevanți pentru programele de studii din domeniile sociologie și asistență socială

METODOLOGIA CERCETĂRII

Cunoașterea necesarului de competențe și abilități al absolvenților din punctul de vedere al coordonatorilor direcți ai activităților lor profesionale este una dintre condițiile fundamentale ale ajustării eficiente a programelor de studii la realitățile pieței muncii. Studiul a presupus identificarea a 100 de organizații, instituții publice și private din Oradea și Arad care au angajați absolvenți ai cel puțin unuia din cele 5 programe de studii vizate în cadrul proiectului.

Studiul privind analiza nevoilor de formare în domeniu a implicat elaborarea a două instrumente de cercetare: *fișa organizației* și *fișa angajatului*. Fișa organizației a fost completată o singură dată la nivelul fiecărei instituții, fiind transmisă în principal persoanei din organizație care are acces la informațiile privind resursele umane și la planurile de dezvoltare ale organizației. Fișa angajatului a fost completată pentru fiecare angajat care deține una dintre diplomele relevante pentru proiect (*Sociologie* sau *Asistență Socială* la nivel de licență, *Managementul Resurselor Umane*, *Managementul Serviciilor Sociale* și *Managementul Asistenței Sociale* – la nivel de master), indiferent de universitatea la care a obținut diploma respectivă. În acest sens, la nivelul organizațiilor care au mai mulți absolvenți cu astfel de diplome au fost completate mai multe Fișe ale angajaților. În cazul organizațiilor din Arad au fost completate doar fișele angajaților, descrierea instituțiilor fiind realizată doar în cazul celor din județul Bihor.

Culegerea datelor a fost realizată prin autocompletarea celor două fișe. Instrumentele au fost distribuite pe teren de către experții implicați în cadrul proiectului, aceștia fiind responsabili de notificările ulterioare transmise organizațiilor privind completarea datelor și recuperarea chestionarelor.

REZULTATE OBTINUTE LA NIVELUL ORGANIZAȚIILOR

Studiul a inclus 102 organizații din mediul public și privat: 69 din județul Bihor, respectiv 33 din Arad.

Tabel 1C. *Tipul instituțiilor*

		Oradea	Arad
Tipul organizației	Societate comercială (SRL, SA)	16	1
	Instituție publică finanțată de la buget	22	15
	Instituție publică cu finanțare mixtă (de la buget și din alte surse)	9	3
	Instituție publică finanțată din venituri proprii	2	0
	Organizație non-guvernamentală sau fundație	20	13

Au fost completate 113 fișe ale angajaților din organizațiile identificate în județul Bihor, respectiv 40 de fișe pentru cei din organizațiile din județul Arad. În ceea ce privește instituțiile din județul Arad, au fost completate doar fișele angajaților. Astfel, secțiunea privind prezentarea detaliilor referitoare la organizații face referire doar la instituțiile din județul Bihor.

La nivelul organizațiilor analizate în județul Bihor, numărul mediu al absolvenților de Drept sau al celor din domeniul Științelor Economice este mai mare decât al celor care au absolvit programele de studii vizate în cadrul proiectului. Aceeași situație este surprinsă și în cazul programelor masterale.

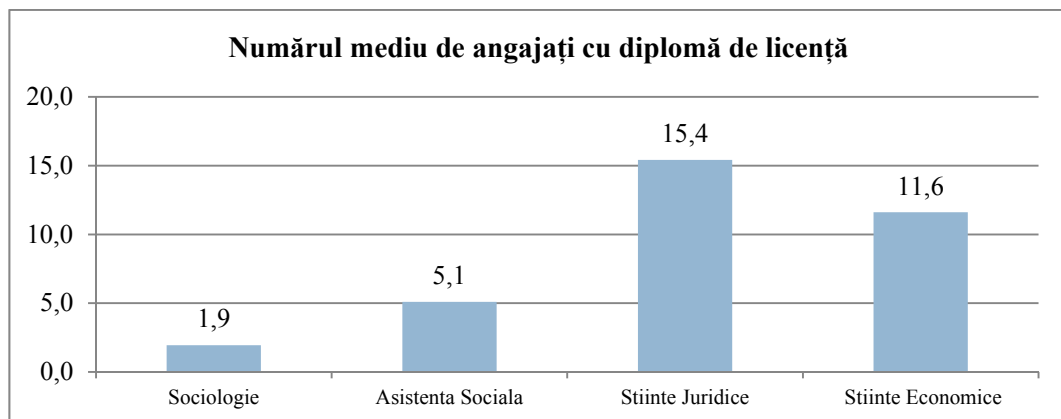

Figura 1C. *Numărul mediu de angajați în funcție de tipul diplomei obținute la nivel de licență*

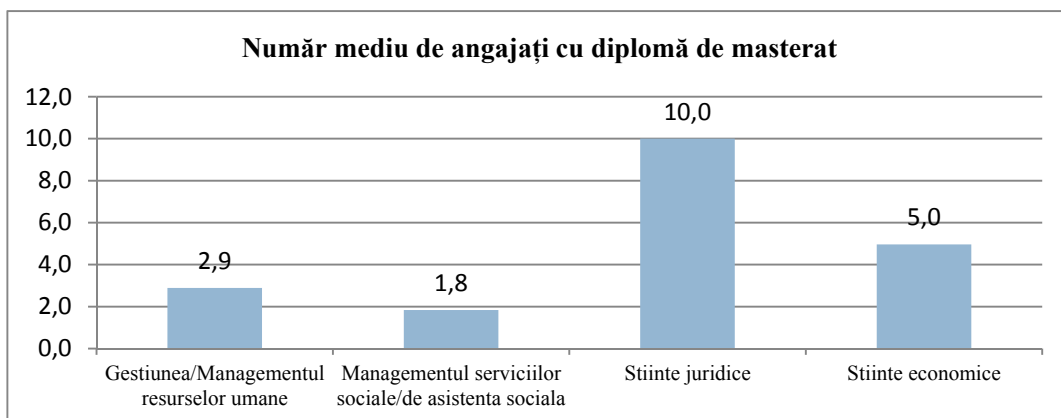

Figura 2C. *Numărul mediu de angajați în funcție de tipul diplomei obținute la nivel de masterat*

Tabel 2C. *Numărul mediu de angajați în funcție de tipul organizațiilor și programul de studii absolvit*

	Societate comercială (SRL, S.A)	Instituție publică finanțată de la buget	Instituție publică cu finanțare mixtă	Instituție publică finanțată din venituri proprii	ONG sau fundație
Licență Sociologie	1	3	3	1	1
Licență Asistență Soc.	1	10	3	6	3
Masterat Gestiunea/Managementul resurselor umane	2	4	4	2	2
Masterat Managementul serviciilor sociale/ Servicii de asistență socială	1	3	1	1	1

EVALUAREA ANGAJAȚILOR ABSOLVENȚI AI PROGRAMELOR DE STUDII VIZATE ÎN PROIECT

Structura eșantionului angajaților

În cele 102 de instituții care au fost incluse în analiză au fost evaluați în total 153 de angajați. Distribuția acestora în funcție de programul de studii absolvit este prezentată în tabelul următor.

Tabel 3C. *Numărul total de angajați evaluați*

	TOTAL	Oradea	Arad
cu diplomă de licență în Sociologie	45	42	3
cu diplomă de licență în Asistență Socială	72	36	36
Total licență	117	78	39
cu diplomă de master în Gestiunea/ Managementul Resurselor Umane	40	40	0
cu diplomă de master în Managementul serviciilor sociale/ Managementul serviciilor de asistență socială	27	18	9
Total masterat	67	58	9

În ceea ce privește absolvenții cu diplomă de licență în *Sociologie* care și-au continuat studiile masterale, în cadrul eșantionului au fost incluși 10 absolvenți de masterat *Managementul Resurselor Umane*, respectiv 2 absolvenți de masterat *Managementul Serviciilor Sociale*. Dintre absolvenții care au diplomă de licență în *Asistență Socială*, 6 au absolvit programul de masterat *Managementul Resurselor Umane* și 17 au absolvit programul de masterat *Managementul Serviciilor Sociale/ Servicii de Asistență Socială*.

Pozițiile ocupate de către absolvenții programelor de studii relevante

Absolvenții incluși în cadrul studiului ocupă cu precădere poziții de execuție. Dintre cei care ocupă o funcție de conducere sau coordonare, 10 se află în instituții publice, 4 în societăți comerciale și 7 în ONG-uri. Cei mai mulți angajați evaluați au contracte de muncă încheiate pe perioadă nedeterminată. De asemenea, în cadrul studiului au fost incluși și 4 absolvenți care își desfășoară activitatea în regim de voluntariat.

Tabel 4C. *Tipul poziției ocupate*

		Coordonare/ conducere	Execuție	Control	Altă funcție
Diplomă de licență	Sociologie	15,9%	79,5%	0,0%	4,5%
	Asistență socială	10,0%	82,9%	1,4%	5,7%
Diplomă de masterat	Gestiunea/ Managementul Resurselor Umane	21,1%	73,7%	0,0%	5,3%
	Managementul Serviciilor Sociale/ Servicii de Asistență Socială	18,5%	81,5%	0,0%	0,0%

Importanța acordată diplomelor la angajare

În ceea ce privește perioada în care au fost angajați, absolvenții de licență au obținut diploma de licență înainte de angajare, urmând ca diploma de masterat să o obțină după angajare. Ca atare, diplomele de licență sunt luate în considerare la angajare, iar cele de masterat probabil contează pentru eventualele promovări pe post.

Tabel 5C. *Deținerea diplomelor în momentul angajării*

		Înainte de angajare	După angajare
Diplomă de licență	Sociologie	73,3%	26,7%
	Asistență socială	69,4%	29,2%
Diplomă de masterat	Gestiunea/ Managementul Resurselor Umane	24,4%	75,6%
	Managementul Serviciilor Sociale/ Servicii de Asistență Socială	20,8%	79,2%

Diplomele de licență obținute de asistenții sociali au contat în momentul angajării într-o mai mare măsură decât cele ale absolvenților de *Sociologie*. Această situație poate fi rezultat al faptului că absolvenții de *Asistență Socială* sunt încadrați în special pe posturi specifice domeniului *Asistență Socială*, în schimb absolvenții de *Sociologie* sunt mai rar angajați în domeniu.

Formarea profesională continuă a absolvenților programelor relevante

Datele prezentate în tabelul următor indică faptul că atât absolvenții programelor de licență, cât și cei ai programelor de masterat au urmat și alte cursuri de perfecționare. Procente mai mici regăsim în cazul celor care au obținut și alte diplome la nivel de licență.

Tabel 6C. *Alte cursuri urmate de către absolvenți (% Da)*

	Diplomă de licență		Diplomă de masterat	
	Sociologie	Asistență socială	Gestiunea/ Managementul Resurselor Umane	Managementul Serviciilor Sociale/ Servicii de Asistență Socială
Angajatul a fost recalificat prin cursuri universitare (la nivel de licență) din alt domeniu	2,6%	12,3%	15,2%	25,0%
Angajatul s-a profesionalizat prin programe de master	26,3%	36,7%	50,0%	69,6%
Angajatul a urmat cursuri de calificare și recalificare	15,8%	10,9%	21,2%	20,0%
Angajatul a urmat cursuri de perfecționare/specializare	75,6%	74,6%	71,8%	87,0%

Analizând dintr-o perspectivă comparativă datele obținute în cazul aprecierii de către angajatori a nevoii de formare profesională suplimentară pentru angajații lor, absolvenți ai programelor de studii

din domeniile *Sociologie* și *Asistență Socială*, se poate observa faptul că pentru absolvenții de *Sociologie* angajatorii consideră că pregătirea lor este suficientă. În schimb, în cazul absolvenților din domeniul *Asistenței sociale* (licență și masterat) obținem procente mai ridicate ale angajatorilor care consideră că aceștia ar trebui să participe la stagii de formare profesională sau de calificare. Mai mult, aceste procente sunt interesante din perspectiva faptului că asistenții sociali sunt angajați cu precădere în posturi specifice domeniului asistenței sociale.

Tabel 7C. *Evaluarea nevoii de participare la stagii de formare profesională*

<i>Considerați că experiența la locul de muncă și pregătirea de acum sunt suficiente pentru îndeplinirea corespunzătoare a sarcinilor de lucru sau angajatul are nevoie de participarea la stagii de formare profesională?</i>		Pregătirea și experiența profesională îi sunt suficiente	Angajatul are nevoie de participare la stagii de formare profesională, specializare, calificare sau recalificare
Diplomă de licență	Sociologie	64,4%	35,6%
	Asistență socială	48,5%	51,5%
Diplomă de masterat	Gestiunea/ Managementul Resurselor Umane	65,0%	35,0%
	Managementul Serviciilor Sociale/ Servicii de Asistență Socială	50,0%	50,0%

Specializări recomandate privind formarea profesională continuă

Datele furnizate de către angajatori au evidențiat faptul că aceștia ar recomanda pentru absolvenții specializărilor de licență și masterat în domeniile *Sociologie* și *Asistență Socială* perfecționarea prin cursuri de specializare în următoarele domenii³: *asistență socială/ protecția copilului/ politici sociale/ management de caz* (17); *scriere/ management/ implementare proiecte* (11); *management/ leadership/ marketing* (7); *consilieri psihologică/ terapie de grup* (5); *comunicare/ comunicare organizațională/ relații publice/ mediere* (4); *legislație* (4); *resurse umane* (3).

Din datele prezentate se observă că majoritatea cursurilor de perfecționare profesională vizează domeniul asistenței sociale, dar o frecvență ridicată se înregistrează în cazul cursurilor de scriere și implementare proiecte cu surse de finanțare nerambursabilă.

Trebuie să menționăm faptul că o serie de cursuri de formare care au fost amintite nu se referă în mod direct la domeniile vizate în cadrul proiectului: vânzări, IT, artă plastică, oratorie etc. Urmarea acestor cursuri nu oferă perfecționare profesională pe domeniile de specializare, dar totuși, în funcție de profilul firmelor, pot contribui la îmbunătățirea activității desfășurate de către angajați.

Evaluarea competențelor transmise în cadrul programelor de studii

Scala utilizată pentru evaluarea *competențelor specifice* transmise în cadrul celor 5 programe de studii a cuprins 26 de itemi. Fiecare coordonator direct al activității angajaților a evaluat importanța acordată acestor competențe din perspectiva contribuției la îndeplinirea sarcinilor profesionale. Lista competențelor a fost realizată de către experții implicați în cadrul proiectului, pornind de la

³ Cifrele din paranteze reprezintă frecvențe

specificățiile din Registrului Național al Calificărilor din Învățământul Superior, respectiv descrierile aferente absolvenților din domeniile vizate în proiect. Lista rezultată în urma consultării RNCIS a cuprins competențe corespunzătoare programelor de *Sociologie*, *Asistență Socială* și *Resurse umane*, iar în urma analizei experților, pentru a evita informațiile redundante și pentru a clarifica gradul de acoperire a respectivelor competențe de către fiecare program de studii, lista a fost redusă la un număr final de 26 itemi.

Potrivit datelor rezultate în cadrul analizelor pe fiecare program de studii se poate observa că anumite competențe specificate în listă sunt apreciate ca fiind importante în cazul tuturor absolvenților. Este vorba despre *Identificarea nevoilor specifice ale grupurilor țintă*, *monitorizarea cazurilor și evaluarea gradului de ameliorare a problemelor* și de *Consilierea profesională și integrare socială*. Pe de altă parte, competențele de comunicare sunt considerate și ele ca fiind importante în cazul tuturor programelor de studii. *Analiza comunicării sociale*, *Analiza și evaluarea strategiilor și proceselor de comunicare personale, de grup și de masă*, *comunicare organizațională*, respectiv *Analiza și utilizarea comunicării și relaționării profesionale cu beneficiarii și alți actori implicați* sunt competențe care se află pe primele locuri în ordinea mediilor obținute la nivelul absolvenților programelor de studii vizate în cadrul proiectului. Cu alte cuvinte, competențele cu privire la evaluarea nevoilor, consilierea profesională și integrarea socială, respectiv competențele de comunicare sunt considerate ca fiind necesare pentru absolvenții din domeniul științelor socio-umane.

În cazul absolvenților programului de licență de *Sociologie*, angajatorii consideră că este important ca aceștia să știe să analizeze și să gestioneze datele și indicatorii sociali și, totodată, pe baza analizei datelor, să elaboreze propuneri pentru soluționarea diverselor probleme identificate.

În privința absolvenților programului de licență *Asistență Socială*, angajatorii apreciază ca fiind importantă cunoașterea și utilizarea metodelor specifice de intervenție în lucrul cu beneficiarii, dezvoltarea serviciilor de prevenție. Astfel, gestionarea cazurilor sociale este una dintre abilitățile pe care ar trebui să le aibă fiecare absolvent în domeniul asistenței sociale.

Competențele apreciate ca fiind importante la nivelul absolvenților programelor de masterat din domeniul managementului serviciilor sociale se suprapun oarecum cu cele apreciate ca fiind fundamentale la nivelul programelor de *Asistență Socială*. Astfel, este importantă cunoașterea metodelor de intervenție și munca directă cu beneficiarii serviciilor sociale, cât și dezvoltarea și implementarea activităților de prevenție.

Angajatorii consideră că absolvenții programelor de masterat din domeniul resurselor umane trebuie să dețină abilități cu privire la consilierea profesională și utilizarea comunicării în relațiile profesionale.

Tabel 8C. *Valorile medii ale competențelor specifice programelor de studii (pe scala: 4. Foarte important, 1. Deloc important)*

	Licență		Masterat	
	SOC	AS	GRU/ MRU	MSS/ SAS
S. Proiectarea și realizarea de cercetări sociologice (culegere, prelucrare și analiză de date sociale), cercetări culturale, studii de piață etc.	2,7	2,3	2,3	2,2
S. Gestionarea sistemelor de date sociale, cunoașterea și utilizarea procedurilor și soft-urilor specifice bazelor de date cu indicatori sociali	2,9	2,8	2,6	2,9

S. Construirea și utilizarea indicatorilor sociali	2,7	2,4	2,5	2,6
S. Diagnoza problemelor sociale/ sociologice	2,5	3,1	2,6	3,0
S. Analiza și aplicarea de politici publice și sociale	2,7	2,9	2,7	2,9
S. Identificarea, analiza (explicarea) și soluționarea de probleme și conflicte în organizații și comunități	2,7	3,1	2,8	3,1
S. Consiliere profesională și de integrare socială	2,9	3,5	3,2	3,5
S. Identificarea nevoilor specifice ale grupurilor țintă, monitorizarea cazurilor și evaluarea gradului de ameliorare a problemelor	3,1	3,7	3,1	3,7
S. Analiza comunicării sociale. Analiza și evaluarea strategiilor și proceselor de comunicare personale, de grup și de masă, comunicare organizațională	2,8	3,2	2,9	3,1
R. Managementul bazelor de date cu evidența personalului	2,4	2,4	2,9	2,7
R. Organizarea programelor și a stagiilor de formare, evaluarea și asigurarea calității acestora	2,3	2,7	2,9	2,7
R. Gestionarea relațiilor de muncă din organizații	2,4	2,6	2,9	2,5
R. Recrutarea, selecția, evaluarea și promovarea de personal	2,2	2,2	2,8	2,3
A. Culegerea și analiza informațiilor în vederea realizării de intervenții specifice pentru reducerea riscurilor sociale de la nivel individual, familial, de grup, comunitar și societal	2,5	3,2	2,7	3,3
A. Elaborarea, implementarea și evaluarea proiectelor, programelor și politicilor de asistență socială pentru diferite categorii vulnerabile	2,3	3,1	2,4	3,2
A. Dezvoltarea serviciilor și activităților de prevenire precum și a celor de suport acordate beneficiarilor sistemului de asistență socială	2,3	3,3	2,5	3,3
A. Consultanță în accesarea resurselor comunitare pentru persoanele și grupurile sociale excluse sau aflate în risc de excludere socială	2,3	3,3	2,5	3,3
A. Consiliere și alte metode de intervenție specializată acordate în mediul familial sau instituțional (spitale, școli, penitenciare, centre anti-drog, instituții specializate de asistență socială etc.)	2,5	3,5	2,6	3,2
A. Comunicare și relaționare profesională cu beneficiarii programelor de asistență socială și cu alți actori sociali implicați	2,5	3,5	2,7	3,3
M. Elaborarea de proiecte profesionale privind managementul serviciilor sociale	2,2	3,0	2,3	3,3
M. Proiectarea și realizarea unor cercetări aplicate în domeniul serviciilor sociale; evaluarea și monitorizarea serviciilor sociale	2,1	3,0	2,2	3,0
M. Implementarea și evaluarea proiectelor în cadrul serviciilor sociale	2,1	3,1	2,3	3,2
M. Dezvoltarea serviciilor de management social, antreprenoriat socio-economic	2,2	2,9	2,4	2,9

M. Lobby și advocacy	2,1	2,9	2,5	2,8
M. Utilizarea metodelor specifice de intervenție în munca directă cu beneficiarii serviciilor sociale, cu respectarea valorilor și principiilor inerente	2,4	3,6	2,7	3,4
M. Analiza și utilizarea comunicării și relaționării profesionale cu beneficiarii și alți factori sociali implicați	2,7	3,6	3,0	3,5

Pentru evaluarea importanței acordate de către angajatori *competențelor transversale* transmise în cadrul programelor de studii, am utilizat o scală cu 16 itemi. Lista competențelor transversale a fost elaborată de către experți, pe baza datelor specificate în Registrul Național al Calificărilor din Învățământul Superior, fiind selectate competențele referitoare la absolvenții programelor de studii vizate în proiect. Totodată, pentru construcția scalei a fost consultată lista itemilor utilizați în cadrul studiului *Absolvenți pe piața muncii*⁴.

Valorile medii obținute pentru absolvenții fiecărui program de studii inclus în analiză indică faptul că pe primele locuri (în ordinea valorii medii) se regăsesc aceleași competențe transversale în cazul tuturor programelor:

Abilitatea de a acumula rapid cunoștințe

Abilitatea de a acționa bine în condiții de stress

Abilitatea de a gestiona eficient timpul de lucru

Abilitatea de a lucra în echipă.

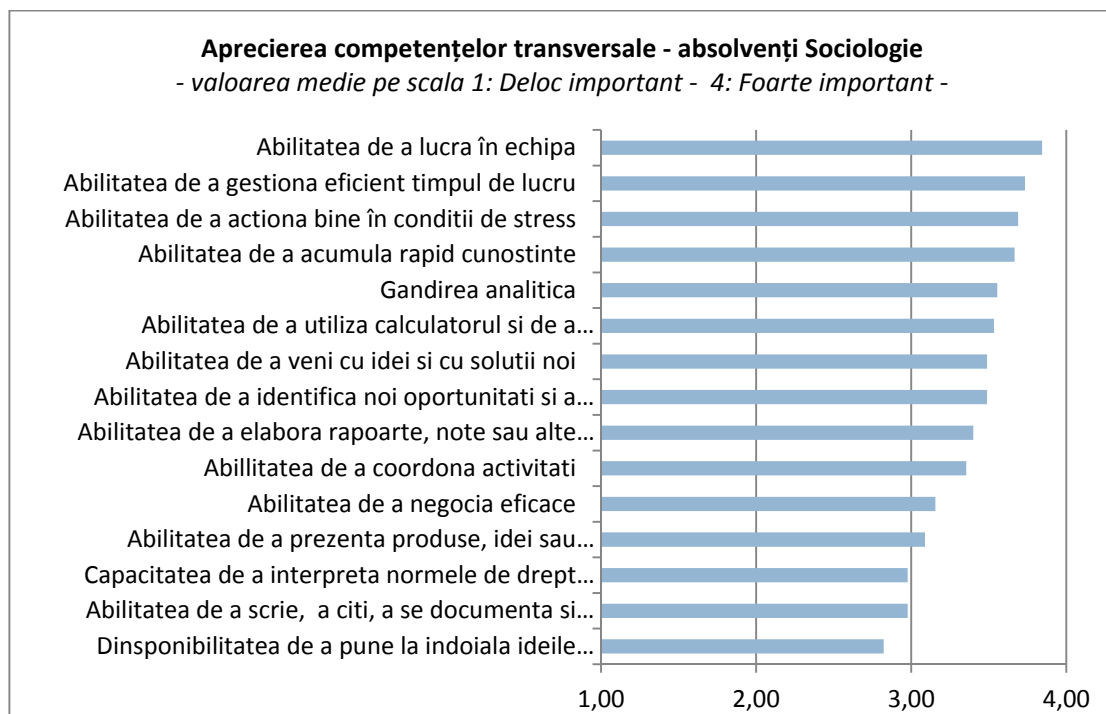

Figura 3C. *Aprecierea competențelor transversale în cazul absolvenților de Sociologie*

⁴ Studiu național de monitorizare a inserției pe piața muncii a absolvenților din învățământul superior, proiect implementat în perioada 2009-2012 de către UEFISCD, CNFIS și INCHER. <http://www.absolvent-univ.ro/>

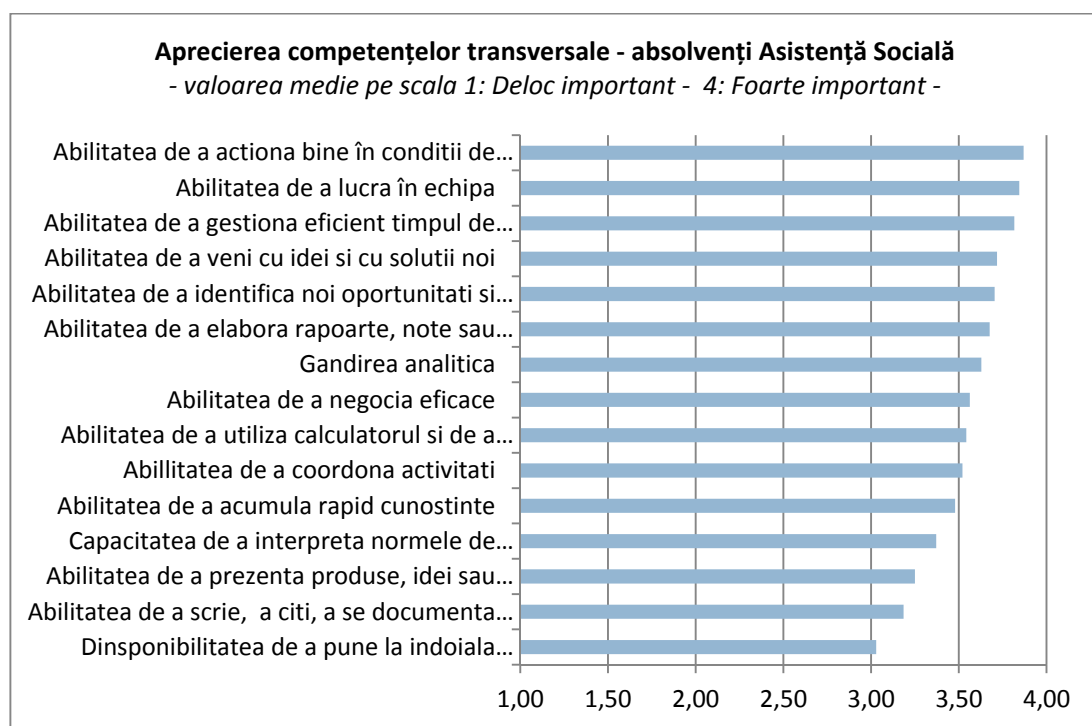

Figura 4C. *Aprecierea competențelor transversale în cazul absolvenților de Asistență socială*

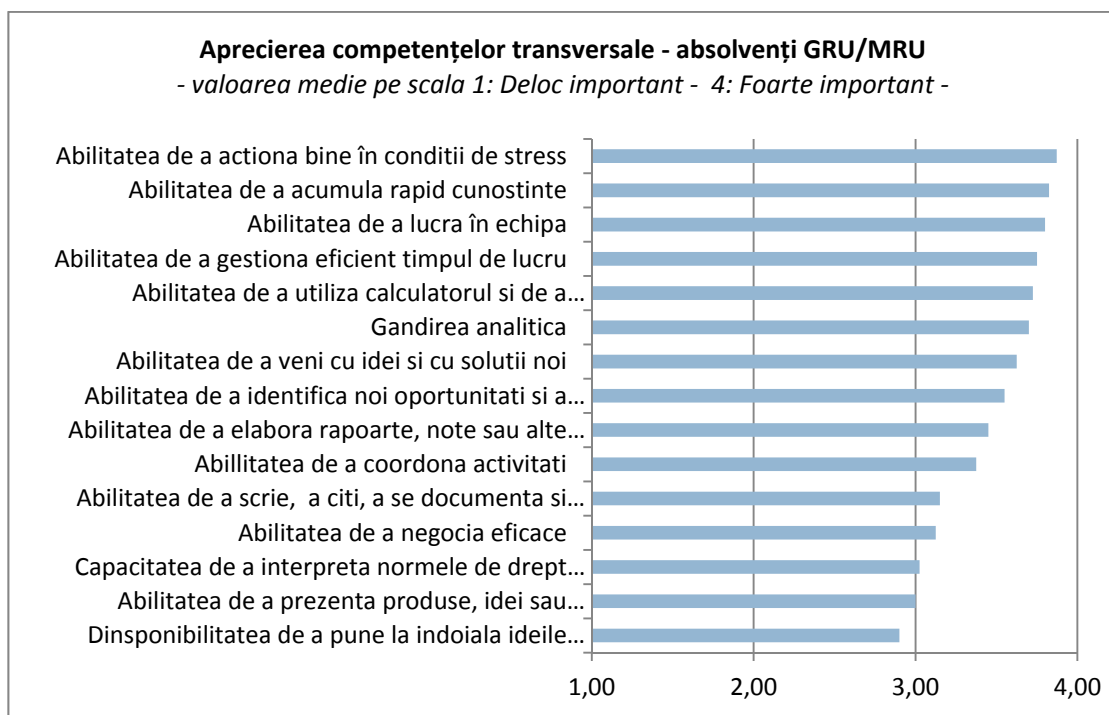

Figura 5C. *Aprecierea competențelor transversale în cazul absolvenților de masterat Gestiunea/Managementul resurselor umane*

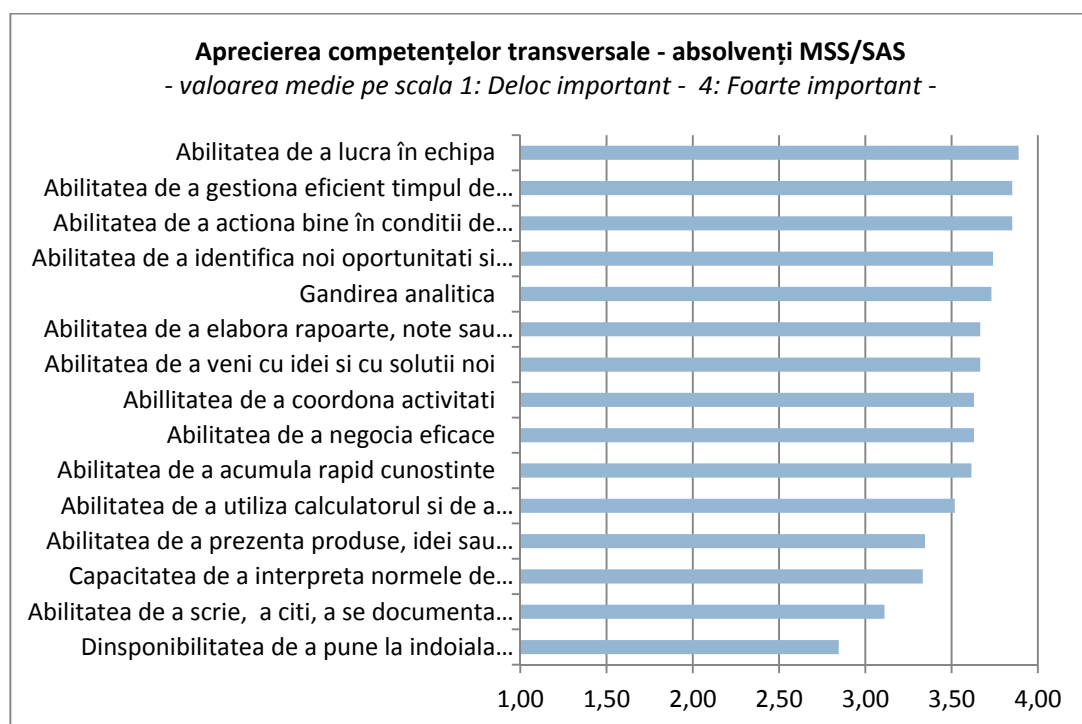

Figura 6C. *Aprecierea competențelor transversale în cazul absolvenților de masterat Managementul serviciilor sociale/ Servicii de Asistență socială*

Recomandări pentru îmbunătățirea programelor de studii

Pentru programul de studii de la nivel de licență în *Sociologie*, angajatorii propun următoarele îmbunătățiri, prezentate în ordinea frecvenței menționărilor: centrare pe practica de specialitate efectuată în instituții publice și private; culegere, analiză și interpretarea datelor/ elaborarea și derularea de cercetări sociologice. O frecvență redusă au înregistrat propuneri de îmbunătățire a programului de studii precum: gândire analitică; aprofundarea limbilor străine; dezvoltarea abilităților sociale.

Similar cu programul de studii de licență în *Sociologie*, în cazul programului de studii de la nivel de licență în *Asistență socială* cea mai frecvent întâlnită propunere de îmbunătățire se referă la o mai mare importanță acordată practicii de specialitate, realizată atât în instituții sociale, cât și în cadrul unor fundații, asociații. Alte propuneri de îmbunătățire a acestor programe de studii fac referire la dezvoltarea abilităților de comunicare cu persoane aparținând unor grupuri sociale vulnerabile (vârstnici, copii, persoane cu dizabilități); dezvoltarea abilităților de comunicare și de muncă în echipă; dezvoltarea capacității de accesare a surselor de finanțare comunitare; management de proiecte.

Îmbunătățirile propuse pentru programele de studii la nivel de master înregistrează o frecvență mult mai redusă comparativ cu propunerile de îmbunătățire menționate în cazul programelor de studii la nivel de licență.

Astfel, pentru programul de studii *Gestiunea/ Managementul resurselor umane* angajatorii propun următoarele îmbunătățiri, prezentate în ordinea frecvenței menționărilor: accentul pus pe

practica de specialitate; aprofundarea cunoștințelor de evaluare, de psihologie a personalului și de management al resurselor umane. Chiar dacă înregistrează o frecvență redusă, este de semnalat faptul că angajatorii sunt interesați de dezvoltarea abilităților angajaților lor (absolvenți ai programelor de studii vizate de proiect) în ceea ce privește accesarea surselor de finanțare nerambursabilă și implementarea proiectelor.

În cazul programului de studii de la nivel de master în *Managementul Serviciilor Sociale/ Servicii de Asistență Socială*, angajatorii pun accent în primul rând pe dezvoltarea capacității absolvenților de a identifica surse de finanțare respectiv de a scrie și implementa proiecte cu surse de finanțare nerambursabilă (abilități PCM - Project Cycle Management). Se adaugă accentul pus pe abilitatea de a redacta documente specifice (rapoarte, policy papers etc.) și cunoașterea aprofundată a legislației specifice și a modalităților de aplicare. Ca și în cazurile celorlalte programe de studii analizate, atât la nivel de licență, cât și la nivel de master, angajatorii semnalează necesitatea accentuării și aprofundării stagiilor de practică de specialitate pentru studenți.

ANEXA D

Analiza inserției pe piața muncii a tinerilor absolvenți ai celor 5 programe de studii din domeniile Sociologie și Asistență socială

METODOLOGIA CERCETĂRII

Organizarea anchetei privind inserția pe piața forței de muncă a tinerilor absolvenți ai programelor de studii vizate în proiect a presupus pe de o parte identificarea absolvenților din promoțiile anterioare a celor 5 programe de studii, iar pe de altă parte elaborarea instrumentului de cercetare, culegerea și analiza datelor.

În ceea ce privește identificarea absolvenților Universității din Oradea, respectiv ai Universității „Aurel Vlaicu” din Arad, inițial au fost elaborate listele tuturor studenților din fiecare promoție, apoi au fost solicitate datele de contact disponibile ale acestora (adrese de e-mail, număr de telefon). Utilizând principiul „bulgărelui de zăpadă”, au fost completate listele absolvenților cu datele de contact obținute de la colegi.

Sondajul a fost derulat în mediul online, astfel controlul asupra ratei de revenire a formularelor completate a fost redus. În acest sens, eșantionul nu este unul de tip reprezentativ din punctul de vedere al populației investigate.

Obiectivele de cercetare au urmărit pe de o parte identificarea și descrierea traseelor educaționale ale absolvenților, respectiv identificarea și descrierea traseelor profesionale ale acestora. Astfel, instrumentul de cercetare utilizat în cadrul anchetei (chestionarul) a fost structurat pe două secțiuni corespunzătoare obiectivelor de cercetare. Instrumentul a fost elaborat utilizând formularele disponibile online (Google forms), în acest format fiind posibilă utilizarea diferitelor filtre în funcție de tipul întrebărilor.

Eșantionul

În cadrul anchetei au fost completate 139 de chestionare aferente absolvenților Universității din Oradea și celor ai Universității „Aurel Vlaicu” din Arad. Rata de completare a chestionarelor în funcție de programele de studii absolvite, la nivel de licență, respectiv masterat, se prezintă astfel:

Tabel 1D. *Numărul chestionarelor completate de către absolvenți, pe programe de studii*

Diplome obținute la nivel de licență		
	N	%
diplomă de licență în altă specializare	21	15,1
diplomă de licență în SOCIOLOGIE	45	32,4
diplomă de licență în ASISTENȚĂ SOCIALĂ	73	52,5
Total	139	100,0
Diplome obținute la nivel de masterat		
	N	%
fără diplomă de masterat	55	39,6
Master Managementul /Gestiunea Resurselor Umane (GRU)	38	27,3

Master Managementul Serviciilor Sociale/ Servicii de Asistență socială (MSS/ SAS)	26	18,7
am diplomă de master, dar în altă specializare	20	14,4
Total	139	100,0

La Universitatea din Oradea au fost completate în total 113 chestionare, iar la Universitatea din Arad, 26 de chestionare.

Tabel2D. *Numărul de chestionare pe universități în funcție de programul absolvit*

		Universitatea din Oradea		Universitatea din Arad	
		NR	%	NR	%
Absolvenți nivel licență	altă specializare	21	18,6	0	0,0
	SOCIOLOGIE	45	39,8	0	0,0
	ASISTENȚĂ SOCIALĂ	47	41,6	26	100,0
	TOTAL	113	100,0	26	100,0
Absolvenți nivel masterat	fără diplomă de masterat	36	31,9	19	73,1
	GRU	38	33,6	0	0,0
	MSS/ SAS	20	17,7	6	23,1
	altă specializare	19	16,8	1	3,8
	TOTAL	113	100,0	26	100,0

Rezultatele obținute în cadrul analizelor realizate pe programele de studii absolvite, respectiv pe nivelurile de studii, trebuie să țină cont de suprapunerea diplomelor. Din totalul celor 139 de chestionare completate, datele prezentate în tabelul de mai jos indică numărul absolvenților la nivel de licență care au urmat și programele noastre de masterat sau alte programe de acut tip.

Tabel 3D. *Correspondența programelor de studii absolvite la nivel de licență și masterat*

		Absolvenți nivel masterat			
		fără diplomă de masterat	GRU	MSS/ SAS	altă specializare
Absolvenți nivel licență	altă specializare	0	20	1	0
	SOCIOLOGIE	17	12	0	16
	ASISTENȚĂ SOCIALĂ	38	6	25	4

REZULTATE

Identificarea și descrierea traseelor educaționale

În cazul absolvenților la nivel de licență, rata răspunsurilor se concentrează în special la promoțiile mai recente. Sunt 45 de absolvenți de licență în *Sociologie* la Universitatea din Oradea și 73 de absolvenți de *Asistență Socială*, de la Universitatea din Oradea și cea din Arad.

Evaluarea programelor de licență absolvite, din punctul de vedere al pregătirii profesionale, competențelor oferite și reputației academice indică diferențe între cele două domenii. Absolvenții programelor de *Asistență Socială* apreciază între-o mai mare măsură faptul că programul de studii absolvit este orientat spre pregătirea profesională, iar competențele sunt cunoscute de către angajatori. Absolvenții de *Sociologie* consideră că programul absolvit oferă într-o mică măsură o pregătire corespunzătoare pentru o ocupație concretă. Mai mult, 42% dintre aceștia menționează că angajatorii nu cunosc decât într-o mică măsură competențele oferite în cadrul programului.

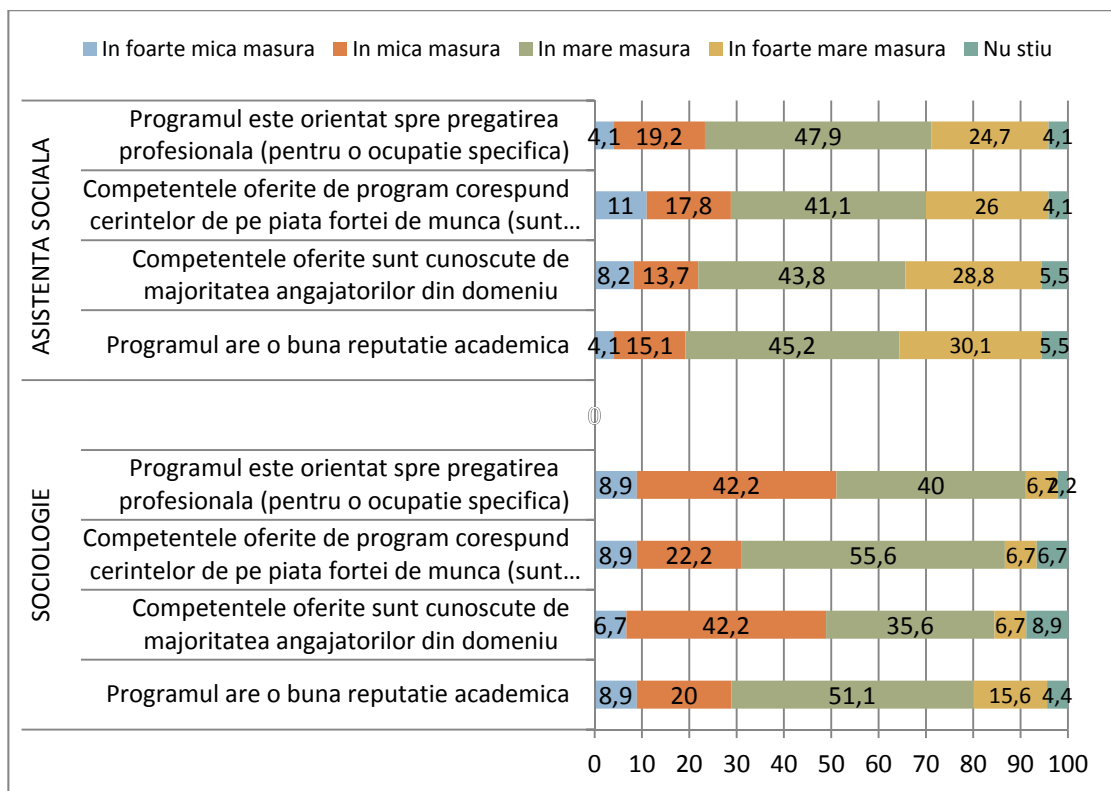

Figura 1D. *Opinia absolvenților cu privire la programele de licență absolvite*

Absolvenții programelor de licență în *Asistență Socială* sunt mai satisfăcuți față de absolvenții de *Sociologie* și în ceea ce privește activitatea de practică și posibilitatea implicării în proiecte pe perioada de studii. 93% dintre asistenții sociali apreciază implicarea în activitatea de practică de specialitate ca fiind bună sau foarte bună, iar pentru sociologi valoarea este de 64%. Dintre absolvenții de *Sociologie*, 25% consideră că implicarea în proiecte pe parcursul studiilor este slabă sau foarte slabă.

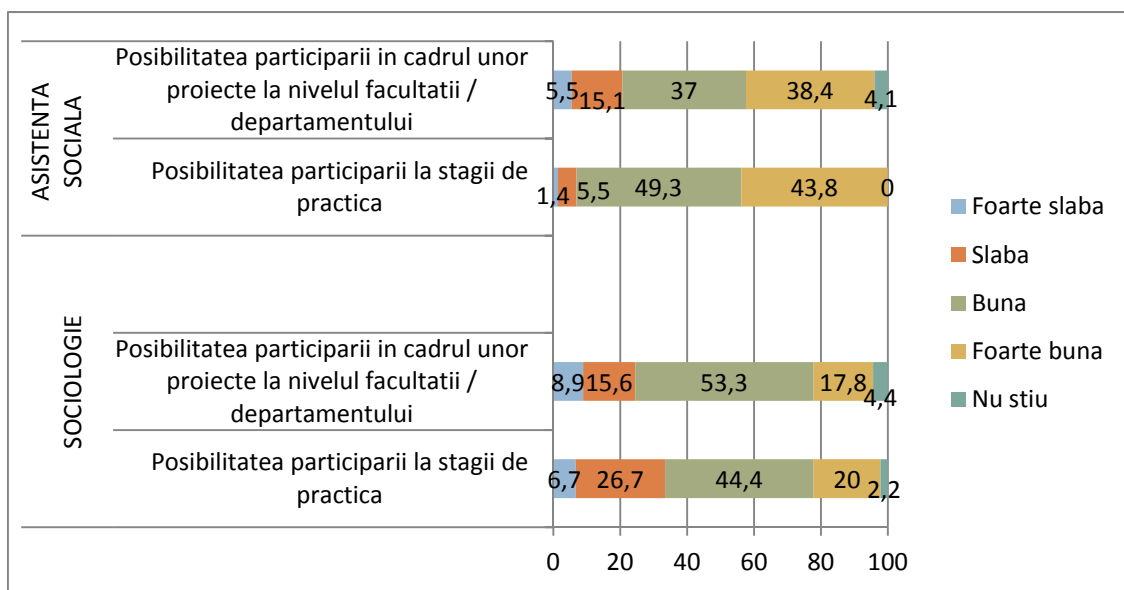

Figura 2D. *Opinia absolvenților de licență cu privire la oferta de practică și implicarea în proiecte*

Rezultatele privind evaluarea necesității formării profesionale ulterioare, după absolvirea programului, prezintă din nou diferențe între cele două domenii de studii. 60% dintre absolvenții de *Sociologie* consideră că este necesară dezvoltarea competențelor profesionale prin urmarea altor cursuri, respectiv 78% dintre asistenții sociali consideră acest lucru.

Tabel 4D. *Necesitatea dezvoltării ulterioare a competențelor prin alte forme de educație și formare profesională după absolvirea programului de studii de licență (%)*

	Absolvenți SOCIOLOGIE (%)	Absolvenți ASISTENȚĂ SOCIALĂ (%)
În foarte mică măsură	0.0%	6.8%
În mică măsură	37.8%	15.1%
În mare măsură	53.3%	46.6%
În foarte mare măsură	6.7%	31.5%
Nu știu	2.2%	0.0%

Ancheta cuprinde 84 de absolvenți la nivel de masterat. Dintre aceștia, 64 au absolvit unul dintre programele vizate în cadrul proiectului. Cei mai mulți dintre absolvenții *Managementului Serviciilor Sociale/ Serviciilor de Asistență Socială* sunt din promoțiile recente, iar cei la *Managementul/ Gestiunea resurselor umane* sunt și din promoțiile din anii anteriori.

Și în ceea ce privește programele la nivel de masterat, absolvenții domeniului *Asistență Socială* apreciază într-o mai mare măsură diferitele aspecte pozitive ce caracterizează programul de studii față de absolvenții din domeniul Resurselor Umane. Astfel masteratul în *Managementul Serviciilor Sociale/ Servicii de Asistență Socială* este considerat în mare măsură ca fiind orientat către pregătirea profesională, iar competențele oferite sunt corespunzătoare pieței muncii. 82% dintre absolvenții programului *Managementul/ Gestiunea Resurselor Umane* apreciază că programul are o bună reputație academică.

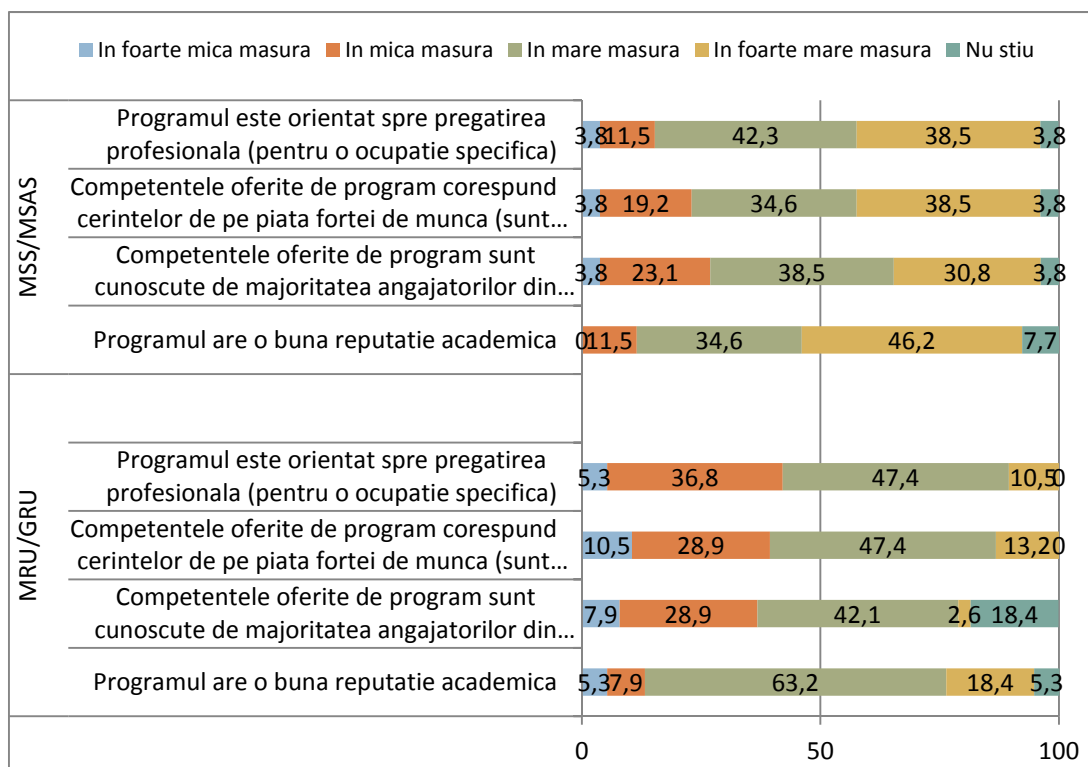

Figura 3D. *Opinia absolvenților cu privire la programele de masterat absolvite*

Rezultatele obținute privind evaluarea ofertei de practică, respectiv posibilitatea implicării în proiecte pe parcursul anilor de studii, indică un nivel mai înalt al aprecierii în cazul absolvenților *Managementului serviciilor sociale*. 80% dintre absolvenții acestui program consideră că participarea la stagiile de practică este bună sau foarte bună, iar 70 % apreciază posibilitatea implicării în proiecte în acest mod. În schimb, 45% din absolvenții programului de *Managementul/ Gestiunea Resurselor Umane* apreciază practica de specialitate ca fiind bună sau foarte bună, iar implicarea în proiecte este evaluată de 50% dintre ei ca fiind bună/ foarte bună.

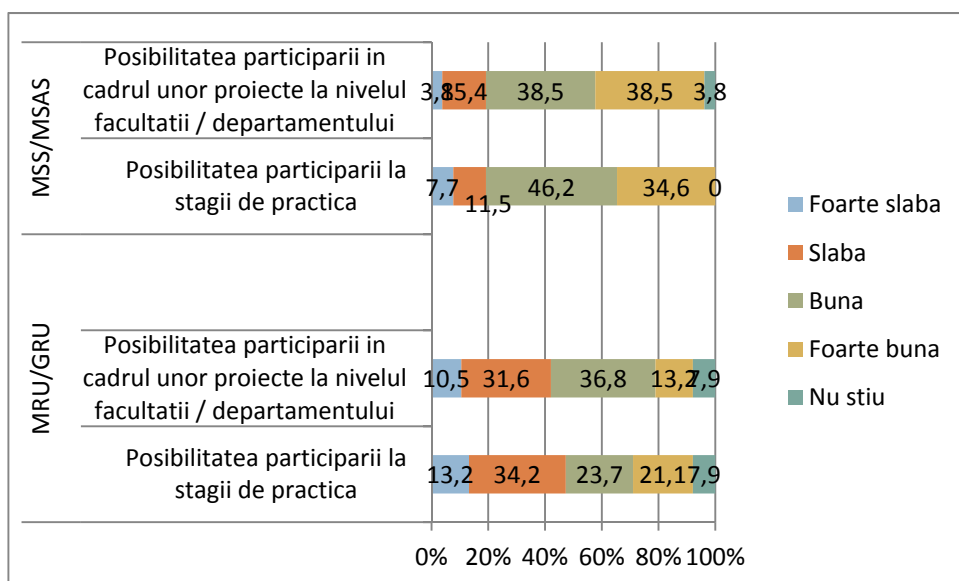

Figura 4D. *Opinia absolvenților de masterat cu privire la oferta de practică și implicarea în proiecte*

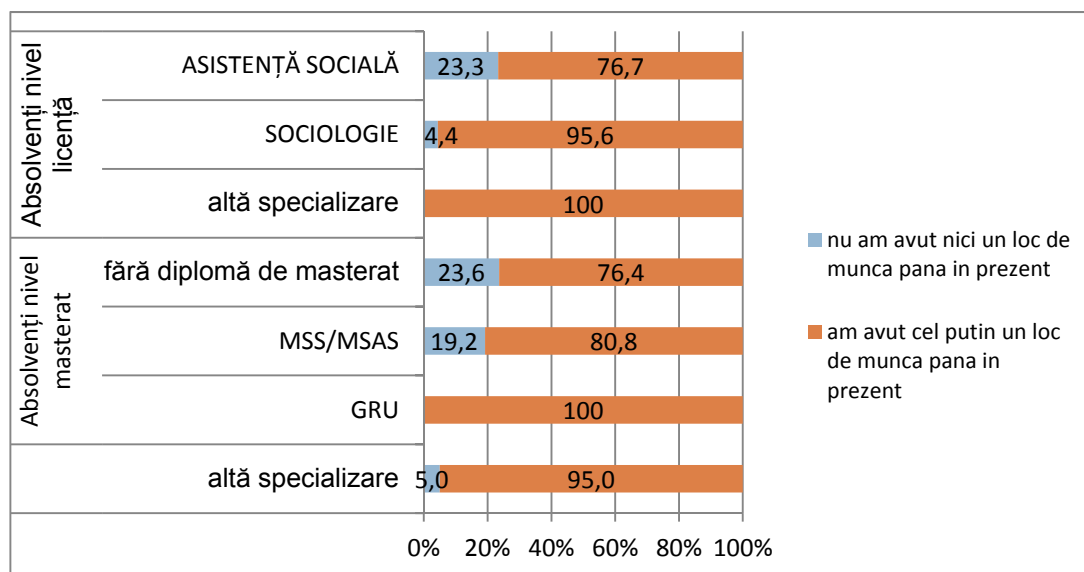
Cei mai mulți din absolvenți consideră că absolvirea programelor la nivel de masterat a contribuit la sporirea competențelor dobândite în cadrul programelor de licență. Rezultatele sunt similare în privința celor două programe de masterat analizate.

Tabel 5D. *Măsura în care programele de masterat au contribuit la suplimentarea competențelor în domeniu față de competențele dobândite prin absolvirea programului de licență*

	Absolvenți MRU/ GRU (%)	Absolvenți MSS/ SAS (%)
În foarte mică măsură	5,3	3,8
În mică măsură	21,1	23,1
În mare măsură	52,6	50,0
În foarte mare măsură	21,1	19,2
Nu știu	0,0	3,8

Identificarea și descrierea traseelor profesionale

Cei mai mulți dintre absolvenții incluși în studiu au experiență profesională, având cel puțin un loc de muncă până în prezent. Între absolvenții la nivel de licență în *Asistență Socială*, care nu au obținut încă diplome de masterat sunt 17 persoane care nu au lucrat până în prezent. 12 dintre acești absolvenți sunt în prezent în căutarea unui loc de muncă. 2 dintre absolvenții de *Sociologie* se află în aceeași situație și declară că nici nu își caută un loc de muncă în prezent. 19% (5 persoane) din absolvenții programului de masterat în *Managementul Serviciilor Sociale/ Servicii de Asistență Socială* nu au fost niciodată angajați până în prezent, dar sunt în căutarea unui loc de muncă.

Figura 5D. *Activitatea profesională a absolvenților*

Numărul locurilor de muncă pe care le-au avut până în prezent absolvenții programelor de studii din domeniile *Sociologie* și *Asistență Socială*, are o valoare medie între 2,6 și 3,6. Diferențele înregistrate între numărul mediu de locuri de muncă obținute înainte de absolvirea programelor de licență, respectiv cele după licență și masterat indică faptul că sunt absolvenți care erau angajați încă din timpul studiilor.

Tabel 6D. *Număr mediu de locuri de muncă*

		locuri de muncă, în total	locuri de muncă de la absolvirea programului de studii de licență	locuri de muncă de la absolvirea programului de studii de masterat
Absolvenți nivel licență	altă specializare	3,6	1,6	1,3
	SOCIOLOGIE	3,3	2,5	1,4
	ASISTENȚĂ SOCIALĂ	2,6	1,3	1,3
Absolvenți nivel masterat	fără diplomă de masterat	2,9	2,0	-
	GRU	3,1	1,6	1,3
	MSS/ SAS	2,8	1,3	1,3
	altă specializare	3,3	2,2	1,4

Afirmația anterioară este susținută și de rezultatele privind momentul primei angajări. Potrivit datelor, cei mai mulți dintre absolvenții programelor de studii din domeniile *Sociologie* și *Asistență Socială* au obținut primul loc de muncă înainte de absolvirea programelor de licență. Doar în cazul absolvenților cu diplome de masterat în altă specializare situația este diferită în sensul că mai mulți

s-au angajat după absolvirea programului de licență. Investigarea acestora indică faptul că este vorba despre absolvenții primelor promoții de *Sociologie* (2001 – 2 persoane, 2002 – 4 persoane, 2003 – o persoană), respectiv 3 absolvenți de *Asistență Socială*, 2 din promoția 2008 și unul din 2013. Cei 10,5% care au obținut primul loc de muncă după absolvirea masteratului sunt tot din promoțiile de *Sociologie* (2008).

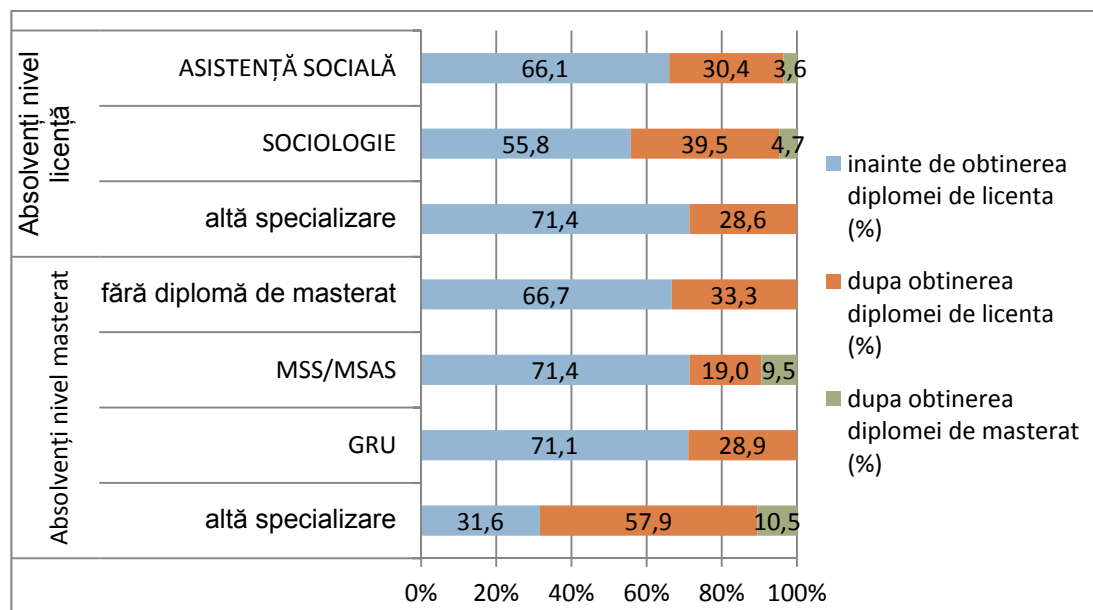

Figura 6D. *Momentul obținerii primului loc de muncă*

În privința absolvenților care s-au angajat după obținerea diplomei de licență, cei mai mulți declară că s-au angajat într-un domeniu corespunzător programului absolvit. 47% dintre absolvenții de *Asistență Socială* se află în această situație, respectiv 64% dintre sociologi. Procente destul de mari sunt înregistrate și în cazul celor care nu și-au găsit un loc de muncă imediat după absolvire, dar și-au căutat în acea perioadă. Totodată, mulți dintre absolvenți s-au înscris mai departe pentru a urma programe de studii la nivel de masterat. La nivelul programului de *Asistență Socială*, 35% dintre absolvenți s-au angajat în activități de voluntariat.

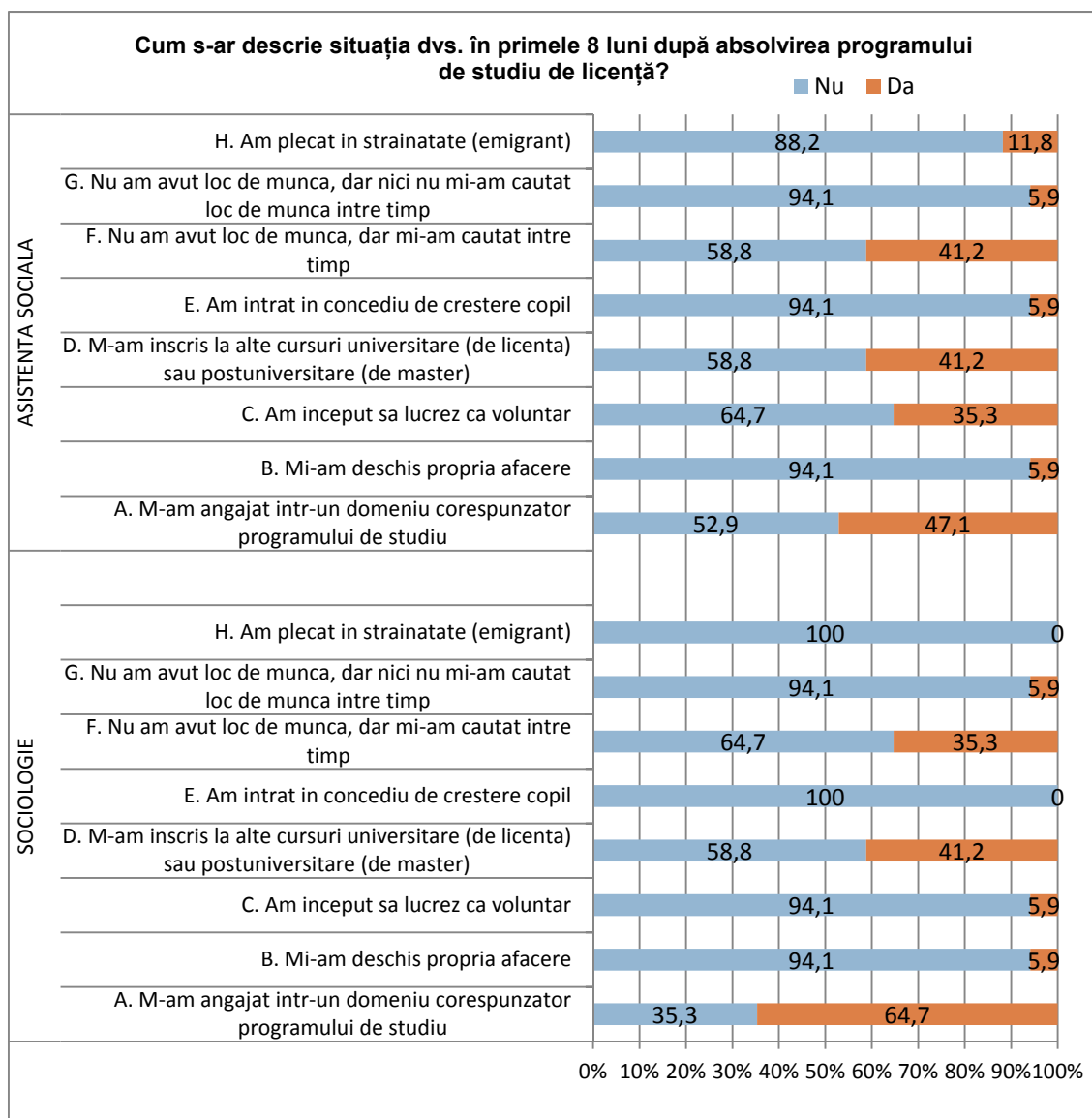
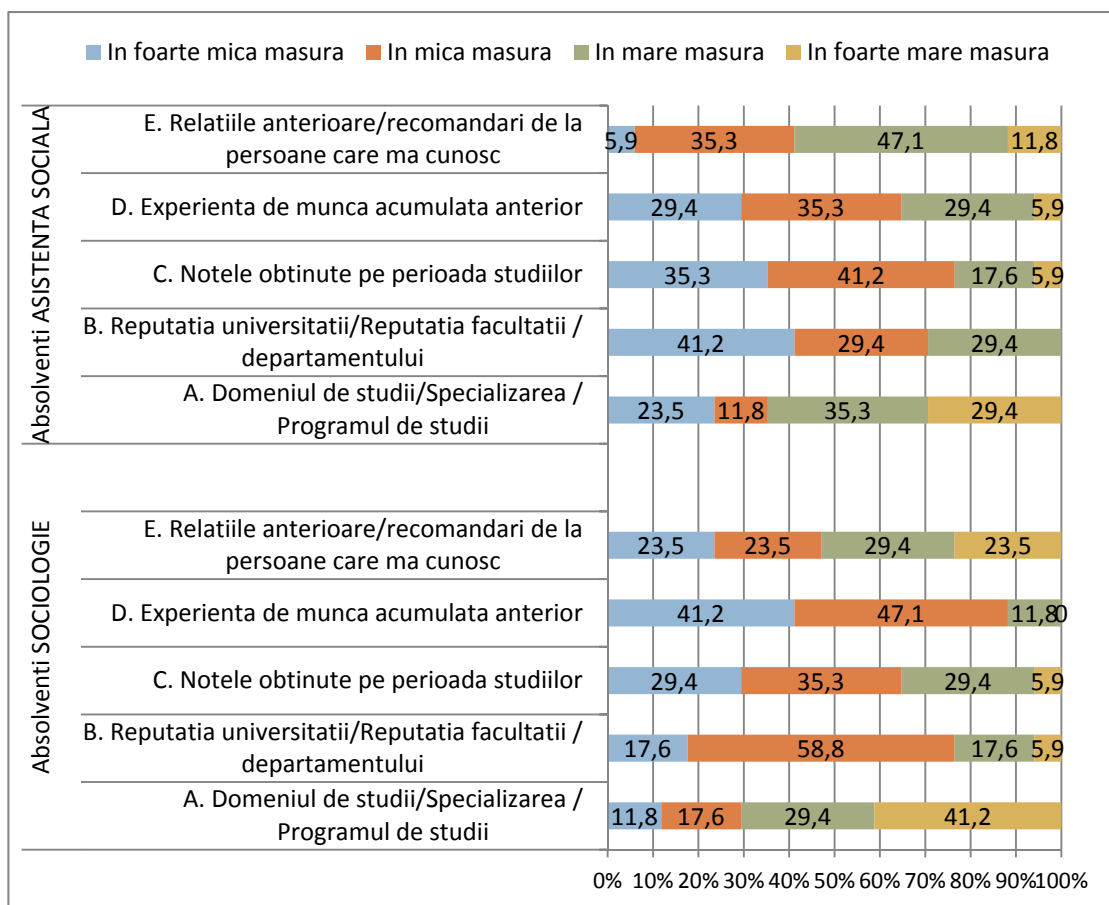

Figura 7D. *Situația absolvenților de licență după obținerea diplomei*

Atât în situația absolvenților de licență în *Asistență Socială*, cât și pentru cei de *Sociologie*, impactul cel mai mare pentru obținerea primului loc de muncă la angajare l-au avut domeniul în care au avut diploma, dar și relațiile anterioare și recomandările. Mai puțin a contat experiența profesională anterioară sau notele și reputația universității. Rezultatele sunt similare și în ceea ce privește absolvenții programelor de masterat.

Figura 8D. *Importanța anumitor aspecte ce au contat pentru obținerea primului loc de muncă***Situația profesională actuală**

Cei mai mulți dintre absolvenții incluși în studiu sunt angajați în prezent. 5 dintre asistenții sociali sunt fără loc de muncă, respectiv un sociolog. 3 persoane absolvente ale programului de masterat *Managementul/ Gestiunea Resurselor Umanu* lucrează în prezent, iar 2 dintre absolvenții *Managementului serviciilor sociale* se află în această situație. În total, sunt doar 8 persoane inactivate incluse în eșantion. Locurile de muncă anterioare ale acestora sunt: ajutor de bucătar, asistent manager, asistent social, instructor de educație, magazioner, mediator școlar, operator introducere date.

Tabel 7D. *Situația profesională actuală (%)*

		angajat, propriul angajat sau PFA	angajat, în concediu de creștere a copilului	șomer (cu indemnizație de somaj)	fără loc de muncă
Absolvenți nivel licență	altă specializare	90,5	0,0	0,0	9,5
	SOCIOLOGIE	95,3	2,3	0,0	2,3
	ASISTENȚĂ SOCIALĂ	83,9	7,1	3,6	5,4

Absolvenți nivel masterat	fără diplomă de masterat	90,5	2,4	0,0	7,1
	GRU	89,5	2,6	0,0	7,9
	MSS/ SAS	81,0	9,5	9,5	0,0
	altă specializare	94,7	5,3	0,0	0,0

Vechimea la locul de muncă actual este corelată cu anul absolvirii programelor de studii. Astfel, în cazul absolvenților de *Sociologie* avem în medie o vechime de 6 ani datorită faptului că studiul include absolvenții promoțiilor mai recente. În schimb, pentru cei de la *Asistență Socială*, vechimea la locul de muncă actual are o valoare medie de 4 ani. Valorile sunt similare și pentru absolvenții programelor la nivel de masterat, 8 ani pentru *Managementul/ Gestiunea Resurselor Umane*, respectiv 4 ani pentru *Managementul serviciilor sociale*.

Cei mai mulți dintre absolvenți au contracte de muncă pe perioadă nedeterminată. 3 dintre absolvenții de *Sociologie* au propriile afaceri, iar 2 asistenți sociali sunt în această situație. În cazul absolvenților de *Managementul/ Gestiunea Resurselor Umane*, 5 sunt liberi profesioniști sau cu propriile afaceri și doar un absolvent de *Managementul serviciilor sociale* are propria afacere.

Tabel 8D. *Forma de angajare în prezent*

		cu contract de munca pe perioada nedeterminată (%)	cu contract de munca pe durată determinată (%)	sunt liber profesionist (%)	am propria afacere (inclusiv PFA) (%)
Absolvenți nivel licență	altă specializare	84,2	0,0	5,3	10,5
	SOCIOLOGIE	78,6	14,3	2,4	4,8
	ASISTENȚĂ SOCIALĂ	88,2	7,8	0,0	3,9
Absolvenți nivel masterat	fără diplomă de masterat	87,2	10,3	2,6	0,0
	GRU	82,9	2,9	2,9	11,4
	MSS/SAS	89,5	5,3	0,0	5,3
	altă specializare	73,7	21,1	0,0	5,3

7 dintre absolvenții programelor de licență lucrează în străinătate, 4 absolvenți de *Sociologie* și 3 de *Asistență Socială*. la nivel de masterat, 2 absolvenți de *Managementul serviciilor sociale* lucrează în prezent în străinătate.

Rezultatele cu privire la tipul organizațiilor în care își desfășoară absolvenții activitatea profesională indică faptul că cei din domeniul Asistenței sociale sunt orientați mai degrabă spre instituțiile publice și sectorul ONG, iar sociologii sunt încadrați în mediul privat. În privința absolvenților celor două programe de masterat, procentele nu prezintă valori foarte diferite. Totuși, se remarcă valorile mai mari înregistrate în cazul celor care au propriile firme.

Tabel 9D. *Forma de proprietate a organizației în care sunt angajați*

	Absolvenți nivel licență		Absolvenți nivel masterat	
	SOC	AS	MRU/ GRU	MSS/ SAS
Instituție publică finanțată de la buget	23,8	33,3	34,3	26,3
Instituție publică cu finanțare mixtă	16,7	3,9	14,3	10,5
Instituție publică finanțată din venituri proprii	2,4	0,0	0,0	0,0
Firmă în totalitate privată	40,5	29,4	28,6	26,3
Firmă cu capital mixt (stat și privat)	0,0	3,9	2,9	0,0
ONG sau fundație	9,5	23,5	8,6	26,3
Firmă proprie (inclusiv PFA)	7,1	5,9	11,4	10,5

Cei mai mulți absolvenți sunt încadrați în posturi de execuție. În privința absolvenților din domeniul *Asistenței sociale* înregistrăm procente mai mari pentru funcțiile de control.

Tabel 10D. *Poziția absolvenților la locurile de muncă actuale*

		de conducere, coordonare (%)	de execuție (%)	de control (%)
Absolvenți nivel licență	SOCIOLOGIE	16,7	81,0	2,4
	ASISTENȚĂ SOCIALĂ	11,8	74,5	13,7
Absolvenți nivel masterat	GRU	17,1	82,9	0,0
	MSS/SAS	15,8	73,7	10,5

Răspunsurile la întrebarea deschisă cu privire la denumirea posturilor pe care sunt încadrați absolvenții, semnalează următoarele locuri de muncă:

Tabel 11D. *Denumirea posturilor*⁵

Absolvenți nivel licență	SOC	Asistent manager, secretară (3), Asistent universitar (1), Business development executive (1), Casier (1), Cercetător științific (3), Coafură-frizerie (1), Confectioner încălțăminte (1), Consilier orientare privind cariera, Consilier resurse umane (2), Consilier școlar (1), Consultant financiar (1), Departamentul tehnic (1), Director artistic (1), Funcționar public (2), Generalist resurse umane (1), Gestionar (1), Inspector resurse umane (2), Lucrător comercial (1), Manager transport persoane și marfă (1), Marketing (1), Plantator elemente electronice (1), Profesor pentru învățământul primar (3), Psiholog-psihoterapeut (1), Referent (3), Responsabil regional (1), Șef serviciu (2), Sociolog (2), Tehnician printing (1), Vicar parohial (1).
--------------------------------	-----	---

⁵ Cifrele din paranteze reprezintă frecvențele

	AS	Agent de vânzări, Agent servicii clienți, Consultant vânzări (4), Ajutor la prepararea produselor alimentare de tip „fast food” (1), Asistent marketing (1), Asistent profesor (1), Asistent social (15), Casier (3), Conducător în unități de ocrotire (1), Consilier transport (1), Controlor calitate (2), Controlor poartă și pompier (1), Coordonator departament de îngrijire la domiciliu (1), Coordonator transport (1), Gestionar (1), Inspector (1), Inspector asistent social (3), Instructor de educație (2), Lector universitar (1), Muncitor (1), Operator calculator (1), Profesor (4), Psiho terapeut (1), Secretară (2), Șofer transport marfă (1).
Absolvenți nivel masterat	GRU	Administrator (1), Analist resurse umane (2), Asistent universitar, Conferențiar universitar (2), Consilier psihologic/ Director vânzări (1), Consilier Resurse Umane (1), Consultant (1), Director artistic (1), Director grădiniță (1), Director Sucursală Bancară (1), Director unitate școlară (1), Funcționar public cu statut special (1), Generalist Resurse Umane (1), Gestionar (2), Inspector (2), Instructor de educație pentru activități de resocializare (1), Lucrător comercial (1), Manager Relații cu Clienții Corporate (1), Profesor învățător (8), Psiholog-psihoterapeut (1), Referent Resurse Umane (2), Șef de tură (1), Traducător (2).
	MSS/SAS	Asistent profesor (1), Asistent social (6), Conducător în unități de ocrotire (1), Consilier transport (1), Controlor de calitate (1), Inspector (1), Inspector asistent social (1), Jurist (1), Lector universitar (1), Profesor pentru învățământ preșcolar (1), Psihoterapeut (1), Secretară (1), Ajutor la prepararea produselor alimentare de tip „fast food” (1)

Aproape jumătate dintre absolvenții de licență declară că activitatea lor profesională se desfășoară în domeniul *Sociologie*, respectiv *Asistență socială*. Mai mult de jumătate dintre ei consideră că în mare măsură/ în foarte mare măsură utilizează la locul de muncă cunoștințele dobândite în cadrul programului de licență absolvit.

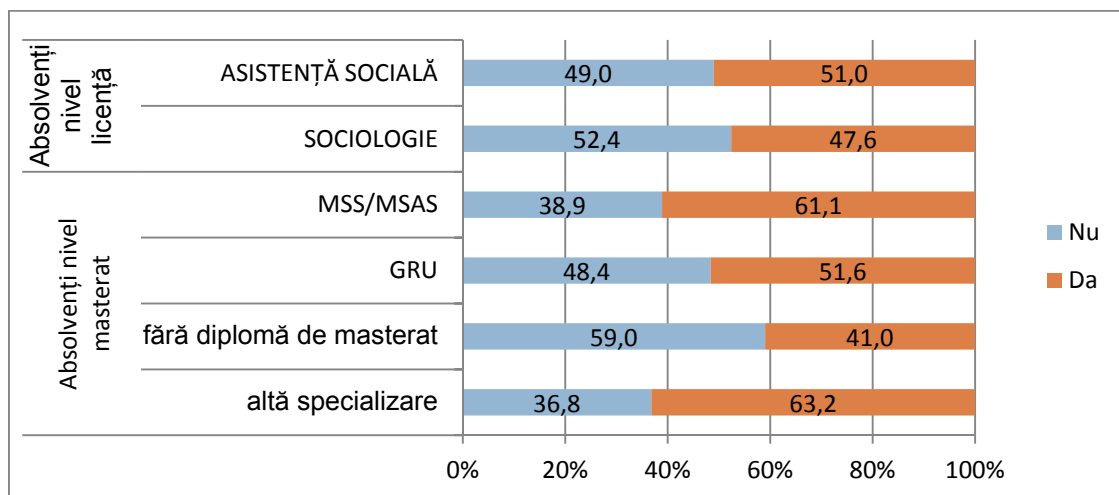

Figura 9D. *Actualul loc de muncă este în domeniul programului de licență absolvit*

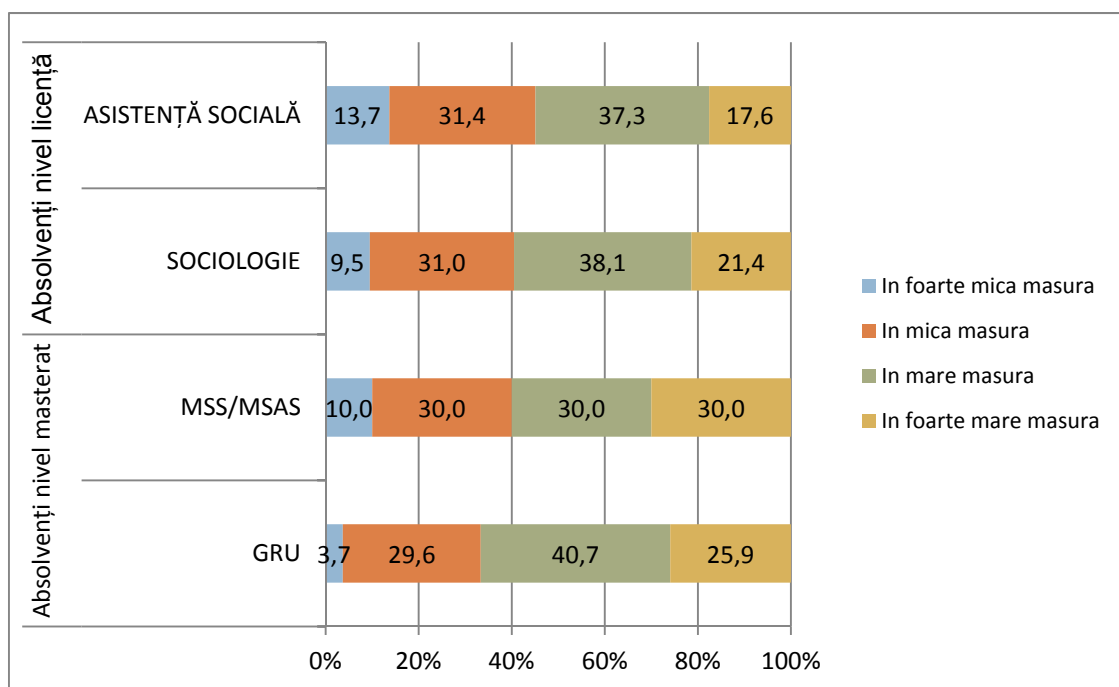

Figura 10D. Măsura în care absolvenții consideră că utilizează la locul de muncă actual cunoștințele și competențele dobândite pe parcursul programului de studii de licență

Rezultatele sunt similare și în cazul absolvenților programelor de masterat. Jumătate dintre ei lucrează în domeniul programelor absolvite, iar majoritatea consideră că în activitatea lor profesională utilizează cunoștințele și competențele dobândite pe parcursul anilor de studii.

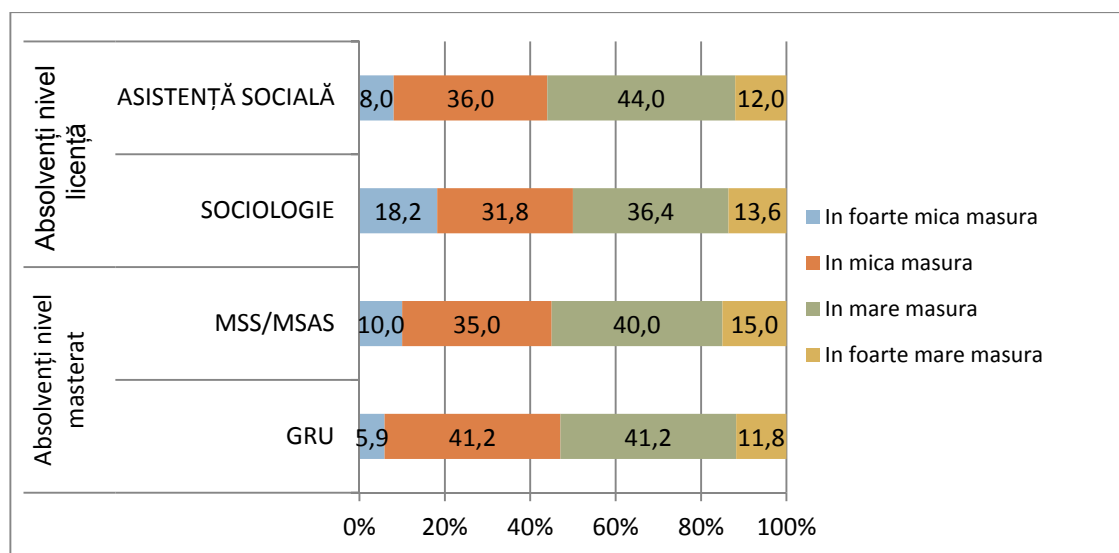

Figura 11D. Măsura în care absolvenții consideră că utilizează la locul de muncă actual cunoștințele și competențele dobândite pe parcursul programului de studii de masterat

Îmbunătățiri propuse programelor de studii

Analiza răspunsurilor absolvenților la întrebările deschise cu privire la îmbunătățirile propuse pentru organizarea programelor de studii identifică un aspect principal menționat în cazul tuturor programelor de studii vizate în proiect. Acest aspect se referă la organizarea și implementarea activităților de practică. Îmbunătățirile propuse de către absolvenți vizează atât cantitatea practicii derulate pe parcursul anilor de studii, cât și calitatea acesteia – tipul de activități oferite, relațiile de colaborare cu partenerii de practică etc.

În privința absolvenților programului de licență în *Sociologie*, după cum am menționat anterior, o mare parte dintre recomandările propuse vizează stagiile de practică. Sociologii solicită: *stagii de practică mai multe și mai relevante, practică aplicată în domenii diferite, o legătură mai strânsă între practică și teorie, colaborarea mai bună cu organizațiile private pentru internship și parteneriate cu diferiți angajatori, stagiile de practică să vizeze toate etapele unei cercetări sociologice*. Absolvenții propun centrarea activităților practice pe domeniul specific sociologiei și mai puțin în cadrul instituțiilor care oferă servicii sociale, de asistență socială. Unii dintre absolvenți recomandă mai puțină teorie în cadrul programului și mai multă practică, dar și lobby din partea universității pentru voluntariat în cadrul companiilor de specialitate.

Alte două aspecte se desprind din analiza recomandărilor propuse de către absolvenții programului de *Sociologie*. Unul se referă la implicarea studenților în proiecte pe parcursul anilor de studii, iar cel de-al doilea vizează cursurile aplicate. În privința cursurilor, cel mai des sunt menționate cele de statistică și metodologia cercetării. Absolvenții recomandă în acest sens: *introducerea mai multor cursuri de SPSS și statistică, mai multe cursuri aplicate, discipline opționale pentru cei care doresc aprofundarea cercetării (metodologia cercetării și programe de analiză statistică)*.

Alte recomandări propuse se referă la orientarea spre pregătirea profesională pentru o ocupație specifică, promovarea ocupațiilor asociate în mediul de afaceri, transmiterea competențelor aferente aplicabilității profesiei.

Și absolvenții programului de licență în *Asistență Socială* solicită mai multă practică și organizarea mai bună a stagiilor de practică: *mai mult accent pe practică, cursuri orientate mai mult spre practică, mai multă practică la direcțiile de asistență socială, asigurarea practicii de specialitate prin rotație în servicii diferite, stagii de practică monitorizate și evaluate periodic*. Totodată, asistenții sociali recomandă mai multe ore de practică în detrimentul cursurilor teoretice și considerarea stagiilor de practică ca experiență profesională pentru facilitarea obținerii unui loc de muncă. Față de absolvenții din domeniul sociologiei, asistenții sociali propun și creșterea interesului acordat de către tutorii de practică, seriozitatea acestora și colaborarea dintre instituții și universități.

Implicarea în proiecte a studenților este propusă și de către absolvenții programului de *Asistență Socială*. De asemenea, ei recomandă și organizarea unor cursuri mai interactive, mai multă comunicare și îmbinarea învățării formale cu cea informală. Este recomandată actualizarea informațiilor și studierea în detaliu a legilor.

Unii dintre absolvenții programului de *Asistență Socială* propun organizarea cursurilor la distanță, online.

Analiza răspunsurilor absolvenților programului de masterat *Managementul/ Gestiunea Resurselor Umane* surprinde informații mai detaliate cu privire la conținutul cursurilor și activitatea de practică față de răspunsurile absolvenților la nivel de licență. Astfel, absolvenții acestui masterat recomandă: *familiarizarea studentului cu programele de gestiune a resurselor umane folosite pe scară largă pe piața muncii, învățarea programului Revisal, simularea interviurilor de angajare, completarea unui contract de muncă, gestionarea cărților de muncă, mult mai multe ore pentru cursuri cu temă specifică managementului resurselor umane, de ex. analiza postului, evaluarea performanțelor angajatului, compensații și beneficii, plan de carieră*. Recomandările privind activitatea de practică vizează în special transmiterea informațiilor concrete și aplicabilitatea acestora, alocarea orelor de practică specifice domeniului resurselor umane, inclusiv jocuri de rol, pregătire și susținerea interviului de angajare, conceperea fișelor de evaluare, întocmirea unui plan de training. Și acești absolvenți solicită mai multă practică decât cursuri teoretice. În organizarea practicii este recomandată dezvoltarea relațiilor de colaborare cu mediul public și privat, iar unul dintre absolvenți propune plata stagiilor de practică.

Un alt aspect recomandat de către absolvenții Managementului resurselor umane se referă la implicarea în proiecte, transmiterea informațiilor și competențelor cu privire la managementul proiectelor, susținerea și implicarea în proiecte individuale și evaluarea pe baza acestora.

Propunerile de îmbunătățire a conținutului programelor de studii masterale în domeniul *Managementul Serviciilor Sociale/ Servicii de Asistență Socială* vizează patru mari direcții generale: stagiile de practică de specialitate, conținutul cursurilor predate, sistemul de notare-evaluare a studenților și scrierea de proiecte cu finanțare europeană. Cele mai numeroase sugestii de îmbunătățire a ofertei educaționale în domeniu sunt enumerate pentru sfera *practicii de specialitate* în domeniul asistenței sociale. Astfel, absolvenții programelor de studii vizate prin proiect susțin că este necesară suplimentarea stagiilor și orelor de practică și reducerea disciplinelor teoretice: *suplinirea orelor de practică propriu-zisă; mai multă practică decât teorie; mai multe stagii de practică*. De asemenea, se recomandă suplimentarea protocoalelor de colaborare cu instituții din domeniul public și privat și accentuarea practicii judiciare.

În ceea ce privește predarea și conținutul cursurilor, absolvenții consideră că ar trebui pus accent mai mare pe metodele interactive de predare în detrimentul celor clasice: înlocuirea dictării cursurilor la nivel de master pentru a organiza discuții interactive. De asemenea, disponibilitatea cursurilor online este una dintre îmbunătățirile menționate. Referitor la sistemul de notare și evaluare a studenților, absolvenții consideră că acesta ar trebui modificat; accentul ar trebui să se pună pe notarea în funcție de proiectele realizate: *evaluarea să se facă pe baza proiectelor; prezențele nu ar trebui să influențeze evaluarea*. Este propusă și accentuarea disciplinelor care transmit competențe de scriere proiecte cu finanțare nerambursabilă și de accesare a surselor de finanțare.

Uniunea Europeană – politici, programe, strategii, surse de finanțare cu tangență pentru dezvoltarea programelor de licență și masterat în asistență socială protecția copilului, sociologie

La nivel mondial, unele state membre ale Uniunii Europene sunt considerate model în materie de sisteme de asistență socială și abordare a problemelor specifice precum șomajul, starea de sănătate, invaliditatea, sărăcia, integrarea migranților, excluziunea socială în toate dimensiunile sale, situația familială dificilă sau vârsta înaintată. Organizarea și finanțarea sistemelor de protecție socială sunt de competența statelor membre, dar Comisia Europeană deține un rol special în ceea ce privește partea de inițiativă legislativă, crearea de noi programe și implementarea legislației de coordonare a sistemelor naționale de securitate și asistență socială, respectiv coordonarea directă a sistemelor de asistență socială relevante pentru mobilitatea în cadrul UE. Prezentarea de față se dorește a fi un argument pentru introducerea – în structura modulelor de curs a programelor de licență și masterat în asistență socială și protecția copilului sau sociologie – a politicilor, strategiilor, programelor Uniunii Europene cu tangență pentru aceste domenii, respectiv a surselor de finanțare pe care UE le pune la dispoziția statelor membre pentru materializarea faptică a acestor programe.

Cunoașterea în profunzime a politicilor, strategiilor, programelor și surselor de finanțare europeană va permite absolvenților să lucreze atât pe partea de programare și implementare a acestor programe, politici și strategii cât și pe partea de advocacy pentru ajustarea acestor programe și a legislației U.E. în domeniu. Se pot crea, în felul acesta, la nivelul studenților, abilitățile necesare pentru identificarea de surse de finanțare și redactarea de cereri de finanțare pentru proiecte cu finanțare nerambursabilă, respectiv implementarea corespunzătoare a acestora (ambele abilități apreciate ca fiind deficitare și, în același timp, necesare de către angajatorii potențiali în România).

Introducerea în curriculum a acestor aspecte va oferi absolvenților posibilități mai mari de a accesa oferte de angajare în domenii ca asistență socială/ protecția copilului, cercetare sociologică etc. din alte state membre ale Uniunii Europene, inclusiv oferte de angajare ale Comisiei Europene (instituție care în ultimii 7 ani a angajat peste 2500 de cetățeni români). Studiul făcut asupra ofertelor de angajare pan-europene cu tangență pentru domeniul asistență socială publicate de EURES sau EuroBrussels (*The European Affairs job site*) confirmă că printre cerințele de bază cerute candidaților potențiali se numără cunoașterea sistemului instituțional al Comisiei Europene cu tangență pentru asistența socială (de regulă, orice program de dezvoltare are implicații pentru domeniul asistenței sociale respectiv pentru cercetarea sociologică), a surselor de finanțare, politicilor și programelor europene relevante.

Curriculumul programelor masterale dezvoltate cu asistența financiară a Uniunii Europene în domeniul asistenței sociale sau sociologiei (programele masterale finanțate prin proiectul SocioPlus, de exemplu) poate să contribuie la consolidarea instrumentelor analitice utilizate de structurile de resort ale Comisiei Europene, respectiv structurile de resort ale statelor membre. Comisia Europeană insistă și finanțează programe specifice de consolidare a capacității statistice și a colectării datelor, cu precădere în domeniile în care datele comparabile trans- și intersectoriale la nivelul fiecărui stat membru lipsesc sau sunt insuficiente. Programarea, implementarea și, ulterior, evaluarea programelor de asistență socială în România și în alte state membre U.E. suferă la ora actuală datorită lipsei datelor, a capacității de prelucrare și interpretare a acestora respectiv a capacităților reale de diseminare, valorizare și replicare a rezultatelor studiilor care sunt disponibile.

În ultimii ani la nivelul programelor de dezvoltare U.E. au fost introduși noi indicatori ai excluziunii sociale și ai privațiunilor materiale de care este util să se țină cont în calibrarea programelor de studii la nivel licență și masterat. Dintre acestea putem să amintim: excluziunea digitală, nivelul de bunăstare a gospodăriilor, situația migranților, tranziția de la viața profesională la pensie (existența capacităților legale și instituționale de integrare și reintegrare în câmpul muncii, existența fondurilor suficiente și eficiența cu care sunt utilizate fondurile disponibile). Implementarea noilor programe ale Uniunii Europene și a noilor indicatori necesită existența resursei umane pentru un sistem unitar funcțional de colectare a datelor privind speranța de viață în funcție de statutul socio-economic (care acum diferă sensibil de la un stat membru la altul), modalități de implicare a societății civile încă din faza de programare a intervențiilor de asistență socială. În acest sens, Universitatea din Oradea poate să își aducă o contribuție efectivă la perfecționarea sistemului.

Strategia de la Lisabona și incluziunea socială

Introducerea în curriculum (dezbatere, bibliografie material de studiu la seminar etc.) a acestui document programatic al Uniunii Europene este recomandabilă, în condițiile în care cunoașterea documentului și a implicațiilor pentru domeniul incluziunii sociale este utilă studenților pentru trasarea de policy papers, identificarea de programe de finanțare, redactarea cererilor de finanțare (corespondența cererii de finanțare cu obiectivele C.E. exprimate în Strategia Lisabona este o cerință obligatorie).

Agenda Socială a Uniunii Europene

Este recomandabilă introducerea în curriculum și în agenda cercetării universitare de nivel masteral următoarele aspecte considerate a fi de interes deosebit pentru Agenda Socială a Uniunii Europene (principalul document programatic ale U.E. care completează Agenda Lisabona cu o viziune integrată cu privire la transformările de pe piața muncii):

- Sistemele de protecție socială și politici de incluziune socială adecvate;
- Modalități de îmbunătățire a guvernării și implicării părților interesate în elaborarea, aplicarea și monitorizarea programelor de asistență socială;
- Modalități de creștere a accesului la resursele, drepturile și serviciile necesare pentru participarea la viața socială;
- Modalități de coordonare a măsurilor de asistență socială care să implice toate nivelurile de guvernare și toți actorii interesați, inclusiv persoanele care trăiesc în condiții de sărăcie. Integrarea asistenței sociale și a măsurilor anti-excluziune în toate politicile publice conexe, inclusiv în politicile: economică, bugetară, de educație și formare și programele fondurilor structurale;
- Modalități de asigurare a viabilității financiare a sistemelor de pensii publice și private;
- Modalități prin care se poate asigura faptul că necesitatea de îngrijire și programele de asistență socială în sine nu duc la sărăcie și la dependență financiară.

Programele de finanțare ale U.E. cu tangență pentru asistența socială și cercetarea sociologică

Cunoașterea programelor de finanțare ale Comisiei Europene pentru un anumit domeniu, modalitatea de aplicare și implementare a proiectelor finanțate, identificarea partenerilor eligibili, exemplele de bune practici etc. sunt abilități esențiale în lista de rezultate țintite de către programelor universitare de resort. Următoarele programe de finanțare ale Uniunii Europene au tangență directă pentru asistența socială și sociologie și sunt disponibile în perioada de alocare financiară 2014-2020.

Programul Operațional Capital Uman (POCU). POCU înlocuiește în perioada 2014-2020 actualul POSDRU pentru finanțarea domeniului social și a formării profesionale

Precum POSDRU (prin care se mai pot accesa fonduri până la sfârșitul anului 2015), POCU urmărește să investească în România din Fondul Social European aproximativ 5 miliarde de euro, din care 4,3 miliarde de euro din bugetul U.E. POCU va reprezenta, precum POSDRU, cel mai complex instrument financiar pentru implementarea de proiecte cu tangență pentru domeniul social la care vor avea acces instituțiile publice, private sau cele din mediul asociativ din România. Prin POCU va exista posibilitatea creării de programe de calificare și recalificare pentru grupuri dezavantajate, a creării sau ajustării de standarde ocupaționale (inclusiv din domeniul asistenței sociale), a implementării de programe de calificare și perfecționare în domeniul asistenței sociale, atât pentru instituții publice, cât și private. Va fi posibilă, de asemenea, finanțarea de proiecte privind prevenirea și remedierea abandonului școlar, schimburi de experiență în domeniul incluziunii sociale și promovării egalității de șanse și de gen, acțiuni specifice privind schimbul de experiență și bune practici, studii și cercetări de resort. Este de avut în vedere faptul că majoritatea acestor proiecte includ și o componentă de cercetare, respectiv studii de fezabilitate sau identificarea unor nevoi specifice pentru care este nevoie de expertiză sociologică.

Este posibil ca în perioada 2015-2020 majoritatea ofertelor de angajare din domeniul public și privat în Arad și Bihor cu tangență pentru absolvenții de asistență socială să fie în cadrul unor proiecte finanțate prin POCU. În aceste condiții familiarizarea încă de pe băncile facultății cu tipologia acestor proiecte, identificarea din timp a apelurilor de propuneri pentru proiecte, capacitatea de a redacta cereri de finanțare, de a face studii de fezabilitate, de a cunoaște legislația și metodologiile de implementare specifice poate să asigure absolvenților un avantaj comparativ decisiv la angajare. Experiența implementării POSDRU a fost în acest sens importantă. Deficiențele de implementare, dificultatea accesării și a absorbției fondurilor puse la dispoziție, reticența multor instituții publice de a se implica ca parteneri sau beneficiari de finanțări s-a datorat în primul rând absenței resursei umane cu expertiză specifică.

Programul european pentru ocuparea forței de muncă și inovare socială (EaSI)

EaSI este instrumentul financiar principal la nivel U.E. de promovare a asistenței sociale și combatere a excluziunii. Este manageriat direct de către Comisia Europeană și constă în trei programe separate PROGRESS, EURES și PROGRESS Microfinanțare (IEMP).

- 61% din buget este derulat prin axele prioritare și domeniile de intervenție ale programului PROGRESS (cu precădere modernizarea politicilor de asistență socială, solidaritate socială și ocupare);
- 18% EURES (încurajează mobilitatea transeuropeană cu scop lucrativ – identificarea de oportunități de angajare în alte state membre);
- 21% PROGRESS Microfinanțare – finanțează proiectele vizând antreprenoriatul social-dezvoltarea economiei sociale.

Fondul de ajutor european pentru cele mai defavorizate persoane (FEAD)

FEAD sprijină acțiunile statelor membre menite să ofere asistență materială celor mai sărace categorii ale populației. Este vorba, printre altele, despre alimente, îmbrăcăminte și articole de uz personal (încălțăminte, șampon, săpun etc.). Se consideră că asistența materială trebuie să meargă mână în mână cu măsurile de incluziune socială, în special cu serviciile de consiliere și sprijin care își

propun să ajute persoanele afectate să iasă din sărăcie. În funcție de propria lor situație, țările U.E. aleg tipul de asistență pe care doresc să îl furnizeze și stabilesc modul în care sunt obținute și distribuite ajutoarele. Autoritățile naționale pot achiziționa ele însele alimente și bunuri pe care le pun apoi la dispoziția organizațiilor partenere sau pot finanța aceste organizații pentru a le permite să se ocupe singure de achiziții. Organizațiile partenere care cumpără alimente și bunuri le pot distribui direct sau pot solicita sprijin din partea altor organizații partenere. Organizațiile partenere sunt organisme publice sau organizații neguvernamentale selectate de autoritățile naționale pe baza unor criterii obiective definite la nivel național (printre aceste criterii, calitatea personalului este esențială). În perioada 2014-2020, FEAD dispune (la nivelul tuturor statelor membre) de 3,8 miliarde de euro.

MISSOC

Sistemul de informare reciprocă privind protecția socială (MISSOC) pune la dispoziție informații detaliate, comparabile și actualizate periodic, despre sistemele naționale de protecție socială, în limbile engleză, franceză și germană. MISSOC publică anual tabelele comparative cu privire la protecția socială, cuprinzând date despre 32 de țări (cele 28 de state membre, Islanda, Liechtenstein, Norvegia și Elveția), 12 domenii principale: finanțare, asistență medicală, boală, maternitate, invaliditate, vârstă înaintată, accidente de muncă și boli profesionale, familie, șomaj, resurse minime garantate și îngrijiri medicale pe termen lung. Tabelele comparative oferă și o abordare transnațională a principalelor concepte aplicabile fiecărei ramuri a asistenței sociale, iar consultarea de către studenți și absolvenți a acestor date comparative este recomandabilă.

Metoda deschisă de coordonare în domeniul protecției și incluziunii sociale

Este un instrument de coordonare a politicilor statelor membre în domeniu, instrument a cărui cunoaștere este utilă absolvenților SocioPlus în primul rând datorită modului în care poate să ajute la dezvoltarea abilităților de *institutional networking* și de identificare de parteneriate în domeniu. Această metodă, lansată în 2000 ca proces de autoevaluare voluntară, bazată pe obiective comune, este complementară unui complex amplu de acte legislative, instrumente financiare (inclusiv Fondul Social European) și procese de coordonare (în special Strategia de la Lisabona) care sprijină coeziunea socială și solidaritatea în U.E. În ultimii 14 ani, statele membre au utilizat MDC socială pentru a coordona eforturile în domeniul asistenței sociale prin definirea de indicatori comuni, reformarea sistemelor de pensii, asistență medicală, bune practici etc.

Programele de dezvoltare ale Uniunii Europene favorizează cercetarea sociologică

Cercetarea sociologică oferă Comisiei Europene instrumentarul indispensabil pentru asigurarea guvernării unei structuri eterogene formate din 28 de state membre ca și pentru comunicarea cu cetățenii. Monitorizarea implementării programelor comunitare, pregătirea noilor programe, politicile comunitare pentru ocuparea forței de muncă, stabilirea noilor indicatori implică modalități de colectare și prelucrare avansată a datelor statistice, adică apelul la cercetarea sociologică. Cu excepția cunoscutele Eurobarometre prin care Comisia Europeană consultă periodic prin sondaje opinia cetățenilor statelor membre în legătură cu diverse aspecte sociale și politice comunitare, dintre documentele relevante ale Comisiei Europene din ultimul an care fac apel la cercetarea sociologică amintim:

- Situația socială și a ocupării forței de muncă în Europa (Rapoarte, Statistici);
- Viitorul demografic al Europei – transformarea unei provocări în oportunități;
- Cartea verde în fața schimbării demografice: o nouă solidaritate între generații;
- Anchete prin sondaj asupra forței de muncă;
- Statisticile structurale ale câștigurilor salariale și ale costului forței de muncă.

Dintre instituțiile și departamentele Comisiei Europene al căror principal obiectiv este cercetarea sociologică (care și angajează periodic absolvenți de sociologie) amintim:

- Sistemul european de statistici integrate privind protecția socială (ESSPROS);
- Comitetul consultativ european pentru statistică;
- Comitetul consultativ european pentru guvernarea statistică;
- Observatorul european pentru ocuparea forței de muncă (OEOFM).

Comitetul European pentru consultanță statistică este o instituție cu caracter consultativ care contribuie la dezvoltarea și implementarea politicilor de colectare a datelor statistice de la nivelul celor 28 de state membre, prelucrează aceste date și le diseminează sub formă de rapoarte și date statistice. Cunoașterea atribuțiilor și a procedurilor de lucru ale acestei instituții este o abilitate utilă convertibilă în proceduri și metodologii unitare de lucru care pot să crească nivelul de interconectare a bazelor de date la nivelul U.E., obiectiv pentru care există atât programe, cât și fonduri disponibile (în mod special prin PO-DCA).

Observatorul european pentru ocuparea forței de muncă (OEOFM) este un sistem de informare cu privire la politicile privind ocuparea forței de muncă și tendințele piețelor muncii în Uniunea Europeană. Acesta are ca misiune analizarea evoluției previzibile a piețelor muncii, în special în sectoarele de activitate cele mai afectate de finalizarea pieței interne.

Principalele sale misiuni sunt:

- colectarea de informații și de date statistice din cadrul statelor membre ale U.E.;
- analiza evoluțiilor importante pentru fiecare sector;
- difuzarea rezultatelor către responsabili economici și sociali, în special partenerii sociali europeni.

Observatorul este alcătuit din reprezentanții statelor membre, ai țărilor candidate la U.E. și țărilor membre ale Spațiului Economic European. Acesta funcționează cu ajutorul unei celule de supraveghere și al unei rețele de experți contractuali. Experții contractuali sunt recrutați periodic dintr-o bază de date la nivelul CE (baza de date este creată prin intermediul concursurilor EPSO la care sunt eligibili și absolvenții din România, inclusiv absolvenții de programe în sistem Bologna).

Sistemul comunitar de documentare asupra ocupării forței de muncă (SYSDERM) este o rețea de experți care fac parte din unele institute naționale de cercetare independente. Această rețea contribuie la punerea în aplicare a misiunilor OEOFM datorită abilităților experților angajați contractual cu scopul:

- realizării de rapoarte de evaluare și de cercetare, privind impactul politicii forței de muncă;
- analizei sociologice a priorităților politice în materie de ocupare a forței de muncă;
- analizei sociologice a programelor naționale de reformă pentru ocuparea forței de muncă.

Realizat de Expert politici de dezvoltare U.E.

Dr. Bogdan Lucian JORA

www.socioplus.eu

Programul Operațional Sectorial Dezvoltarea Resurselor Umane 2007-2013

Axa prioritară 1. Educația și formarea profesională în sprijinul creșterii economice și dezvoltării societății bazate pe cunoaștere;

Domeniul major de intervenție 1.2. Calitate în învățământul superior

Proiectul: SocioPlus - Servicii de pregătire, documentare și acces pentru studenți în programe de licență și masterat în Sociologie și Asistență Socială

Material editat de către Universitatea din Oradea,
Facultatea de Științe Socio-Umane, decembrie 2014

Conținutul acestui material nu reprezintă în mod obligatoriu poziția oficială a Uniunii Europene sau a Guvernului României

ISBN 978-973-595-893-0

9 789735 958930 >

ISBN 978-606-10-1427-9

9 786061 014279 >